

ZÁKLADNÍ TENDENCE DEMOGRAFICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE PARDUBICKÉHO KRAJE

2017

Regionální statistiky

Pardubice, 31. 8. 2018

Kód publikace: 330130-18

Č. j.: 33 / 2018 – 7901

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Pardubicích

Ředitel odboru: Veronika Tichá

Autorský tým: Petr Dědič, Hedvika Fialová, Monika Mikanová, Klára Vávrová

Kontaktní osoba: Hedvika Fialová, e-mail: hedvika.fialova@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.czso.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673, 274 054 163
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108, 377 612 145
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | Nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1, tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3, tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservis hk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 062, 567 109 073
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 115, 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 516, 585 731 511
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 932, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

Obsah

Úvod.....	4
Shrnutí hlavních poznatků	5
1. Demografický vývoj.....	9
2. Sociální vývoj.....	19
3. Ekonomický vývoj	46
4. Životní prostředí.....	72
5. Mezikrajské srovnání	83
Tabulková příloha.....	93
Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj.....	94
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj	95
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj	96
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí	97
Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Pardubického kraje v letech 2001–2017.....	98
Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – demografický vývoj	100
Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj.....	101
Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – ekonomický vývoj.....	104
Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – životní prostředí.....	106
Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje v roce 2012 a 2017	107
Zkratky krajů a okresů.....	110

Úvod

Předkládaný materiál je analytickým obrazem vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Pardubického kraje v roce 2017, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2012). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné.

V textu posuzujeme vývoj na území kraje i vývoj ve srovnání s ostatními kraji České republiky. Zařadili jsme také samostatnou kapitolu s mezikrajským srovnáním. Vzhledem k systému postupného zpracování dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2017. Proto můžeme v některých oblastech (především makroekonomika a některé sociální statistiky) zpracovat hodnocení pouze do roku 2016, v dalších oblastech jsou údaje za rok 2017 zatím pouze předběžné a budou se postupně zpřesňovat. Využita byla také data z mimořádného zjišťování ČSÚ za rok 2016 o veřejném občanském a technickém vybavení obcí.

Obdobné analytické materiály byly zpracovány ve všech krajích České republiky, a to podle jednotné osnovy. Tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Zařazen je rovněž dlouhodobý pohled na vývoj vybraných ukazatelů po roce 2000, tedy od vzniku krajů jako územně samosprávných celků. Tabulková příloha analýzy může obsahovat pouze omezený počet statistických ukazatelů. Širší rozsah informací v podrobnějším územním členění můžete najít ve veřejné databázi ČSÚ na adrese <https://vdb.czso.cz> nebo můžete kontaktovat pracoviště informačních služeb na krajské správě ČSÚ.

Aktuální údaje průběžně zveřejňujeme na internetové adrese www.pardubice.czso.cz. Komplexní pohled na vývoj v kraji poskytuje Statistická ročenka Pardubického kraje pravidelně vydávaná v průběhu měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o krátkodobém vývoji regionu nabízí Statistický bulletin Pardubického kraje, který vždy vychází 95. den po skončení příslušného čtvrtletí.

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 22. 8. 2018. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Hodnotové údaje jsou uvedeny v běžných cenách, pokud není uvedeno jinak.

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- Pardubický kraj je rozlohou 4 519 km² pátým nejmenším krajem republiky; obyvatelstvo žijící na jeho území tvoří necelých 5 % z celkového počtu obyvatel České republiky. V sídelní struktuře kraje jsou nadprůměrně zastoupeny malé obce – více než 80 % obcí Pardubického kraje má méně než tisíc obyvatel. Ve 38 městech žije téměř 62 % obyvatel kraje.
- Počet obyvatel Pardubického kraje vzrostl během roku 2017 o 1 250 osob na 518,3 tisíce. Přírůstky počtu obyvatel zajišťuje z dlouhodobého pohledu zejména zahraniční migrace, přirozenou měnou obyvatel v kraji v roce 2017 mírně ubylo.
- Cizinců v Pardubickém kraji přibývá, meziročně vzrostl jejich počet o téměř 1,9 tis. na 15,2 tisíce. Na obyvatelstvu kraje se v roce 2017 cizinci podíleli 2,9 %, což je šestý nejnižší podíl v mezikrajském srovnání.
- Od ledna do prosince roku 2017 se v kraji živě narodilo 5 372 dětí, to je o 161 méně než v roce předchozím. Téměř každé druhé dítě se narodilo mimo manželství.
- Počet zemřelých osob meziročně vzrostl o 155 na 5 389. Nejčastější příčinou úmrtí mužů i žen byly nemoci oběhové soustavy. Hodnoty naděje dožití při narození mužů i žen jsou v Pardubickém kraji nad celorepublikovým průměrem.
- Po tříletém období růstu došlo v roce 2017 k meziročnímu poklesu počtu sňatků o 22 na 2 450. Rozvedeno bylo v kraji 1 327 manželství, o 156 více než v roce 2016.
- Obyvatelstvo kraje nadále stárne. Početní převaha seniorů nad dětskou složkou obyvatelstva je v kraji evidována od roku 2007; v roce 2017 připadalo na 100 dětí do 15 let již téměř 125 seniorů starších 65 let. Osoby v produktivním věku (15 až 64 let) tvoří v současnosti 64,8 % z celkového počtu obyvatel kraje; jejich zastoupení v populaci kraje klesá již od roku 2009.

Sociální vývoj

- Zaměstnanost nadále roste, i když pomalejším tempem; míra zaměstnanosti (podíl zaměstnaných na počtu osob 15letých a starších) mírně vzrostla na 58,3 % a nepatrně zaostávala za republikovým průměrem. Jestliže míra zaměstnanosti mužů v posledních šesti letech meziročně neustále rostla, u žen byl po čtyřletém období růstu zaznamenán v roce 2017 meziroční pokles.
- Nezaměstnanost nadále klesá, na konci roku 2017 byl podíl nezaměstnaných osob v kraji s hodnotou 2,83 % čtvrtý nejnižší v mezikrajském srovnání (stejně jako na konci roku předchozího), do poloviny roku 2018 se snížil na 1,84 % a byl dokonce nejnižší mezi všemi kraji.
- V roce 2017 pokračoval příznivý mzdový vývoj, přičemž ve všech čtvrtletích kromě prvního rostla mzda v kraji meziročně zřetelně rychleji než v celé ČR, přesto v průměru za 1. až 4. čtvrtletí o 2,9 tis. Kč hrubého měsíčně za průměrem ČR zaostávala (šlo o 5. nejnižší mzdy mezi kraji, tj. o jednu pozici lepší umístění než v roce předchozím).
- Počet dětí v mateřských školách již třetím rokem klesá, žáků základních škol nadále přibývá. Celkový počet žáků středních škol se v posledním roce téměř nezměnil. Klesá počet absolventů středního vzdělání s výučním listem. Počet studentů vysokých škol se nadále snižuje.
- Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti nadále roste, a to rychleji než v celé ČR (v mezikrajském srovnání se kraj od roku 2012 posunul z 5. nejnižší na 8. nejnižší pozici).

- V uplynulých pěti letech se počet příjemců starobních důchodů zvýšil o 3,4 % na 121 tisíc osob, z nich 60,4 % tvoří ženy. Kraj má druhý nejvyšší podíl příjemců předčasných starobních důchodů v republikovém srovnání.
- Počet dopravních nehod se zvyšuje, klesá však počet zraněných osob při dopravních nehodách. Od roku 1997 se počet usmrčených osob v důsledku dopravních nehod snížil o 60 %. Podíl řidičů, kteří se dopustili přestupku započítávaného do bodového hodnocení řidičů, je v kraji pátý nejnižší.
- Požárů bylo v kraji proti předchozímu roku likvidováno o 3 % více, přímá škoda na majetku se zvýšila o 13 %. Zraněných osob bylo nejvíce za uplynulých dvacet let, žádná osoba však v důsledku požárů nezemřela.

Ekonomický vývoj

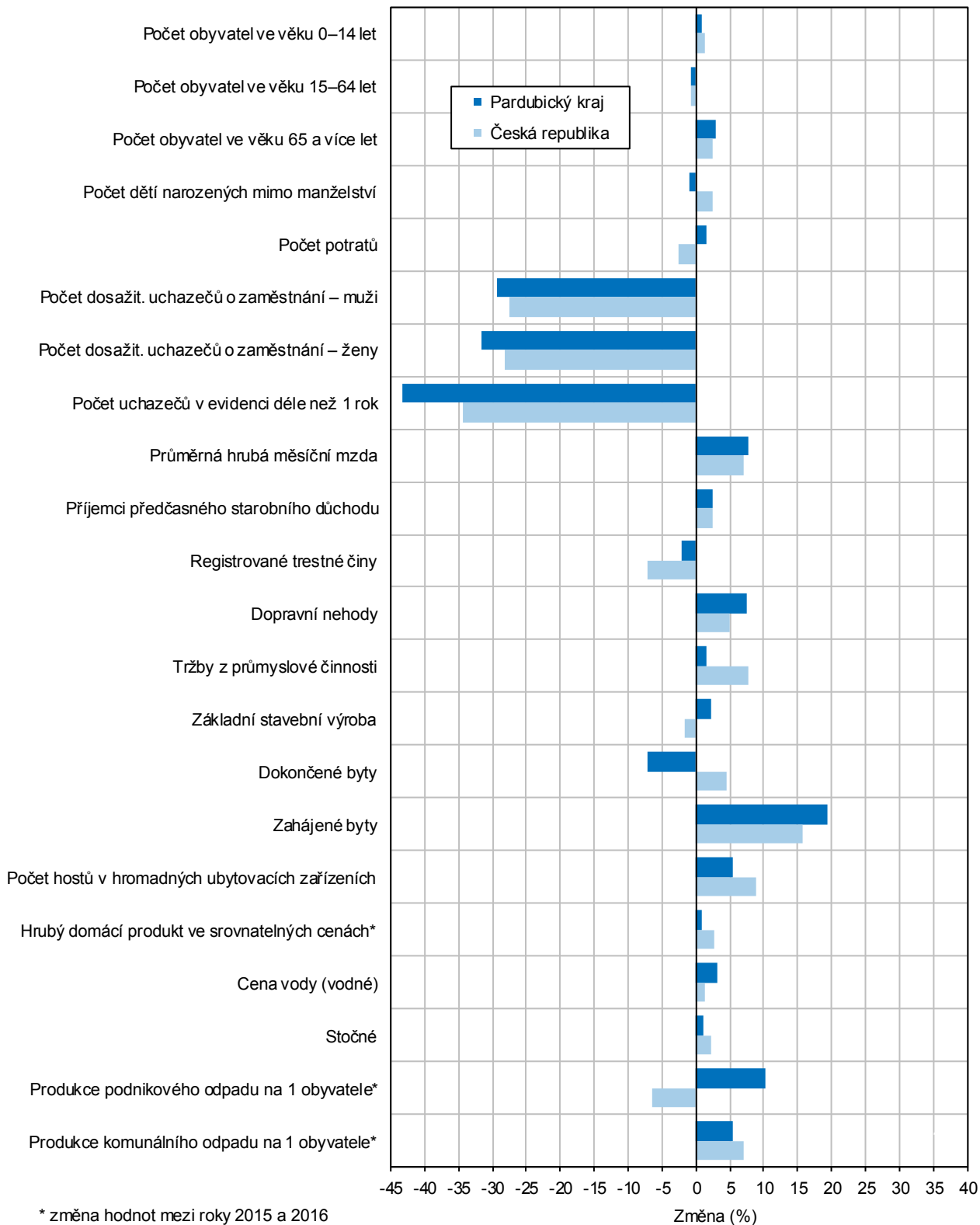
- Růst regionálního hrubého domácího produktu se v roce 2016 (poslední dostupný údaj) zpomalil; objemem HDP na obyvatele se kraj řadí na 10. místo. V kraji se snížil podíl průmyslu a stavebnictví na objemu hrubé přidané hodnoty ve prospěch služeb; přesto zůstává podíl těchto odvětví výrazně nadprůměrný.
- Meziroční pokles sklizně obilovin byl v kraji v roce 2017 vyvolán zejména nižší produkcí ozimé pšenice a kukuřice na zrno; sklizeň cukrovky byla nejvyšší za posledních 15 let a luskovin za posledních 11 let. V roce 2017 stagnovala výroba skotu a klesala výroba prasat; ke konci roku 2017 měl Pardubický kraj mezi kraji nejvyšší podíl na stavech drůbeže v ČR. V odchovu telat a selat patří kraj dlouhodobě k nejlepším.
- V průmyslových podnicích sídlících v kraji vzrostly v roce 2017 tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy o 1,7 %, tržby na 1 zaměstnance byly mezi kraji třetí nejvyšší. Na vývoz se v kraji orientují podniky produkující elektrická zařízení a chemické výrobky; podíl přímého vývozu na tržbách zpracovatelského průmyslu je v mezikrajském srovnání čtvrtý nejvyšší.
- Výroba elektřiny v roce 2017 vzrostla v souvislosti s obnovením provozu dvou rekonstruovaných bloků v největší parní elektrárně; spotřeba elektřiny v kraji rostla nejen v energetice v souvislosti s růstem její výroby, ale také v domácnostech. Rychleji se v domácnostech zvyšovala spotřeba zemního plynu, a to zejména v lednu, v únoru a v dubnu.
- Objem stavební výroby velkých podniků s 50 a více zaměstnanci v kraji se v roce 2017 meziročně zvýšil především vlivem pozemního stavitelství, inženýrské stavitelství zaznamenalo pokles.
- V roce 2017 v Pardubickém kraji tvořily práce pro veřejného zadavatele nejvyšší podíl z objemu realizovaných stavebních prací na území kraje v mezikrajském srovnání a shodně veřejné zakázky provedené na území pardubického okresu tvořily nejvyšší podíl objemu realizované stavební výroby mezi okresy v celé České republice.
- Nadále stoupal počet vydaných stavebních povolení, v roce 2017 byl nejvyšší za posledních 5 let; orientační hodnota povolených staveb meziročně vzrostla ve dvou okresech kraje.
- Počet zahájených bytů se v Pardubickém kraji meziročně zvýšil, naproti tomu počet dokončených bytů poklesl. Intenzita bytové výstavby je nejvyšší na Holicku, Přeloučsku, Pardubicku a Králicku.
- V hromadných ubytovacích zařízeních kraje se zvýšil jak počet hostů ze zahraničí, tak i hostů z České republiky. Nejčastějšími návštěvníky z ciziny jsou tradičně Slováci.

Životní prostředí

- Výměra orné půdy se postupně zmenšuje ve prospěch trvalých travních porostů, roste rozloha lesních pozemků; růst rozlohy zastavěných ploch v kraji se v roce 2017 zastavil.
- Spotřeba vody v domácnostech v roce 2017 vzrostla, přesto byla nižší než v roce 2012; růst počtu čistíren odpadních vod byl v roce 2017 nejvyšší za posledních 5 let.
- Pod republikovým průměrem jsou v kraji pouze měrné emise oxidu uhelnatého; v roce 2015 (poslední dostupný údaj) v kraji meziročně vzrostly měrné emise tuhých znečišťujících látek a oxidu uhelnatého.
- Produkce podnikového i komunálního odpadu v roce 2016 rostla; podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu byl nižší než v roce 2015.
- Investice na ochranu životního prostředí v kraji byly v roce 2016 nejnižší od roku 2012; v přepočtu na obyvatele byly na úrovni republikového průměru. Na rozdíl od neinvestičních výdajů, které jsou v oblasti životního prostředí vynakládány především na nakládání s odpady, směřovaly investice především do akcí souvisejících s ochranou ovzduší a klimatu.

Změna hodnot vybraných ukazatelů v Pardubickém kraji a ČR mezi roky 2016 a 2017

1. Demografický vývoj

Sídelní struktura

K 31. 12. 2017 žilo v Pardubickém kraji 518 337 obyvatel, tj. 5 % z celkového počtu obyvatel ČR.

Pardubický kraj svojí rozlohou 4 519 km² zaujímá 6 % území státu a je pátým nejmenším krajem České republiky. V kraji žilo ke konci roku 2017 celkem 518,3 tisíce obyvatel, což představuje 5 % z celkového počtu obyvatel ČR a zároveň jde o čtvrtý nejnižší počet obyvatel mezi kraji ČR. Hustota obyvatelstva 115 obyvatel na 1 km² je v mezikrajském srovnání pátá nejnižší, republikový průměr dosáhl v roce 2017 hodnoty 135 obyvatel na km².

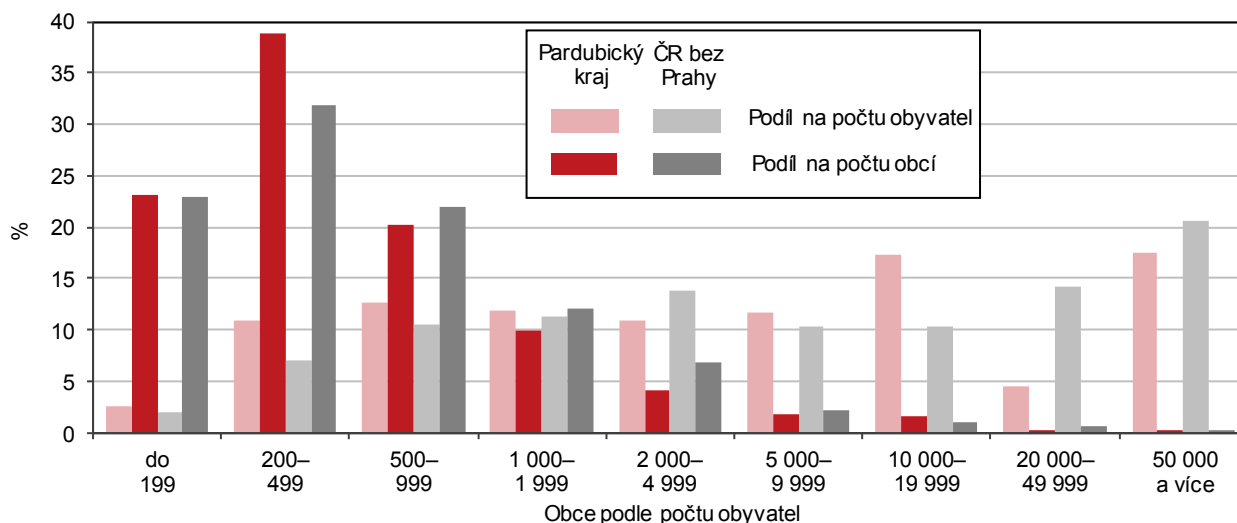
Z administrativně-správního hlediska se Pardubický kraj člení na 4 okresy, 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (obce III. stupně), 26 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (obce II. stupně) a 451 obcí. Ke konci roku 2017 mělo 38 obcí statut města a dalších 10 obcí statut městyse.

Z hlediska rozlohy je největší okres Svitavy, nejvíce obyvatel má okres Pardubice.

Rozlohou největším okresem Pardubického kraje je okres Svitavy; výměrou 1 379 km² k 31. 12. 2017 se na celkové rozloze kraje podílí 31 %, zároveň je 14. největším okresem republiky. Nejmenším okresem kraje je okres Pardubice. Rozlohou 880 km² zaujímá jednu pětinu výměry kraje, žije zde však celá třetina krajské populace a okres Pardubice je tak nejlidnatějším okresem kraje. Pardubicko charakterizuje více než 2,5násobný počet obyvatel na km² oproti okresu Svitavy (195 proti 76).

Graf 1.1 Sídelní struktura obcí Pardubického kraje a České republiky (bez Prahy) k 31. 12. 2017

Zdroj: ČSÚ

Více než 80 % obcí v kraji má méně než tisíc obyvatel.

Pro sídelní strukturu kraje (a potažmo celé České republiky) je typické vysoké zastoupení malých obcí (měřeno počtem obyvatel). Ve velikostních skupinách obcí do 1 000 obyvatel se v roce 2017 nacházelo 82 % obcí v kraji. V těchto obcích přitom žije pouze čtvrtina populace kraje. Méně než 2 000 obyvatel má 415 (tj. 92 %) obcí v Pardubickém kraji a žije v nich 38 % obyvatel kraje. Přibližně stejný počet obyvatel je soustředěn do pouhých 9 obcí kraje, které spadají do velikostní kategorie obcí nad 10 tis. obyvatel.

Podíl obyvatel žijících ve městech s deseti až dvaceti tisíci obyvateli je v kraji ve srovnání s průměrem ČR výrazně vyšší.

Ve srovnání s republikovým průměrem je v kraji zřejmý vyšší podíl obyvatel žijících v menších obcích a ve městech s deseti až dvaceti tisíci obyvateli. V roce 2017 byl podíl obyvatel žijících v obcích do dvou tisíc obyvatel v Pardubickém kraji o 7,5 procentního bodu vyšší než na úrovni ČR. Ve městech s deseti až dvaceti tisíci obyvateli žilo 17,2 % obyvatel kraje, přičemž průměr za Českou republiku byl

10,4 %. Do zbývajících dvou největších velikostních skupin obcí patří v kraji pouze města Chrudim a Pardubice a ve srovnání s republikovým průměrem je podíl obyvatel v nich žijících výrazně nižší.

V krajském městě žije 17 % obyvatel kraje.

Ve městech Pardubického kraje žilo k 31. 12. 2017 téměř 62 % obyvatel kraje (319,8 tis. osob); mezi kraji ČR jde o šestý nejnižší podíl městského obyvatelstva. Nejlidnatějším městem bylo ke konci roku 2017 krajské město Pardubice s 90,3 tis. obyvateli (17,4 % obyvatel kraje), početně nejmenším městem je pak Brandýs nad Orlicí s 1,3 tis. obyvateli. Mezi okresy Pardubického kraje se nejvyšším podílem městského obyvatelstva vyznačuje okres Pardubice (70,4 %), nejnižším pak okres Svitavy (50,0 %).

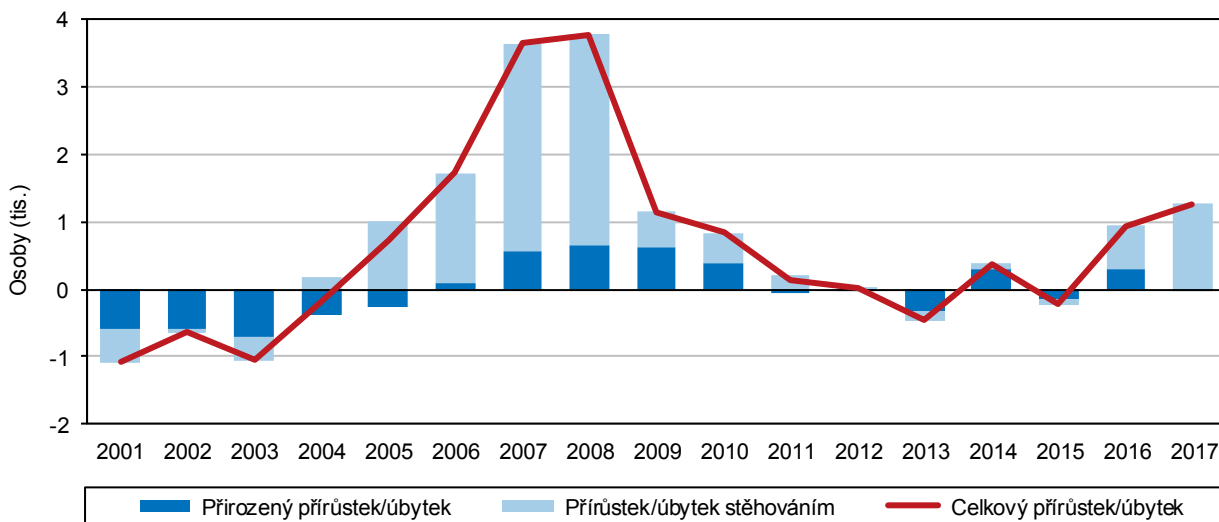
Vývoj počtu obyvatel

V průběhu roku 2017 se počet obyvatel Pardubického kraje zásluhou stěhování zvýšil.

K 31. 12. 2017 žilo na území Pardubického kraje 518 337 obyvatel, to je nejvíce od vzniku kraje v roce 2001. Z celkového počtu obyvatel bylo 256 604 mužů a 261 733 žen. V průběhu roku 2017 vzrostl počet obyvatel o 1 250 osob, což představuje nejvyšší celkový přírůstek od roku 2008. Růst počtu obyvatel zajistila zahraniční migrace; přirozenou měnou kraj obyvatele ztrácel (-17 osob). Pardubický kraj byl jedním z osmi krajů České republiky, které v roce 2017 zaznamenaly celkový přírůstek obyvatel. Seřadíme-li kraje podle relativní výše celkového přírůstku (tj. po přepočtu na 1 000 obyvatel), umístil se Pardubický kraj s hodnotou 2,4 ‰ na pátém místě. Největší relativní meziroční přírůstky celkového počtu obyvatel byly evidovány v Hl. městě Praze a ve Středočeském kraji (10,9, resp. 10,3 ‰). Nejvyšší populační úbytky se dlouhodobě pojí s kraji Karlovarským a Moravskoslezským (-3,6, resp. -3,3 ‰ v roce 2017).

Graf 1.2 Pohyb obyvatel v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Na růstu populace v kraji se podílí zejména zahraniční migrace.

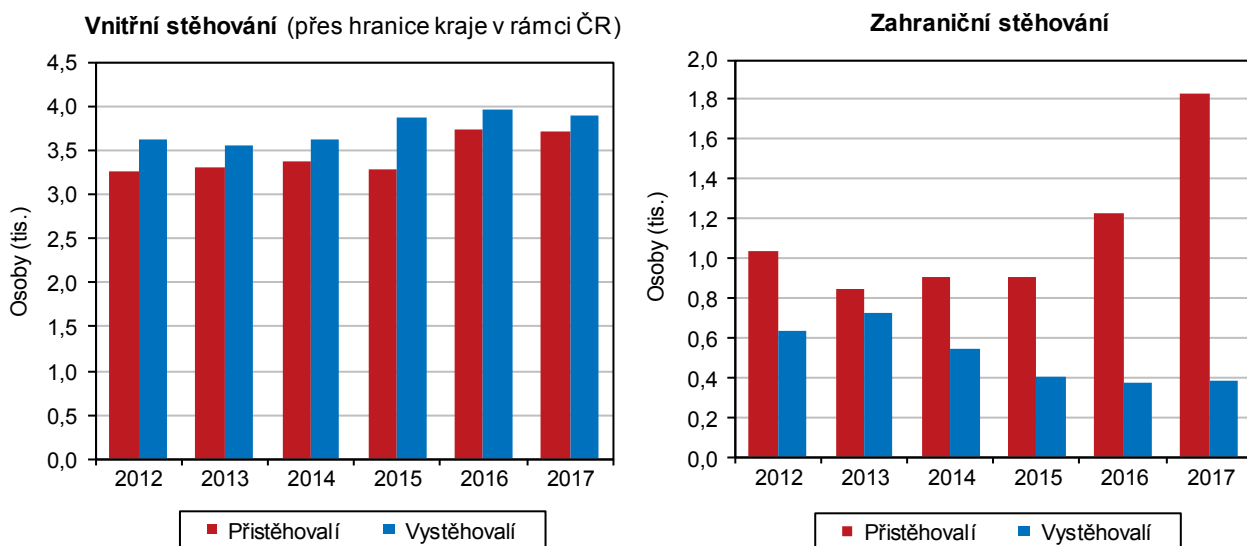
Z dlouhodobého pohledu působí na růst počtu obyvatel v Pardubickém kraji především stěhování. Na kladné hodnotě migračního salda se podílí zejména zahraniční migrace. Ze zahraničí se do kraje v průběhu roku 2017 přistěhovalo 1 832 osob, naopak do zahraničí se vystěhovalo 381 osob. Přírůstek stěhování ve vztahu k zahraničí tedy byl 1 451 osob. Stěhování mezi kraji České republiky ubylo v kraji 184 obyvatel (3 712 přistěhovalých a 3 896 vystěhovalých). Dlouhodobě nejvyššími přírůstky obyvatel stěhování se v rámci kraje vyznačuje okres Pardubice.

Více než čtvrtinu zahraničního migračního přírůstku tvořili v roce 2017 migranti s ukrajinským státním občanstvím, pětinou se na celkovém saldu podíleli občané Mongolska, následovali Rumuni a Bulhaři (11,7, resp. 11,1 %).

Graf 1.3 Migrace v Pardubickém kraji

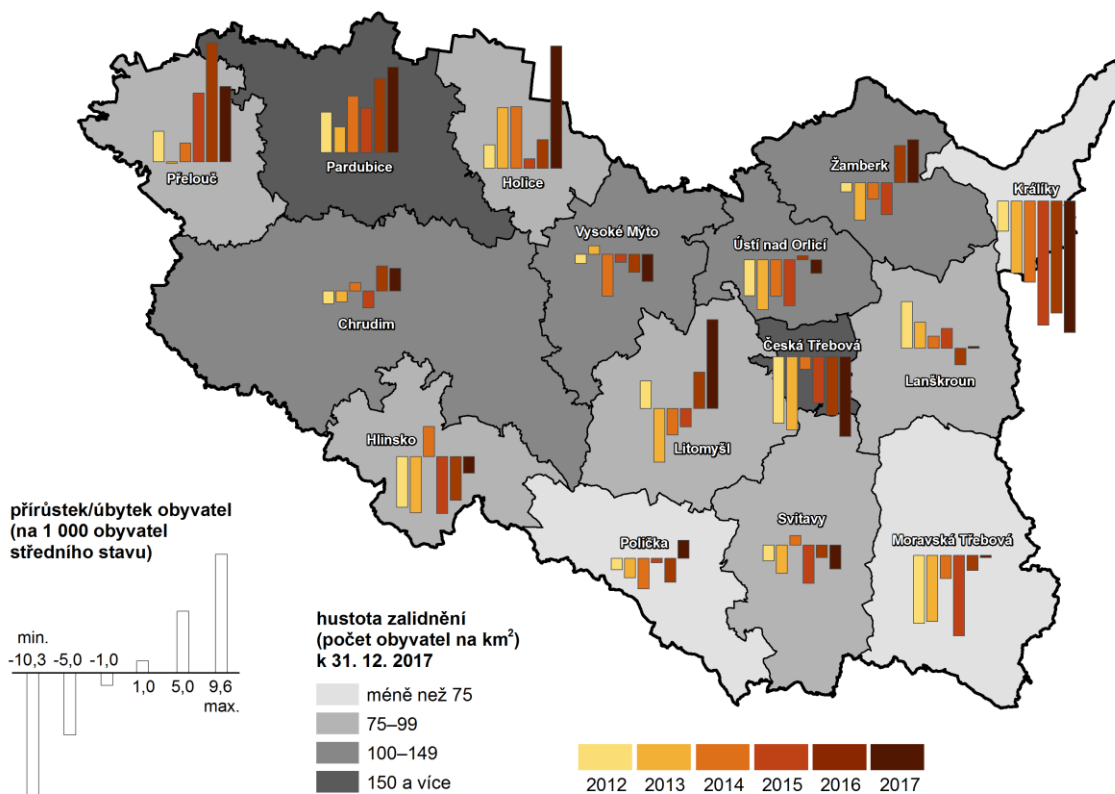
Zdroj: ČSÚ

Obyvatelé kraje se v roce 2017 nejčastěji stěhovali do Hlavního města Prahy.

Z hlediska mezikrajského stěhování měl Pardubický kraj v roce 2017 největší záporné saldo stěhování s Hlavním městem Prahou a Středočeským krajem (-359, resp. -107 osob), které stěhujícím se nabízejí zejména lepší možnosti pracovního uplatnění. Nejvyšší kladné saldo migrace měl kraj se sousedním Královéhradeckým krajem (769 vystěhovalých a 1 026 přistěhovalých).

Pohyb obyvatel ve správních obvodech ORP Pardubického kraje v letech 2012 až 2017

Zdroj: ČSÚ

Okres Pardubice zaznamenává meziroční přírůstky počtu obyvatel již od roku 2004.

V rámci kraje byl nejvyšší celkový přírůstek obyvatel v roce 2017 zaznamenán v okrese Pardubice (1,2 tis. osob), počet obyvatel zde vzrostl díky stěhování; kladný přirozený přírůstek byl zanedbatelný. Meziročně přibýlo obyvatel také v okresech Svitavy (+150 osob) a Chrudim (+123 osob). V okrese Ústí nad Orlicí celkový počet obyvatel v průběhu roku poklesl (-197 osob), a to zejména díky zápornému migračnímu saldu.

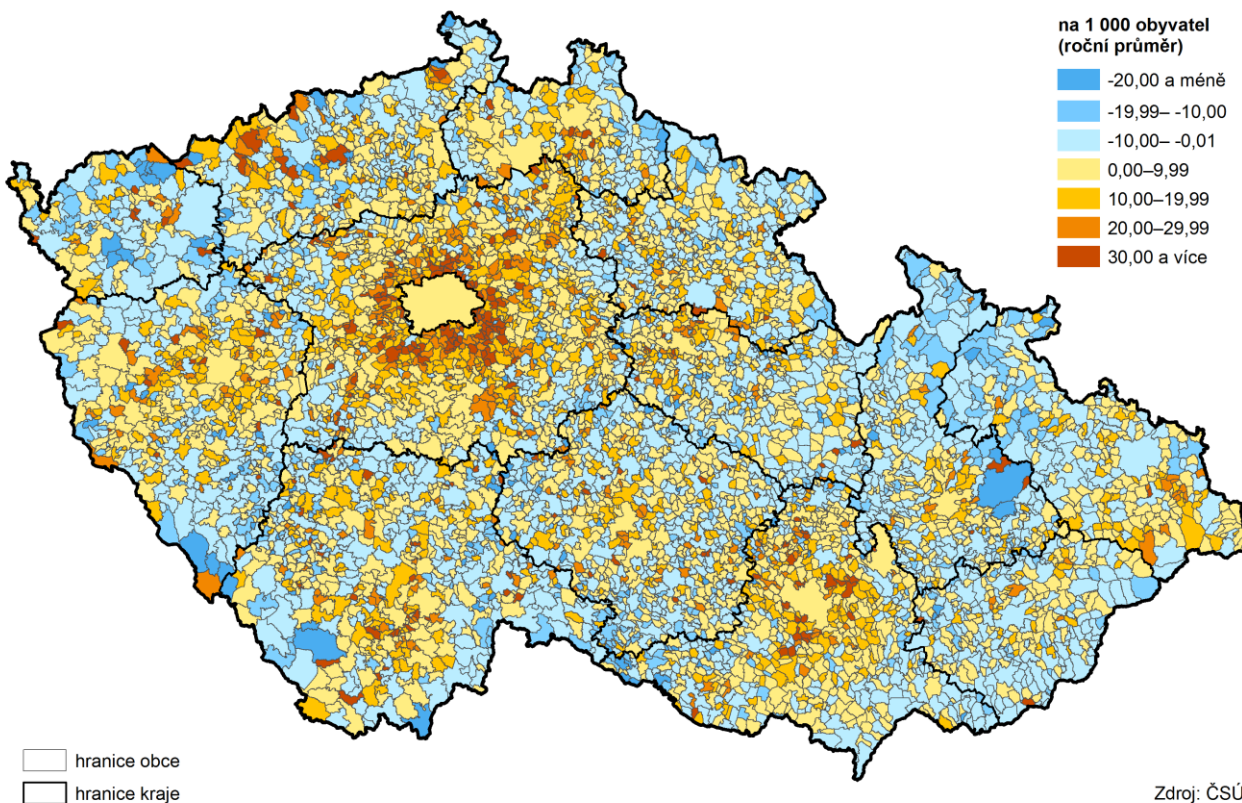
Jediným okresem kraje, kde jsou dlouhodobě (již od roku 2004) evidovány populační přírůstky je okres Pardubice. Podílí se na nich zejména kladné saldo zahraniční migrace, ale od roku 2007 (s výjimkou roku 2013) i převaha počtu narozených nad zemřelými.

V letech 2012–2017 přibýlo nejvíce obyvatel v SO ORP Pardubice, SO ORP Králíky naopak nejvíce obyvatel ztratil.

Na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností vykázaly nejvyšší průměrný relativní přírůstek obyvatel v letech 2012–2017 správní obvody ORP Pardubice (4,3 osob na 1 000 obyvatel), Přelouč (4,1 ‰) a Holice (4,0 ‰). Obyvatel v těchto regionech přibývalo především díky stěhování, které zejména na Přeloučsku a Holicku souviselo s rozvojem bytové výstavby.

K nejvyšším průměrným relativním úbytkům obyvatel došlo v letech 2012–2017 v SO ORP Králíky (-7,1 ‰), Česká Třebová (-4,4 ‰) a Moravská Třebová (-3,3 ‰). Králicko patří dlouhodobě k regionům s nejvyššími počty vystěhovaných na 1 000 obyvatel, v průměru let 2012 až 2017 zde byl zjištěn i nejvyšší přirozený úbytek na 1 000 obyvatel mezi všemi správními obvody v kraji. Také Českořtebovsko a Moravskořtebovsko ztrácelo obyvatele jak přirozenou měnou, tak stěhováním. Oba tyto obvody jsou pro období 2014–2020 zařazeny mezi regiony se soustředěnou podporou státu; patří do kategorie „hospodářsky slabé regiony“.

Celkový přírůstek/úbytek počtu obyvatel v obcích v letech 2012 až 2017

Cizinci tvoří 2,9 % obyvatelstva kraje.

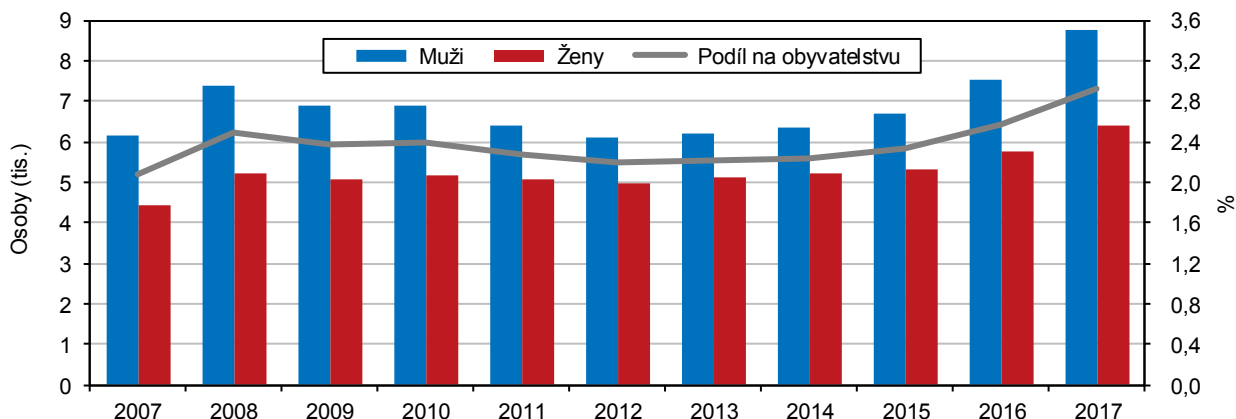
Ke konci roku 2017 žilo na území Pardubického kraje 15 157 cizinců (bez azylantů), z toho 42,3 % žen. Proti předchozímu roku se zvýšil počet cizinců na území kraje

o téměř 1,9 tis. osob. Podíl cizinců na obyvatelstvu kraje tak meziročně vzrostl o 0,4 procentního bodu na 2,9 %, což představuje šestý nejnižší podíl v mezikrajském srovnání. Nejvyšší zastoupení mají cizinci v Hl. městě Praze (15,1 %), nejnižší pak ve Zlínském kraji (1,6 %).

Graf 1.4 Cizinci (bez osob s platným azylem) v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

Mezi cizinci žijícími na území Pardubického kraje jsou nejvíce zastoupeni občané Slovenska a Ukrajiny.

Cizinců v Pardubickém kraji přibývá, ve srovnání s rokem 2007 vzrostl jejich počet o 4,6 tis. více. Více než polovina všech cizinců (55 % v roce 2017) pobývá na území okresu Pardubice; naopak nejnižší zastoupení mají cizinci v okresech Svitavy a Chrudim (11, resp. 12 %). Podle státního občanství bylo nejvíce cizinců ze Slovenska (3,9 tis.) a Ukrajiny (3,6 tis.). Ve srovnání s republikovým průměrem jsou v kraji více zastoupeni občané Mongolska, Slovenska a Polska; naopak nižší zastoupení mají mezi cizinci v Pardubickém kraji občané Ruska a Německa.

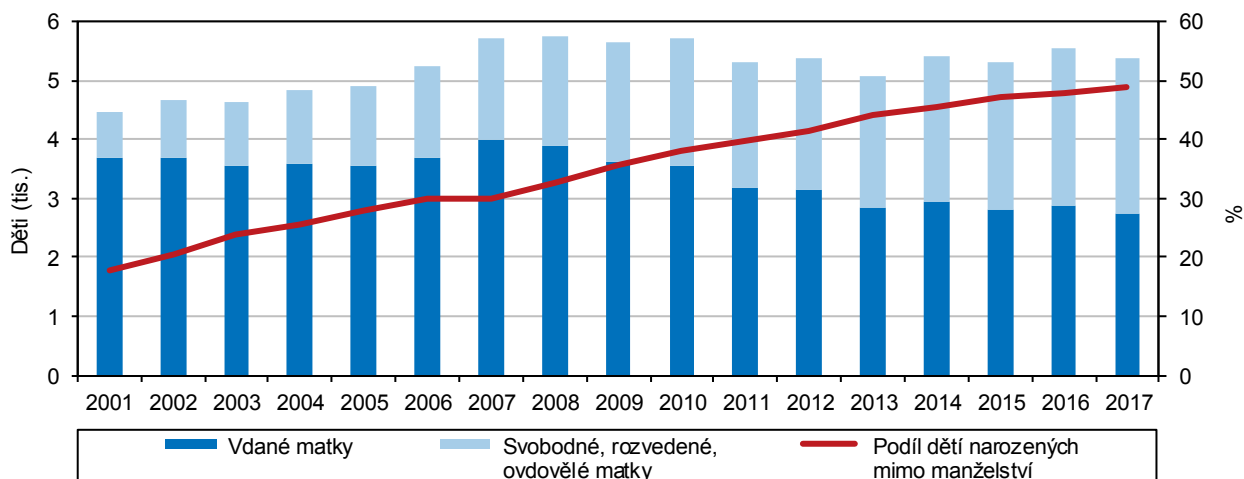
Demografické události

Počet živě narozených dětí se meziročně snížil.

Od ledna do prosince roku 2017 se v kraji živě narodilo 5 372 dětí, což je o 161 dětí méně než v roce 2016. Počet živě narozených dětí dosáhl v kraji v uplynulých deseti letech maxima v roce 2008 (stejně tak tomu bylo i na úrovni republiky), kdy se v kraji živě narodilo 5 752 dětí. Mezi roky 2010 a 2011 došlo v kraji k výraznému poklesu počtu živě narozených dětí (-409). Od roku 2012 počty narozených meziročně kolísají.

Graf 1.5 Živě narozené děti podle rodinného stavu matky a podíl dětí narozených mimo manželství v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

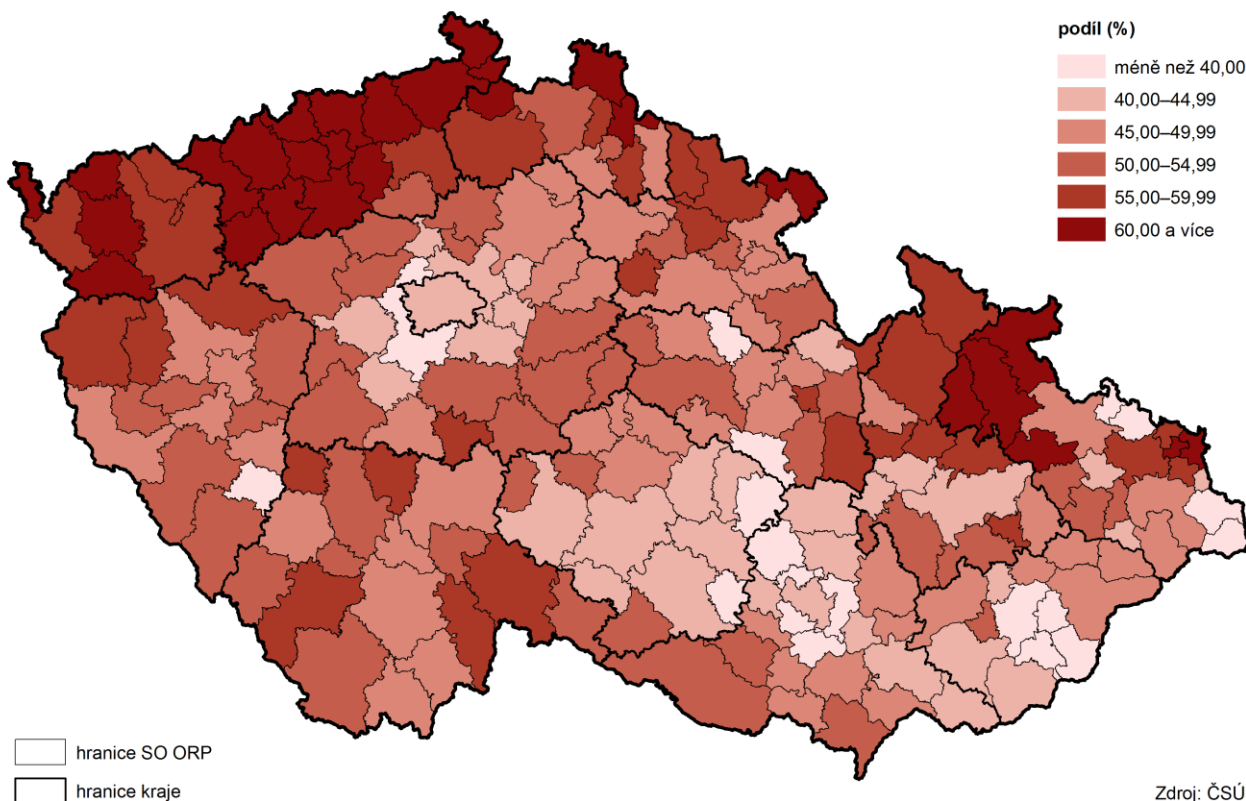
Děti narozené jako první v pořadí tvořily v roce 2017 49 % všech narozených.

Na 1 000 obyvatel středního stavu v roce 2017 připadalo 10,4 živě narozených dětí, což je hodnota o 0,4 bodu pod republikovým průměrem a zároveň pátá nejnižší porodnost v mezikrajském srovnání. Z narozených dětí připadalo 49 % na prvorozené, druhorozených bylo 37 % a zbývajících 14 % tvořily děti narozené jako třetí a další v pořadí. Nejvíce, o 20 %, se meziročně snížil počet dětí narozených ve čtvrtém a vyšším pořadí (-48).

Průměrný věk matek při narození dítěte v posledních letech stagnuje.

Průměrný věk matky při narození dítěte dosáhl v roce 2017 hodnoty 30,4 roku (0,4 roku pod republikovým průměrem). Své první dítě rodily ženy v Pardubickém kraji v průměru ve 28,3 letech, což je hodnota 0,6 roku pod průměrem ČR a zároveň pátý nejnižší průměrný věk prvorodiček v mezikrajském srovnání. V průměru nejstarší jsou ženy při porodu prvního dítěte v Hl. městě Praze (31,1 roku), nejmladší pak v Ústeckém kraji (27,4 roku). Za posledních deset let vzrostl průměrný věk prvorodiček v kraji o 1,1 roku; ve srovnání s rokem 1991 jsou matky při prvním porodu starší o 6,5 roku.

Živě narození mimo manželství ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v roce 2017

Zdroj: ČSÚ

Mimo manželství se narodila téměř polovina dětí.

I v roce 2017 přetrvával v Pardubickém kraji trend rostoucího podílu dětí narozených neprovdaným matkám. Mimo manželství se narodilo celkem 2 624 dětí, tj. 48,8 % dětí, což představuje ve srovnání s předchozím rokem nárůst o jeden procentní bod. Nejnižší zastoupení měly děti narozené mimo manželství v roce 2017 v Hl. m. Praze (41,3 %), nejvyšší v Ústeckém kraji (64,5 %), republikový průměr činil 49,0 %. Mezi SO ORP kraje se podíl narozených mimo manželství v roce 2017 pohyboval od 37 % na Poličsku (5. nejnižší podíl ze všech 206 SO ORP) po 59 % na Českotřebovsku a Moravskotřebovsku.

Potratovost v kraji patří v mezikrajském srovnání dlouhodobě k nejnižším.

Během roku 2017 bylo v kraji evidováno 1 528 potratů (o 22 více než v roce 2016), z nich 49,0 % představovala umělá přerušování těhotenství, 45,7 % samovolné potraty

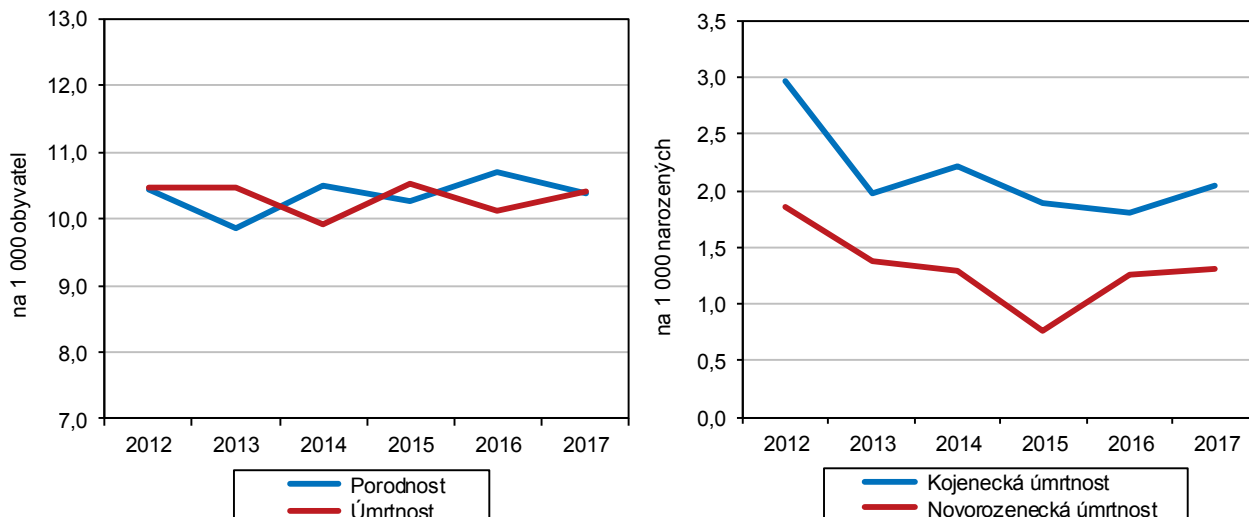
a zbývajících 5,3 % připadalo na ukončení mimoděložního těhotenství. Počet indukovaných potratů se meziročně snížil, přibýlo samovolných potratů. V relativním vyjádření (po přepočtu na 1 000 obyvatel) byla celková potratovost v Pardubickém kraji 3,0 ‰, což je v mezikrajském srovnání druhá nejnižší (spolu s Jihomoravským krajem) hodnota po kraji Vysočina (2,9 ‰). Potratovost v kraji v posledních letech kolísá, celkově však vykazuje klesající trend, na němž se podílí především pokles počtu uměle přerušovaných těhotenství.

Počet zemřelých meziročně vzrostl.

V roce 2017 v kraji zemřelo 5 389 osob, z toho bylo 2 723 mužů a 2 666 žen. Meziročně vzrostl počet zemřelých o 155 osob. Úmrtnost vyjádřená počtem zemřelých na 1 000 obyvatel středního stavu dosáhla hodnoty 10,4 ‰, což je mírně pod hodnotou republikového průměru. Nejvyšší počet zemřelých byl ve věkové skupině 80 až 89 let (34 % všech zemřelých). Meziročně vzrostly počty zemřelých ve všech okresech kraje, pouze na Chrudimsku zemřelo ve srovnání s rokem 2016 o 50 osob méně.

Graf 1.6 Porodnost a úmrtnost, novorozenecká a kojenecká úmrtnost v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Nejčastější příčinou úmrtí jsou dlouhodobě nemoci oběhové soustavy.

Dlouhodobě nejčastější příčinou úmrtí jsou nemoci oběhové soustavy – v roce 2017 představovaly 40,0 % všech úmrtí mužů a 48,4 % úmrtí žen. V pořadí druhou nejčastější příčinou úmrtí jsou novotvary (27,9 % úmrtí mužů a 20,8 % úmrtí žen). Třetí nejčastější příčinou smrti jsou s odstupem nemoci dýchací soustavy (7,7 % úmrtí mužů a 6,8 % úmrtí žen v roce 2017).

Novorozenecká i kojenecká úmrtnost zůstaly i v roce 2017 pod republikovým průměrem.

Během roku 2017 zemřelo v Pardubickém kraji 11 dětí do jednoho roku, z toho 7 do 28 dnů po narození. V porovnání s průměrem ČR byla kojenecká i novorozenecká úmrtnost v kraji v roce 2017 nižší. Kojenecká úmrtnost (zemřelí do 1 roku na 1 000 živě narozených) v kraji činila 2,0 ‰ (v ČR 2,7 ‰); novorozenecká úmrtnost (zemřelí do 28 dnů na 1 000 živě narozených) dosáhla hodnoty 1,3 ‰ (v ČR 1,8 ‰). Novorozenecká i kojenecká úmrtnost v krátkodobém pohledu z důvodu velmi nízkých ročních hodnot kolísají, v dlouhodobém pohledu vykazují klesající trend.

Hodnoty naděje dožití mužů i žen v Pardubickém kraji jsou nad průměrem ČR.

Podle posledních dostupných údajů o naději dožití¹ (střední nebo očekávané délce života) zjištěné za dvouleté období let 2016 a 2017 by se chlapec narozený v roce 2017 v Pardubickém kraji měl pravděpodobně dožít 76,6 let. Dívky narozené

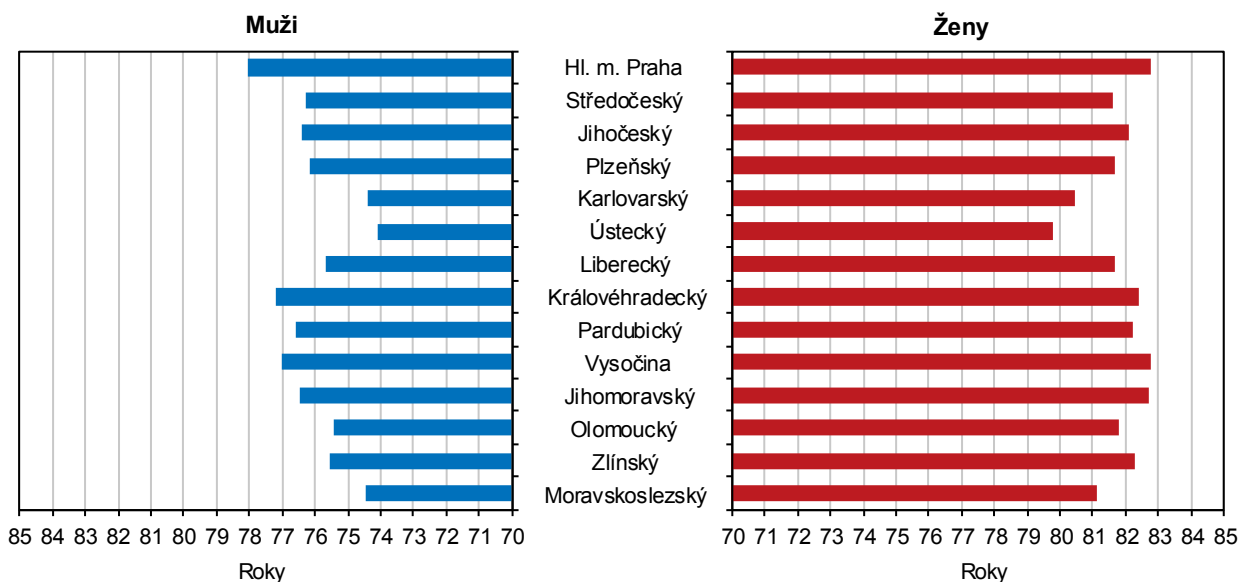
¹ V roce 2018 přistoupil ČSÚ k úpravě metodiky konstrukce úmrtnostních tabulek, z nichž je naděje dožití odvozena. Údaje za rok 2017 (resp. dvouleté období 2016 a 2017) tak nejsou srovnatelné s předchozími roky.

v roce 2017 mají před sebou pravděpodobně 82,2 let. Hodnoty naděje dožití při narození mužů i žen v Pardubickém kraji se nacházejí nad celorepublikovým průměrem. Střední délka života v Pardubickém kraji je v mezikrajském srovnání v případě mužů čtvrtá nejvyšší, v případě žen pak šestá nejvyšší.

Muž, který v roce 2017 v Pardubickém kraji dovršil 65 let, má pravděpodobně před sebou ještě 16,4 let života, stejně stará žena pak 19,9 let života.

Graf 1.7 Naděje dožití při narození podle pohlaví podle krajů v letech 2016–2017

Zdroj: ČSÚ

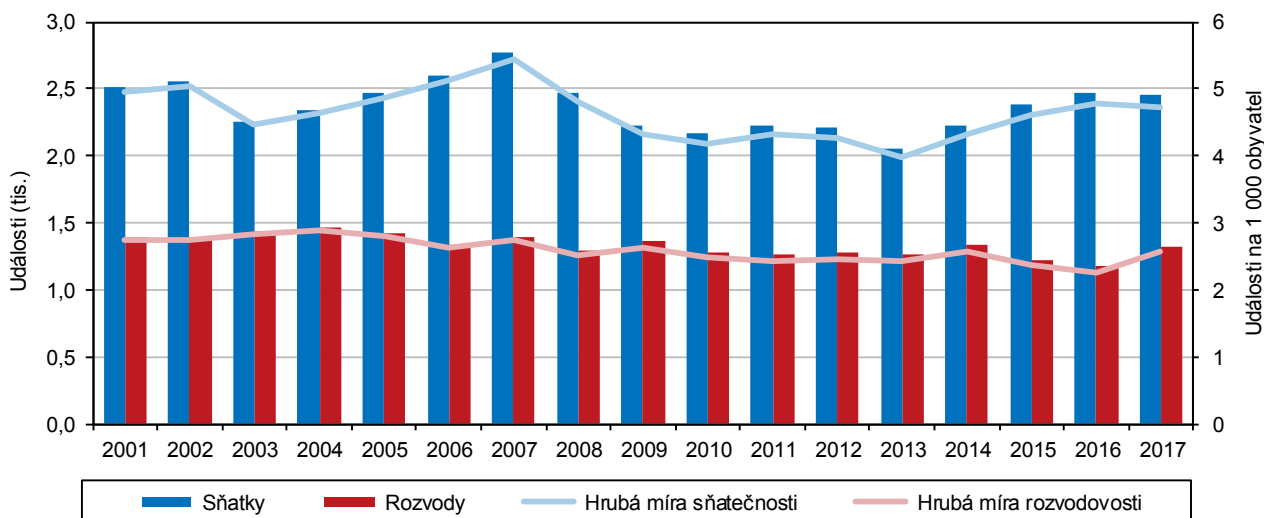
Sňatečnost po tříletém období růstu meziročně poklesla.

V průběhu roku 2017 bylo v kraji uzavřeno 2 450 manželství, tj. o 22 méně než v roce 2016. V relativním vyjádření (po přepočtu na 1 000 obyvatel) dosáhla sňatečnost v Pardubickém kraji hodnoty 4,7 ‰, což je nejnižší hodnota mezi všemi kraji ČR; republikový průměr činil 5,0 ‰.

Převážná většina ženichů (79,0 %) i nevěst (79,3 %) uzavřela svůj první sňatek. Podíl sňatků, v nichž byli oba snoubenci svobodní, dosáhl v roce 2017 hodnoty 71,2 %. Svůj první sňatek uzavírali muži v Pardubickém kraji v průměru v 31,8 letech (0,5 roku pod republikovým průměrem), ženy pak ve 29,0 letech (0,6 roku pod průměrem ČR). Nejvíce svateb se konalo v červenci (524), nejméně v lednu (29).

Graf 1.8 Sňatky a rozvody v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Rozvodů meziročně přibýlo. Rozvedeno bylo v kraji v loňském roce 1 327 manželství, o 156 více než v roce 2016. Rozvodovost na 1 000 obyvatel dosáhla 2,6 ‰, což představuje čtvrtou nejvyšší míru rozvodovosti mezi kraji České republiky. V 61 % případů bylo rozvedeno manželství s nezletilými dětmi. Ve zhruba 80 % případů se muži i ženy rozvádějí poprvé. Nejčastěji uváděnou příčinou rozvratu manželství je na straně mužů i žen rozdíl povah, názorů a zájmů.

Věková struktura, index stáří

Děti do 15 let tvoří 15,6 % populace kraje.

V kraji žilo ke konci roku 2017 celkem 81 098 dětí do 15 let, na populaci kraje se tak tato věková skupina podílela 15,6 %. Oproti předchozímu roku vzrostl počet obyvatel v nejmladší věkové kategorii o více než sedm set osob, ve srovnání s rokem 2008, kdy dosáhl počet dětí do 15 let v kraji minima (necelých 75 tis.), posílila tato skupina obyvatelstva o více než 6 tis. osob. Podíl dětské složky na populaci kraje se v posledních letech mírně zvyšuje, ve srovnání s rokem 1991 je však dětí mladších 15 let v kraji o 26 tis. méně.

Pokračuje pokles počtu osob v produktivním věku.

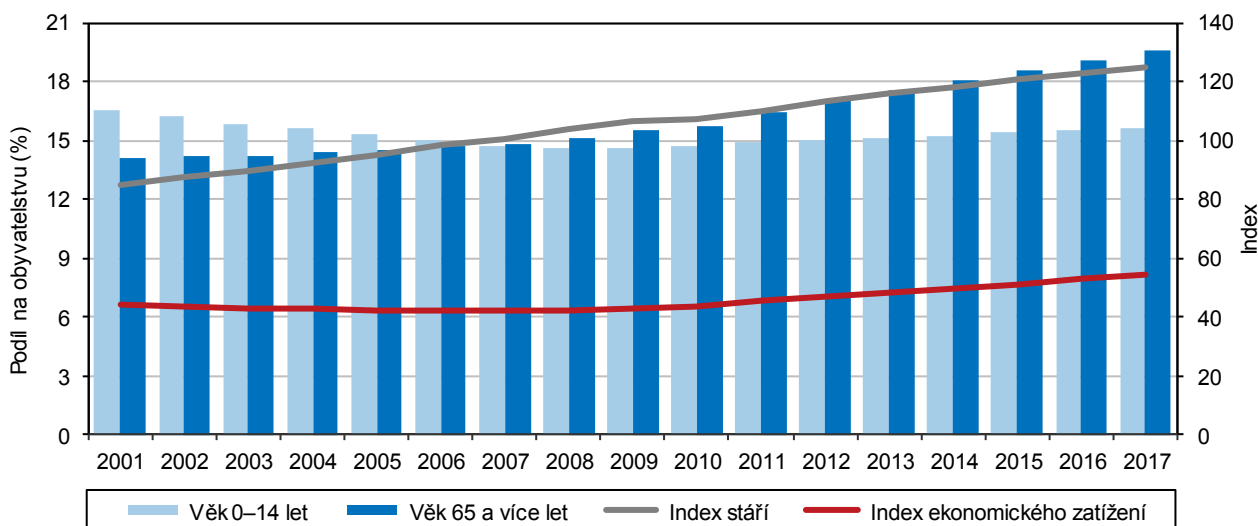
Osob v tzv. produktivním věku (15 až 64 let) žilo ke konci roku 2017 v kraji 335 911, tj. 64,8 % z celkového počtu obyvatel kraje. Ve srovnání s předchozím rokem se snížil počet osob v této věkové kategorii o 2,3 tisíce. Počet i podíl obyvatel v této skupině klesá již od roku 2009, kdy do produktivního věku začaly přecházet populačně slabé ročníky druhé poloviny 90. let 20. století. V produktivním věku jsou přítom nejpočetnější generace obyvatelstva narozené v 70. letech minulého století.

Počet seniorů nad 65 let se meziročně zvýšil o 2,8 tisíce.

K 31. 12. 2017 žilo v Pardubickém kraji 101 328 osob ve věku 65 a více let, na populaci kraje se senioři podíleli 19,5 %. Jedná se o nejvyšší absolutní počet i relativní zastoupení od roku 1991. Meziročně vzrostl počet osob v nejstarší věkové skupině o 2,8 tisíce, ve srovnání s rokem 1991 žije nyní v kraji o téměř 37 tisíc seniorů více.

Graf 1.9 Věková struktura a věkové indexy obyvatel v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

Průměrný věk obyvatel Pardubického kraje vzrostl v roce 2017 na 42,3 let.

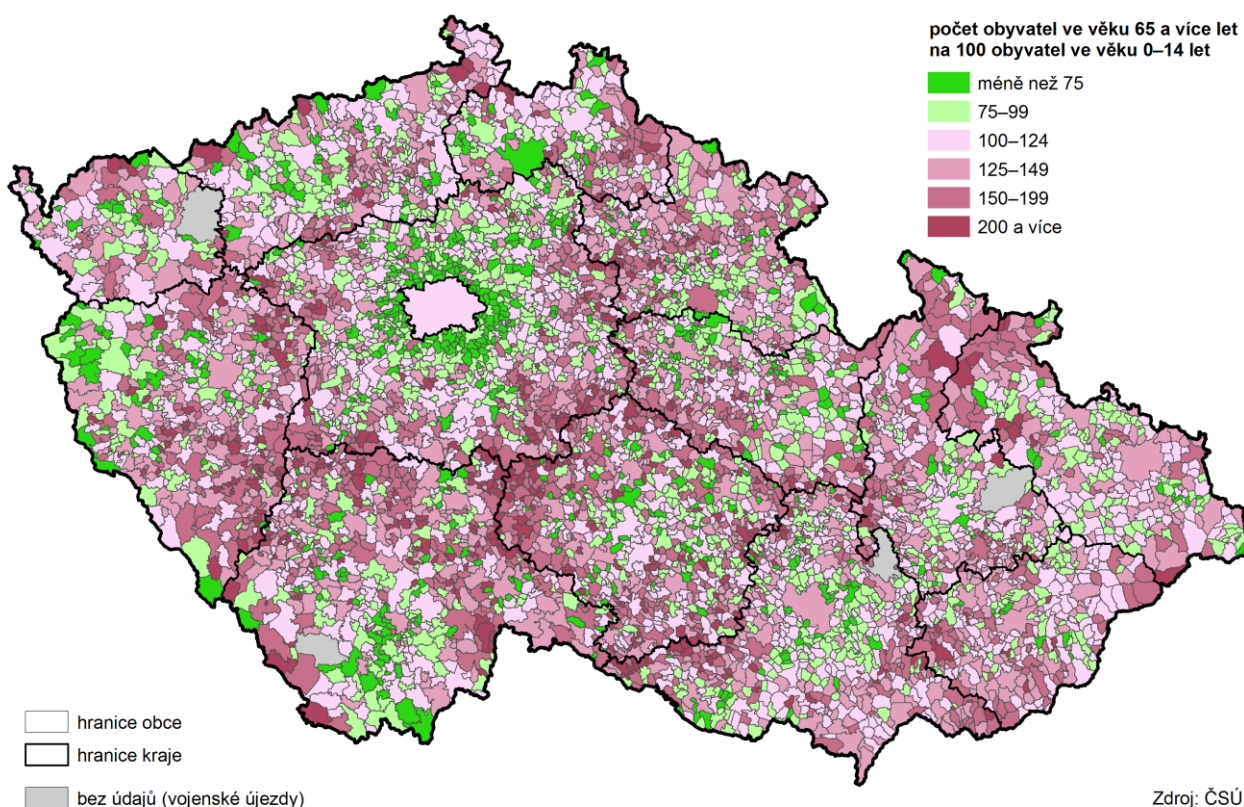
Průměrný věk obyvatel Pardubického kraje meziročně vzrostl o dvě desetiny roku na 42,3 roku, ženám bylo v průměru 43,7 roku a mužům 40,9 let. Od roku 1991 se průměrný věk obyvatel kraje zvýšil o 6,1 roku. Nejvyšší průměrný věk mělo v roce 2017 obyvatelstvo Královéhradeckého a Zlínského kraje (42,9 let), naopak nejmladší populací se vyznačuje kraj Středočeský (41,1 roku). V mezikrajském

srovnání bylo obyvatelstvo Pardubického kraje šesté nejmladší, republikový průměr činil v loňském roce 42,2 let.

Stárnutí populace se odráží v hodnotě indexu stáří, v roce 2017 připadalo na 100 dětí do 15 let již téměř 125 seniorů starších 65 let.

Pokračující stárnutí populace lze dokumentovat také na vývoji poměrových ukazatelů. Stále vyšších hodnot nabývá index stáří, který vyjadřuje vzájemný poměr počtu osob seniorské a dětské složky obyvatelstva. Početní převaha seniorů nad dětmi byla v kraji poprvé evidována v roce 2007, kdy index stáří dosáhl hodnoty 100,6. V roce 2017 připadalo na 100 dětí do 15 let již téměř 125 seniorů starších 65 let, jedná se o šestou nejnižší hodnotu mezi všemi kraji České republiky. Nejvyšší hodnoty dosáhl index stáří v Královéhradeckém kraji (134,4), nejnižší pak v kraji Středočeském (102,5).

Index stáří v obcích k 31. 12. 2017

Nejmladší obyvatelstvo mají okresy Ústí nad Orlicí a Pardubice.

Nejstarším obyvatelstvem se v rámci Pardubického kraje vyznačuje okres Chrudim. V roce 2017 zde index stáří dosáhl hodnoty 128,7 a průměrný věk činil 42,5 let. Nejpříznivější poměr mezi dětskou a seniorskou složkou populace byl zjištěn v okresech Pardubice a Ústí nad Orlicí, kde v roce 2017 index stáří dosáhl hodnoty 123,5, resp. 123,6. Nejnižší průměrný věk mělo obyvatelstvo Orlickoústecka 42,1 let.

K nejmladším SO ORP kraje patří Žambersko, Holicko a Lanškrounsko; méně příznivé věkové složení pak mají SO ORP Hlinsko a Králíky.

Mezi patnácti správními obvody obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje byla nejpříznivější věková struktura v roce 2017 na Žambersku, Holicku a Lanškrounsku. Tyto správní obvody se vyznačují v rámci kraje nejvyšším zastoupením dětské složky populace na straně jedné a nízkými podíly nejstarší věkové kategorie na straně druhé, s čímž souvisí nejnižší zjištěné hodnoty indexu stáří (Žambersko – 113, Holicko – 114 a Lanškrounsko – 116). Méně příznivé věkové složení obyvatelstva nacházíme ve správních obvodech Hlinsko, Králíky, Česká Třebová či Moravská Třebová. Na Hlinecku připadalo na 100 dětí do 15 let 140 osob starších 65 let, na Králícku dosáhl index stáří hodnoty 139.

2. Sociální vývoj

Zaměstnanost vč. ekonomické aktivity

Počet ekonomicky aktivních po dosažení 25letého maxima z roku 2016 meziročně klesl, ekonomicky neaktivních po pěti letech poklesu přibýlo.

Podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) tvořilo v roce 2017 pracovní sílu² v kraji 261,7 tis. ekonomicky aktivních osob, tj. o 2,3 tis. osob méně ve srovnání s předchozím rokem, kdy bylo zaznamenáno maximum za období posledních 25 let, za které jsou data VŠPS k dispozici. Zatímco ve skupině zaměstnaných osob došlo v kraji k meziročnímu přírůstku, počet nezaměstnaných se zřetelně snížil. Počet ekonomicky neaktivních ve věku 15 a více let dosahoval v kraji maximálních hodnot v letech 2009 až 2011 (více než 185 tis.), do roku 2016 klesl na 172,7 tis. osob; následoval nárůst na 174,4 tis. osob v roce 2017.

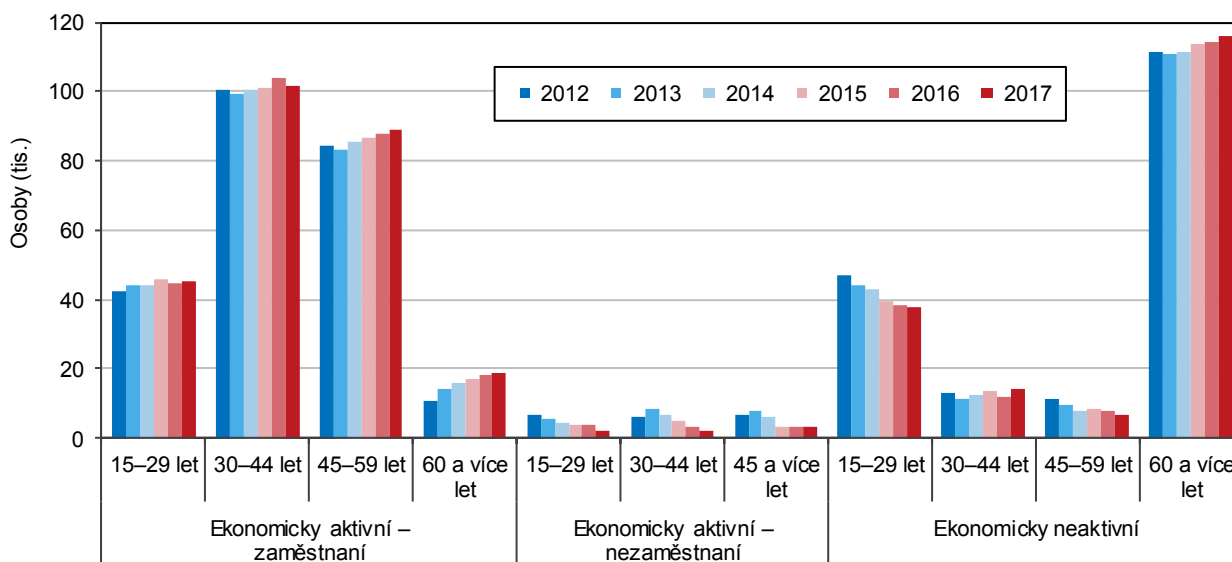
Na změny ve struktuře obyvatelstva podle ekonomické aktivity a věku působí celá řada vlivů – od demografického vývoje (zejména stárnutí populace) přes legislativní vlivy (např. prodlužování věku odchodu do důchodu), ekonomické aspekty (situace na trhu práce) až po vlastní preference obyvatelstva (např. studium, mateřství, předčasný důchod).

Na růst počtu zaměstnaných v kraji má významný vliv rostoucí počet osob 45letých a starších; 60letí a starší tvoří již dvě třetiny ekonomicky neaktivních obyvatel ve věku 15 a více let.

Jestliže se v posledních pěti letech zřetelně snižoval počet ekonomicky neaktivních osob ve věku 15 až 29 let, mezi ekonomicky aktivními byl mírný nárůst počtu zaměstnaných nejmladších osob doprovázen poklesem počtu nezaměstnaných juniorů. Na růst počtu zaměstnaných v kraji má významný vliv rostoucí počet osob ve věku 45–59 let i osob šedesátiletých a starších. Výrazně roste počet nejstarších osob i ve skupině ekonomicky neaktivních. V roce 2017 byly osoby šedesátileté a starší mezi všemi ekonomicky neaktivními staršími 15 let zastoupeny již dvěma třetinami, což je nejvíce od počátku sledování v roce 1993).

Graf 2.1 Obyvatelstvo Pardubického kraje podle ekonomické aktivity a věku

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Ve struktuře pracovní síly roste podíl zaměstnaných na úkor nezaměstnaných.

Ještě v roce 2013 se zaměstnaní na pracovní síle (tj. na ekonomicky aktivních) v kraji podíleli 91,6 % a nezaměstnaní tvořili 8,4 %, do roku 2017 se tento poměr díky příznivému vývoji na trhu práce posunul na 97,3 % (zaměstnaní) a 2,7 % (nezaměstnaní).

² Pracovní sílu tvoří osoby ekonomicky aktivní, a to jak zaměstnaní, tak nezaměstnaní. Zaměstnaní se podle postavení v zaměstnání člení na zaměstnance vč. členů produkčních družstev, zaměstnavatele, pracující na vlastní účet a pomáhající rodinní příslušníky.

Zaměstnanost nadále roste, i když pomalejším tempem.

Po poklesu zaměstnanosti vlivem ekonomického útlumu po roce 2008 nastalo oživení na trhu práce a počet zaměstnaných osob nejprve mírně a následně zřetelně rostl. V letech 2013 až 2016 se počet zaměstnaných v kraji zvyšoval v průměru o 1,8 % ročně. Následovalo meziroční navýšení pouze o 0,1 % na 254,6 tis. osob v roce 2017, což je nejvyšší počet zaměstnaných od roku 1993, za který jsou poprvé dostupné údaje VŠPS.

Míra zaměstnanosti v kraji po třech letech mírně poklesla pod republikový průměr...

Míra zaměstnanosti³ osob patnáctiletých a starších, která v roce 2013 mírně vzrostla na 55 %, se do roku 2017 zvýšila na 58,3 % a řadila se doprostřed žebříčku krajů. Jestliže v letech 2014 až 2016 byla míra zaměstnanosti v kraji mírně nad průměrem ČR, v roce 2017 za ním zaostávala o 0,2 procentního bodu. Míra zaměstnanosti mužů v roce 2017 v kraji (67,3 %) byla o 0,3 p. b. nad průměrem ČR, zatímco míra zaměstnanosti žen (49,7 %) po čtyřletém období pod republikovou hodnotu poklesla o 0,7 procentního bodu.

...vliv na to měl pokles míry zaměstnanosti žen.

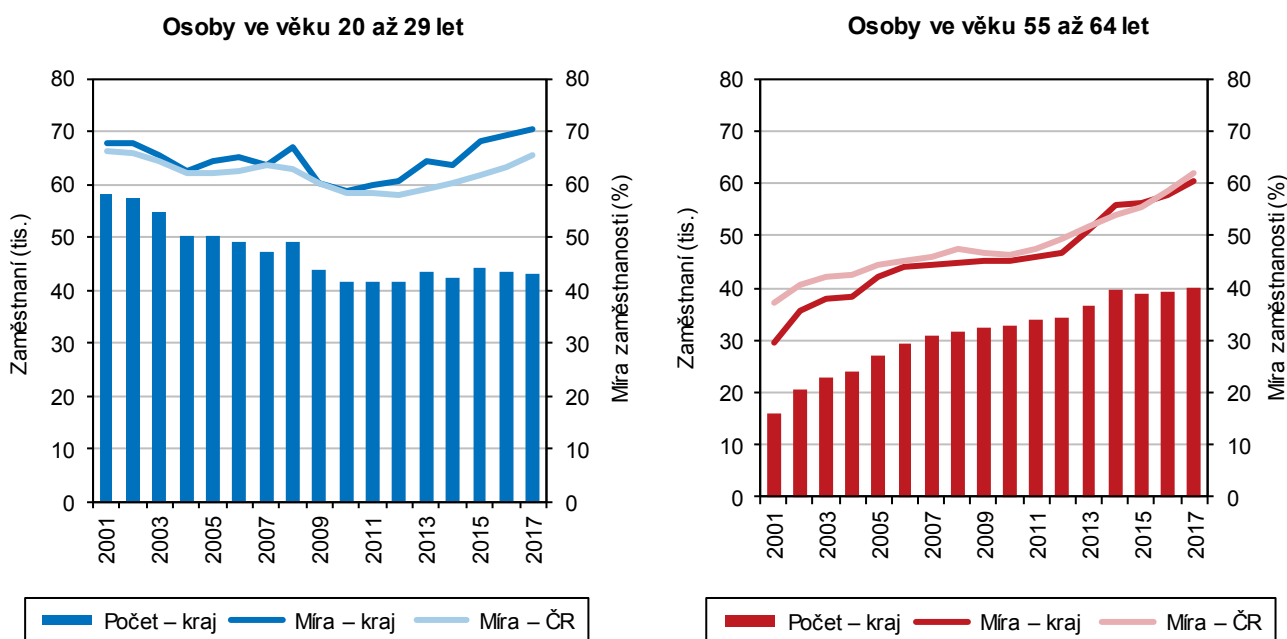
Meziroční přírůstky míry zaměstnanosti v kraji se v posledních třech letech snižovaly, mezi rokem 2016 a 2017 přitom došlo k nárůstu o 0,1 procentního bodu. Jestliže míra zaměstnanosti mužů v posledních šesti letech meziročně neustále rostla (v roce 2017 o 1,0 procentní bod), u žen byl po čtyřletém období růstu zaznamenán v roce 2017 meziroční pokles (o 0,7 p. b.).

Počet zaměstnaných juniorů a osob v předdůchodovém věku se vyrovnává.

Srovnání odlišností ve vývoji počtu zaměstnaných a míry zaměstnanosti mezi mladými osobami vstupujícími na trh práce a mezi osobami v předdůchodovém věku zobrazují následující grafy. Zatímco počet zaměstnaných juniorů v posledních letech vykazoval převážně klesající trend (demografické vlivy, preference studia), počet zaměstnaných ve věku 55 až 64 let se neustále zvyšoval (rovněž v důsledku demografického vývoje, ale i vlivem prodloužení věku odchodu do důchodu). Počet zaměstnaných v obou srovnávaných věkových skupinách se tak v kraji postupně vyrovnává k hranici 40 tis. osob.

Graf 2.2 Zaměstnaní a míra zaměstnanosti ve vybraných věkových skupinách v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

³ podíl počtu zaměstnaných na počtu všech osob patnáctiletých a starších, resp. podíl počtu zaměstnaných daného věku na počtu všech osob v daném věku

Míra zaměstnanosti juniorů v Pardubickém kraji je nejvyšší v mezikrajském srovnání, míra zaměstnanosti osob v předdůchodovém věku je pátá nejnižší.

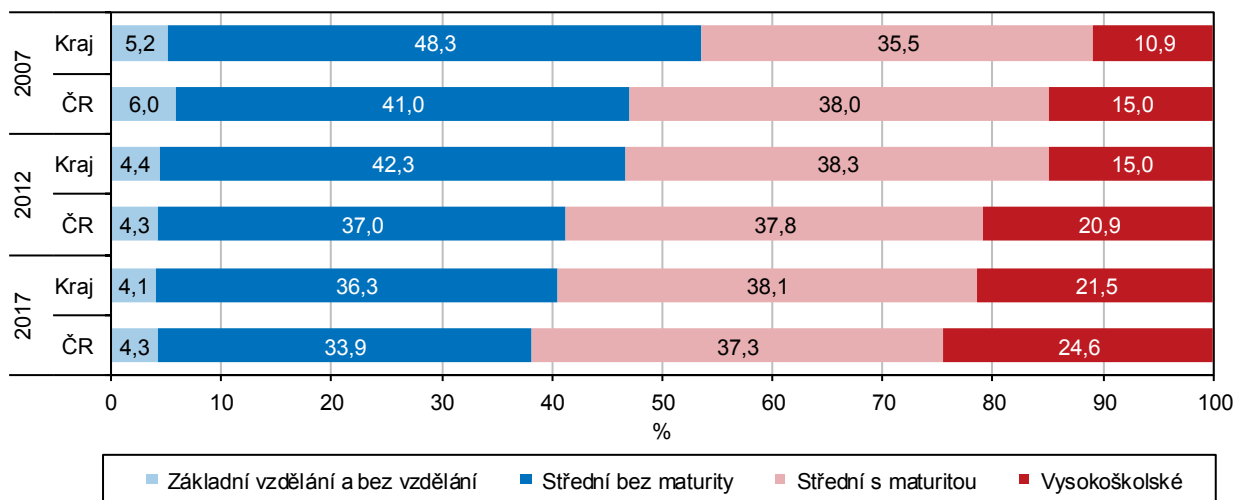
Zatímco míra zaměstnanosti osob ve věku 20 až 29 let po předchozím poklesu od roku 2011 roste (na 70,4 % v kraji v roce 2017), míra zaměstnanosti osob ve věku 55 až 64 let vykazuje dlouhodobě rostoucí trend (do roku 2017 vzrostla na 60,6 %). Oproti republikovým hodnotám v kraji zjišťujeme výrazně nadprůměrnou míru zaměstnanosti juniorů (v roce 2017 byla o 4,7 procentního bodu vyšší a zároveň nejvyšší mezi všemi kraji). Míra zaměstnanosti osob v předdůchodovém věku v kraji dlouhodobě za republikovým průměrem zaostávala, v posledních letech však kolem něho osciluje (v roce 2017 byla oproti průměru ČR nižší o 1,5 procentního bodu a zároveň pátá nejnižší v mezikrajském žebříčku).

Úroveň vzdělanosti zaměstnaných osob nadále roste, přičemž struktura zaměstnaných v kraji se přibližuje republikové.

Vzdělanost v kraji nadále roste a rozdíly ve struktuře zaměstnaných podle vzdělání ve srovnání s republikovým průměrem se neustále snižují. Ještě před deseti lety podíl středoškoláků bez maturity mezi zaměstnanými v kraji převyšoval republikový průměr o 7,3 procentního bodu, v roce 2017 byl vyšší pouze o 2,5 p. b. Zastoupení středoškoláků s maturitou v kraji v roce 2007 za republikovou hodnotou zaostávalo o 2,5 p. b., přičemž v průběhu následujících deseti let se hodnotě ČR vyrovnalo, resp. ji mírně překračuje (o 0,8 p. b. v roce 2017). Zastoupení osob se středním vzděláním bez maturity (vč. vyučených) v kraji bylo dlouhodobě vyšší než podíl středoškoláků s maturitou, obě hodnoty se však postupně přibližovaly a od roku 2016 již zaznamenáváme mezi zaměstnanými vyšší zastoupení osob se středním vzděláním s maturitou. Podíl vysokoškoláků mezi zaměstnanými v kraji nadále za republikovým průměrem zaostává (v roce 2017 o 3,1 p. b.), avšak rozdíl oproti ČR se mírně snižuje.

Graf 2.3 Zaměstnaní podle vzdělání v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Počet osob pracujících v kraji v terciárním sféře roste rychleji než počet zaměstnaných v sekundárním sektoru; zaměstnanost v primárním a sekundárním sektoru patří k nejvyšším v mezikrajském srovnání.

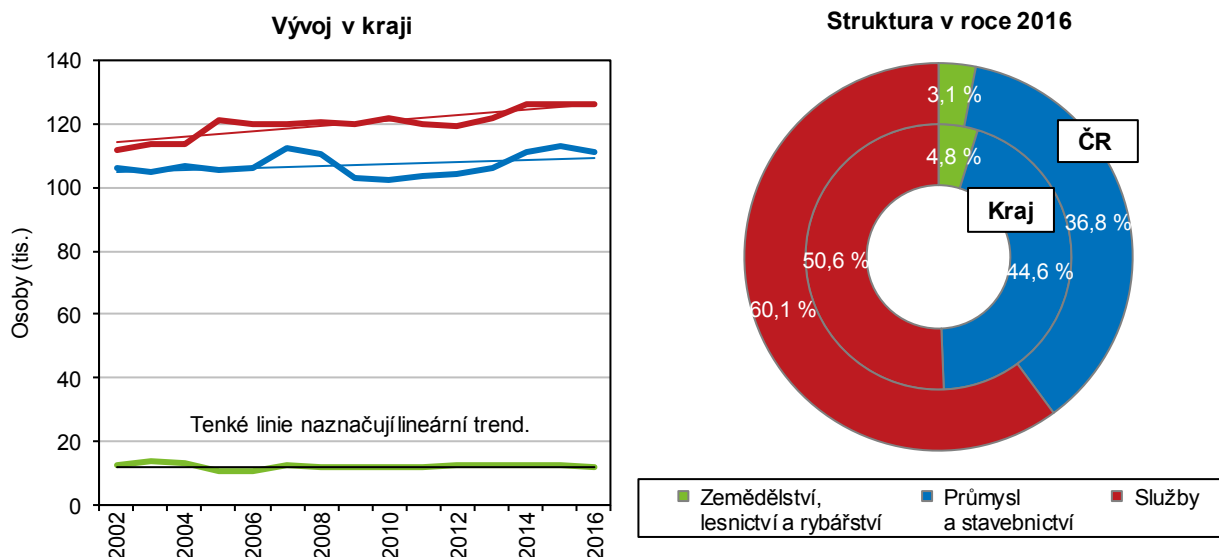
Pro hodnocení odvětvové struktury zaměstnanosti nově využíváme údaje podle místa pracoviště (dosud byla hodnocena data podle místa bydliště) – poslední dostupné zdroje v této oblasti jsou za rok 2016.

Zaměstnanost v sekundárním sektoru (průmysl a stavebnictví) v kraji nadále patří k nejvyšším v mezikrajském srovnání, a to zejména díky zpracovatelskému průmyslu. Podíl sekundárního sektoru na celkové zaměstnanosti (44,6 %) byl v roce 2016 mezi kraji 4. nejvyšší (stejně jako v předchozích 10 letech). V dlouhodobém pohledu (hodnoceno 15leté období) je patrný rostoucí trend počtu zaměstnaných v sekundárním sektoru v kraji (s typickými cyklickými výkyvy danými aktuálním vývojem ekonomiky). Ještě rychleji (a s mírnějším meziročním kolísáním) roste počet zaměstnaných v terciárním sektoru – tržních i netržních službách (viz následující graf). Přesto podíl zaměstnaných ve službách v kraji zůstává od roku

2009 v mezikrajském srovnání 3. nejnižší. Počet zaměstnaných v primárním sektoru (zemědělství, lesnictví a rybářství) se v posledních 15 letech v kraji pohyboval kolem 12 tis. osob (v polovině 90. let minulého století kolem 20 tis. osob), v letech 2011 až 2014 se meziročně mírně zvyšoval, následovalo období poklesu. Zaměstnanost v zemědělství v kraji nadále patří v mezikrajském srovnání k nejvyšším (v posledních 10 letech 3. nejvyšší podíl).

Graf 2.4 Zaměstnaní pracující v Pardubickém kraji podle odvětvových sektorů

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

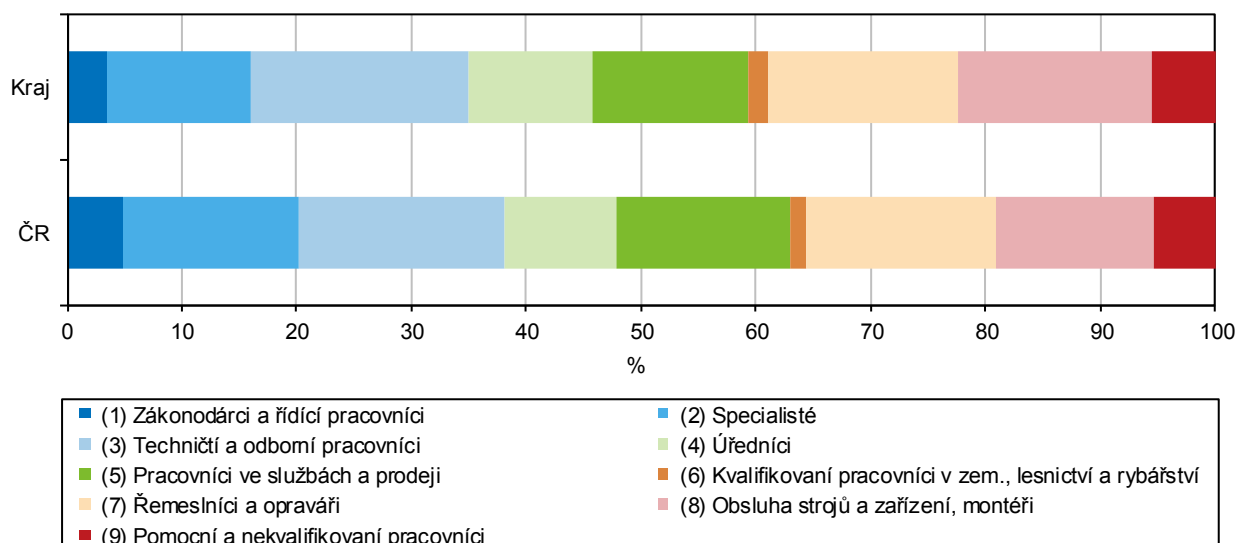

V posledních letech zřetelně roste počet vysoce kvalifikovaných nemanuálních pracovníků.

V posledních letech v kraji zřetelně narůstá počet nemanuálních vysoce kvalifikovaných pracovníků (v nejvyšších třídách zaměstnanosti 1 až 3 – viz následující graf). Od roku 2012 se v kraji jejich počet zvýšil o 15 % na 88,5 tis. Mírně rostoucí trend je patrný rovněž v případě nemanuálních pracovníků s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5) – za posledních pět let o 12 % na 61,8 tis. Počet manuálních – kvalifikovaných pracovníků (třída 6 až 8) v čase kolísá kolem hranice 90 tis. osob, počet manuálních – nekvalifikovaných pracovníků (třída 9) dosáhl minima v roce 2011, poté se mírně zvyšoval a následně mezi roky 2016 a 2017 došlo k poklesu na 13,9 tis. (tj. stejný počet jako v roce 2013).

Graf 2.5 Zaměstnaní podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO v Pardubickém kraji a ČR v roce 2017

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

V kraji je nadprůměrný podíl osob obsluhujících stroje a zařízení vč. montérů.

Oproti republikové struktuře zaměstnaných podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání nacházíme v kraji nadprůměrné zastoupení technických a odborných pracovníků (třída 3) i úředníků (třída 4) – jejich podíly na všech zaměstnaných v kraji jsou třetí nejvyšší v mezikrajském srovnání. Výrazně nad republikovým průměrem je také podíl osob obsluhujících stroje a zařízení vč. montérů (třída 8), v mezikrajském srovnání šestý nejvyšší. Pod průměrem republiky je v kraji zastoupení zákonodárců a řídicích pracovníků (třída 1), specialistů (třída 2) i pracovníků ve službách a prodeji (třída 5).

Intenzita podnikatelské aktivity v kraji patří k nejnižším.

Z hlediska postavení v zaměstnání tvoří největší podíl zaměstnaných osob zaměstnanci vč. členů produkčních družstev (85,4 % v kraji v roce 2017, což je 3. nejvyšší podíl mezi kraji). V postavení podnikatelů (tj. zaměstnavatelů a pracujících na vlastní účet) působilo v roce 2017 v kraji 13,8 % zaměstnaných osob, tj. o 0,6 procentního bodu méně než v roce předchozím. Republikový podíl přitom zůstal stejně jako v roce 2016 na 16,6 %. Kraj se v podílu podnikatelů posunul v mezikrajském žebříčku z 8. místa v roce 2015 na 10. pozici o rok později a v roce 2017 mu patřila již předposlední příčka (nižší podíl zaznamenal pouze Karlovarský kraj). Meziročně se v kraji mírně snížil jak počet zaměstnavatelů, tak i počet pracujících na vlastní účet; počet zaměstnanců naopak zřetelně vzrostl a byl nejvyšší od roku 1996.

Počet osob s více zaměstnáními meziročně mírně vzrostl, jejich podíl na všech zaměstnaných nadále patří k nejvyšším v mezikrajském srovnání.

V roce 2017 mělo v kraji několik zaměstnání 10,2 tis. osob, což je o 0,8 tis. osob více oproti předchozímu roku a zároveň nejvíce za posledních 20 let. Na celkovém počtu zaměstnaných se tyto osoby podílely 4,0 % (při republikovém průměru 2,6 %), což představuje třetí nejvyšší podíl za Královéhradeckým a Karlovarským krajem (v předchozím roce Pardubickému kraji patřila druhá příčka).

Nezaměstnanost

Počet nezaměstnaných osob meziročně klesl téměř o 30 % a byl nejnižší za posledních dvacet let.

Ke konci roku 2017 bylo na úřadech práce v kraji registrováno celkem 10 152 uchazečů o zaměstnání, tj. o 29,5 % méně než v předchozím roce (2. nejvyšší procentní pokles mezi kraji) a zároveň (při srovnání koncových ročních stavů) nejméně od konce roku 1997. Dosažitelných uchazečů ve věku 15–64 let bylo v kraji ke konci roku 2017 na úřadech práce registrováno celkem 9 485, tj. o 30,5 % méně než v roce 2016. O třetinu se v kraji meziročně snížil počet uchazečů z řad absolventů a mladistvých (na 505 osob), o 22 % pak klesl počet uchazečů se zdravotním postižením (na 2,0 tis.).

Podíl nezaměstnaných osob v kraji byl na konci roku 2017 čtvrtý nejnižší v mezikrajském srovnání.

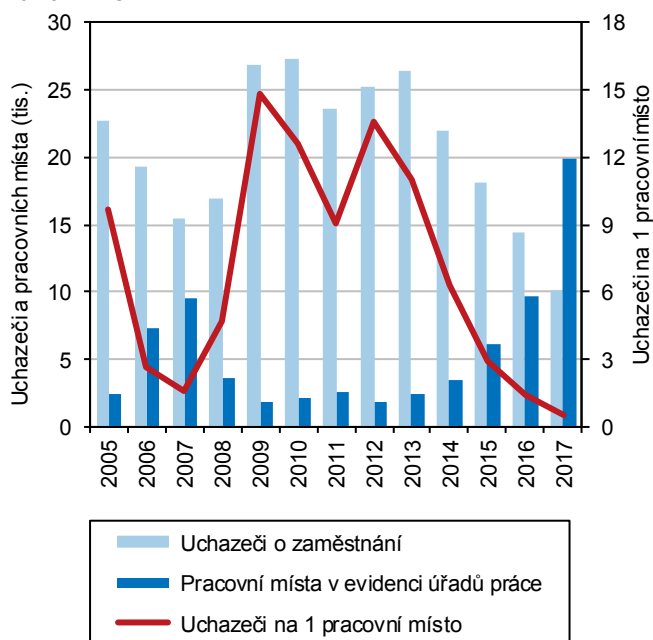
Podíl nezaměstnaných osob v kraji meziročně klesl o 1,2 procentního bodu na 2,83 % (stav k 31. 12. 2017) a byl 4. nejnižší mezi kraji (stejně jako na konci roku předchozího). Podíl nezaměstnaných osob v kraji zůstal o 0,9 p. b. pod hodnotou ČR (3,77 %). Podíl nezaměstnaných mužů (2,89 %) byl oproti ženám (2,76 %) na konci roku 2017 jen mírně vyšší.

Postupně klesá míra nezaměstnanosti absolventů škol.

V návaznosti na zlepšující se situaci na trhu práce postupně klesá i míra nezaměstnanosti absolventů škol v kraji, a to ve všech kategoriích vzdělání. Podle Národního ústavu pro vzdělávání byla v dubnu 2017 v kraji v rámci středního a vyššího odborného vzdělání zjištěna nejnižší míra nezaměstnanosti mezi („čerstvými“) absolventy gymnázií (1,9 % při 2,5% podílu v celé ČR). Naopak nejvyšší nezaměstnanost zaznamenáváme v kategorii středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem vč. nástaveb (7,5 % v kraji při mírně nižším republikovém podílu), a to zejména v oborech osobní a provozní služby a podnikání. Mezi vyučenými v kraji hůře nacházeli uplatnění absolventi oborů gastronomie či potravinářství.

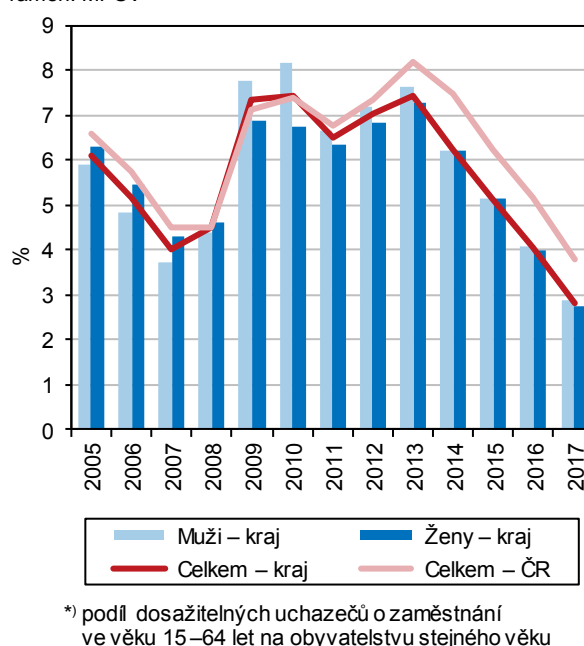
Graf 2.6 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

Graf 2.7 Podíl nezaměstnaných osob v Pardubickém kraji a ČR (stav k 31. 12.)*)

Pramen: MPSV

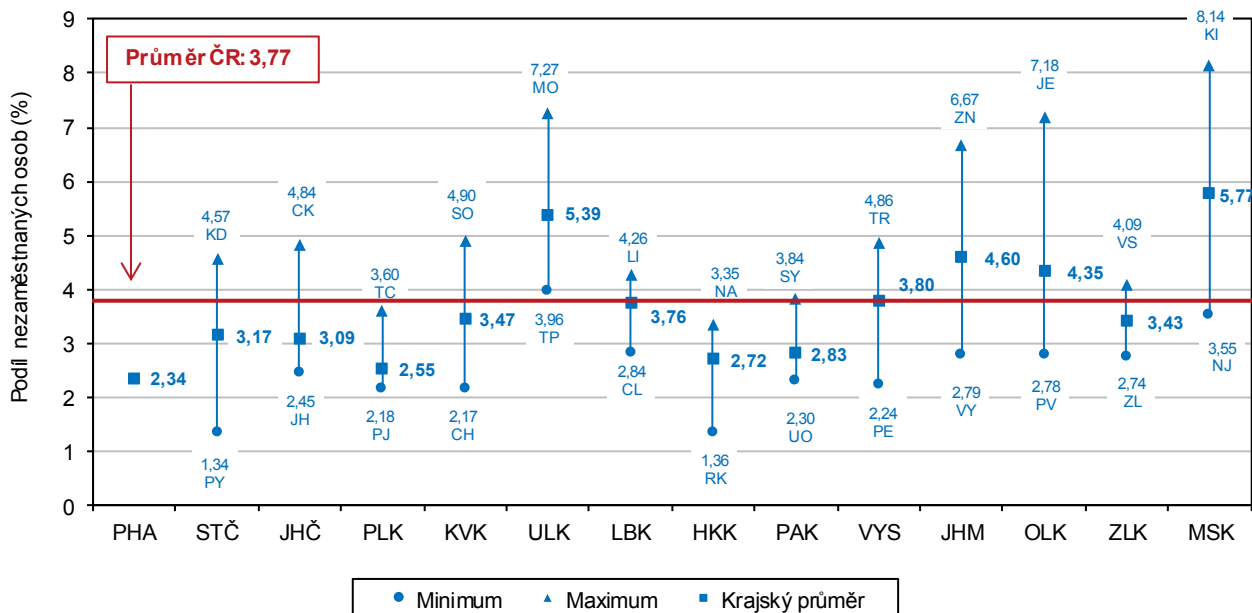
*) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

Rozdíly v nezaměstnanosti mezi kraji se snižují.

Nadále je patrné postupné snižování rozdílu mezi krajem s nejnižší a nejvyšší nezaměstnaností. Jestliže na konci roku 2005 byl podíl nezaměstnaných osob v Hlavním městě Praze o 8,7 procentního bodu nižší než v Ústeckém kraji, na konci roku 2017 činil rozdíl mezi Prahou a Moravskoslezským krajem (který po letech vystřídal na nejhorší pozici kraj Ústecký) 3,4 p. b. Ve stejném období se snížil rozdíl nezaměstnanosti v Pardubickém kraji oproti Praze z 3,5 na 0,5 procentního bodu.

Graf 2.8 Rozptyl podílu nezaměstnaných osob v okresech podle krajů k 31. 12. 2017

Pramen: MPSV

Pardubický kraj patří k regionům s nejnižším rozdílem v nezaměstnanosti mezi okresy.

Z výše uvedeného grafu je patrné, že Pardubický kraj patří (spolu se Zlínským, Plzeňským a Libereckým krajem) k regionům s nejnižším rozdílem mezi minimální a maximální hodnotou podílu nezaměstnaných osob mezi okresy (na konci roku 2017 se pohybovala kolem 1,5 procentního bodu). Na druhé straně výrazně diferencovanou

situací na trhu práce se vyznačují okresy Moravskoslezského, Olomouckého či Jihomoravského kraje.

Počet pracovních míst v evidenci úřadů práce meziročně rostl nejrychleji ze všech krajů a byl nejvyšší od počátku 90. let.

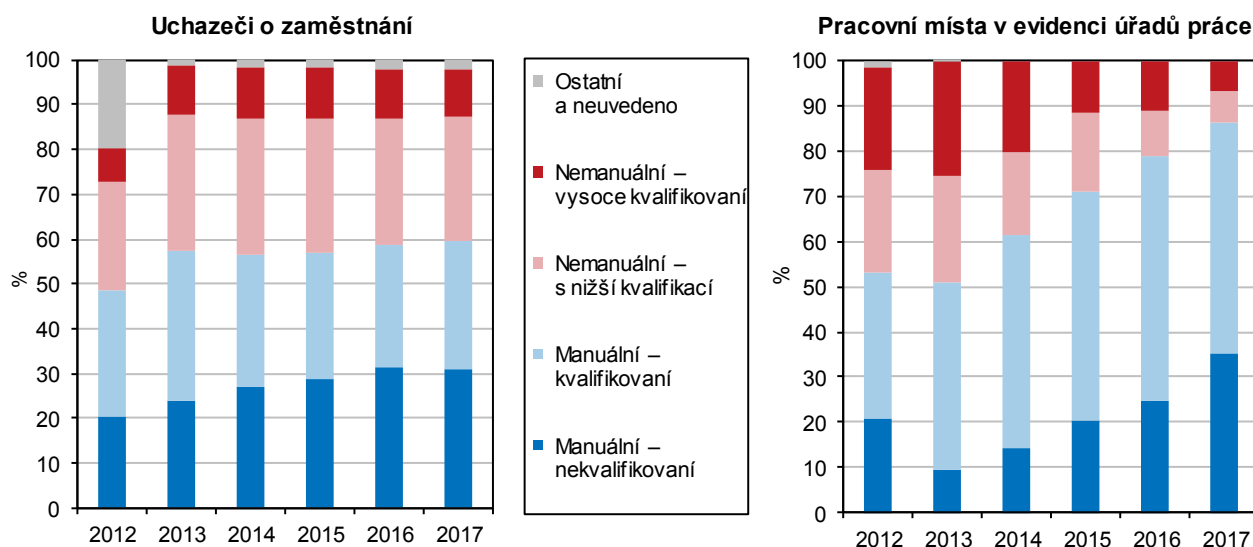
Spolu s klesajícím počtem uchazečů o zaměstnání se zároveň nadále zvyšovala nabídka pracovních míst hlášených úřadům práce. Ke konci roku 2017 bylo na úřadech práce v kraji evidováno již téměř 20 tis. pracovních míst (4. nejvyšší počet mezi kraji), tj. dvojnásobek stavu v předchozím roce a zároveň nejvíce od počátku 90. let minulého století. Meziroční procentní nárůst počtu pracovních míst v Pardubickém kraji byl v mezikrajském srovnání nejvyšší. Na jednoho uchazeče o zaměstnání tak v kraji na konci roku 2017 připadala 2 nabízená pracovní místa při republikovém průměru 0,8. Vyšší počet pracovních míst než uchazečů byl zaznamenán ještě v Hlavním městě Praze a Plzeňském kraji (tj. regionech, kde počet pracovních míst meziročně vzrostl rovněž přibližně dvojnásobně).

Rychleji roste počet pracovních míst určených pro manuální pracovníky.

Ve struktuře nabízených pracovních míst podle kvalifikačních nároků (dle klasifikace CZ-ISCO) je v posledních letech v kraji (i celé ČR) patrné zvyšující se zastoupení míst pro manuální pracovníky. Na konci roku 2017 se v kraji pracovní místa určená pro manuální nekvalifikované osoby na všech místech podílela již 35 % při 24% republikovém průměru. Podíl míst pro manuální kvalifikované osoby (pracovníci v zemědělství, řemeslníci a opraváři, obsluha strojů a zařízení, montéři) se po předchozím nárůstu v posledních třech letech v kraji pohyboval mírně nad hranicí 50 %. Na druhé straně zastoupení míst určených pro nemanuální pracovníky (ať již s nižší kvalifikací či vysoce kvalifikované) neustále klesá – z více než 40 % před pěti lety na současných 13,5 % (viz následující graf vpravo).

Graf 2.9 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa podle kvalifikace v Pardubickém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

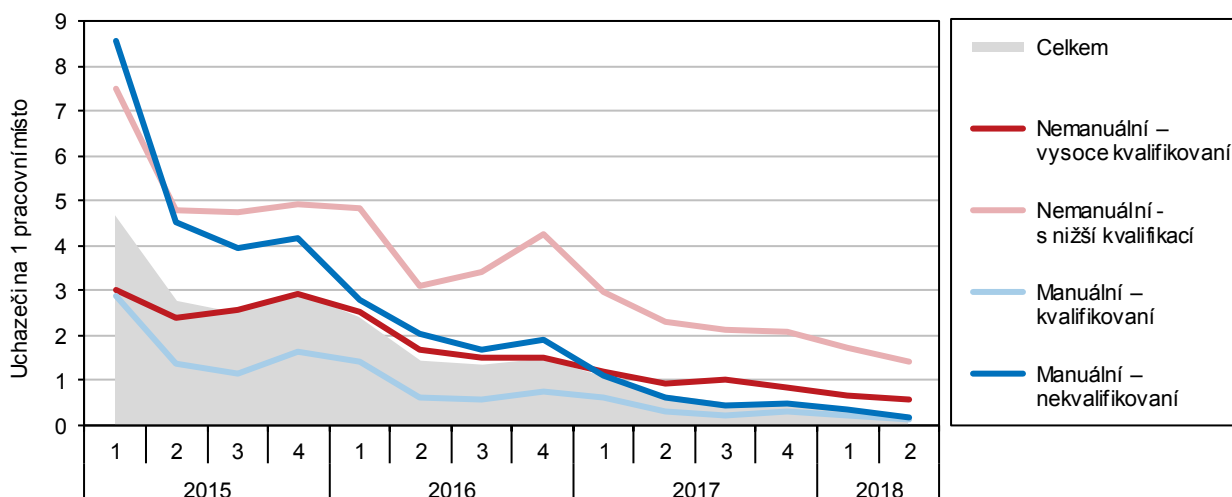

Pouze ve skupině nemanuálních pracovníků s nižší kvalifikací je vyšší počet uchazečů než pracovních míst.

Počet pracovních míst určených pro nemanuální pracovníky v posledním období roste pomaleji než počet míst pro osoby pracující manuálně. To se odráží i ve vývoji počtu uchazečů o zaměstnání připadajících na jedno pracovní místo podle kvalifikace (viz následující graf). Jestliže ve skupině nemanuálně pracujících s nižší kvalifikací (úředníci, pracovníci ve službách a prodeji) je nadále vyšší počet uchazečů o zaměstnání než volných míst, v ostatních kvalifikačních skupinách je již situace opačná. Převís pracovních míst nad počtem uchazečů se v kraji projevuje i v kategorii nemanuálních vysoce kvalifikovaných osob (řídící pracovníci, specialisté, techničtí a odborní pracovníci).

Graf 2.10 Uchazeči o zaměstnání na 1 pracovní místo v evidenci úřadů práce podle kvalifikace v Pardubickém kraji (stav ke konci čtvrtletí)

Pramen: MPSV

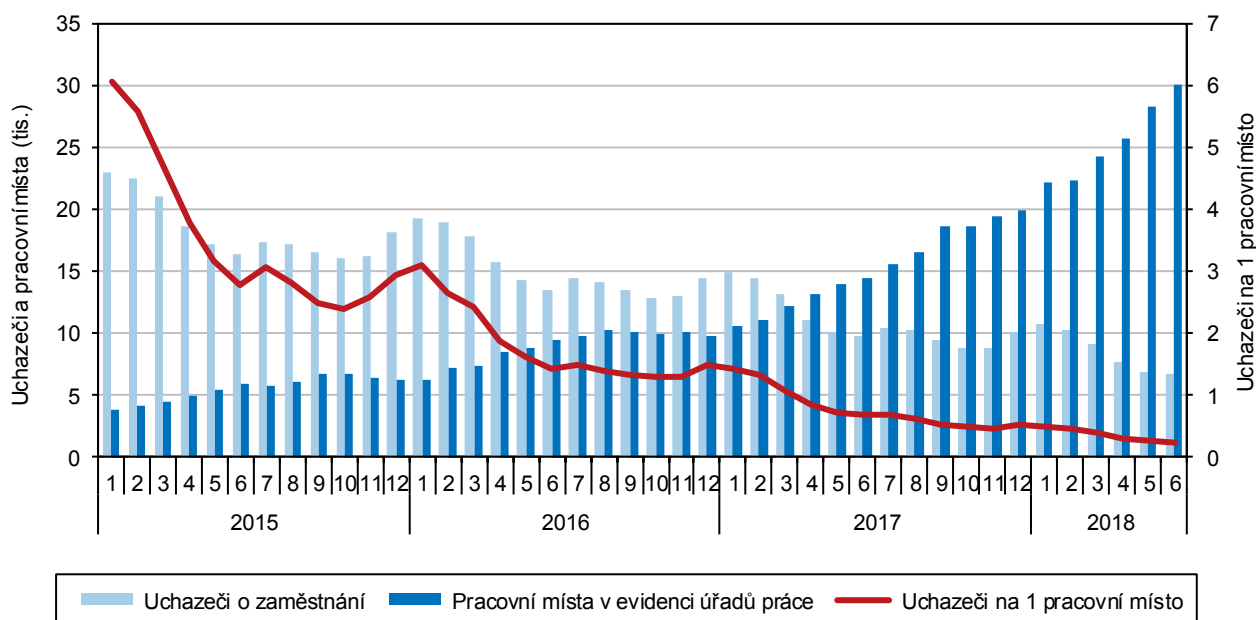

Nezaměstnanost se v kraji příznivě vyvíjela i v 1. polovině roku 2018.

Příznivý vývoj na trhu práce pokračoval i v 1. pololetí roku 2018. Ke konci června 2018 bylo v kraji evidováno 6 743 uchazečů o zaměstnání, tj. o 3 040 méně než v roce předchozím a nejméně za posledních 20 let při porovnání koncových pololetních stavů. Úřadům práce v kraji bylo na konci prvního pololetí roku 2018 nahlášeno rekordních 30 134 pracovních míst (nejvíce od počátku 90. let) a na jedno nabízené pracovní místo tak připadalo 0,2 uchazeče (při republikovém průměru 0,7). V opačném pohledu byl počet nabízených pracovních míst k 30. červnu 2018 v kraji již 4,5krát vyšší než počet uchazečů o zaměstnání (v celé ČR šlo o 1,3násobek).

Graf 2.11 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa v Pardubickém kraji (stav ke konci měsíce)

Pramen: MPSV

V polovině roku 2018 je nezaměstnanost v Pardubickém kraji nejnižší ze všech regionů.

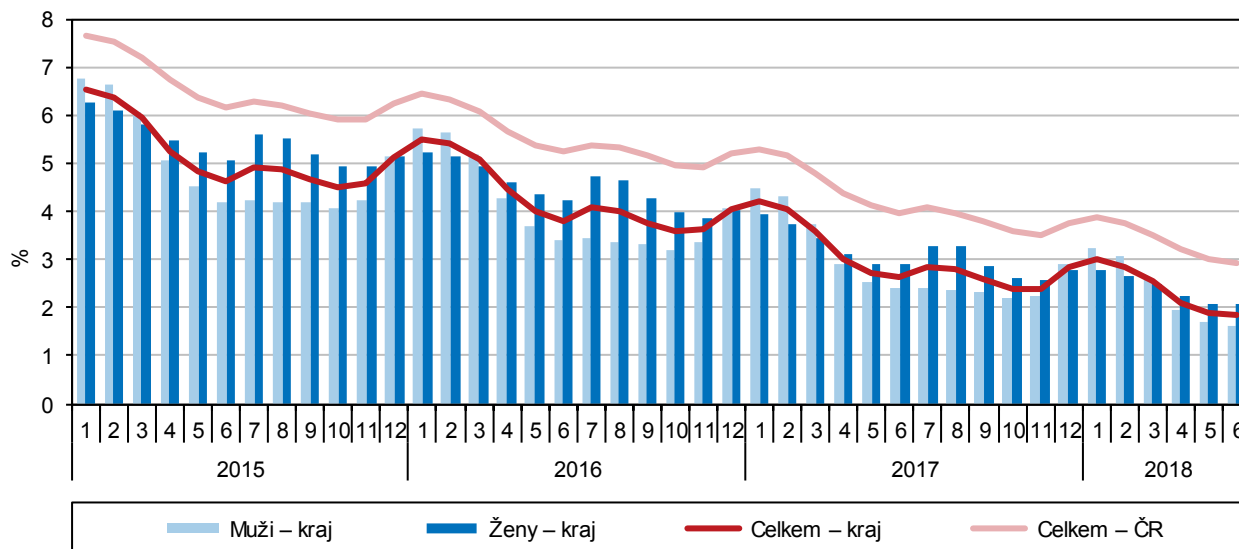
Měsíční nezaměstnanost v kraji meziročně klesá nepřetržitě od dubna 2014. Ke konci června 2018 podíl nezaměstnaných osob v kraji klesl na 1,84 %, což představuje nejnižší hodnotu mezi všemi kraji ČR (minima bylo přitom dosaženo i v květnu). Podíl nezaměstnaných mužů v kraji v polovině roku 2018 činil 1,62 % a podíl nezaměstnaných žen 2,07 % (u obou pohlaví šlo o nejnižší hodnoty mezi kraji). Zatímco nezaměstnanost mužů v kraji od počátku roku 2018 neustále klesala, u žen

se pokles na konci pololetí zastavil. Z grafu znázorňujícího měsíční hodnoty podílu nezaměstnaných osob jsou patrné sezónní výkyvy nezaměstnanosti, a to především u mužů, kteří jsou častěji zaměstnáváni v odvětvích vázaných na roční období (např. v zemědělství či stavebnictví).

Graf 2.12 Podíl nezaměstnaných osob v Pardubickém kraji a ČR (stav ke konci měsíce)^{*)}

Pramen: MPSV

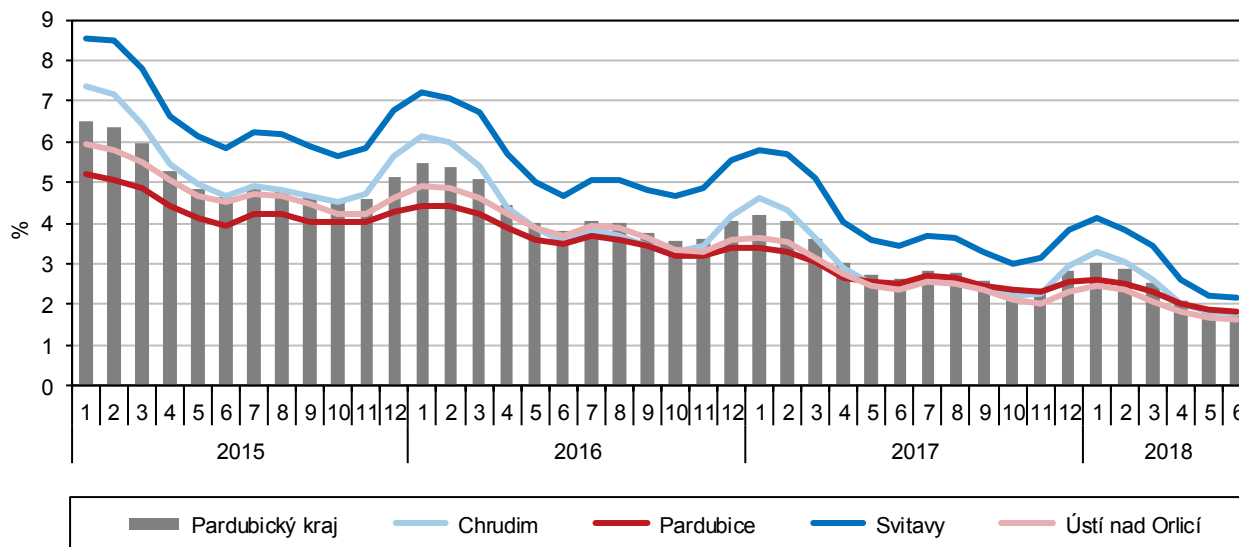
^{*)} podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

Podíl dlouhodobě nezaměstnaných v kraji je nejnižší v mezikrajském srovnání.

Ke konci roku 2017 bylo v kraji evidováno 2 153 uchazečů o zaměstnání po dobu delší než 1 rok (tj. o 43 % méně než v roce předchozím a zároveň nejméně od konce roku 1997). Jejich podíl na všech uchazečích meziročně klesl z 26 % na 21 % a byl nejnižší v mezikrajském srovnání. V dlouhodobém srovnání přitom dosáhl počet uchazečů v evidenci déle než 1 rok maxima na konci roku 2013 (9 359 osob). Podíl dlouhodobě nezaměstnaných na osobách v produktivním věku (15–64 let) činil na konci roku 2017 v kraji 0,6 % a byl o 0,5 procentního bodu nižší než v roce předchozím a zároveň nejnižší v mezikrajském srovnání; republikový průměr přitom činil 1,4 %. Dlouhodobá nezaměstnanost se v kraji nadále nejvíce projevuje v okrese Svitavy a Ústí nad Orlicí.

Graf 2.13 Podíl nezaměstnaných osob v Pardubickém kraji a jeho okresech (stav ke konci měsíce)^{*)}

Pramen: MPSV

^{*)} podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

Nezaměstnanost klesala ve všech okresech kraje; od května 2017 je nejnižší podíl nezaměstnaných osob v okrese Ústí nad Orlicí.

Meziroční pokles počtu uchazečů o zaměstnání byl zaznamenán ve všech okresech kraje, nejvíce se mezi koncem roku 2017 a 2016 snížil v okrese Ústí nad Orlicí (o 35 %). Podíl nezaměstnaných osob klesl nejvíce v okrese Svitavy (o 1,7 proc. bodu na 3,84 %), nejméně v okrese Pardubice (o 0,8 p. b. na 2,55 %). V dlouhodobém srovnání se nejvyšší nezaměstnaností v kraji neustále vyznačuje okres Svitavy. Na pozici regionu s nejnižší nezaměstnaností však dochází ke změnám. Ještě do dubna 2017 dlouhodobě nejnižších hodnot podílu nezaměstnaných osob dosahoval okres Pardubice, od května 2017 ho na nejpříznivější pozici vystřídal okres Ústí nad Orlicí.

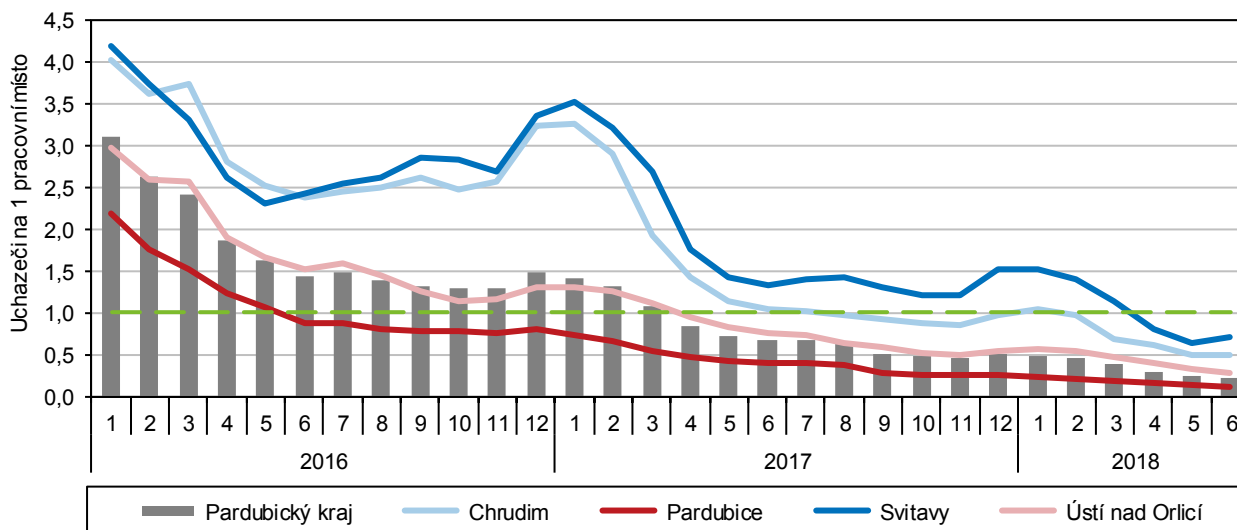
Rozdíly v podílu nezaměstnaných osob mezi okresy v kraji se však neustále snižují a při současně nízké nezaměstnanosti představují v polovině roku 2018 rozpětí v rádech desetin procentních bodů. Mezi všemi 77 okresy ČR vč. Prahy se v polovině roku 2018 podílem nezaměstnaných osob okres Ústí nad Orlicí zařadil na 12. pozici, okres Chrudim na 17. místo, okres Pardubice na místo 18. a okres Svitavy na 25. pozici. Sezónní výkyvy v nezaměstnanosti jsou nejvíce patrné v okresech Chrudim a Svitavy, a to zejména v zimních měsících (vliv nadprůměrné zaměstnanosti v zemědělství či stavebnictví).

Vyšší počet nabízených pracovních míst než uchazečů o zaměstnání je i v okrese Svitavy.

Jestliže na republikové úrovni poprvé zaznamenáváme vyšší počet nabízených pracovních míst v evidenci úřadů práce oproti počtu uchazečů od dubna 2018, v Pardubickém kraji tento jev nastal již od dubna loňského roku. Je však třeba podotknout, že takový převis nemusí být nutně pozitivní. Záleží na struktuře nabízených míst ve vztahu k potenciálu volné pracovní síly. Ve vnitrokrajském pohledu se počet pracovních míst dostává nad počet uchazečů nejdříve v okrese Pardubice (od června 2016), následuje okres Ústí nad Orlicí (od dubna 2017). V okrese Chrudim po předchozím kolísavém průběhu připadá více pracovních míst na jednoho uchazeče trvale od března 2018. Dokonce i v okrese Svitavy (regionu s nejvyšší nezaměstnaností v kraji) již na jedno pracovní místo připadá méně než jeden uchazeč (viz graf se zeleně označeným předělem), a to od dubna 2018.

Graf 2.14 Uchazeči o zaměstnání na 1 pracovní místo v evidenci úřadů práce v Pardubickém kraji a jeho okresech (stav ke konci měsíce)

Pramen: MPSV

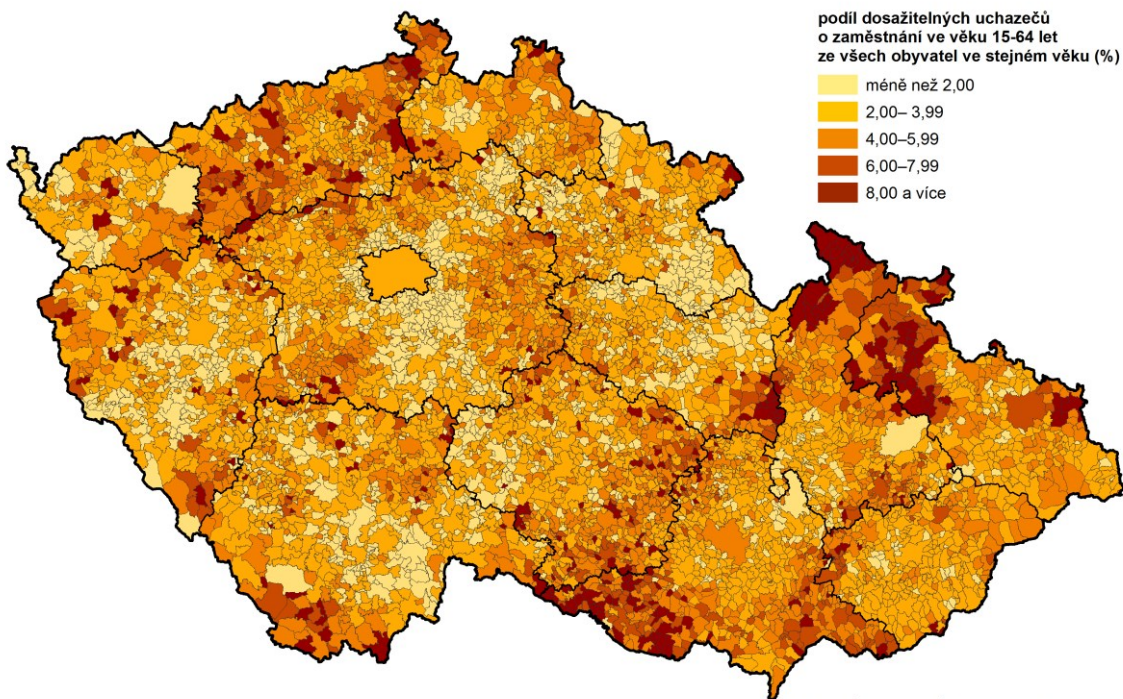
Mezi správními obvody nadále klesal počet uchazečů o zaměstnání nejvíce na Králicku.

Z pohledu patnácti správních obvodů obcí s rozšířenou působností v kraji se počet uchazečů o zaměstnání meziročně ke konci roku 2017 snížil ve všech těchto regionech, v relativním vyjádření nejvíce na Králicku a Orlickoústecku (o 40 %). Nejnižší pokles počtu uchazečů zaznamenalo Holicko (o 22 %) a Přeloučsko (o 23 %). Dlouhodobě nejhorší situace na trhu práce přetrvává na Moravskotřebovsku a Svitavsku, kde byl na konci roku 2017 podíl nezaměstnaných osob 6,4 %,

resp. 3,9 %. Nezaměstnanost nižší než 2,5 % byla zjištěna v osmi SO ORP, z toho nejnižší byla na Orlickoústecku (1,8 %), Litomyšlsku a Lanškrounsku (2,1 %).

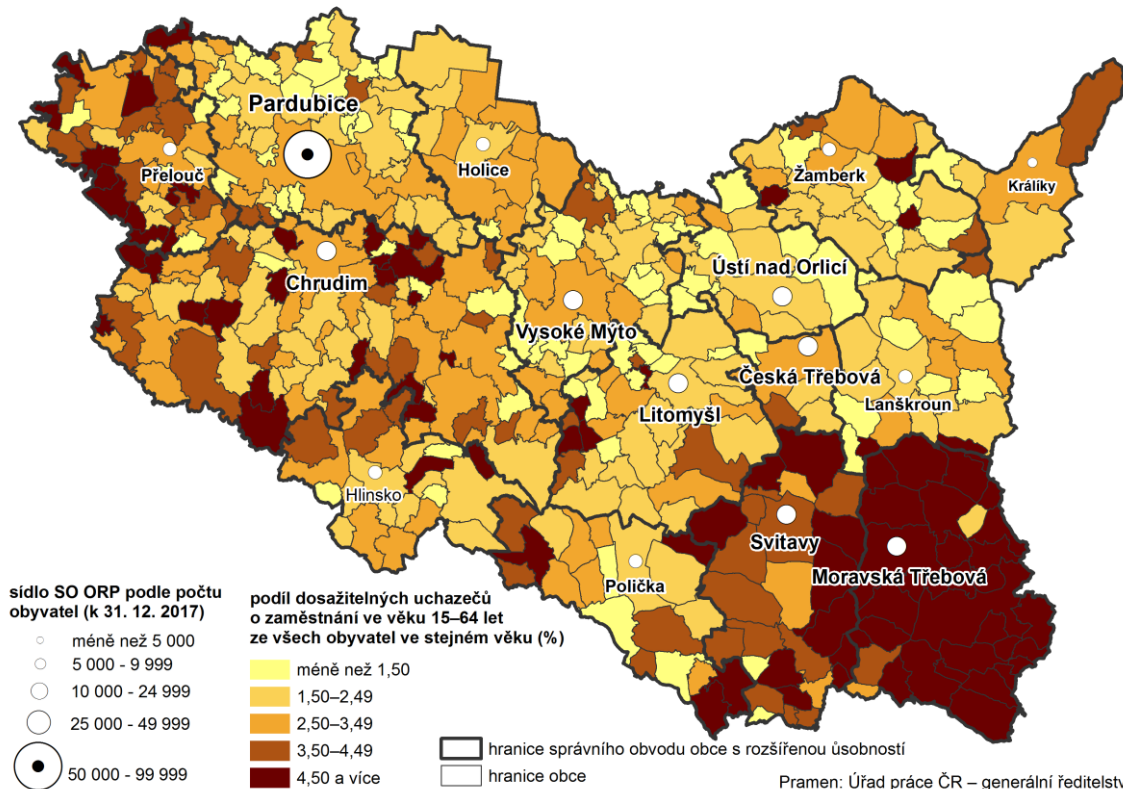
Podíl nezaměstnaných osob v obcích k 31. 12. 2017

Nezaměstnanost je největším problémem v periferních regionech.

Nezaměstnaností jsou nadále nejvíce postižené obce ležící v příhraničních oblastech či na vnitřních periferiích krajů (mj. vlivem horší dopravní obslužnosti). V Pardubickém kraji se jedná zejména o obce ležící na jihovýchodním okraji regionu.

Podíl nezaměstnaných osob v obcích Pardubického kraje k 31. 12. 2017

Podíl nezaměstnaných osob meziročně klesl v 80 % obcí Pardubického kraje.

Mezi koncem roku 2016 a 2017 se snížil podíl nezaměstnaných osob v 80 % obcí Pardubického kraje (ve 360 ze všech 451 obcí). Jestliže na konci roku 2016 byla zjištěna více než 5% nezaměstnanost ve 148 obcích kraje, o rok později klesl tento počet na 69 obcí (z toho ve stejném období klesl počet obcí s více než 10% nezaměstnaností z 20 na 7). Většina obcí s nejvyšší nezaměstnaností se nachází na Moravskotřebovsku a Svitavsku.

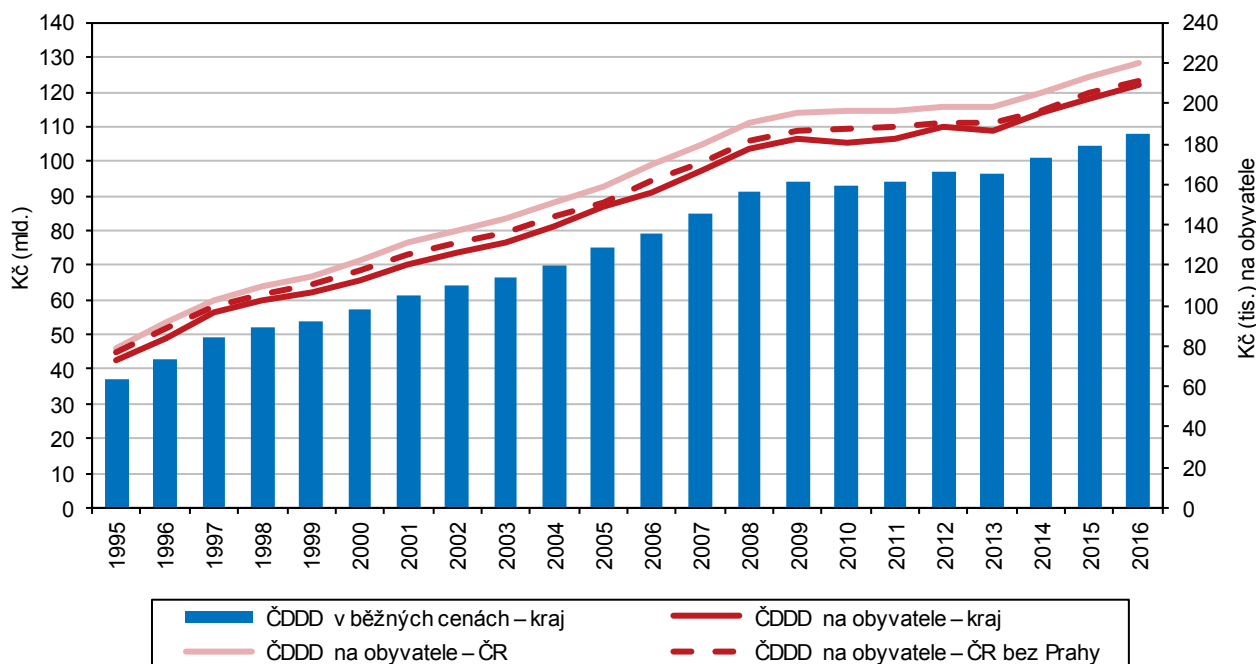
Příjmy a životní podmínky domácností

Čistý disponibilní důchod domácností v kraji meziročně vzrostl a po přepočtu na obyvatele se řadil doprostřed žebříčku krajů.

Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD)⁴ je částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu a úspory. Jeho objem v běžných cenách dlouhodobě postupně narůstá. Meziroční pokles zaznamenala hodnota ČDDD v kraji pouze v letech 2010 a 2013. Od roku 2014 již následoval zřetelný meziroční růst; tempo růstu se postupně zpomalovalo ze 4,8 % na 3,5 % a dále na 3,4 % v roce 2016. ČDDD po přepočtu na obyvatele v kraji dlouhodobě zaostává za republikovým průměrem (vypočteným za všechny kraje, i bez Prahy s extrémně vysokou hodnotou). V roce 2016 se kraj hodnotou ČDDD na obyvatele (209,2 tis. Kč) řadil (obdobně jako v posledních pěti letech) doprostřed mezikrajského žebříčku.

Graf 2.15 Čistý disponibilní důchod domácností v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

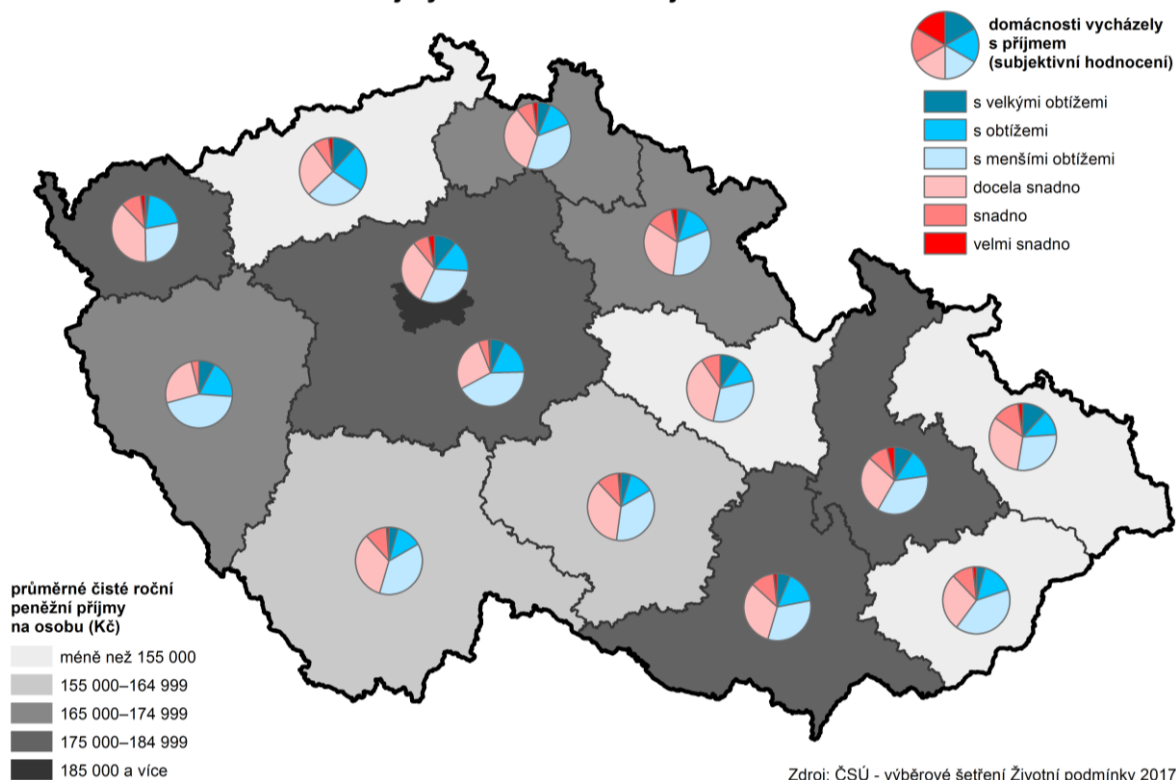
Průměrné čisté peněžní příjmy na člena domácnosti jsou v kraji čtvrté nejvyšší.

Podle výsledků výběrového šetření ČSÚ v domácnostech „Životní podmínky 2017“ dosáhl čistý peněžní příjem v přepočtu na jednoho člena domácnosti 154 tis. Kč ročně (sledováno za rok 2016) a kraj se touto hodnotou zařadil na 11. místo mezikrajského žebříčku (stejně jako v roce předchozím); nižší příjmy zaznamenaly pouze kraje Ústecký, Zlínský a Moravskoslezský.

⁴ Čistý disponibilní důchod domácností – ČDDD (makroekonomický agregát) je ve zjednodušeném vyjádření tvořen čistými mzdami a platy, sociálními dávkami a ostatními důchody, provozním přebytkem drobných podnikatelů a klasických domácností, snížený o běžné daně. Data za rok 2017 budou k dispozici v lednu 2019.

Příjmy domácností v krajích v roce 2016

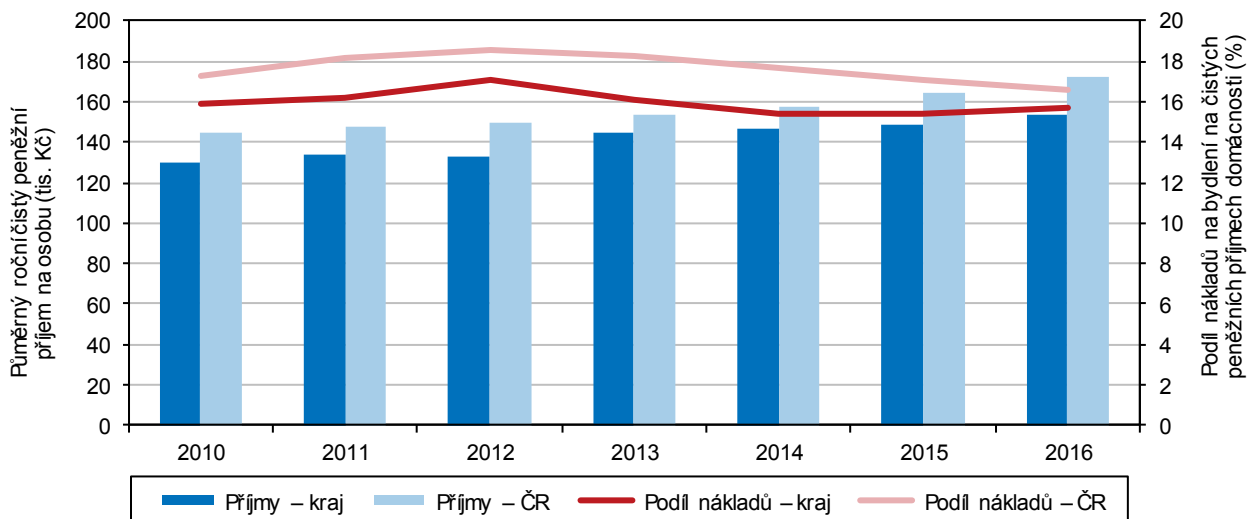

Příjmy domácností v kraji nadále meziročně rostly pomaleji než v celé republice.

Ve srovnání s výsledky šetření v předchozím roce se čisté roční peněžní příjmy na člena domácnosti v kraji zvýšily o 5 tis. Kč (tj. o 3,4 % při republikovém tempu 4,4 %). Oproti šetření z roku 2011 byly v kraji zjištěny příjmy vyšší o 24 tis. Kč (tj. 18,5% nárůst při republikovém navýšení o 19,1 %). V kraji lze sledovat postupný pokles podílu domácností s průměrným čistým měsíčním příjmem na osobu do 10 tis. Kč (z více než 44 % podle šetření před šesti lety na současnou pětinu) doprovázené převážně rostoucím zastoupením domácností s měsíčním příjmem na osobu v pásmu nad 15 tis. Kč (na třetinu v roce 2016). Přestože jsou příjmy domácností v Pardubickém kraji podprůměrné, v úhrnu 47 % domácností vychází s příjmy dle subjektivního pohledu docela až velmi snadno, což představuje pátý nejvyšší podíl v mezikrajském žebříčku.

Graf 2.16 Příjmy domácností a náklady na bydlení v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky)

Podíl nákladů na bydlení na příjmech domácností byl v kraji šestý nejvyšší.

Na čistých měsíčních peněžních příjmech domácností v kraji se 15,7 % podílely náklady na bydlení (v celé ČR 16,6 %), což byl jen mírně vyšší podíl než při předchozím šetření; v mezikrajském žebříčku se kraj podílem nákladů na bydlení na příjmech zařadil na šestou nejvyšší pozici. V celé ČR se podíl nákladů na bydlení na čistých příjmech po předchozím růstu v posledních čtyřech letech snižoval. Náklady na bydlení domácností v kraji patří dlouhodobě k nejnižším v mezikrajském srovnání; projevuje se zde mimo jiné i nadprůměrné zastoupení domácností žijících v rodinných (tedy nejčastěji vlastních) domech; měsíční náklady na bydlení dosáhly v kraji 4 910 Kč a byly 3. nejnižší za Krajem Vysočina a Jihočeským krajem (při 2. nejnižší hodnotě v roce předchozím).

Úplné náklady práce, mzdy

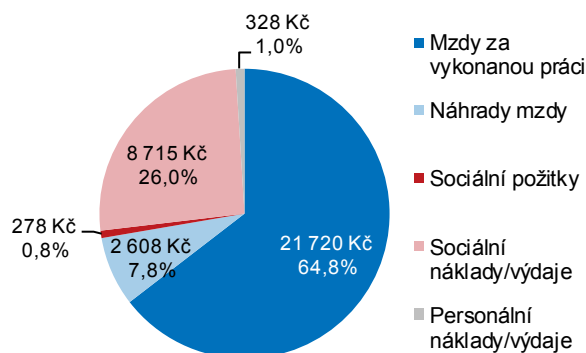
Náklady práce na zaměstnance jsou nadále čtvrté nejnižší mezi kraji.

Úplné náklady práce (ÚNP)⁵ na jednoho zaměstnance v kraji podle dostupných údajů v roce 2016 činily 33 513 Kč měsíčně (230 Kč na hodinu) a v mezikrajském srovnání byly 4. nejnižší (s maximem v Praze a Středočeském kraji a minimem na Karlovarsku a Olomoucku).

Oproti roku 2015 vzrostly měsíční ÚNP v kraji (i celé ČR) o 3,5 %, oproti roku 2011 byly vyšší o 15,0 %.

Graf 2.17 Měsíční náklady práce v Pardubickém kraji v roce 2016

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: bez započtení záporné částky (-137 Kč) daní a dotací

Ve struktuře ÚNP v kraji zjišťujeme ve srovnání s celorepublikovými hodnotami mírně nadprůměrný podíl přímých nákladů (mezd i jejich náhrad) a naopak menší zastoupení sociálních požitků i personálních nákladů. Podle dostupných republikových údajů z hlediska odvětví se ÚNP v roce 2016 pohybovaly od 70 tis. Kč měsíčně v peněžnictví a pojišťovnictví po 21 tis. Kč v ubytování, stravování a pohostinství (průměr za všechna odvětví v ČR přitom činil 38 tis. Kč měsíčně).

Mzdy v kraji v roce 2017 rostly rychleji než v průměru za celou ČR.

V roce 2017 pokračoval příznivý mzdový vývoj, přičemž ve všech čtvrtletích kromě prvního rostla mzda (osob přepočtených na plně zaměstnané) v kraji meziročně zřetelně rychleji než v celé ČR. Nejrychleji rostly mzdy v kraji ve 4. čtvrtletí (o 8 % při sedmiprocentním nárůstu v celé ČR).

V mezikrajském žebříčku průměrných mezd si kraj o jednu pozici polepšil.

V 1. až 4. čtvrtletí 2017 činila průměrná hrubá měsíční mzda⁶ v kraji 26 584 Kč a byla o 1,7 tis. Kč vyšší oproti předchozímu roku a zároveň o 2,9 tis. Kč zaostávala za průměrem ČR. V mezikrajském srovnání se kraj zařadil průměrnou mzdou v roce

⁵ Náklady práce je možné definovat jako výdaje zaměstnavatele související se zaměstnáváním pracovníků, tj. cena, za kterou nakupuje pracovní sílu na trhu práce. Kromě přímých nákladů zahrnujících mzdy za vykonanou práci (mzdy a platy) a náhrady mezd (např. za dovolenou, za svátky atd.) tvoří úplné náklady také nepřímé náklady, které nesouvisí přímo se mzdou. Tyto výdaje zaměstnavatelů lze rozdělit na sociální požitky (např. příspěvky na bydlení, stravování, příspěvky do sociálních fondů), sociální náklady (např. platba zákonného pojistného), personální náklady (např. výdaje spojené s náborem zaměstnanců a jejich zaškolením nebo ošatné), ale také daně a dotace související se zaměstnáváním lidí. Pro účely výpočtu se používá průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený na plně zaměstnané (s plnou pracovní dobou).

⁶ Průměrná hrubá měsíční mzda počítaná podle skutečného místa pracoviště zaměstnanců – tzv. pracovištní metodou (nikoli podle sídla podniku); za osoby přepočtené na plně zaměstnané.

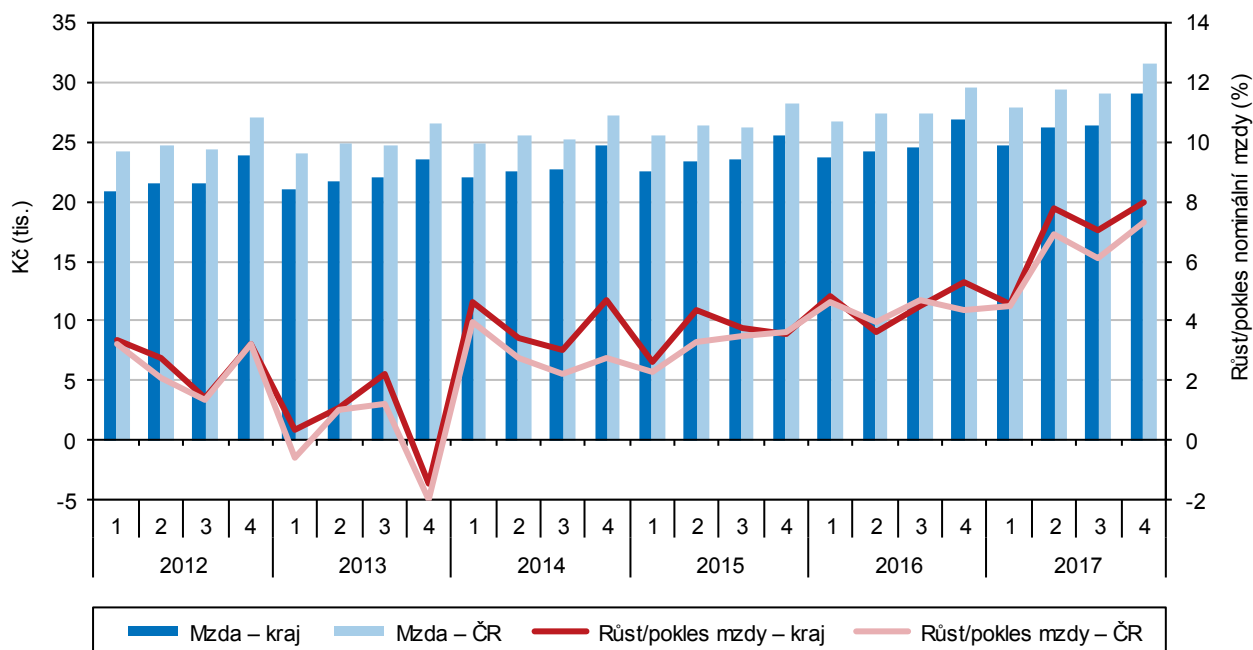

2017 na 10. místo (o jednu pozici lepší umístění než v roce předchozím); nižší mzdy byly v krajích Karlovarském, Zlínském, Olomouckém a Jihočeském.

Ve srovnání s předchozím rokem došlo k nominálnímu zvýšení hrubé mzdy v kraji o 6,9 % (vypočteno ze zpřesněných údajů roku 2016); jednalo se o nejvyšší meziroční procentní nárůst mezd za posledních pět let. Vlivem meziročního nárůstu spotřebitelských cen (míra inflace v roce 2017 v ČR⁷ činila 2,5 %) vzrostla reálně průměrná mzda v kraji o 4,3 %. Průměrný reálný růst mezd v ČR přitom činil 3,7 %.

Graf 2.18 Průměrná hrubá měsíční mzda^{*)} a její meziroční změny podle čtvrtletí v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

^{*)} podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané; v roce 2017 předběžné údaje

Medián mezd v kraji je pátý nejnižší v mezikrajském srovnání.

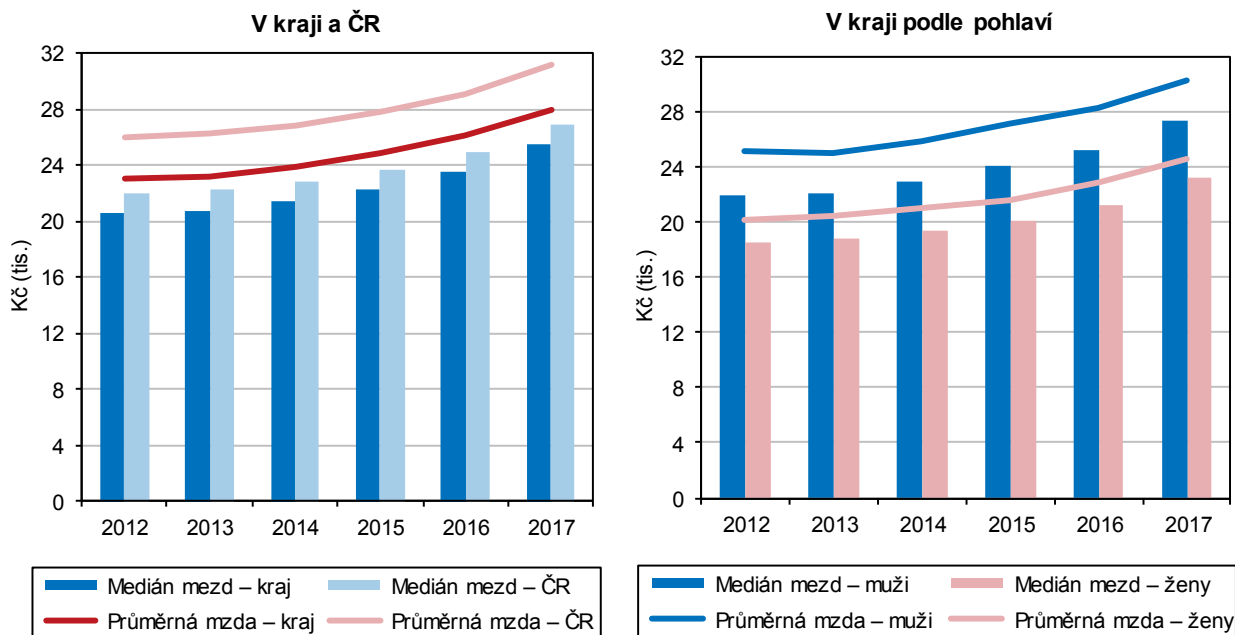
Medián hrubých měsíčních mezd⁸ činil v roce 2017 v kraji 25 507 Kč (pátá nejnižší hodnota mezi kraji), u mužů dosahoval 27 487 Kč a u žen byl o 4 247 Kč nižší. Oproti roku 2016 medián mezd v kraji vzrostl o 1 964 Kč, tj. o 8,3 % (4. nejvyšší nárůst v mezikrajském srovnání). Tempo růstu mzdového mediánu se zde obdobně jako ve většině krajů zrychlilo (mezi roky 2015 a 2016 byl zaznamenán jeho nárůst v kraji o 1 260 Kč, mezi roky 2014 a 2015 o 870 Kč). Na rozdíl od předchozích dvou let rostl medián mezd v kraji v roce 2016 i 2017 rychleji u žen – v roce 2017 meziročně o 8,9 % (medián mezd mužů meziročně vzrostl o 8,6 %). Ve všech krajích leží medián pod úrovní průměrných mezd; největší rozdíl nacházíme v Hl. městě Praze (region s nadprůměrným podílem osob s vysokými příjmy). V roce 2017 tvořil medián 91,1 % průměrných mezd v kraji (čtvrtý největší podíl v mezikrajském srovnání); více se odchyloval od průměru u mužů (o 9,5 %) než u žen (o 5,6 %).

⁷ Souhrnný index nárůstu spotřebitelských cen za jednotlivé kraje není k dispozici.

⁸ Hodnota mzdy, která rozdělí zaměstnance na dvě stejně velké skupiny – se mzdou pod a nad mediánem; na rozdíl od průměrných mezd lépe vypovídá o skutečné mzdové úrovni. Medián mezd je zjišťován strukturálním šetřením. S ohledem k metodickým změnám ve výpočtu nelze provádět srovnání údajů za roky 2011 až 2017 s roky předchozími.

Graf 2.19 Medián mezd a průměrná hrubá měsíční mzda v Pardubickém kraji a ČR

Pramen: MPSV, MF

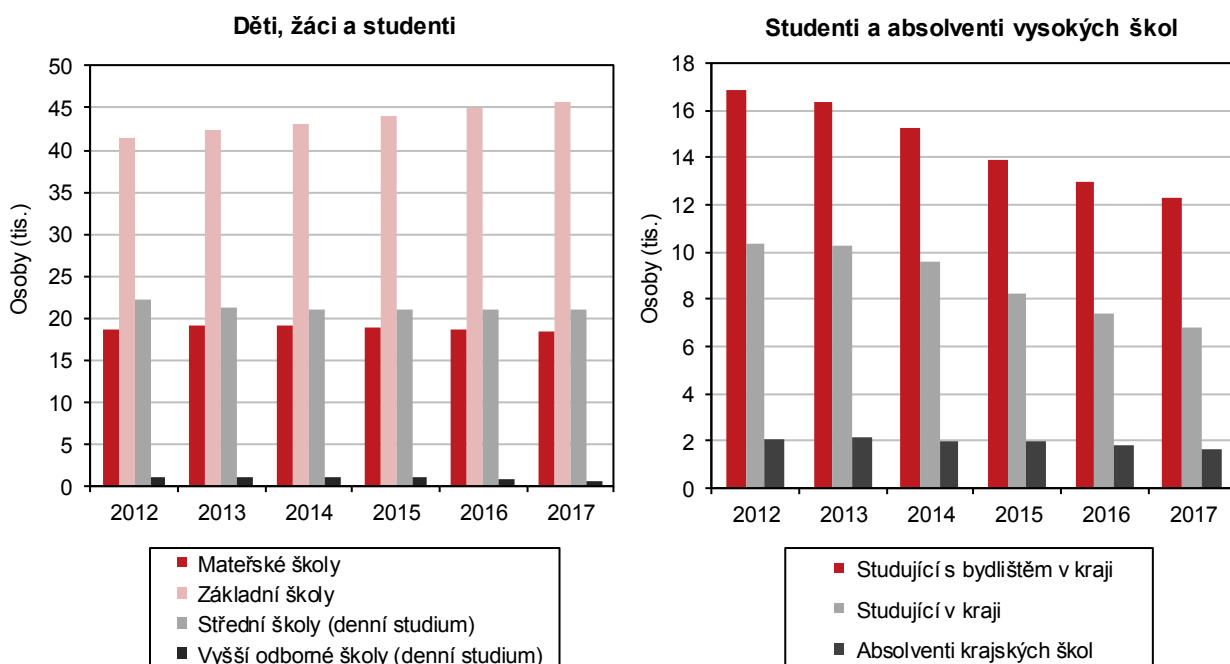
Vzdělávání

Počet dětí v mateřských školách již třetím rokem klesá, žáků základních škol nadále přibývá.

Obsazenost škol nižších stupňů je do značné míry ovlivněna vývojem porodnosti. Počet dětí navštěvujících mateřskou školu v kraji od školního roku 2006/2007 trvale rostl (o 3,7 tis. dětí do školního roku 2014/2015), meziroční přírůstky se však postupně snižovaly a od školního roku 2015/2016 již počet dětí v MŠ klesá. Mezi roky 2017/2018 a 2015/2016 se snížil počet dětí v MŠ v kraji o 528 na 18,4 tis. Naopak počet žáků základních škol nadále zřetelně roste. Jestliže do školního roku 2010/2011 žáků základních škol ubývalo, v následujícím období vzrostl jejich počet v úhrnu o 4,8 tis. na 45,7 tis. v roce 2017/2018 (s meziročním nárůstem o 758 žáků).

Graf 2.20 Děti, žáci, studenti a absolventi škol v Pardubickém kraji

Pramen: MŠMT

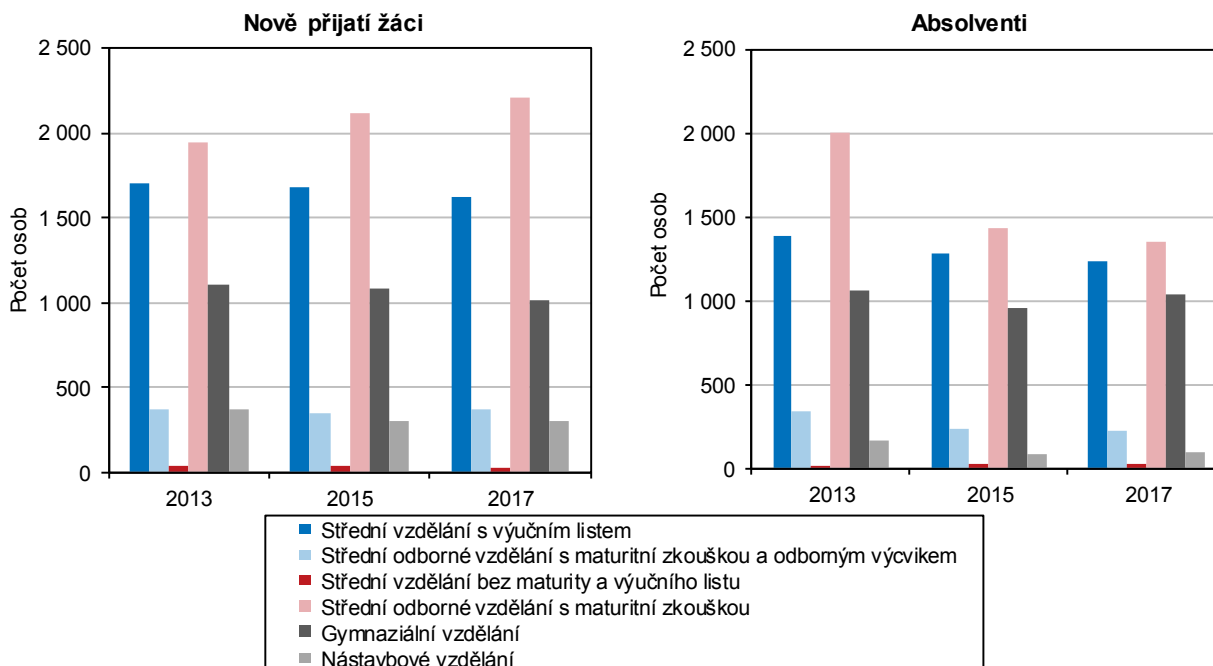

Celkový počet středoškoláků se téměř nezměnil.

Nízká porodnost v 90. letech minulého století se odrážela v poklesu počtu žáků středních škol, a to jak gymnázií, středních odborných škol, tak i učilišť. V úhrnu klesl počet žáků denního studia středních škol v kraji od roku 2010/2011 do roku 2015/2016 o 4,2 tis. na 20,9 tis. Pokles se však postupně zpomaloval a v roce 2016/2017 byl již (po více než deseti letech) zaznamenán meziroční přírůstek počtu žáků SŠ (přibližně o sto studentů na celkový počet 21 tis.). V následujícím roce se počet středoškoláků téměř nezměnil (úbytek o 38 osob).

Graf 2.21 Nově přijatí žáci a absolventi středních škol (denní studium) v Pardubickém kraji

Pramen: NÚV

Počet absolventů středního vzdělání s výučním listem klesá.

Přestože postupně klesá počet absolventů i nově přijímaných žáků středního vzdělání s výučním listem, je jejich zastoupení v Pardubickém kraji (podle Národního ústavu pro vzdělávání) ve srovnání s republikovým průměrem nadprůměrné. Podíl žáků gymnaziálního vzdělání v kraji za republikovým průměrem naopak zaostává. V posledních letech zřetelně roste počet žáků přijímaných ke studiu středního odborného vzdělání s maturitou.

Téměř čtvrtina vyučených absolvuje obor strojírenství.

Mezi absolventy středního vzdělání s výučním listem jsou v kraji nejčastěji zastoupeni žáci vyučení v oboru strojírenství (podle NÚV v roce 2017 téměř čtvrtina), následují (se 14 %) absolventi oborů gastronomie a zemědělství. U středního odborného vzdělání s maturitou převažuje téměř z jedné pětiny obor ekonomika a administrativa. Třetinu absolventů nástavbového studia pak tvoří žáci oboru podnikání.

Počet studentů vysokých škol nadále klesá.

Počet studentů vysokých škol začal po předchozím nárůstu a následné stagnaci od akademického roku 2011/2012 klesat. V roce 2017/2018 studovalo VŠ 12,3 tis. osob s trvalým bydlištěm v Pardubickém kraji, tj. o 621 osob méně oproti předchozímu akademickému roku. Počet absolventů vysokých škol s bydlištěm v Pardubickém kraji dosáhl maxima v akademickém roce 2012/2013 (mírně přes 4 tis. osob), následoval trvalý pokles na 3 tis. v roce 2017/2018. Počet studujících v kraji (na Univerzitě Pardubice) v posledních šesti letech rovněž klesá (nyní převyšuje hranici 7 tis. osob), počet absolventů se snižuje v posledních čtyřech letech (na necelé 2 tis. osob v roce 2017/2018).

Kultura a sport

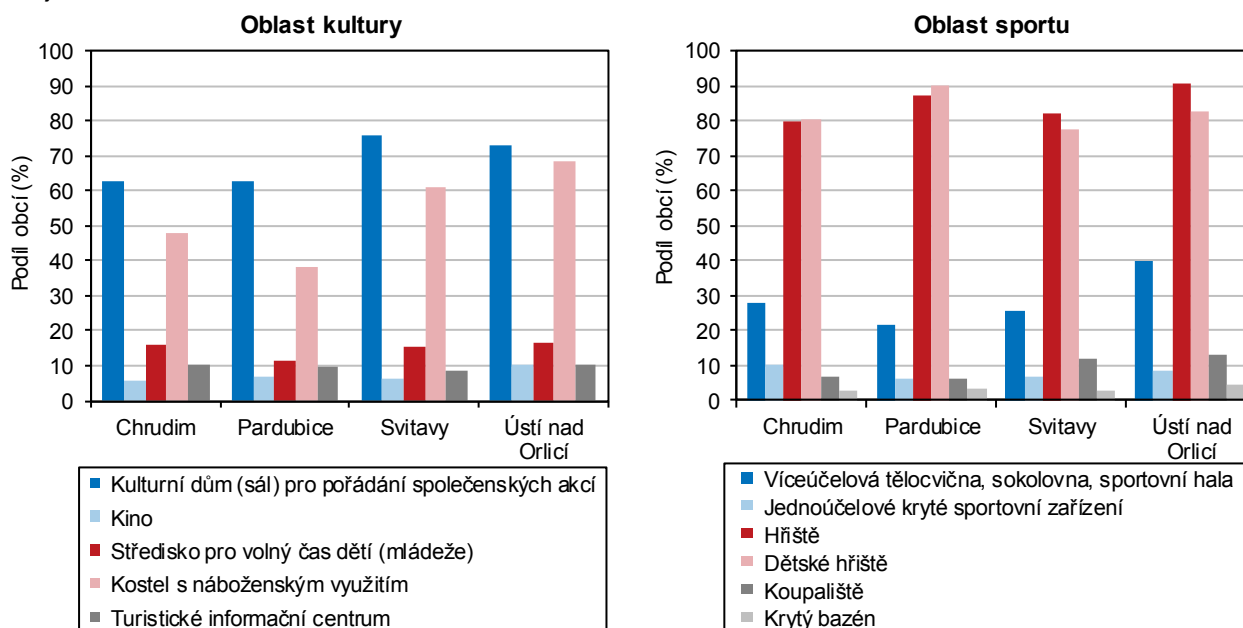
Mimořádné zjišťování ČSÚ přináší data o občanském a technickém vybavení obcí.

Díky mimořádnému zjišťování ČSÚ za rok 2016 (příloha výkazu VI 1-01) jsou k dispozici údaje o veřejném občanském a technickém vybavení obcí. Bližší pozornost výsledkům tohoto zjišťování (nejen z oblasti kultury a sportu) je věnována i v dalších kapitolách. Následující grafy zobrazují podíl obcí vybavených vybranými druhy zařízení podle okresů Pardubického kraje (zjišťován přitom nebyl počet zařízení, ale skutečnost, zda je daná obec zařízením vybavena či nikoliv).

Graf 2.22 Veřejné občanské vybavení obcí podle okresů Pardubického kraje k 31. 12. 2016

(podíl obcí s vybraným zařízením v %)

Zdroj: ČSÚ

V obcích je nejčastěji hřiště a kulturní dům.

Z celkového počtu 451 obcí Pardubického kraje bylo v roce 2016 ve více než 80 % obcí hřiště, v 70 % obcí bylo možné využívat kulturní dům (sál), v polovině obcí stál kostel, v téměř 30 % obcí byla víceúčelová tělocvična, v 15 % obcí středisko pro volný čas dětí a mládeže. V každé desáté obci se nacházelo turistické informační centrum, koupaliště, v každé třinácté obci pak bylo možné využívat jednoúčelové kryté sportovní zařízení. Kinem disponovala každá čtrnáctá obec, krytým bazénem pak každá třicátá obec. Ve srovnání se stavem před dvaceti lety byl v kraji zaznamenán trojnásobný počet obcí se střediskem pro volný čas dětí a mládeže, o třetinu nižší počet obcí se stálým kinem a mírně rostoucí počet obcí s krytým bazénem doprovázený poklesem počtu obcí vybavených koupalištěm.

Nejvyšší míra občanského vybavení obcí je v okrese Ústí nad Orlicí.

Uvnitř kraje zjišťujeme nejvyšší míru vybavení obcí sledovanými kulturními a sportovními zařízeními nejčastěji v okrese Ústí nad Orlicí (maximální podíl u 8 z 11 zařízení). Nejnižší míru vybavení pak zaznamenáváme nejčastěji v okrese Pardubice (minimální podíl u 6 z 11 sledovaných zařízení) – viz předchozí graf. Na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností je nejvyšší míra občanského vybavení obcí nejčastěji na Králicku a Českomoravsku (oba regiony pouze s pěti obcemi). Nejnižší zastoupení obcí s kulturním domem (sálem) má Orlickoústecko, se střediskem volného času Holicko, s kinem Svitavsko, s kostelem Pardubicko, s hřištěm (i dětským) pak Moravskotřebovsko.

Kraj zaostává v podílu obcí vybavených turistickým informačním centrem i víceúčelovou tělocvičnou.

V republikovém srovnání se Pardubický kraj řadí mírou vybavení obcí výše sledovanými druhy zařízení nejčastěji doprostřed mezikrajského žebříčku. Výrazněji zaostává pouze v podílu obcí vybavených turistickým informačním centrem

(2. nejnižší za Krajem Vysočina), víceúčelovou tělocvičnou, halou (4. nejnižší podíl) a střediskem pro volný čas dětí či koupalištěm (5. nejnižší podíl). Regionální rozdíly ve vybavení obcí jsou zčásti ovlivněny rozdílnou územní strukturou (od regionů s velkým centrem až po území s rozdrobeným sídelním uspořádáním).

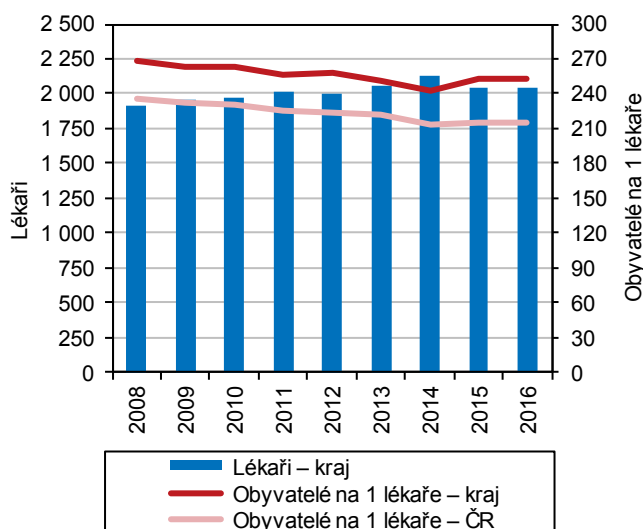
Zdravotnictví, nemocenské pojištění

Počet obyvatel připadajících na jednoho lékaře se nezměnil.

V roce 2016 (poslední dostupné údaje) působilo ve zdravotnických zařízeních v Pardubickém kraji celkem 2 048 lékařů (přepočtené počty). Oproti předchozímu roku se celkový počet lékařů zvýšil o 10, ve srovnání se stavem před pěti lety byl vyšší o 40. Počet obyvatel připadajících na jednoho lékaře se v kraji po předchozím poklesu v posledních dvou letech ustálil na 252 osobách (při republikovém průměru 215).

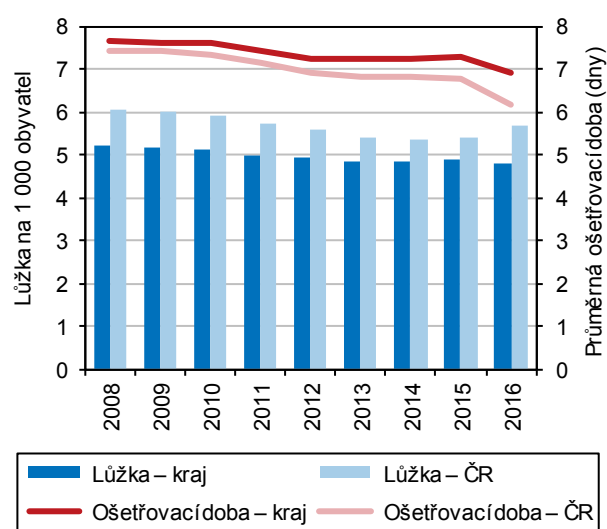
Graf 2.23 Lékaři a obyvatelé na 1 lékaře v Pardubickém kraji a ČR

Pramen: ÚZIS

Graf 2.24 Lůžka a ošetřovací doba v nemocnicích v Pardubickém kraji a ČR

Pramen: ÚZIS

Počet nemocničních lůžek mírně klesl, průměrná ošetřovací doba se zkracuje.

Počet nemocničních lůžek v Pardubickém kraji meziročně mírně klesl. V roce 2016 na tisíc obyvatel kraje připadlo 4,81 nemocničního lůžka (nejméně za posledních deset let). V celorepublikovém nárůstu počtu lůžek se odrazila skutečnost, že některé LDN se od roku 2016 staly součástí nemocnic a nevykazují se jako samostatná zařízení (v Pardubickém kraji změny nenastaly). Trend zkracování průměrné ošetřovací doby přešel v kraji v letech 2012 až 2015 ve stagnaci na 7,3 dne, následovalo snížení na 6,9 dne (na republikové úrovni na 6,2 dne). Od roku 2016 došlo ke změně metodiky započítávání hospitalizací (nově je hodnocen počet případů hospitalizace, na rozdíl od předchozích let, kdy byl brán v úvahu počet hospitalizovaných pacientů), což se projevilo i na průměrné ošetřovací době (viz předchozí graf).

Výdaje na dávky nemocenského pojištění nadále rostou.

V roce 2017 bylo v kraji podle údajů ČSSZ vyplaceno 1 254 mil. Kč na dávkách nemocenského pojištění, což je o 90 mil. Kč více než v roce předchozím (výdaje rostou již pátým rokem). Oproti roku 2007, kdy byla za posledních deset let hodnota dávek nejvyšší, poklesly dávky o 294 mil. Kč. Na tomto vývoji se podílely zejména změny v hodnotě vyplaceného nemocenského (často vyvolané legislativními úpravami), které se na celkových dávkách nemocenského pojištění nyní podílí přibližně dvěma třetinami (před deseti lety téměř 80 %). Třiceti procenty je pak zastoupena peněžitá pomoc v mateřství a zbývající část připadá na ošetřovné a vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství.

Počet nemocensky pojištěných osob byl nejvyšší za posledních šest let.

V roce 2017 bylo v kraji evidováno 199 tis. nemocensky pojištěných osob, tj. o 3,2 tisíce osob více než v roce předchozím a zároveň nejvíce od roku 2012⁹. Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti činil v kraji 76,5 tis. (o 3,5 tis. více oproti předchozímu roku a zároveň o 21,6 tis. více ve srovnání s rokem 2012).

Průměrné procento pracovní neschopnosti nadále roste, a to rychleji než v celé ČR.

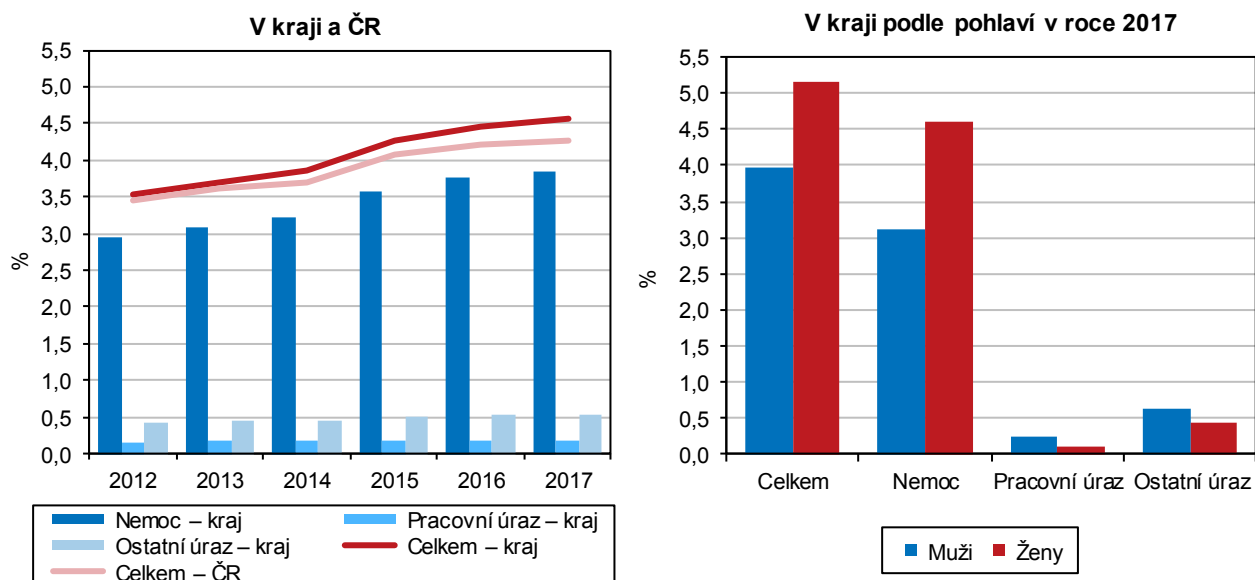
V průměru denně bylo v pracovní neschopnosti v roce 2017 v kraji 9,1 tis. osob (o 317 osob více než v roce 2016 a zároveň o 2,3 tis. osob více než v roce 2012). Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v kraji vzrostlo mezi roky 2012 a 2017 z 3,53 % na 4,55 %, v posledních čtyřech letech přitom rostlo rychleji než průměrné procento za celou republiku. V mezikrajském srovnání se kraj od roku 2012 posunul z 5. nejnižší na 8. nejnižší pozici. Dlouhodobě nejnižší procento pracovní neschopnosti zaznamenává Praha, nejvyšší bylo v roce 2017 ve Zlínském kraji.

Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti je vyšší mezi ženami.

Zřetelné rozdíly v procentu dočasné pracovní neschopnosti jsou patrné dle pohlaví. Zatímco u mužů v kraji v roce 2017 zaznamenáváme celkově 4,0 % (s nadprůměrnými hodnotami oproti ženám v kategorii úrazů), u žen byla zjištěna hodnota 5,2 % (s převahou v kategorii nemocí).

Graf 2.25 Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v Pardubickém kraji a ČR

Pramen: ČSSZ

Průměrná délka trvání pracovní neschopnosti se mírně zkrátila.

Průměrná délka trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti v kraji v roce 2017 činila 43,2 dne (mírně nad republikovým průměrem), což je o 0,6 dne méně oproti předchozímu roku a zároveň o 2,1 dne méně oproti roku 2012. Jestliže u mužů v kraji v roce 2017 trvala pracovní neschopnost v průměru 41 dní, u žen to bylo o 4 dny déle.

Nejvyšší procento pracovní neschopnosti je dlouhodobě v okrese Chrudim.

Dlouhodobě nejvyšší průměrné % pracovní neschopnosti zaznamenáváme v okrese Chrudim (5,45 v roce 2017), nejnižší naopak na Pardubicku (3,73). Tato skutečnost platí nejen v kategorii celkové pracovní neschopnosti, ale i v jednotlivých podskupinách z hlediska příčiny (nemoc, pracovní úraz, ostatní úraz). Na Pardubicku zároveň dlouhodobě zjišťujeme v průměru nejnižší počet kalendářních dnů připadajících na 1 nově hlášený případ pracovní neschopnosti (37,0 dne v roce 2017); nejdelší je tato doba na Svitavsku (51,7 dne).

⁹ Od roku 2012 je zdrojem dat pro statistiku dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz Informační systém ČSSZ. Tato změna neumožňuje plnohodnotné porovnávání dat do roku 2011 s daty od roku 2012. V letech 2011–2013 poskytoval zaměstnavatel po dobu prvních 21 dní dočasné pracovní neschopnosti náhradu mzdy a OSSZ vyplácely nemocenské až od 22. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti; od 1. 1. 2014 vyplácejí zaměstnavatelé náhradu mzdy za prvních 14 dnů pracovní neschopnosti a od 15. kalendářního dne nemocenské vyplácí mzdu OSSZ.

Sociální služby, státní sociální podpora

Z celkového počtu vyplacených dávek v kraji tvořily přídavky na děti 42 %, jejich podíl již pátým rokem klesá.

System státní sociální podpory je legislativně upraven zákonem o státní sociální podpoře. System státní sociální podpory tvoří dávky poskytované v závislosti na výši příjmu (přídavek na dítě, sociální příplatek, příspěvek na bydlení a příspěvek na dopravu) a dávky ostatní (rodičovský příspěvek, zaopatřovací příspěvek, dávky pěstounské péče, porodné a pohřebné). V roce 2017 dosáhl počet vyplacených dávek státní sociální podpory a pěstounské péče (dávky SSP a PP) v Pardubickém kraji 467,5 tis., z toho 42 % bylo určeno pro přídavky na dítě, které jsou definovány jako základní dlouhodobá dávka poskytovaná na krytí potřeb rodinám s dětmi, jejichž příjem nedosahuje 2,4 násobku životního minima. Celkový počet vyplacených dávek státní sociální podpory dlouhodobě klesá. Meziročně se v Pardubickém kraji snížil o 8 %, u přídavek na dítě byl pokles výraznější a činil 15 %; od roku 2010 poklesl počet vyplacených dávek SSP a PP o 33 %, počet poskytnutých přídavek na dítě klesl o 41 %.

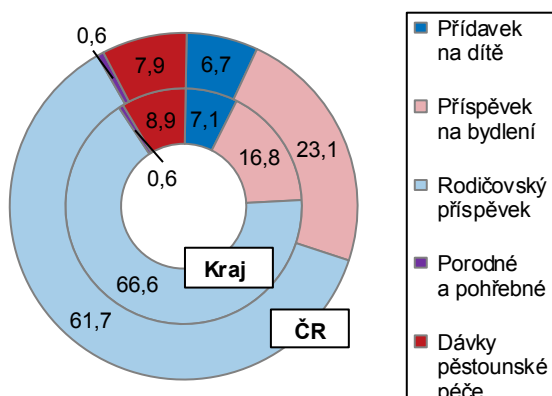
Rostou výdaje na příspěvek na bydlení a dávky pěstounské péče.

Porovnáním struktury výdajů na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče v kraji a v republice zjišťujeme v kraji nadprůměrné zastoupení výdajů na dávky spojené s dětmi (rodičovský příspěvek, přídavek na dítě) a výrazně nižší podíl výdajů týkajících se příspěvku na bydlení. Porovnáním výše výdajů na jednotlivé dávky v kraji v letech vidíme největší pokles u rodičovského příspěvku a přídavek na dítě, rostoucí trend lze sledovat u příspěvku na bydlení a dávek pěstounské péče.

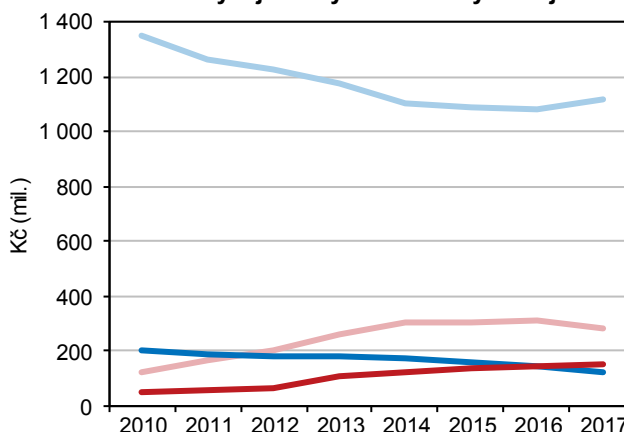
Graf 2.26 Výdaje na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče v Pardubickém kraji a ČR

Pramen: MPSV

Struktura výdajů v kraji a ČR v roce 2017

Výdaje na vybrané dávky v kraji^{*)}

^{*)} do roku 2012 podle výplatního místa, od roku 2013 podle místa trvalého bydliště příjemce

Posledních pět let klesají v kraji výdaje na dávky SSP a PP v přepočtu na obyvatele.

Výdaje na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče v přepočtu na 1 obyvatele mají na republikové úrovni variabilní průběh v čase, v Pardubickém kraji však můžeme vidět pokles od roku 2014. V roce 2017 činily výdaje na dávky SSP a PP v kraji 3 234 Kč na obyvatele (meziročně poklesly o 1 %). V mezikrajském srovnání měly výdaje na dávky SSP a PP na obyvatele nejvyšší hodnotu v Ústeckém (4 273 Kč) a Moravskoslezském kraji (4 267 Kč), Pardubický kraj se umístil na osmé nejvyšší příčce. Ve třech krajích nedosáhla výše výdajů SSP a PP na obyvatele ani tři tisíc Kč na obyvatele, jednalo se o kraje Vysočina, Zlínský a Plzeňský (2 943 Kč).

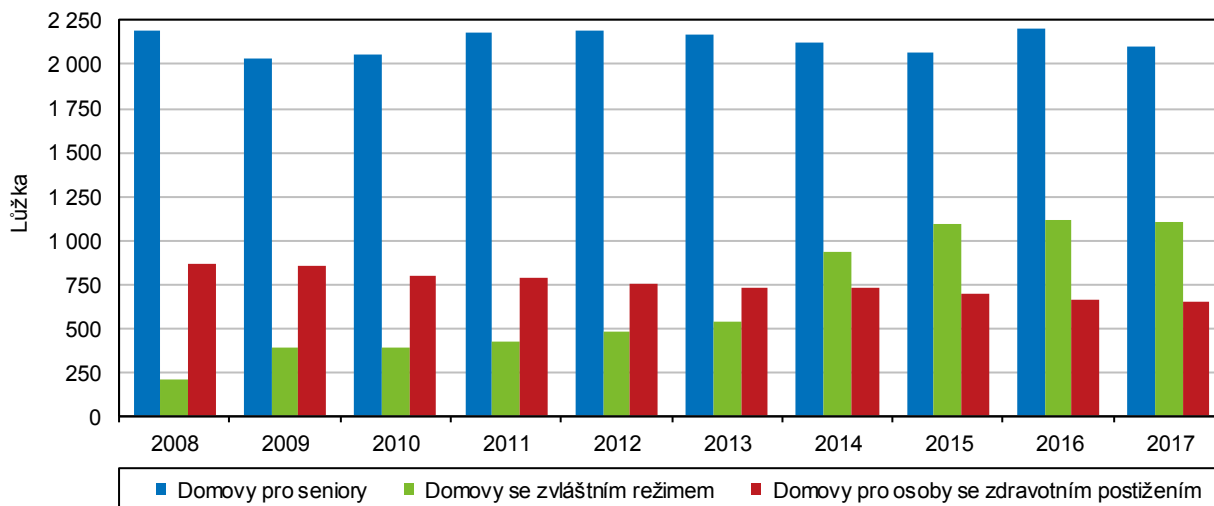
Zařízení sociálních služeb

Téměř jednu třetinu služeb sociální péče tvoří služby provozované formou celoročního pobytu.

Podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci upravuje zákon o sociálních službách. Základní druhy a formy sociálních služeb tvoří sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence. V roce 2017 bylo v Pardubickém kraji provozováno celkem 159 zařízení sociálních služeb, z nichž téměř jednu třetinu tvořily služby provozované formou celoroční pobytové služby. Jedná se zejména o domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem a domovy pro osoby se zdravotním postižením.

Graf: 2.27 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Pardubickém kraji

Pramen: MPSV

Počet domovů pro seniory se zvyšuje, počet lůžek se výrazně nemění.

Jednou z legislativně stanovených služeb sociální péče je pobytová služba s celoročním provozem v domovech pro seniory. Tato zařízení poskytují pobytové služby osobám se sníženou soběstačností zejména z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. V Pardubickém kraji bylo v roce 2017 provozováno 26 domovů pro seniory s kapacitou 2 103 lůžek. Z dlouhodobého pohledu se počet domovů pro seniory v kraji zvyšuje (20 domovů v roce 2008), počet lůžek má proměnlivý charakter. Meziročně se počet lůžek v domovech pro seniory snížil o 5 %. Počtem lůžek na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let (20,8) se kraj řadí doprostřed krajského srovnání.

Domovy se zvláštním režimem zažívají největší rozvoj.

Domovy se zvláštním režimem poskytují pobytové služby s celoročním provozem osobám trpícím duševním onemocněním, závislostí na návykových látkách, Alzheimerovou chorobou či jinou formou demence. V Pardubickém kraji bylo v roce 2017 provozováno 14 těchto zařízení s kapacitou 1 108 lůžek. Tento typ pobytových služeb zažívá v posledních letech největší rozvoj. Od roku 2008 se počet domovů se zvláštním režimem zvýšil ze 4 zařízení na 14 v letech 2016 a 2017, úměrně vzrostl i počet lůžek. Počet lůžek v domovech se zvláštním režimem na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let (10,9) je mezi kraji ČR třetí nejvyšší.

Počet lůžek v domovech pro osoby se zdravotním postižením klesl od roku 2008 o čtvrtinu.

Mezi další služby sociální péče se řadí domovy pro osoby se zdravotním postižením, které poskytují pobytové služby s celoročním provozem osobám se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení. V Pardubickém kraji se v roce 2017 nalézalo 8 těchto zařízení s kapacitou 646 lůžek. Meziročně se počet lůžek v kraji snížil o 2 %. Dlouhodobě se počet těchto zařízení nemění, snižuje se však jejich kapacita, od roku 2008 poklesla o čtvrtinu.

Nejvyšší počet bytů v domovech s pečovatelskou službou na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let je v okrese Chrudim.

Výstupem mimořádného šetření ČSÚ o veřejné občanské vybavenosti a službách v obcích v roce 2016 byly mimo jiné údaje o počtu domů s pečovatelskou službou (zjišťován nebyl počet budov, ale počet organizací, které obce pro provoz těchto zařízení zřizují) a počtu bytů v domech s pečovatelskou službou. Nejvyšší podíl obcí, ve kterých jsou provozovány domy s pečovatelskou službou, vykázal okres Chrudim, nejnižší podíl byl zjištěn v okrese Pardubice. Počet bytů v domovech s pečovatelskou službou v přepočtu na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let daného území byl v roce 2016 opět nejvyšší v okrese Chrudim (téměř 30 bytů), nejnižší počet bytů připadl na okres Pardubice (8 bytů). Z pohledu správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP) byl největší podíl obcí vybavených domy s pečovatelskou službou v SO ORP Holice a Králíky; naopak nejnižší podíl vykázal SO ORP Přelouč a Pardubice, v SO ORP Česká Třebová žádná obec nevykázala vybavenost domem s pečovatelskou službou.

Výdaje na příspěvek na péči meziročně vzrostly o 10 %.

Významnou součástí státní sociální podpory je i příspěvek na péči, který je poskytován osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. V roce 2017 bylo v kraji vyplaceno v průměru měsíčně 19,5 tis. těchto dávek (v úhrnné hodnotě 1 434,7 mil. Kč), z toho 13,1 tis. dávek náleželo osobám starším 65 let (11,9 tis. bylo určeno ženám). Oproti roku 2016 byly celkové výdaje na příspěvek na péči v kraji vyšší o 135 mil. Kč, což představovalo 10% nárůst (třetí nejvyšší mezi kraji). Růst výdajů na příspěvek na péči souvisí s novelou zákona o sociálních službách, která od srpna 2016 navýšila tento příspěvek o 10 %.

Počet držitelů průkazů OZP vzrostl, snížil se počet držitelů průkazů OZP ve věku do 18 let.

Podle údajů MPSV bylo ke konci roku 2017 v kraji 17 tis. držitelů průkazů osob se zdravotním postižením – OZP (tj. 3,3 % obyvatel kraje, v ČR 3,1 %). Počet držitelů průkazů meziročně vzrostl (o 5,8 %), z toho počet osob do 18 let se snížil (o 3,7 %). Podíl osob do 18 let mezi držiteli průkazů OZP v roce 2017 činil 4,7 % a byl mírně nad republikovým průměrem. Junioři tvoří nejvyšší podíl (téměř 12%) mezi držiteli průkazu ZTP/P (zvláště těžké postižení s potřebou průvodce).

Důchodci, důchody

Počet příjemců starobních důchodů se v průběhu pěti let zvýšil o 3,4 %.

V prosinci roku 2017 v Pardubickém kraji splňovalo podmínky pro výplatu starobního důchodu celkem (včetně souběhu s pozůstalostním důchodem, tj. vdovským nebo vdoveckým) 121 313 osob, v porovnání s rokem 2012 vzrostl počet příjemců starobních důchodů o 3,4 %. Ženy tvořily 60,4 % z celkového počtu příjemců starobních důchodů a od roku 2012 se jejich podíl snížil o 1,6 procentního bodu.

Ženy tvoří převážnou část osob pobírajících starobní důchod v kombinaci s pozůstalostním důchodem.

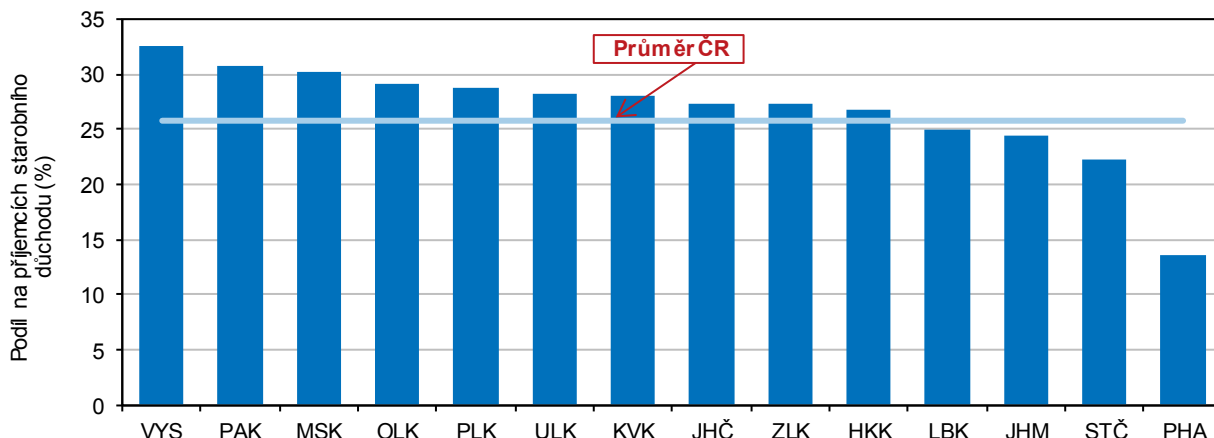
Příjemci starobních důchodů sólo (bez souběhu s pozůstalostním důchodem) představovali 74,7 % (90 645 osob, z toho 52 % žen) z příjemců starobních důchodů celkem (včetně souběhu) a dalších 30 668 obyvatel kraje (z toho 85 % žen) pobíralo starobní důchod v souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem.

Počet příjemců předčasných důchodů roste.

Každoročně se zvyšuje počet osob, které volí předčasný odchod do důchodu. Mezi nejčastější důvody patří ztráta zaměstnání, složitější uplatnění na trhu práce nebo zdravotní problémy. V roce 2012 pobíralo předčasný starobní důchod 26,6 % osob z celkového počtu příjemců starobního důchodu v kraji. O pět let později se podíl těchto důchodců zvýšil na 30,8 %, což představovalo 37 tisíc příjemců předčasných starobních důchodů. Mezi příjemci předčasného starobního důchodu z 56 % převažují ženy, jejich podíl se však mírně snižuje.

Graf 2.28 Příjemci předčasného starobního důchodu v krajích v prosinci 2017

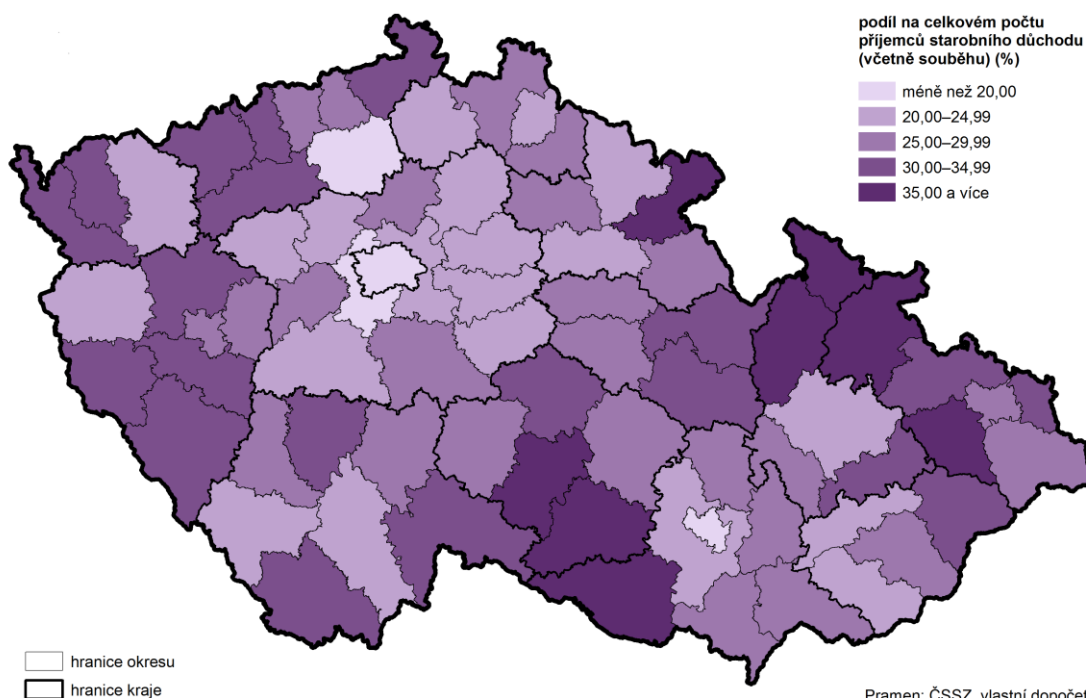
Pramen: ČSSZ

Kraj má druhý nejvyšší podíl příjemců předčasných důchodů v republikovém srovnání.

V mezikrajském srovnání podílu příjemců předčasných starobních důchodů se Pardubický kraj umístil na druhé nejvyšší příčce za Krajem Vysočina (32,5 %). Pod republikovým průměrem, který v roce 2017 činil 25,8 % příjemců předčasného starobního důchodu z příjemců starobních důchodů celkem, se umístily čtyři kraje, s nejnižším podílem Hlavní město Praha (13,6 %) a Středočeský kraj (22,6 %).

Příjemci předčasného starobního důchodu v okresech v prosinci 2017

Ženy měly v průměru o 17 % nižší starobní důchod než muži.

Výše průměrného měsíčního starobního důchodu sólo (bez souběhu) v prosinci 2017 činila v Pardubickém kraji 11 629 Kč. Ženy pobíraly v průměru o 17 % nižší starobní důchod než muži. Výše průměrného měsíčního starobního důchodu mužů v prosinci 2017 činila 12 760 Kč, u žen to bylo 10 597 Kč. Za sledované období prosinec 2012 až prosinec 2017 se průměrná výše starobního důchodu zvýšila o 1 072 Kč, tj. nárůst o 10,2 %. Ve sledovaném období se zvýšily průměrné starobní důchody mužů o 1 134 Kč, tj. o 9,8 %, ženám vzrostly důchody o 962 Kč, tj. o 10,0 %. V roce 2017 činil podíl průměrného starobního důchodu sólo na mzdovém mediánu 45,6 % a v posledních pěti letech poklesl o 5,7 p. b.

Starobní důchodci z Pardubického kraje pobírají čtvrté nejvyšší důchody.

Nejvyšší starobní důchody sólo v krajském srovnání mají dlouhodobě důchodci v Hlavním městě Praze (12 691 Kč v prosinci 2017) a Středočeském kraji (12 019 Kč). Pardubický kraj se již druhým rokem umístil průměrnou výší starobních důchodů na čtvrté nejvyšší pozici; nejnižší hodnotu důchodů v mezikrajském srovnání v prosinci 2017 pobírali starobní důchodci v Olomouckém kraji (11 504 Kč).

Nejrychleji rostly starobní důchody v okrese Ústí nad Orlicí.

V regionálním pohledu na výši starobních důchodů v okresech Pardubického kraje v prosinci roku 2017 se nejvýše umístil okres Pardubice (11 794 Kč), následovaly okresy Ústí nad Orlicí (11 591 Kč) a Chrudim (11 586 Kč), nejnižší starobní důchody pobírají obyvatelé svitavského okresu (11 456 Kč). Ve všech okresech kraje se starobní důchody zvyšují, nejrychleji za uplynulých 5 let rostly v okrese Ústí nad Orlicí.

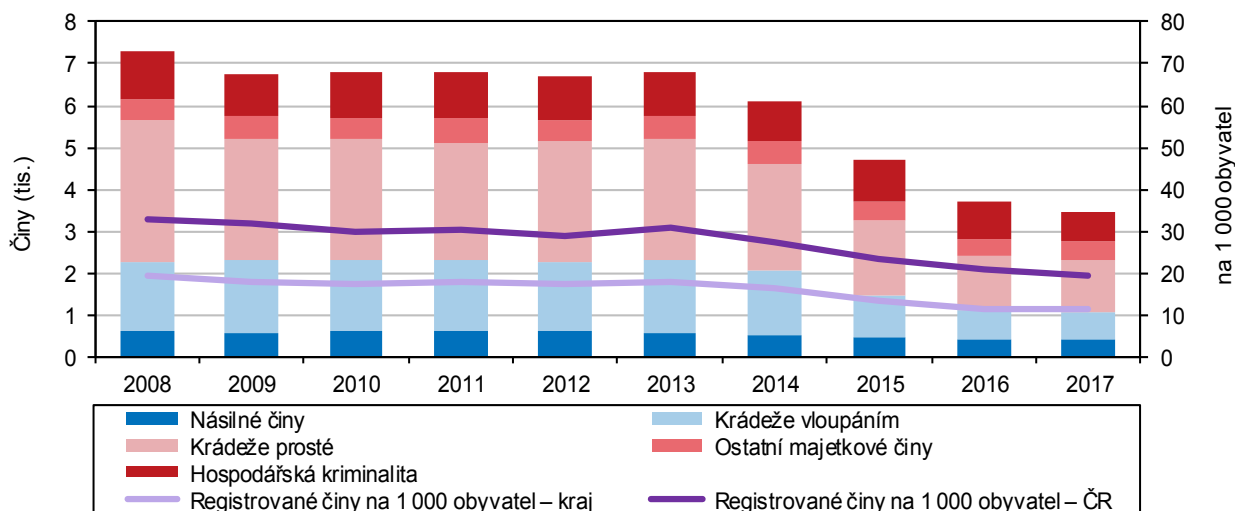
Kriminalita

Počet spáchaných trestných činů v roce 2017 je v kraji nejnižší od roku 1991.

V Pardubickém kraji v roce 2017 bylo podle údajů Policejního prezidia ČR spácháno 5 808 trestných činů, což představuje nejnižší počet registrovaných trestných činů v celé řadě sledování od roku 1991. Nejvíce trestných činů bylo v kraji evidováno v roce 1993, a to 12 993 trestných činů. V meziročním srovnání klesla trestná činnost v kraji oproti roku 2016 o 2 %. Z hlediska klasifikace trestných činů více než dvě třetiny (69 %) z celkového počtu patřily do oblasti obecné kriminality, hospodářská kriminalita se podílela na celkovém počtu pouze 13 %. Z oblasti obecné kriminality tvořily 13 % všech registrovaných trestných činů činy mravnostní a násilné.

Graf 2.29 Registrované trestné činy v Pardubickém kraji a ČR

Pramen: Policejní prezidium ČR

V počtu registrovaných trestných činů na obyvatele dosáhl Pardubický kraj druhého nejvyššího místa v republikovém srovnání krajů.

V celostátním srovnání počtu registrovaných trestných činů dosáhl Pardubický kraj v roce 2017 třetí nejvyšší hodnoty (po druhém pořadí v letech 2015 a 2016). V relativním ukazateli přepočtu trestné činnosti na 1 000 obyvatel středního stavu byl Pardubický kraj v roce 2017 s hodnotou 11,2 na druhé nejvyšší pozici za Krajem Vysočina (10,7). Hodnota tohoto ukazatele v kraji v roce 2017 je nejnižší za celé sledované období od roku 1991.

Nejvíce trestných činů bylo spácháno v okrese Pardubice.

Z regionálního pohledu dvě pětiny (40 %) trestných činů byly zaznamenány v okrese Pardubice. Druhý nejvyšší počet byl evidován v okrese Ústí nad Orlicí (22 %). Nejnižší podíl trestné činnosti v regionu vykazuje okres Chrudim (18 %). V přepočtu trestných činů na 1 000 obyvatel nejvyšších hodnot dosahuje opět okres Pardubice (13,7), následovaný okrajem Svitavy (10,6). Nejnižší hodnota tohoto ukazatele (9,5) se vyskytuje v okrese Ústí nad Orlicí.

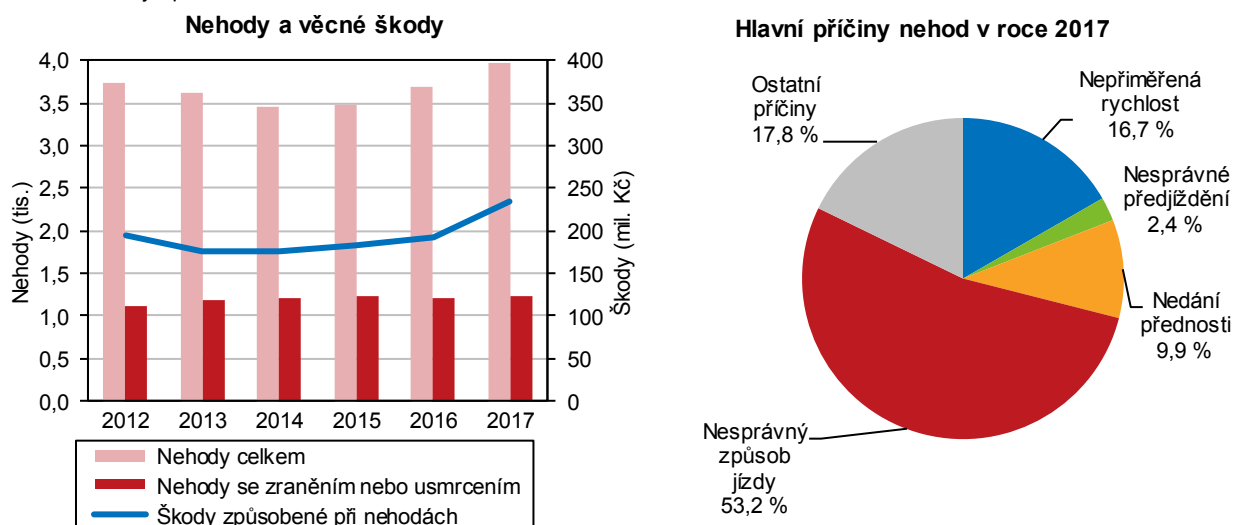
Dopravní nehody

Počet dopravních nehod v regionu se zvyšuje.

V roce 2017 bylo při provozu na pozemních komunikacích Pardubického kraje evidováno 3 970 dopravních nehod (nejvíce od roku 2009), což je o 7 % více v meziročním srovnání. Počet nehod v regionu byl v republikovém srovnání třetí nejnižší a představuje 4 % z celkového počtu 104 tisíc nehod, ke kterým došlo v roce 2017 na území ČR. V přepočtu na 1 000 obyvatel v roce 2017 se Pardubický kraj (7,7 dopravních nehod na 1 000 obyvatel) umístil na pátém nejnižším pořadovém místě ve srovnání krajů. První pozici s nejvyšším počtem dopravních nehod na tisíc obyvatel obsadili řidiči v Hlavním městě Praze (17,9) a na nejnižší pozici byli řidiči z Plzeňského kraje (6,2).

Graf 2.30 Dopravní nehody v Pardubickém kraji

Pramen: Policejní prezidium ČR

Roste hodnota věcných škod způsobených při dopravních nehodách.

Věcná škoda způsobená při dopravních nehodách (výše škody odhadnutá policisty na místě dopravní nehody) na území Pardubického kraje v roce 2017 dosáhla celkové hodnoty 234 mil. Kč a proti roku 2016 byla o 21 % vyšší. Porovnáním hodnot škody způsobené při dopravních nehodách v kraji v delším časovém horizontu vidíme, že v roce 2017 byla věcná škoda nejvyšší od roku 2009, kdy došlo k poslední metodické změně ve vymezení nehodových událostí.

Počet zraněných osob v důsledku dopravních nehod se od roku 1997 snížil o 20 %, počet usmrcených osob poklesl o více než 60 %.

Do 24 hodin po dopravní nehodě zemřelo v roce 2017 na pozemních komunikacích Pardubického kraje 30 osob. Meziroční pokles činil 21 %, od roku 1997 se počet usmrcených osob snížil o více než 60 %. Lehce a těžce zraněných osob bylo v roce 2017 v regionu 1 606, proti roku 2016 se jejich počet zvýšil o 2 %, ve srovnání s rokem 1997 poklesl počet zraněných osob v kraji téměř o 20 %.

Bodové hodnocení řidičů

Podíl řidičů, kteří se dopustili přestupku započítávaného do bodového hodnocení řidičů, je v kraji pátý nejnižší.

V Centrálním registru řidičů bylo v Pardubickém kraji v prosinci 2017 evidováno 22 188 řidičů, kteří se dopustili přestupku (trestného činu), započítávaného do bodového hodnocení řidiče (tzv. bodování řidiči). Ze všech řidičů v kraji tvořili bodovaní řidiči 6,7 %, což byl pátý nejnižší podíl v republikovém srovnání. Meziročně poklesl podíl bodovaných řidičů v regionu o 1 procentní bod (pokles o 0,5 p. b. v ČR).

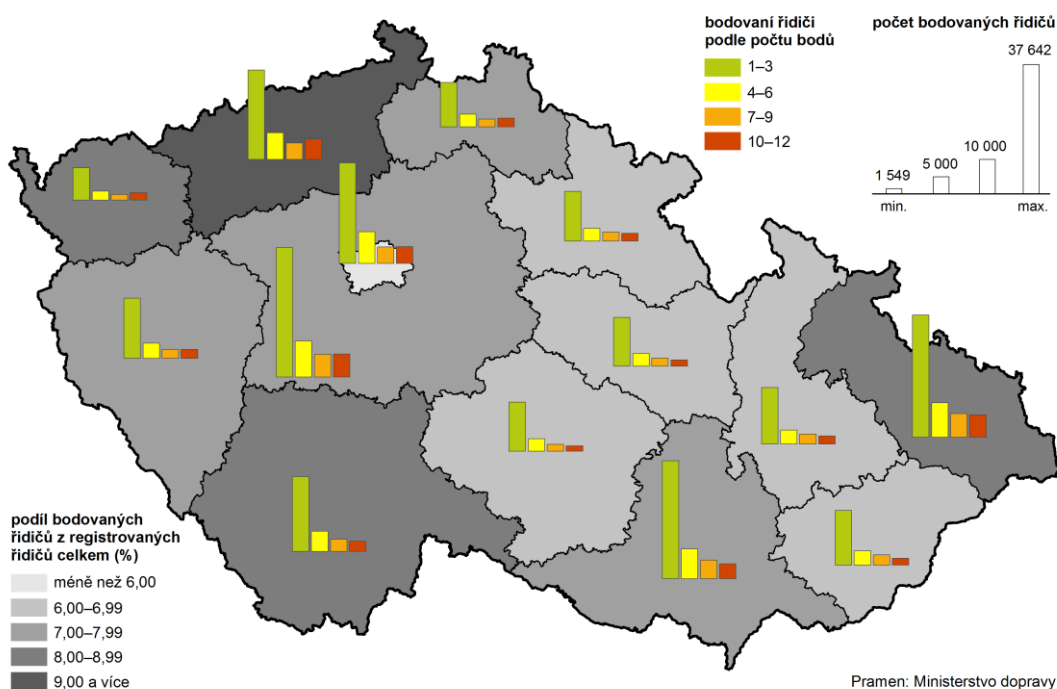
Poměr bodovaných řidičů podle pohlaví je výrazně vyšší u mužů.

V rámci krajů ČR byl ke konci roku 2017 nejvyšší podíl bodovaných řidičů ze všech registrovaných řidičů evidován v Ústeckém (9,1 %) a Karlovarském kraji (8,5 %); nejmenší podíl bodovaných řidičů byl zjištěn v Hlavním městě Praze (5,6 %) a shodný podíl bodovaných řidičů 6,4 % byl v Královéhradeckém kraji

a na Vysočině. Poměr bodovaných řidičů podle pohlaví je v České republice 82 % mužů a jen 18 % žen, přičemž poměr všech registrovaných řidičů činí 55 % mužů a 45 % žen.

Bodové hodnocení řidičů v krajích k 31. 12. 2017

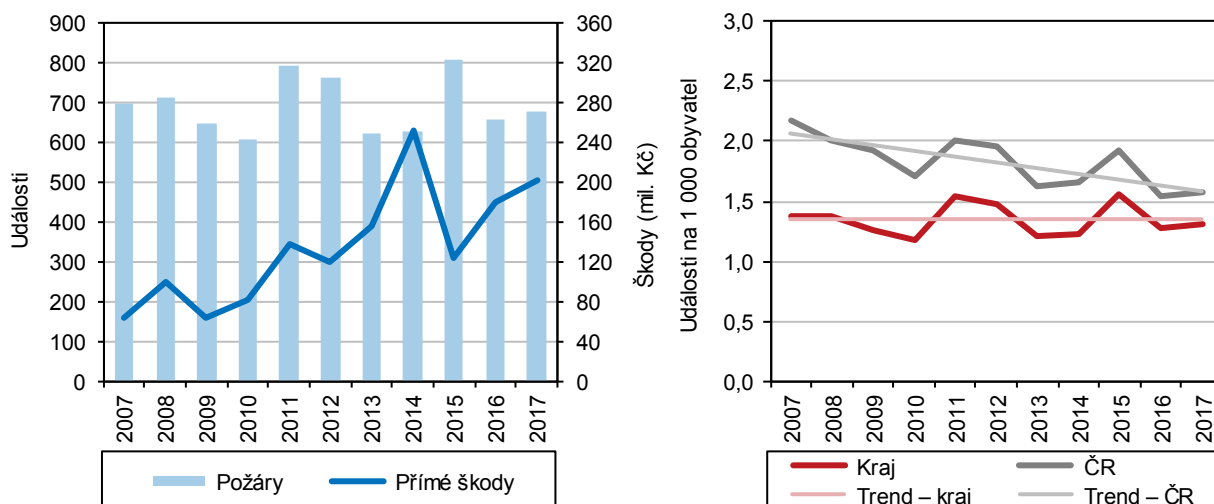
Požáry

Počet požárů meziročně vzrostl o 3 %, přímá škoda způsobená požáry se zvýšila o 13 %.

V roce 2017 bylo na území Pardubického kraje evidováno 680 požárů, což je o dvacet požárů více než v roce 2016 a zároveň i šestý nejvyšší počet za uplynulých deset let. Přímá škoda způsobená požáry dosáhla částky 202 mil. Kč a byla druhá nejvyšší od roku 2007.

Graf 2.31 Požáry v Pardubickém kraji

Pramen: Hasičský záchranný sbor ČR

Zraněných osob v důsledku požárů bylo nejvíce za uplynulých dvacet let, žádná osoba však nezemřela.

Při požárech dochází nejen ke škodám na majetku, ale i na zdraví občanů. V roce 2017 bylo v kraji v důsledku požárů zraněno 114 osob, což je nejvyšší počet za posledních dvacet let. Žádná osoba v důsledku požáru v Pardubickém kraji v roce 2017 nezemřela a to se stalo poprvé od roku 1997.

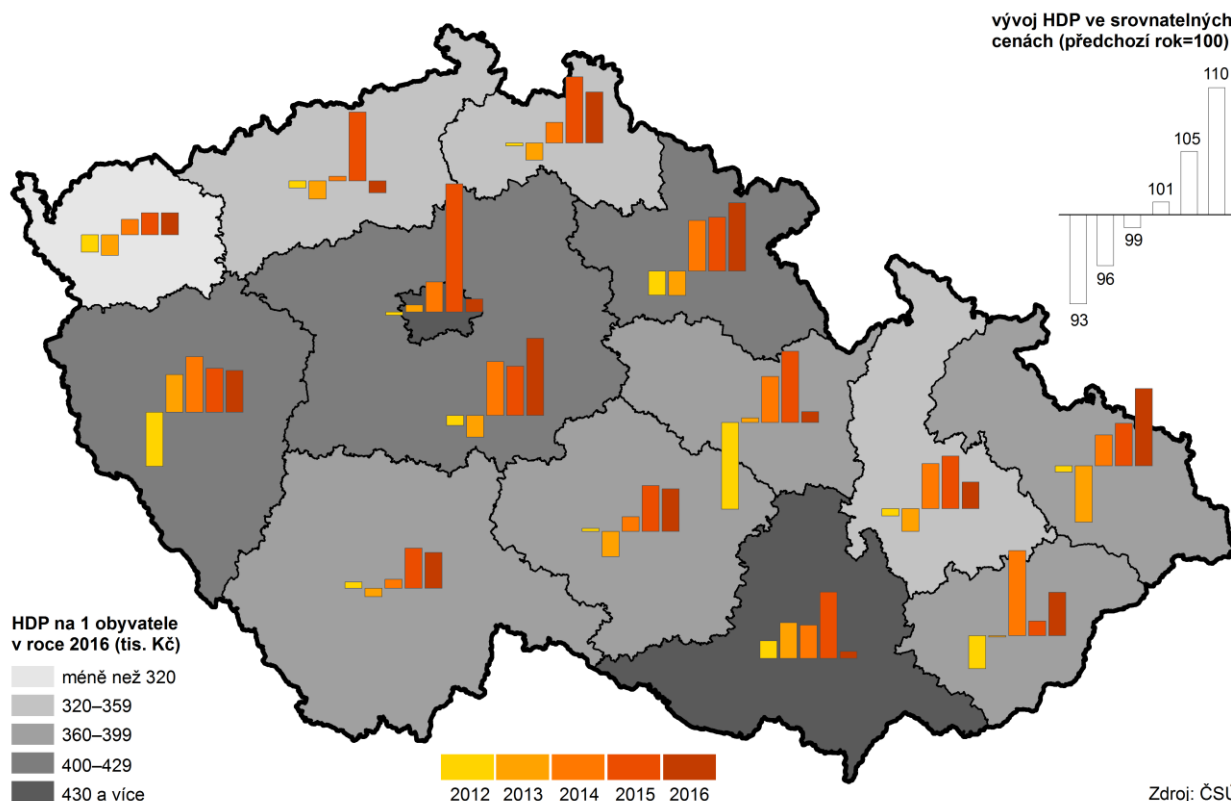
3. Ekonomický vývoj

Makroekonomický rámeček

Ekonomická výkonnost kraje je podprůměrná.

Ekonomickou výkonností se Pardubický kraj řadí mezi kraje podprůměrné. V letech 2012 až 2016¹⁰ se podíl na tvorbě hrubého domácího produktu (HDP) České republiky ustálil na 3,9 %. V roce 2016 dosáhl HDP v kraji předběžně hodnoty 186,2 mld. Kč (běžné ceny), což je o 3,2 mld. Kč více než v roce 2015.

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2012 až 2016

Zdroj: ČSÚ

Růst HDP na obyvatele byl v roce 2016 v mezikrajském srovnání 2. nejvyšší.

HDP po přepočtu na obyvatele v kraji do roku 2008 meziročně rostl, sice pomalejším tempem než v celé České republice, ale srovnatelným tempem s průměrem ČR bez Hlavního města Prahy. Výraznější pokles HDP v Pardubickém kraji v roce 2012 způsobil zaostávání HDP na obyvatele v kraji oproti průměru mimopražských krajů. Zatímco v roce 2011 to bylo o 1,9 %, v roce 2012 již o 7,1 % a o 6,5 % v roce 2016. V letech 2014 až 2016 rostl HDP na obyvatele ve všech krajích, přitom v roce 2014 zaznamenal Pardubický kraj přírůstek 6,2 % (mezi krajů 5. nejvyšší přírůstek), v roce 2015 třetí nejvyšší přírůstek (6,4 %) a v roce 2016 přírůstek 1,7 % (2. nejvyšší). Kraj se tak podílem 79,8 % průměru ČR¹¹ řadil v mezikrajském srovnání na 10. místo.

HDP na obyvatele v PPS je na úrovni 70 % průměru EU.

Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele kraje v PPS (Standardu kupní síly) byl v porovnání s EU (28 států) v období 2011–2016 nejvyšší v roce 2012, kdy nedosahoval dvou třetin průměru EU (65,5 %). Poté zvolna rostl až na úroveň 70,9 % v roce 2015; v roce 2016 následoval pokles na 70,1 %, což byla v mezikrajském srovnání pátá nejvyšší hodnota.

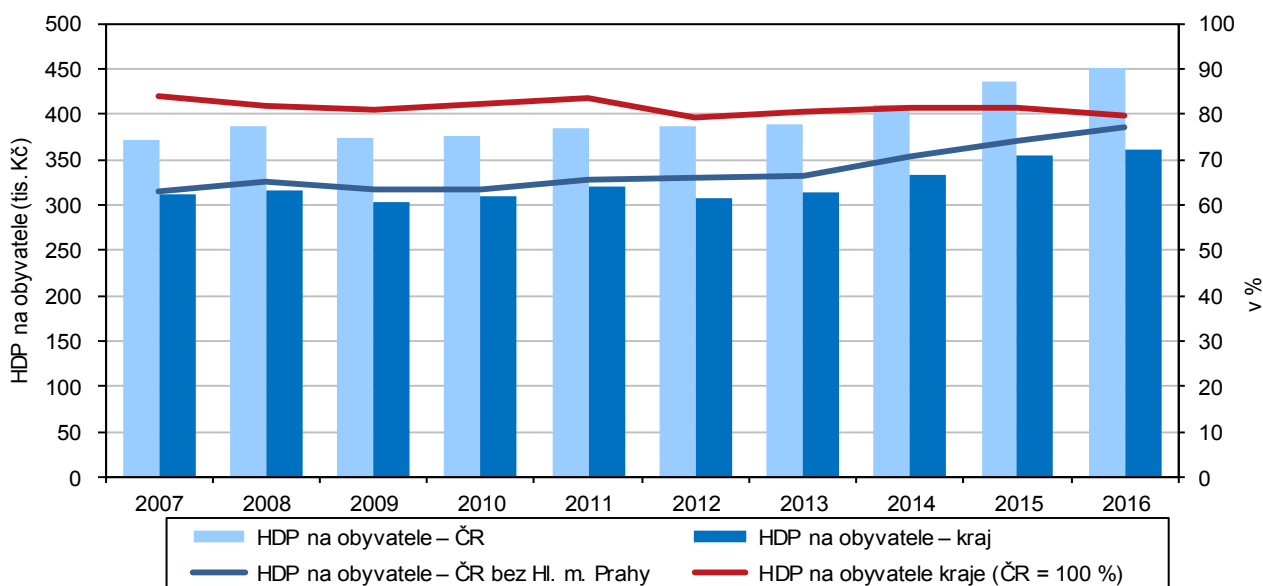
¹⁰ Data roku 2017 budou dostupná v lednu 2019.

¹¹ Průměr ČR překračuje pouze Hl. město Praha, a to více než dvojnásobně.

Graf 3.1 Hrubý domácí produkt na obyvatele v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

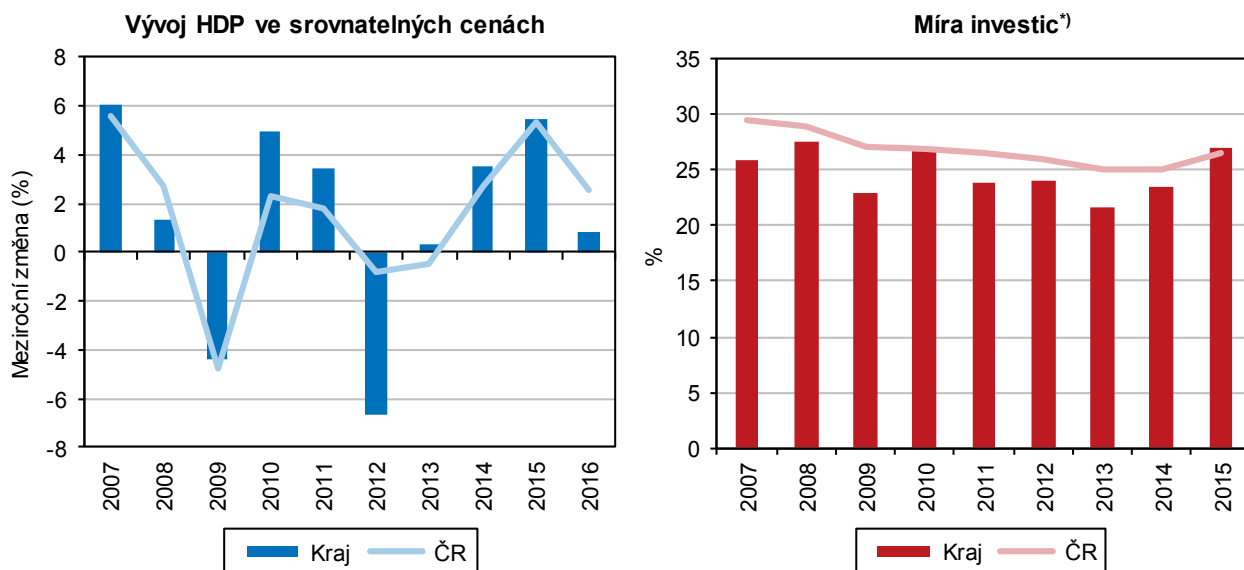

Výraznější růst ekonomiky již v roce 2016 v kraji nepokračoval.

Nadprůměrný růst HDP (ve srovnatelných cenách) z let 2010 a 2011 byl v kraji v roce 2012 vystředán mezi kraji nejvyšším poklesem o 6,6 %. Podílelo se na tom zejména snížení přidané hodnoty v odvětví výroby počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení, tedy v odvětví, které je zaměřeno především na export produkce a které má významný podíl importovaných vstupů. V roce 2013 již meziroční pokles v kraji nepokračoval (růst o 0,4 %), přitom ke snížení HDP ve srovnatelných cenách tehdy došlo v 10 krajích i v celé České republice. Růst HDP ve srovnatelných cenách byl zaznamenán v letech 2014–2016 ve všech krajích s výjimkou Ústeckého v roce 2016. Přírůstek o 3,5 % v Pardubickém kraji byl v roce 2014 mezi kraji pátý nejvyšší a přírůstek 5,4 % byl v roce 2015 dokonce druhý nejvyšší. Naproti tomu přírůstek 0,8 % byl v roce 2016 až dvanáctý a za republikovým růstem kraj zaostával o 1,8 procentního bodu.

Graf 3.2 Hrubý domácí produkt a míra investic v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

^{*)} podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu

Objem tvorby hrubého fixního kapitálu v letech 2014–2015 výrazně vrostl.

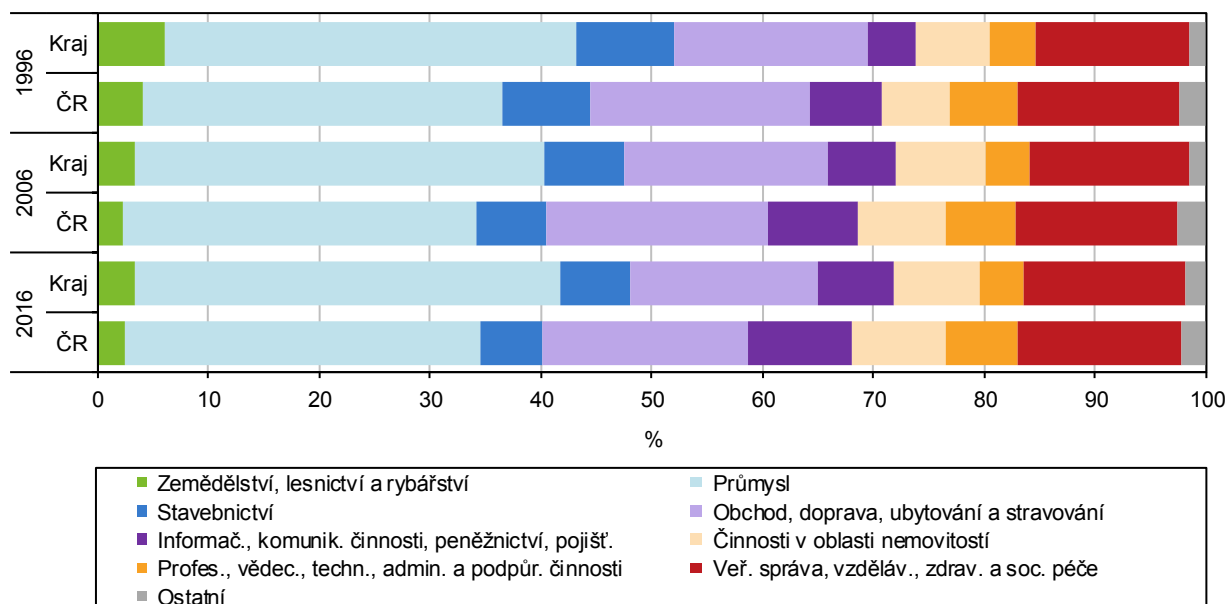
Vývoj tvorby hrubého fixního kapitálu (THFK) v Pardubickém kraji neprobíhal rovnoměrně. I při meziročních výkyvech byla nejvyšší hodnota THFK zaznamenána v roce 2015, kdy 49,4 mld. Kč představovalo 4,1 % republikového úhrnu. Druhá nejvyšší hodnota (44,7 mld. Kč) byla v kraji zaznamenána v roce 2008. Pokles THFK v roce 2009 byl v Pardubickém kraji vystřídán v následujícím roce růstem. V letech 2011–2013 byl opět zaznamenán pokles THFK (až na 35,1 mld. Kč). Podíl na celostátní THFK činil v roce 2013 pouze 3,4 %. Rok 2014 znamenal určité zlepšení; meziroční růst THFK dosáhl v kraji 14,8 % při celostátním přírůstku 5,5 %. V roce 2015 následoval v kraji růst THFK o 22,5 %, což byl v porovnání s republikovým průměrem dvojnásobný přírůstek. Údaj za rok 2016 není zatím v regionálním členění k dispozici. Objem THFK na 1 obyvatele zaostával v roce 2015 (poslední dostupný údaj) za republikovým průměrem o 17,1 % a investiční aktivita byla vyšší pouze ve čtyřech krajích – Hl. m. Praze, Středočeském, Jihomoravském a Moravskoslezském.

Zastoupení terciárního sektoru se v kraji zvýšilo.

Hospodářský charakter Pardubického kraje je určován především sekundárním sektorem (průmysl a stavebnictví), který se na hrubé přidané hodnotě (HPH)¹² v roce 2016 podílel 44,7 % (tj. o 0,6 procentního bodu méně než před rokem a o 7,1 p. b. více, než byl průměr ČR). Podíl terciárního sektoru (služby) na HPH v kraji byl v roce 2016 na úrovni 51,9 % (zvýšení o 1,1 p. b.). Zastoupení primárního sektoru (zemědělství, lesnictví a rybářství) meziročně pokleslo o 0,4 p. b. na 3,4 %; v mezikrajském srovnání byl podíl primárního sektoru Pardubického kraje šestý nejvyšší.

Graf 3.3 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Pardubickém kraji a ČR v roce 2016

Zdroj: ČSÚ

Místní rozpočty

Příjmy místních rozpočtů v roce 2017 rostly zásluhou vyšších daňových příjmů.

Příjmy kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí dosáhly v Pardubickém kraji v roce 2017 částky 22,1 mld. Kč (po konsolidaci). V porovnání s rokem 2016 vzrostly příjmy o 8,3 %, avšak rok 2016 byl do určité míry atypický. V roce 2016 celkové příjmy meziročně poklesly o 0,7 mld. Kč, přitom přijaté investiční transfery dokonce

¹² Nově vytvořená hodnota, kterou získávají institucionální jednotky z používání svých výrobních kapacit; je stanovena jako rozdíl mezi celkovou produkcí (oceněnou v základních cenách) a mezispotřebou (oceněnou v kupních cenách).

o 1,9 mld. Kč (tj. o dvě třetiny). Tato anomálie bezprostředně souvisela s dočerpáváním evropských dotací v roce 2015. Daňové příjmy místních rozpočtů v kraji rostly po celé sledované období 2012–2017. Daňové příjmy v roce 2017 tvořily 52 % celkových příjmů, největší podíl měly příjmy z DPH, daně z příjmů právnických osob a ze závislé činnosti fyzických osob. Nedaňové příjmy tvořily 8 %, kapitálové příjmy 2 % a přijaté transfery 38 %. Rozhodující částí přijatých transferů byly neinvestiční transfery ze státního rozpočtu, zatímco investiční přijaté transfery tvořily necelých 5 % celkových příjmů (v roce 2015 to bylo 14 % celkových příjmů).

Výdaje místních rozpočtů rostly v kraji v roce 2017 rychleji než příjmy.

Výdaje místních rozpočtů vzrostly v Pardubickém kraji v roce 2017 meziročně o 12,6 % a dosáhly 20,7 mld. Kč. Výdaje 40 tis. Kč na obyvatele byly v mezikrajském srovnání šesté nejnižší a zaostávaly o 5,5 % za průměrem za všechny kraje. Čtyři pětiny celkových výdajů tvořily běžné výdaje; největší část z nich připadala na transfery příspěvkovým organizacím. Zatímco běžné výdaje vzrostly v roce 2017 meziročně o 9,4 %, kapitálové výdaje se zvýšily o 29,0 % (z toho investiční nákupy dokonce o 43,2 %). Přesto byly tyto nákupy o třetinu nižší než v roce 2015. Z hlediska odvětvového členění výdajů byly v roce 2015 (poslední dostupný údaj) v kraji značné rozdíly mezi strukturou běžných a kapitálových výdajů. Největší podíl běžných výdajů připadal na vzdělávání (38,6 %), všeobecnou veřejnou správu (17,3 %) a dopravu (12,4 %). Mezi kapitálovými výdaji mělo největší zastoupení vodní hospodářství (25,5 %), následovala doprava (21,5 %) a vzdělávání (13,8 %).

Příjmy místních rozpočtů byly v kraji v roce 2017 vyšší oproti výdajům o 1,5 mld. Kč.

Rozdíl mezi příjmy a výdaji místních rozpočtů činil v roce 2017 v kraji 1,5 mld. Kč, což byla v období 2012–2017 po roce 2016 druhá nejvyšší hodnota. V přepočtu připadalo na 1 obyvatele kraje za rok 2017 kladné saldo 2,8 tis. Kč, tj. o 4,5 % méně než činil úhrn za všechny kraje. Přesto byl v mezikrajském srovnání tento rozdíl mezi příjmy a výdaji šestý nejvyšší.

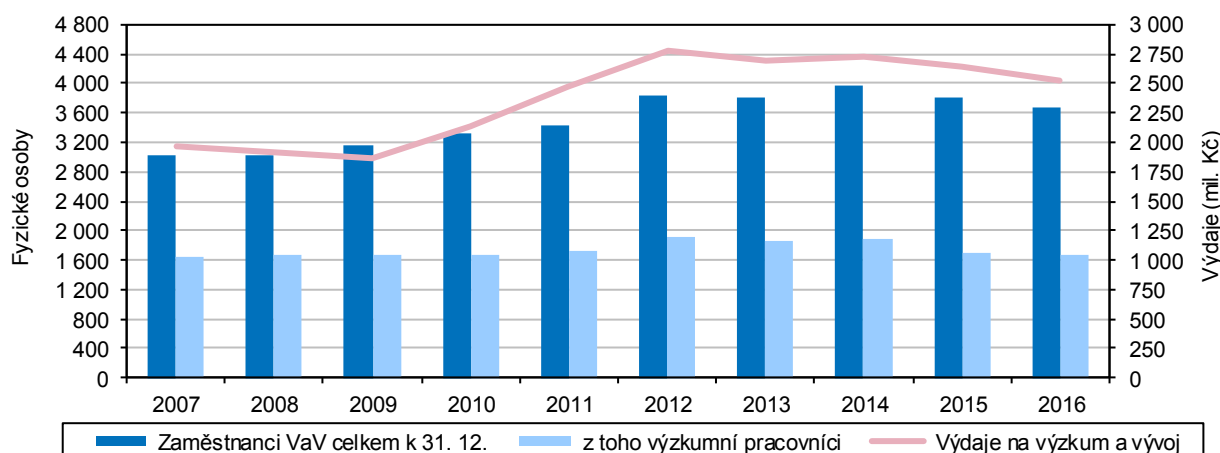
Výzkum a vývoj

Pracoviště výzkumu a vývoje zřizuje v kraji především podnikatelský sektor.

V Pardubickém kraji poklesl v roce 2016 (poslední dostupný údaj) počet pracovišť, která se zabývají výzkumem a vývojem (dále V a V), veškerý úbytek se týkal pracovišť podnikatelského sektoru s méně než 5 zaměstnanci. Ze 137 pracovišť se jich více než dvě třetiny zabývaly technickými vědami, následovaly přírodní a zemědělské vědy. Více než 90 % pracovišť V a V příslušelo do podnikatelského sektoru. Vysokoškolských pracovišť bylo 8, čtyři náležela k vládnímu sektoru a pouze jedno k soukromému neziskovému sektoru. V kraji převažují malá pracoviště do 5 zaměstnanců (68), naproti tomu 7 pracovišť mělo 100 a více zaměstnanců.

Graf 3.4 Výzkum a vývoj v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

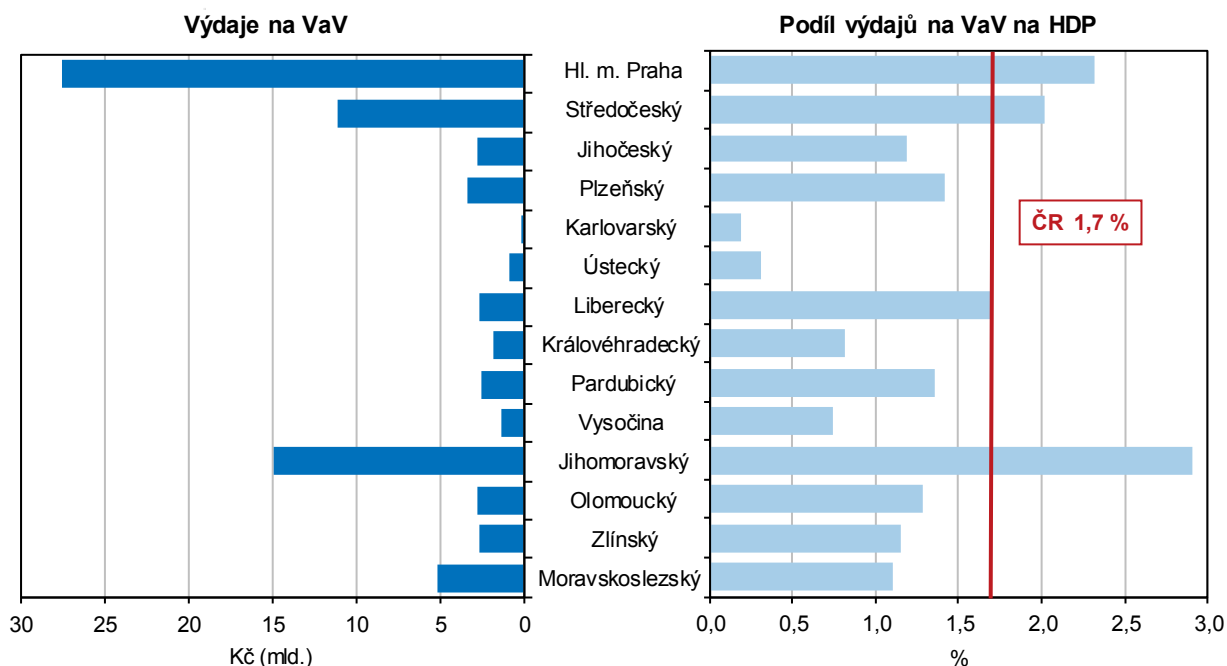

Počet výzkumných pracovníků v kraji v roce 2016 mírně vzrostl.

V porovnání s rokem 2015 se v kraji snížil přepočtený počet zaměstnanců výzkumu o 2,3 %, přitom celostátně byl zaznamenán pokles o 6,0 %. Výzkumníci tvořili v roce 2016 téměř polovinu všech zaměstnanců pracovišť, která se v kraji zabývají výzkumem a vývojem. Přepočtený počet výzkumných pracovníků vzrostl v kraji v roce 2016 oproti předchozímu roku o 3 osoby při celostátním poklesu o 743 osob (přepočtených na plný pracovní úvazek věnovaný V a V). Objem výdajů na výzkum a vývoj byl v kraji nejvyšší v roce 2012 a od té doby zvolna klesal až na 2,5 mld. Kč v roce 2016.

Graf 3.5 Výdaje na výzkum a vývoj v krajích v roce 2016

Zdroj: ČSÚ

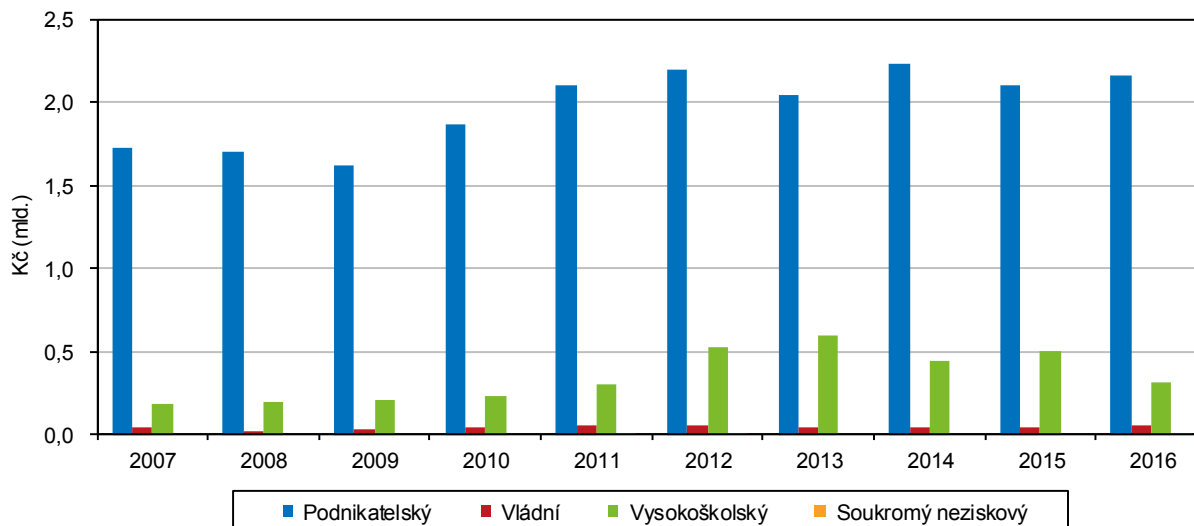

Výdaje na VaV se na HDP kraje podílejí 1,4 %.

V mezikrajském srovnání se v roce 2016 objemem výdajů na výzkum a vývoj řadil Pardubický kraj až na desáté místo, podílem 1,4 % výdajů na výzkum a vývoj na HDP se řadil na místo šesté a zaostával o 0,3 procentního bodu za celostátním průměrem.

Graf 3.6 Výdaje na výzkum a vývoj podle sektorů v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Do kraje směřuje na výzkum a vývoj méně prostředků z veřejných zdrojů.

V roce 2016 poklesly celostátně výdaje na výzkum a vývoj o 9,6 %, v kraji byl zaznamenán pokles o 4,4 %; nižší zde byly výdaje z veřejných zdrojů z ČR (o 7,4 %) a z veřejných zdrojů ze zahraničí (dokonce o 86,4 %). Do kraje jsou dlouhodobě na vědu a výzkum alokovány menší objemy tuzemských veřejných prostředků; zatímco celostátně připadalo v roce 2016 na veřejné prostředky 36 % celkových výdajů na V a V, v Pardubickém kraji to bylo 18 %.

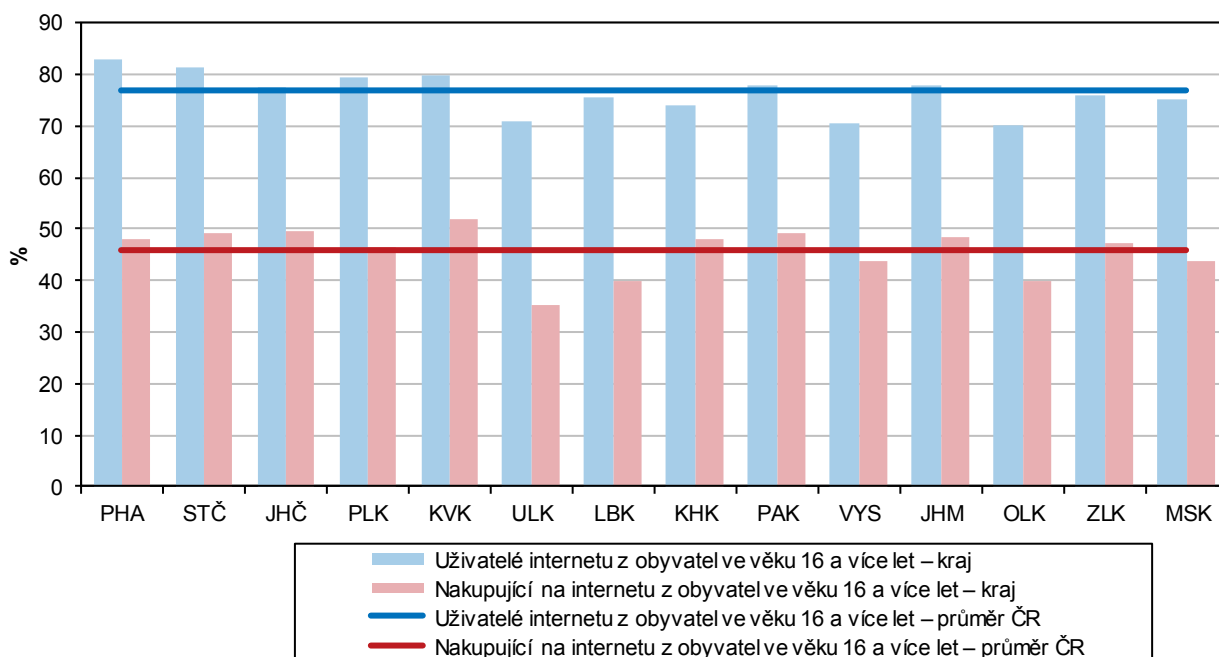
Informační technologie

Dynamicky roste v kraji zájem o internetové bankovníctví; podíl jeho uživatelů je zde mezi kraji nejvyšší.

Podíl obyvatel Pardubického kraje využívajících informační technologie je nad celostátním průměrem. V roce 2011 byl v kraji po Hlavním městě Praze a Jihomoravském kraji třetí nejvyšší podíl domácností vybavených počítačem, během pěti let klesl Pardubický kraj na 8. místo. V roce 2016¹³ měly přístup k internetu tři čtvrtiny domácností a internet v kraji používalo téměř 78 % osob starších než 16 let; v mezikrajském srovnání se kraj zařadil na 5. místo. Dynamicky roste v kraji podíl osob nakupujících přes internet (49% podíl) a zejména přibývá uživatelů internetového bankovníctví (již 57 % osob starších než 16 let, což je při celostátním průměru 48 % nejvíce v mezikrajském srovnání). Naproti tomu pouze třetina osob v kraji využívá internet v mobilu (nejnižší podíl mezi kraji) a 35 % osob prostřednictvím internetu přistupuje na sociální sítě (2. nejnižší podíl mezi kraji).

Graf 3.7 Uživatelé internetu v roce 2016 (tříletý průměr 2015–2017)

Zdroj: ČSÚ (Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií)

Organizační struktura

Dvě třetiny nově vzniklých ekonomických subjektů jsou živnostníci.

V kraji mělo ke konci roku 2017 sídlo 120,1 tis. ekonomických subjektů, z nichž 62,7 tis. vyvíjelo ekonomickou aktivitu. Tyto údaje nejsou vzhledem ke zpřesnění dat podle Registru osob (ROS) plně srovnatelné s údaji před rokem 2013. V průběhu roku 2017 přibýlo v kraji 3 764 nových ekonomických subjektů, z fyzických osob to byli především živnostníci a osoby podnikající podle jiného než živnostenského zákona (svobodná povolání), z právnických osob zejména společnosti s ručením omezeným a spolky. Zvýšení počtu fyzických osob v letech 2014 až 2017 bylo

¹³ vážený aritmetický průměr za roky 2015–2017

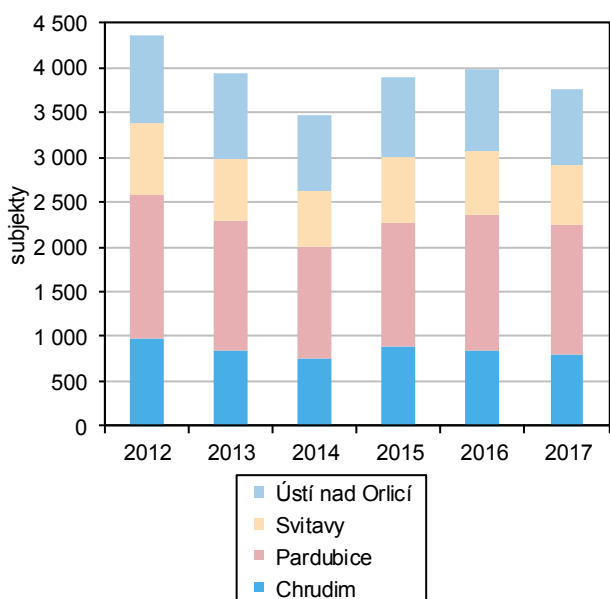
částečně způsobeno přeřazením zahraničních fyzických osob, které byly vyčleněny z právní formy „zahraniční osoby“. Mezi zaniklými subjekty (2 630 v roce 2017) převažovali živnostníci a z právnických osob společnosti s ručením omezeným.

Třetina ekonomických subjektů nezaměstnává žádné zaměstnance.

Pouze 626 subjektů sídlících v kraji má více než 50 zaměstnanců, z nich jen 13 má více než 1 000 zaměstnanců (10 průmyslových podniků, po jednom z odvětví obchodu, zdravotnictví a vzdělávání). Naproti tomu bez zaměstnanců je 40 546 subjektů; především to jsou živnostníci, ale též osoby provozující svobodná povolání, zemědělství podnikatelé a zahraniční fyzické osoby.

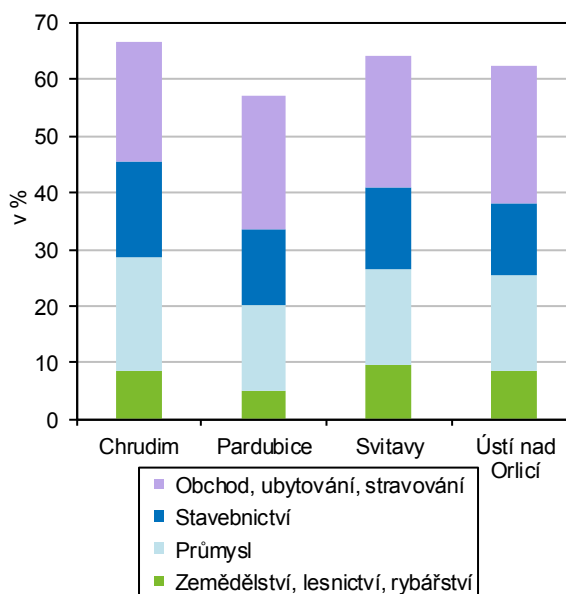
Graf 3.8 Nově vzniklé ekonomické subjekty v okresech Pardubického kraje

Zdroj: ČSÚ

Graf 3.9 Subjekty se zjištěnou aktivitou v Pardubickém kraji podle odvětví a okresů k 31. 12. 2017

Zdroj: ČSÚ

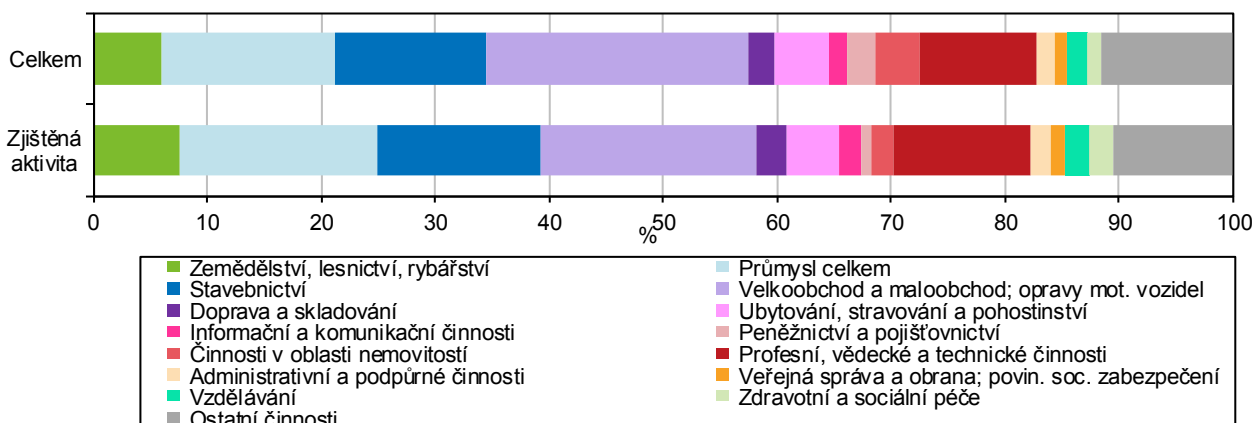
Čtvrtina ekonomických subjektů v kraji podniká v obchodě, ubytování a stravování.

Z hlediska zaměření se nejvíce subjektů orientuje na obchod, ubytování a stravování (28 %), následuje průmysl (15 %), stavebnictví (13 %), profesní, vědecké a technické činnosti (10 %), zemědělství a lesnictví (6 %). U subjektů se zjištěnou aktivitou jsou méně zastoupeni obchodníci ve prospěch průmyslových, profesních, vědeckých a technických činností.

Graf 3.10 Ekonomické subjekty podle převažující činnosti v Pardubickém kraji k 31. 12. 2017

(subjekty s uvedenou činností)

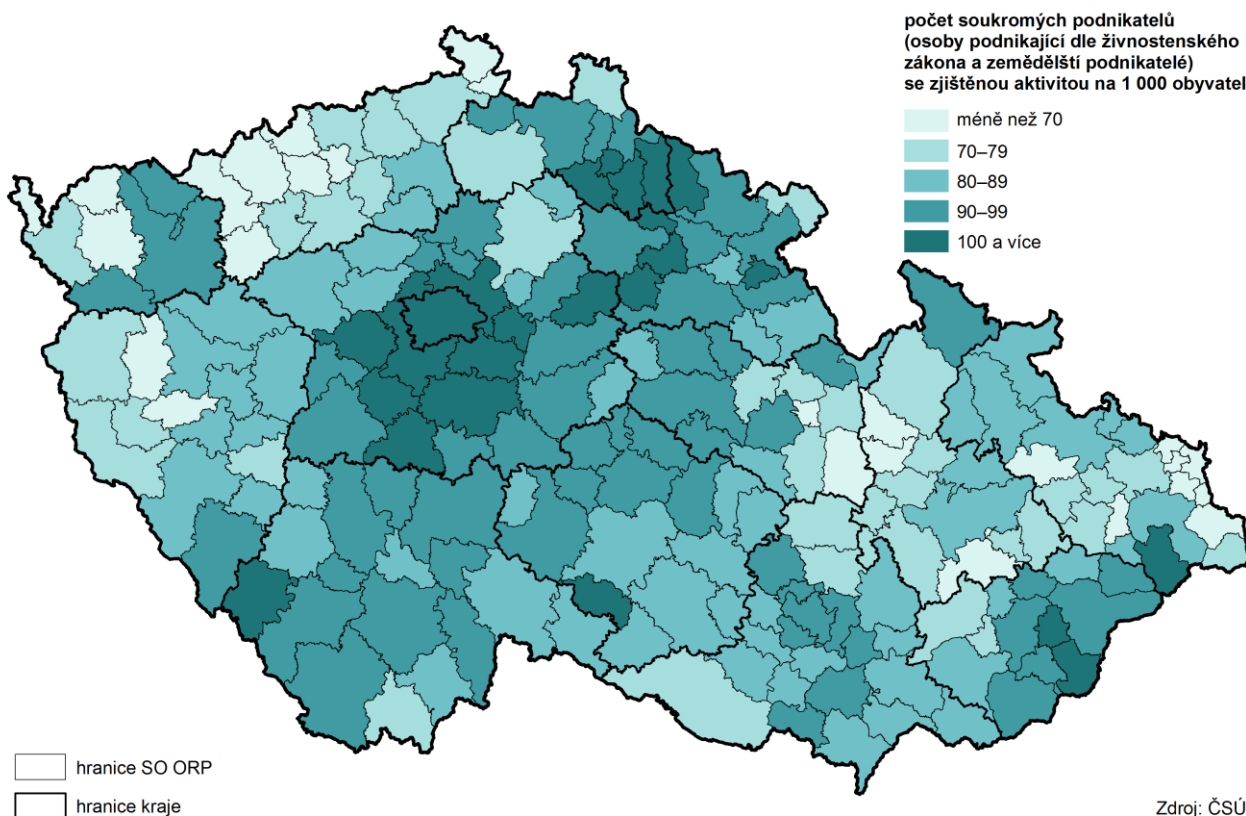
Zdroj: ČSÚ

Nejnižší podnikatelská aktivita je na východě kraje.

Podnikatelská aktivita (počet fyzických osob v registru ekonomických subjektů se zjištěnou ekonomickou aktivitou na 1 000 obyvatel) je v Pardubickém kraji pátá nejnížší mezi kraji. V rámci kraje je nadprůměrná v okresech Chrudim (hlavně ve správním obvodě obce s rozšířenou působností Hlinsko) a Pardubice (hlavně v SO ORP Pardubice), výrazně podprůměrná v okresech Svitavy (především v SO ORP Moravská Třebová) a Ústí nad Orlicí (zejména v SO ORP Česká Třebová).

Soukromí podnikatelé ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2017

Králicko se zaměřuje na zemědělství, stavebnictví, obchod a ubytování.

Mezi správními obvody obcí s rozšířenou působností v kraji mělo nejvyšší podíl aktivních subjektů zaměřených na zemědělství Králicko (16 %), na průmysl Hlinecko (23 %), na stavebnictví Králicko (18 %), na obchod Česko-třebovsko (24 %), na ubytování a stravování Králicko (7 %) a na zbyvájící činnosti Pardubicko (45 %).

Zemědělství

V roce 2016 měl Pardubický kraj ze všech krajů nejvyšší zemědělskou produkci na hektar zemědělské půdy.

Kraj se řadí k regionům s nadprůměrným podílem primárního sektoru na zaměstnanosti i na hrubé přidané hodnotě. Produkce zemědělského odvětví vzrostla ve finančním vyjádření v kraji v roce 2016 (poslední dostupný údaj; data za rok 2017 budou k dispozici koncem listopadu 2018) oproti předchozímu roku předběžně o 3,3 % a dosahovala 10,8 mld. Kč. V přepočtu na 1 ha zemědělské půdy byla hodnotou 46 717 Kč mezi kraji nejvyšší již pátým rokem po sobě. Živočišná produkce se dlouhodobě podílí na celkové zemědělské produkci více než produkce rostlinná. Výjimku tvořily roky 2010 až 2012, kdy převažovala v kraji rostlinná produkce nad živočišnou. Rostlinná produkce se ve finančním vyjádření v roce 2016 podílela na celkové zemědělské produkci 46 %. Rozhodující podíl na rostlinné produkci mají obiloviny (40 % v roce 2016), následují technické plodiny (28 %) a píce (22 %). Malé zastoupení mají brambory (3 %), zelenina (3 %) a ovoce (méně než 1 %).

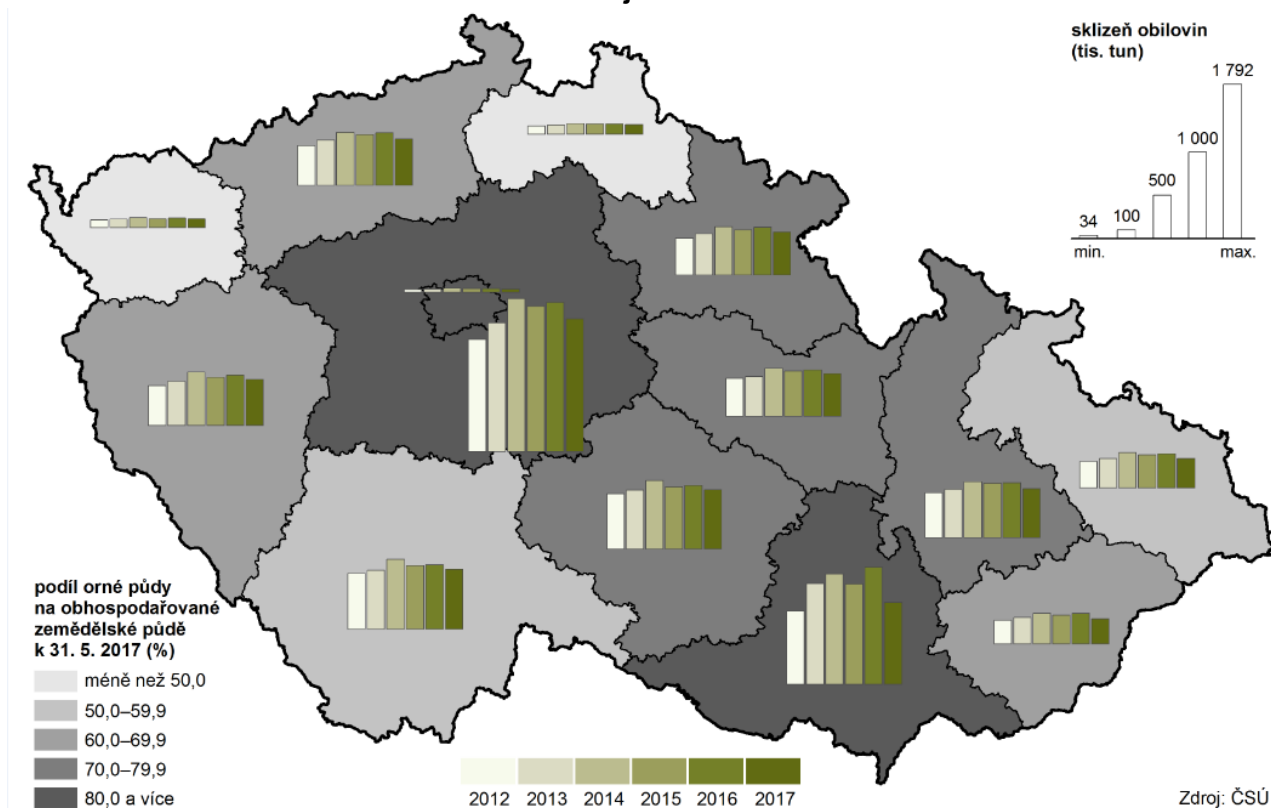
Ladem v roce 2017 leželo téměř 1 % výměry orné půdy.

Z výměry 231,3 tis. ha obhospodařované zemědělské půdy připadalo v roce 2017 v kraji na ornou půdu 176,1 tis. ha. Neoseto zůstalo 1,4 tis. ha orné půdy (včetně úhoru), což představuje méně než 1 % výměry orné půdy.

Polovinu osevní plochy v kraji zaujímají obiloviny.

Osevní plochy jednotlivých plodin se meziročně v kraji mění zejména ve vazbě na poptávku po jednotlivých zemědělských komoditách na domácím i zahraničním trhu. Osevní plochy obilovin se zmenšily ze 101 tis. ha v roce 2005 až na 85,5 tis. ha v roce 2016. V roce 2017 vzrostly v porovnání s rokem 2016 o 0,9 tis. ha. Dlouhodobě se s klesající živočišnou výrobou snižovaly osevní plochy krmných plodin a pícnin na orné půdě. Plocha pícnin v kraji výrazněji meziročně vzrostla pouze v letech 2011 a 2016. Do roku 2008 se zmenšovaly osevní plochy cukrovky. Následné rozšiřování ploch cukrovky sice v letech 2015 a 2016 nepokračovalo, avšak růst ploch v roce 2017 způsobil, že plochy oseté cukrovkou byly největší za posledních 11 let. Podpora produkce biopaliv vedla v kraji od roku 2004 ke zvětšování osevních ploch řepky; v roce 2013 byla osevní plocha řepky v kraji největší v historii, v roce 2014 byl zaznamenán pokles o 1,7 tis. ha, v roce 2015 o dalších 3,2 tis. ha. V roce 2016 plochy řepky sice vzrostly o 3,3 tis. ha, ale v roce 2017 plochy opět poklesly, a to o 2,0 tis. ha. Z veškeré oseté orné půdy v kraji tak v roce 2017 rostla řepka na 15 % ploch, zatímco obiloviny na 49 % ploch.

Sklizeň obilovin v krajích v letech 2012 až 2017

V roce 2017 poklesla sklizeň obilovin, především ozimé pšenice a kukuřice na zrna.

Meziroční pokles sklizně obilovin v kraji o 43,7 tis. tun (o 8,0 %) byl ovlivněn především snížením průměrného hektarového výnosu ozimé pšenice o 10,2 % a kukuřice na zrna o 17,3 %. Výrazněji poklesla i sklizeň ozimého ječmene, triticeale a žita. Zásadou větších osevních ploch v kraji v roce 2017 vzrostla sklizeň jarního ječmene, jarní pšenice a ovsu. Celkově poklesla v roce 2017 produkce ozimé pšenice o 35,4 tis. tun (tj. o 10,6 %), kukuřice na zrna o 4,7 tis. tun (tj. o 7,8 %) a ozimého ječmene o 3,1 tis. tun (tj. o 9,3 %). Vyšší hektarové výnosy v porovnání s rokem 2016 mělo v kraji ze všech druhů obilovin pouze triticeale. Přesto jeho sklizeň meziročně poklesla o 2,4 tis. tun v důsledku zmenšení produkčních ploch.

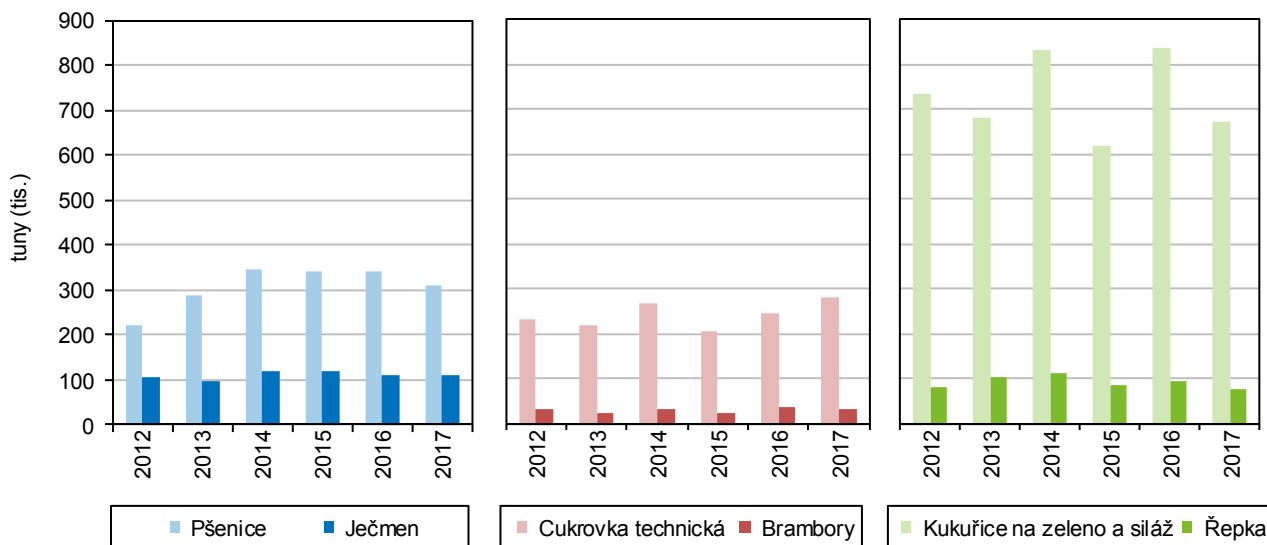

Skližeň cukrovky byla v kraji nejvyšší za posledních 15 let.

V kraji meziročně poklesly i hektarové výnosy luskovin, okopanin a olejnin. Zatímco ke snížení produkce brambor o 2,2 tis. tun přispělo i zmenšení jejich produkční plochy o 4,9 %, růst produkce luskovin o 1,2 tis. tun a cukrovky o 34,9 tis. tun bylo v kraji umožněno meziročním zvýšením sklizňových ploch o 24,0 %, resp. o 15,4 %. Skližeň luskovin byla v roce 2017 v kraji nejvyšší za posledních 11 let, technické cukrovky dokonce za posledních 15 let. Snížení sklizně řepky o 20,5 tis. tun bylo v roce 2017 způsobeno zmenšením produkční plochy o 2,0 tis. ha a snížením hektarového výnosu o 15,4 %. Pokles produkce krmných plodin v kraji byl vyvolán nižší sklizní kukuřice na zeleno a siláž (o 162,6 tis. tun), přitom zde došlo ke zmenšení její produkční plochy i hektarového výnosu.

Graf 3.11 Skližeň vybraných plodin v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

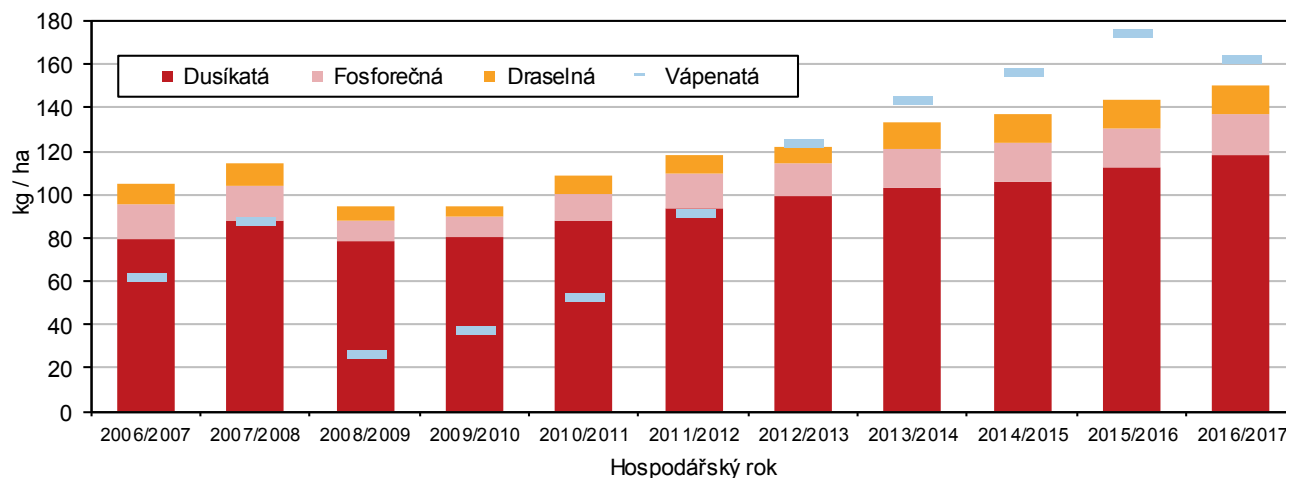

Vzrostla spotřeba průmyslových a organických hnojiv.

O intenzivním využívání orné půdy svědčí i nárůst spotřeby průmyslových hnojiv. Za hospodářský rok 2016/2017 se v kraji spotřebovalo 151 kg minerálních hnojiv (v čistých živinách) na hektar obhospodařované zemědělské půdy. Meziročně stoupla spotřeba průmyslových hnojiv v kraji o 8 kg na hektar obhospodařované zemědělské půdy; veškerý růst se týkal pouze dusíkatých hnojiv.

Graf 3.12 Spotřeba hnojiv v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

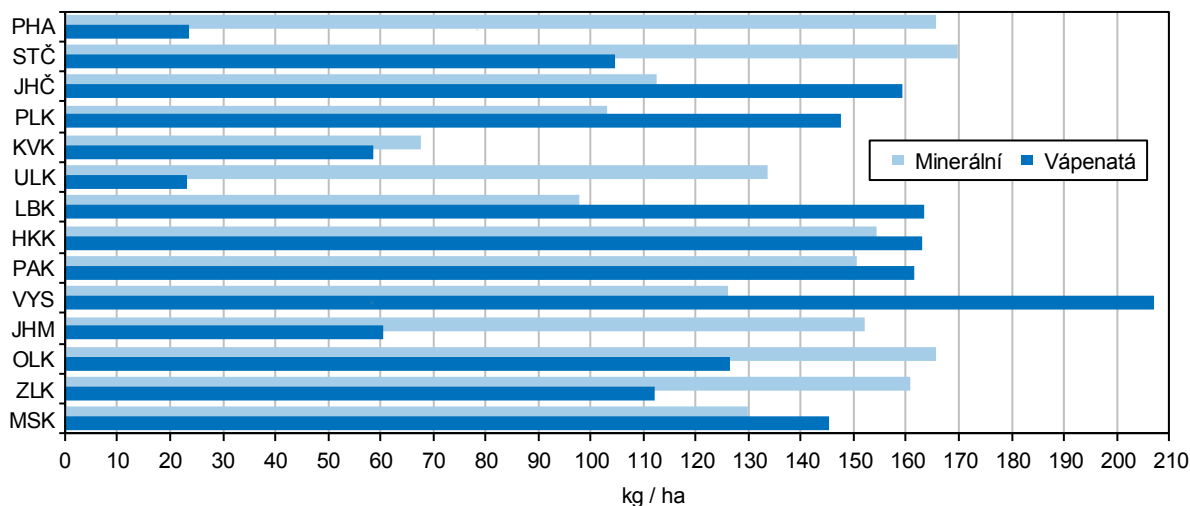
Poznámka: množství dusíkatých, fosforečných a draselných hnojiv je uvedeno v čistých živinách

Růst spotřeby vápenatých hnojiv se zastavil.

Za pět let vzrostla v kraji spotřeba minerálních hnojiv o 32 kg, přitom růst spotřeby byl zaznamenán u všech druhů. Od hospodářského roku 2009/10 rostla v kraji měrná spotřeba vápenatých hnojiv; oproti roku 2008/09 byla v roce 2015/16 téměř sedmkrát vyšší. Až v roce 2016/17 jejich spotřeba poklesla o 7,5 %. Naproti tomu meziročně vzrostla spotřeba organických hnojiv (odpady z bioplynových stanic a produkce z kompostáren) o 11,7 %. Jejich měrná spotřeba na hektar tím byla druhá nejvyšší za posledních 12 let a dokonce nejvyšší v mezikrajském srovnání.

Graf 3.13 Spotřeba hnojiv v hospodářském roce 2016/2017

Zdroj: ČSÚ

Spotřeba statkových hnojiv je mezi kraji čtvrtá nejvyšší.

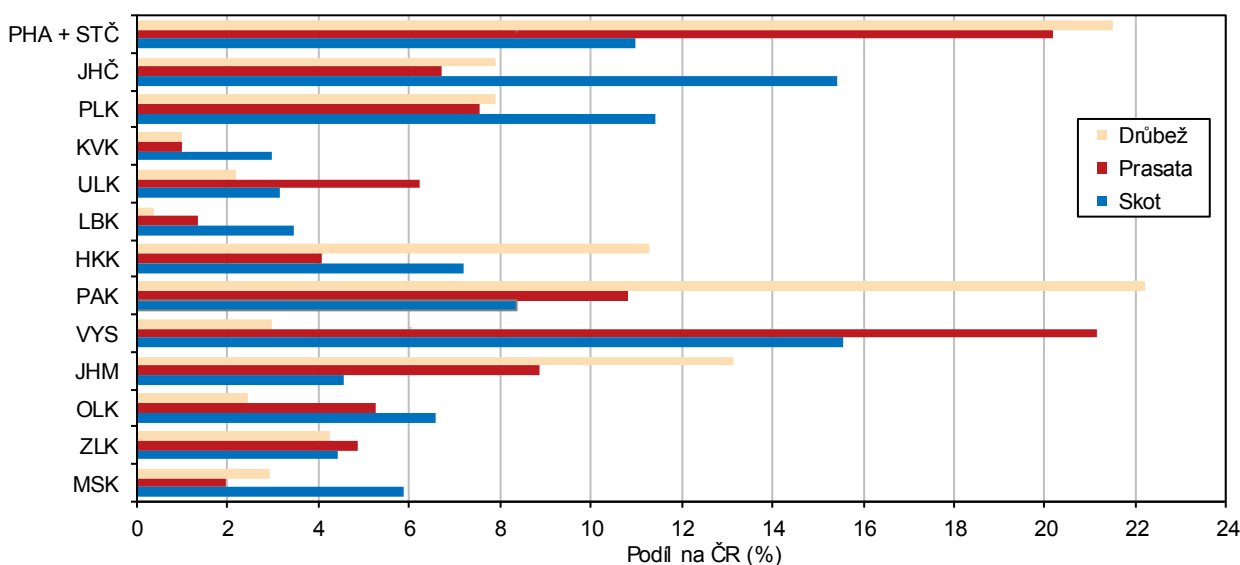
Zatímco spotřeba průmyslových hnojiv byla v hospodářském roce 2016/17 mezi kraji osmá nejnižší, spotřeba statkových hnojiv byla čtvrtá nejvyšší, přitom hnoje třetí nejvyšší a kejdy bylo dokonce aplikováno na hektar nejvíce ze všech krajů.

Kraj má dlouhodobě nejvyšší objem živočišné produkce na hektar.

V roce 2016 (poslední dostupný údaj) poklesl předběžně podíl živočišné produkce na 47 % celkové produkce zemědělského odvětví v kraji. Objem živočišné produkce na hektar byl v mezikrajském srovnání nejvyšší (22,0 tis. Kč při celostátním průměru 13,0 tis. Kč). Na živočišné produkci kraje se z 51 % podílela zvířata, z toho skot 13 %, prasata 17 % a drůbež 21 %; zbytek živočišné produkce kraje tvořily živočišné výrobky, v tom mléko 40 % a vejce 9 %.

Graf 3.14 Podíl krajů na stavech skotu, prasat a drůbeže k 31. 12. 2017

Zdroj: ČSÚ

Intenzita chovu skotu i prasat se zvýšila.

Soupisem hospodářských zvířat (k 1. dubnu 2018) byl v Pardubickém kraji zjištěn meziroční růst stavů prasat, koz i drůbeže. Intenzita chovu skotu v letech 2013–2016 zvolna rostla, v roce 2017 poklesla na úroveň roku 2015. Intenzita chovu prasat v kraji se od roku 2011 zvyšuje, růst byl přerušen pouze v roce 2015. Ke konci roku 2017 měl kraj v mezikrajském srovnání nejvyšší podíl (22,2 %) na celkových stavech drůbeže v ČR.

Kraj patří dlouhodobě k nejlepším v odchovu skotu i prasat.

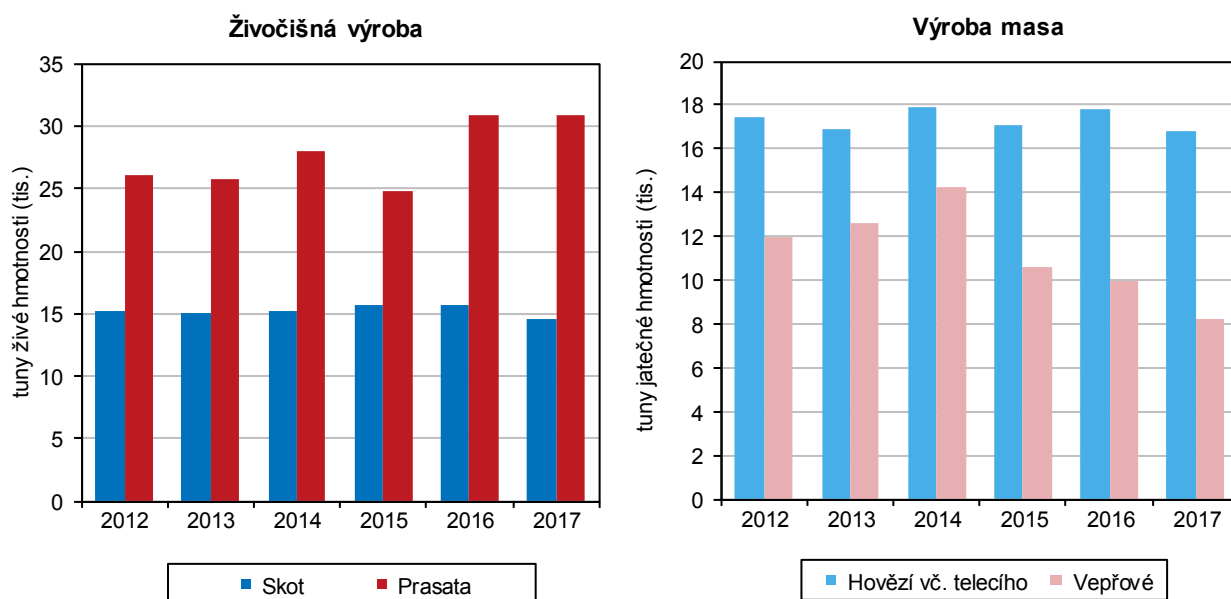
Počet narozených telat na 100 krav se v roce 2017 oproti roku předchozímu snížil, přesto zůstala krajská hodnota 100,7 narozených telat na 100 krav nejvyšší mezi všemi kraji v ČR. Postavení kraje v mezikrajském srovnání procenta úhynu telat se mírně zhoršilo (úhyn byl druhý nejnižší); počtem 95,1 odchovaných telat na 100 krav se Pardubický kraj umístil i v roce 2017 na 1. místě v republice. Počet narozených selat na prasnici v roce 2017 vzrostl a mezi kraji se Pardubický kraj zařadil na 5. místo. Úhyn selat byl v roce 2017 mezi kraji 3. nejnižší. V počtu odchovaných selat na prasnici se tak kraj zařadil na 4. místo, zatímco v předchozím roce byl mezi kraji třetí.

Zvýšila se průměrná dojivost, poklesla průměrná snáška vajec na nosnici.

Výroba mléka se v kraji zvýšila v roce 2017 o 1,2 %, přitom celostátně výroba mléka vzrostla o 0,5 %. Průměrná dojivost v kraji vzrostla o 1,7 %; hodnota 8 270 litrů na krávu za rok řadí Pardubický kraj na 8. místo. Snáška vajec se celostátně zvýšila meziročně o 11,8 %, k růstu došlo v šesti krajích. Nejvyšší růst byl zaznamenán v Pardubickém kraji (o 48,3 %). Průměrná roční snáška na 1 nosnici v kraji meziročně vzrostla o 1,3 % na 315 vajec (celostátně se zvýšila o 2,1 % na 309 vajec); kraj se v mezikrajském srovnání řadil na 4. místo.

Graf 3.15 Výroba skotu, prasat, hovězího a vepřového masa v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Výroba hovězího masa vzrostla, vepřového masa poklesla.

V porovnání s rokem 2016 se v uplynulém roce v kraji snížily počty poraženého skotu o 4,9 % při celostátním poklesu o 5,9 % a počty poražených prasat poklesly dokonce o 18,0 %, zatímco v úhrnu za ČR byl zaznamenán pokles o 3,4 %. Výroba hovězího masa v kraji meziročně poklesla o 5,6 % a vývoj se příliš nelišil od celostátního (pokles o 5,9 %). Naproti tomu výroba vepřového masa byla v kraji nižší o 17,1 %, přitom celostátně poklesla výroba o 4,2 %.

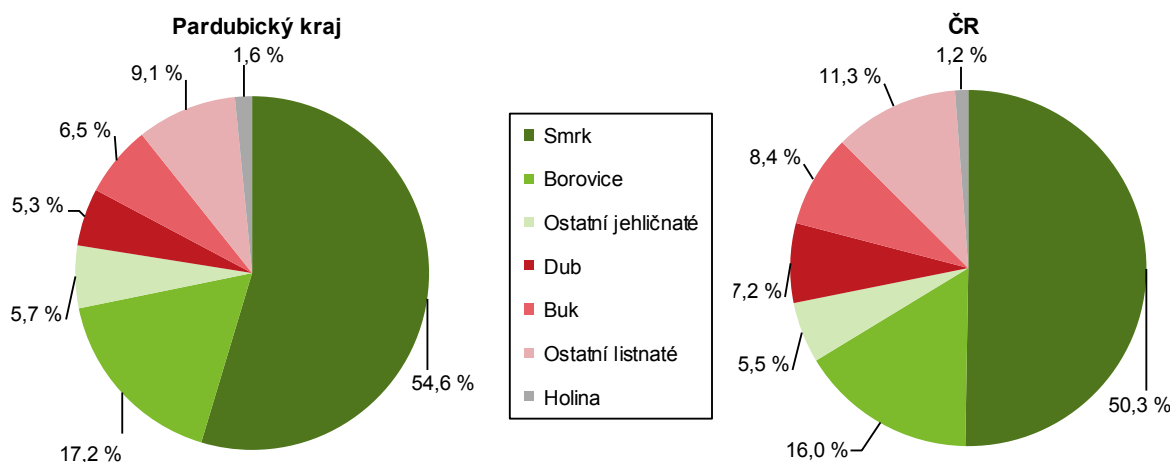
Lesnictví

V kraji se snižuje zastoupení jehličnatých dřevin.

Podle Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů bylo ke konci roku 2017 v kraji 131 104 ha ploch lesů, což je o 840 ha více než v roce 2012. Zvětšily se porostní plochy listnatých dřevin o 1 823 ha, porostní plochy jehličnatých dřevin se zmenšily o 971 ha a holin o 12 ha. Podíl jehličnatých lesů se snížil ze 78,8 % v roce 2012 na 77,5 % v roce 2017. Tento pozitivní trend se projevil zejména v okrese Ústí nad Orlicí, ve kterém se porostní plocha jehličnatých dřevin zmenšila za 5 let o 857 ha, což v relativním vyjádření znamená snížení podílu jehličnatých porostů o 2,4 procentního bodu. Nejméně se podíl jehličnatých porostů zmenšil v okrese Chrudim. Nejvyšší podíl jehličnatých porostů zůstal v roce 2017 v okrese Svitavy – 83,9 %. V jehličnatých porostech ubýval především smrk ztepilý a mírně rostlo zastoupení jedle bělokoré. V listnatých porostech rostl nejrychleji podíl buku, dohu a javoru.

Graf 3.16 Druhá skladba dřevin lesních porostů v roce 2017

Pramen: ÚHÚL

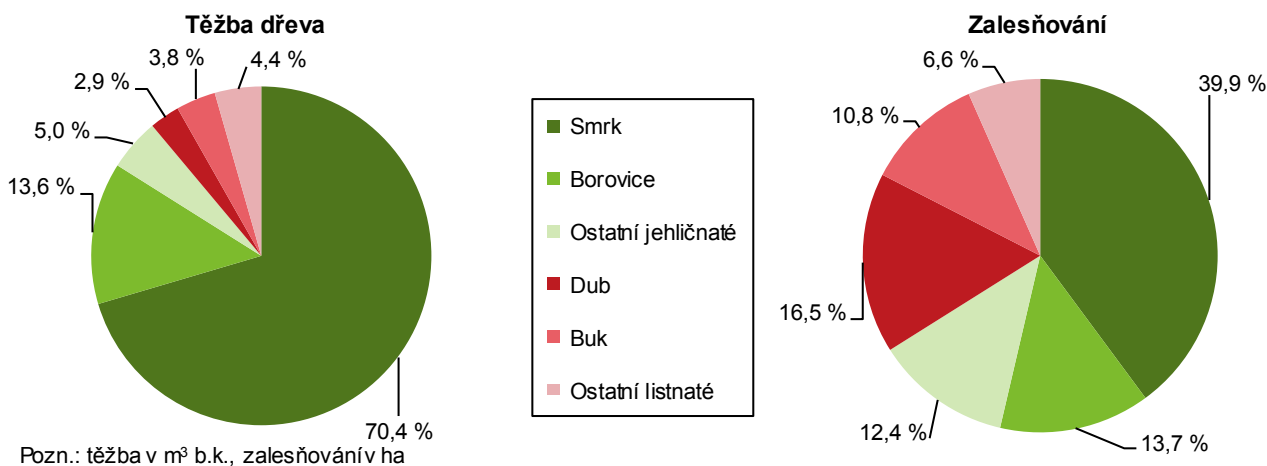

Snižuje se rozsah zalesňování, zatímco těžba dřeva roste.

Zalesňování probíhalo v roce 2017 v kraji na menší ploše než v předchozích pěti letech. Bylo zalesněno 757 ha, to je o 17 % méně než v roce 2016. Dvě třetiny zalesňovaných ploch byly osázeny jehličnatými dřevinami (především smrkem), třetina listnatými dřevinami (zejména dubem a bukem). V uplynulém roce vzrostl meziročně objem vytěženého dřeva o 2,0 %. Vzrostl podíl zpracované těžby vyvolané nutností vytěžit dřevo poškozené živelními pohromami (z 8 % v roce 2016 na 15 % celkové těžby v roce 2017), zatímco objem zpracovaného dřeva poškozeného hmyzem meziročně poklesl (z 10 % na 9 % celkové těžby).

Graf 3.17 Těžba dřeva a zalesňování podle dřevin v Pardubickém kraji v roce 2017

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: těžba v m³ b.k., zalesňování v ha

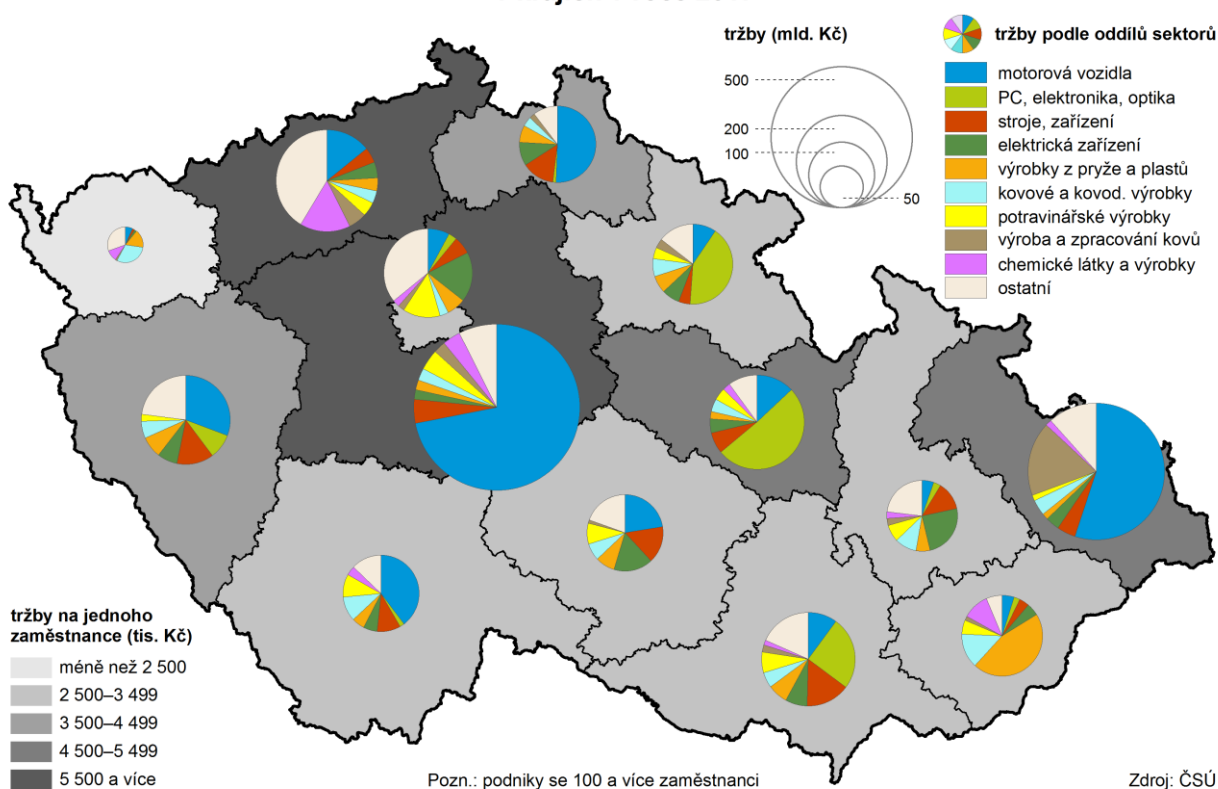

Průmysl

Počet zaměstnanců v průmyslu vzrostl v roce 2017 nejméně za poslední 4 roky.

V roce 2017 se v Pardubickém kraji snížil počet průmyslových podniků s více než 100 zaměstnanci o sedm na 135 (nejnižší počet od roku 2007). Meziročně se průměrný počet zaměstnanců těchto podniků v kraji zvýšil o 0,7 %. Růst počtu zaměstnanců zaostal za celostátním průměrem o 1,5 procentního bodu, přitom počet zaměstnanců poklesl ve dvou krajích (Karlovarském a Moravskoslezském) a menší přírůstek než v Pardubickém kraji byl pouze v Jihomoravském kraji. Průměrná hrubá měsíční mzda podniků se sídlem v kraji během roku 2017 vzrostla o 7,3 % a částka 29 476 Kč představuje 91,8 % úrovně průměrné republikové mzdy v průmyslu; mezi kraji ČR byla 5. nejnižší. Mzdovou úroveň v kraji snižují především podprůměrné mzdy v podnicích vyrábějících elektrická zařízení a chemické výrobky (83 %, resp. 84 % úrovně daného odvětví v ČR). Nejnižší mzdy mají dlouhodobě zaměstnanci při výrobě textilií – průměrná mzda 21 910 Kč představuje pouze 75,0 % mzdové úrovně zpracovatelského průmyslu v kraji v roce 2017.

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy zpracovatelského průmyslu v krajích v roce 2017

Kraj má dominantní postavení ve výrobě elektroniky.

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy vzrostly v kraji oproti roku 2016 o 1,7 %; objem tržeb na zaměstnance byl v mezikrajském srovnání po Středočeském a Ústeckém kraji třetí nejvyšší. Pardubický kraj má i nadále jako jediný mezi kraji nadpoloviční podíl tržeb za výrobky z oblasti elektroniky a výpočetní techniky na celkových tržbách podniků zpracovatelského průmyslu v kraji. Vyšší podíl jediného odvětví má dlouhodobě pouze Středočeský a Moravskoslezský kraj; v obou krajích jde o výrobu motorových vozidel.

V mezikrajském srovnání má kraj čtvrtý nejvyšší podíl tržeb z přímého vývozu.

Podíl tržeb z přímého vývozu na tržbách z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy dosáhl v podnicích se sídlem v kraji 69,3 %, což je mezi kraji čtvrtá nejvyšší hodnota. V porovnání s rokem 2016 poklesl tento podíl o 2,9 procentního bodu. Celostátní průměr je překročen o 7,4 p. b. Mezi podniky zpracovatelského průmyslu v kraji má nejvyšší podíl tržeb za přímý vývoz výroba elektrických zařízení (92 %),

chemická výroba a výroba strojů a zařízení (obě odvětví 83 %). Naproti tomu v potravinářských podnicích tvoří přímý vývoz pouze necelou šestinu tržeb.

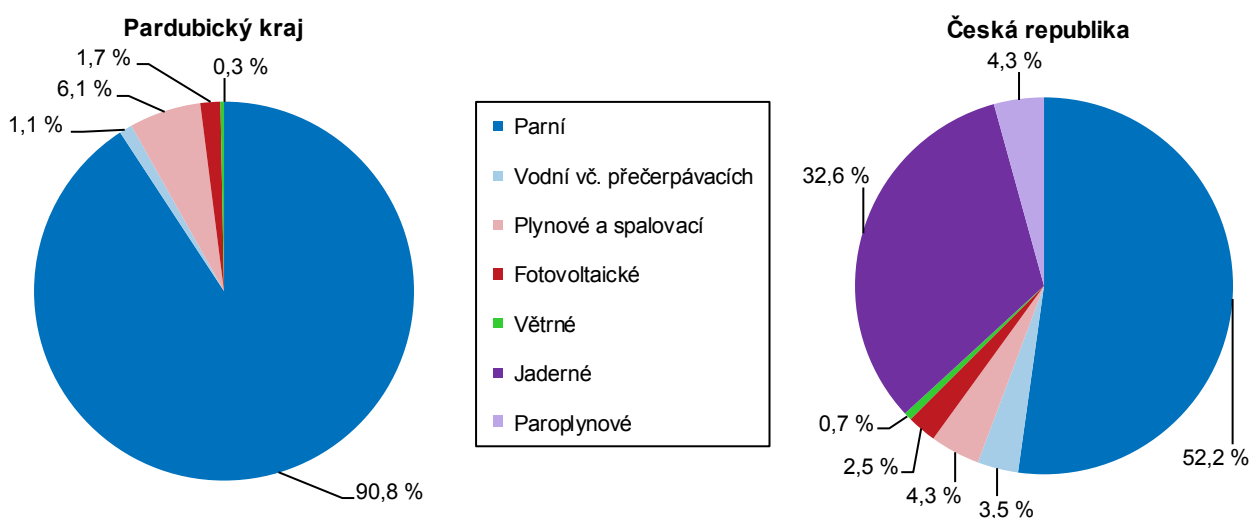
Energetika

Výroba elektřiny se v kraji v roce 2017 zvýšila téměř o čtvrtinu.

Podle dat zveřejněných Energetickým regulačním úřadem meziročně vzrostl instalovaný výkon elektráren v kraji v roce 2017 o 1,4 MW. Zvýšil se výkon plynových a spalovacích elektráren, a to především zásluhou budování kogeneračních jednotek vyrábějících elektřinu v kombinaci s teplem. V Pardubickém kraji bylo vyrobeno v roce 2017 celkem 5 523 GWh elektrické energie, to je o 23,9 % více než v roce 2016. Výroba vzrostla především v parních elektrárnách v důsledku obnovení provozu dvou bloků v elektrárně ve Chvaleticích, na kterých probíhala v roce 2016 a části roku 2017 modernizace. Fotovoltaické elektrárny se na množství elektřiny vyrobené v kraji podílely 1,7 %, větrné pouze 0,3 %. Nejvíce elektřiny bylo v kraji vyrobeno z hnědého uhlí (80 %), černého uhlí (10 %) a bioplynu (5 %). Podstatně méně (1,4 %) elektrické energie bylo v kraji získáno spalováním zemního plynu.

Graf 3.18 Výroba elektřiny brutto^{*)} podle technologie elektráren v roce 2017

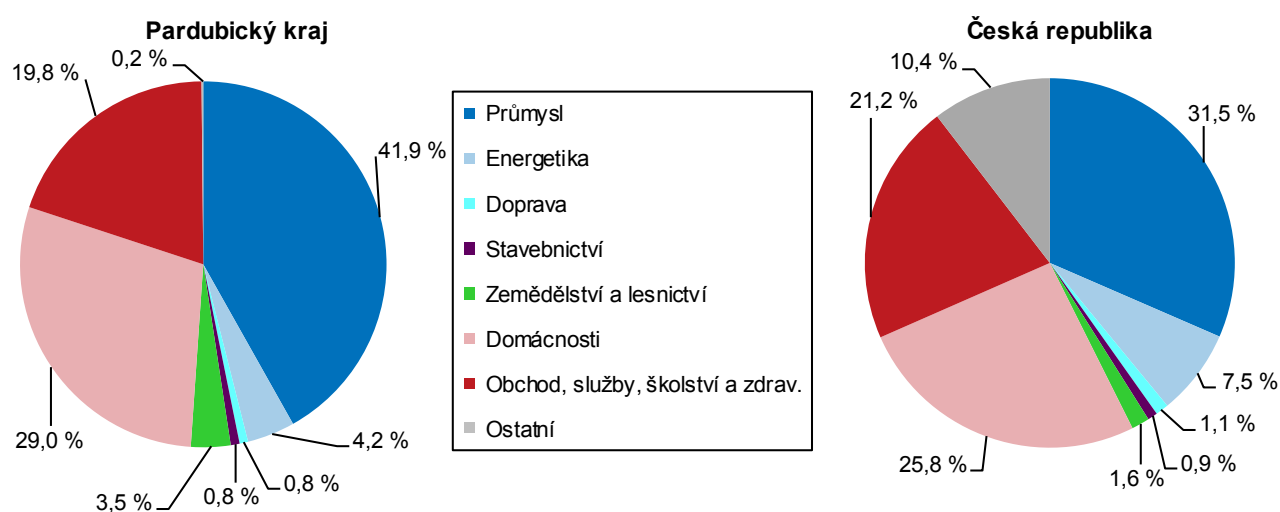
Pramen: ERÚ

^{*)} Výroba elektřiny brutto = celková výroba elektřiny na svorkách generátorů (zdrojů).

Graf 3.19 Spotřeba elektřiny netto^{*)} podle odvětví spotřeby v roce 2017

Pramen: ERÚ

^{*)} Spotřeba elektřiny netto = celková spotřeba elektřiny brutto - (vlastní spotřeba na výrobu elektřiny + spotřeba na přečerpávání v přečerpávacích vodních elektrárnách + ztráty v sítích)

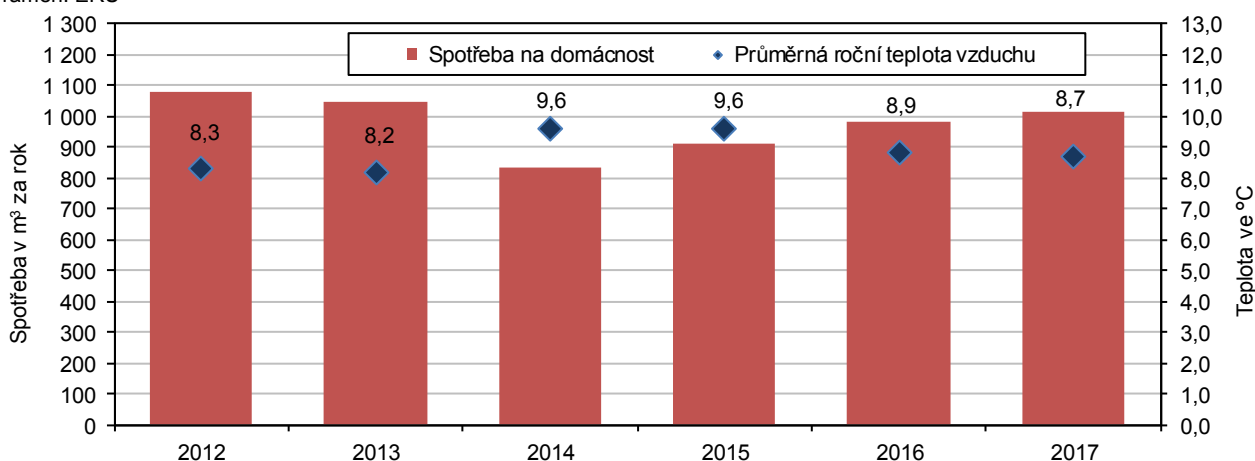

Spotřeba elektřiny i zemního plynu v kraji vzrostla.

V kraji se v roce 2017 spotřebovalo 2 479 GWh elektřiny (netto), přitom meziročně vzrostla čistá spotřeba elektřiny o 3,1 %. Na růstu se podílela především energetika v souvislosti s růstem výroby elektřiny. V domácnostech vzrostla spotřeba o 1,9 %. Meziroční růst zaznamenala i spotřeba zemního plynu. Přírůstek 7,8 % byl mezi kraji nejvyšší. Spotřeba plynu v domácnostech vzrostla o 3,5 %, zatímco u velkoobdobatelů se zvýšila o 8,1 % a malooddobatelů dokonce o 11,8 %. Pro vývoj spotřeby elektřiny a zejména plynu během roku je typický vyšší odběr v zimních měsících a menší spotřeba v létě. Růst spotřeby plynu byl v roce 2017 u domácností vyvolán vyšší spotřebou plynu na vytápění v lednu, únoru, dubnu a září, tyto měsíce byly chladnější než v předchozím roce.

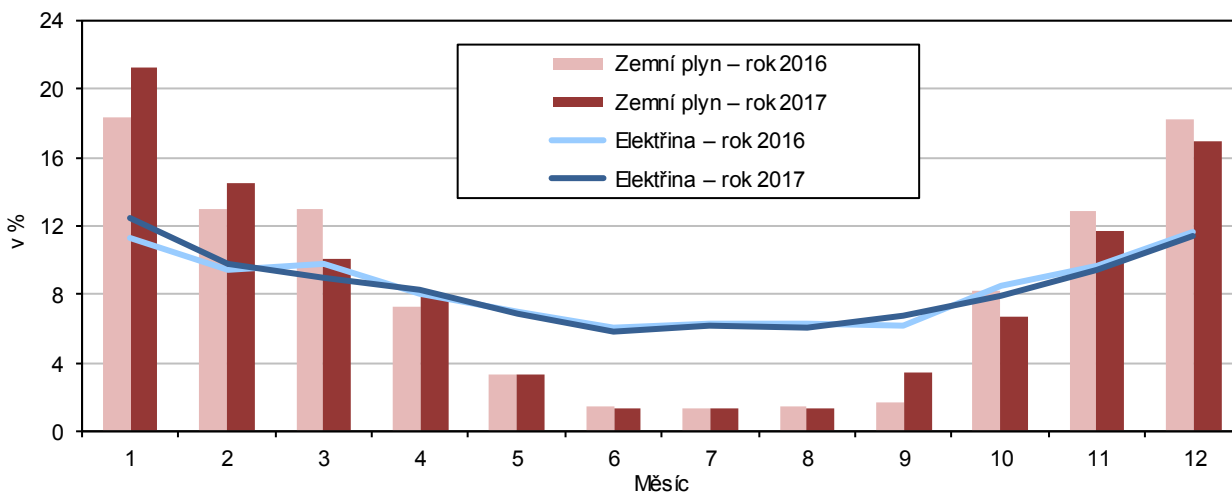
Graf 3.20 Průměrná roční spotřeba zemního plynu na 1 domácnost odebírající plyn a průměrná teplota vzduchu v Pardubickém kraji

Pramen: ERÚ

Graf 3.21 Spotřeba elektřiny a zemního plynu v domácnostech v Pardubickém kraji podle měsíců v roce 2016 a 2017

Pramen: ERÚ

Nejnižší podíl obcí s napojením na veřejný plynovod je v SO POÚ Žamberk a Nasavrky.

Z výsledků mimořádného šetření ČSÚ z roku 2016 o technickém vybavení obcí vyplynulo, že největší podíl obcí napojených na veřejný rozvod plynu je v okrese Pardubice, a to především ve správních obvodech pověřeného obecního úřadu (SO POÚ) Pardubice, Přelouč a Lázně Bohdaneč, přitom nejvyšší zastoupení obcí, v nichž je napojeno více než tři čtvrtiny bytů, je v SO POÚ Holice. Z ostatních okresů v kraji jsou nejvíce plynofikovány obce ve správních obvodech POÚ Chrast a Vysoké Mýto. Naproti tomu více než tři čtvrtiny obcí nemají napojení na veřejný plynovod v SO POÚ Žamberk a Nasavrky, více než polovina obcí v SO POÚ Králíky.

Stavebnictví

Prudký pokles stavební výroby v roce 2016 se v ČR v roce následujícím téměř zastavil.

Stavebnictví v České republice v roce 2017 zaznamenalo po prudkém propadu v roce 2016 zmírnění poklesu. Základní stavební výroba (ZSV) velkých podniků (tj. podniků s 50 a více zaměstnanci) meziročně vzrostla v sedmi krajích včetně kraje Pardubického (maximální nárůst – Kraj Vysočina o 13,9 %), pokles se týkal sedmi krajů ČR (maximální pokles – Ústecký kraj o 15,6 %).

Oblast pozemního stavitelství zaznamenala meziroční nárůst jak v republice, tak i Pardubickém kraji.

Objem ZSV velkých stavebních firem se sídlem v Pardubickém kraji se v roce 2017 meziročně zvýšil o 2,2 % na 6 mld., které tvořily 4,2 % republikového úhrnu. Na zvýšení objemu ZSV v kraji měl vliv nárůst pozemního stavitelství (o 3,8 %), inženýrské stavitelství zaznamenalo v roce 2017 meziroční pokles (o 4,2 %). Inženýrské stavitelství mělo s 60% podílem na ZSV v Pardubickém kraji (57 % v ČR) v roce 2017 převahu nad pozemním stavitelstvím.

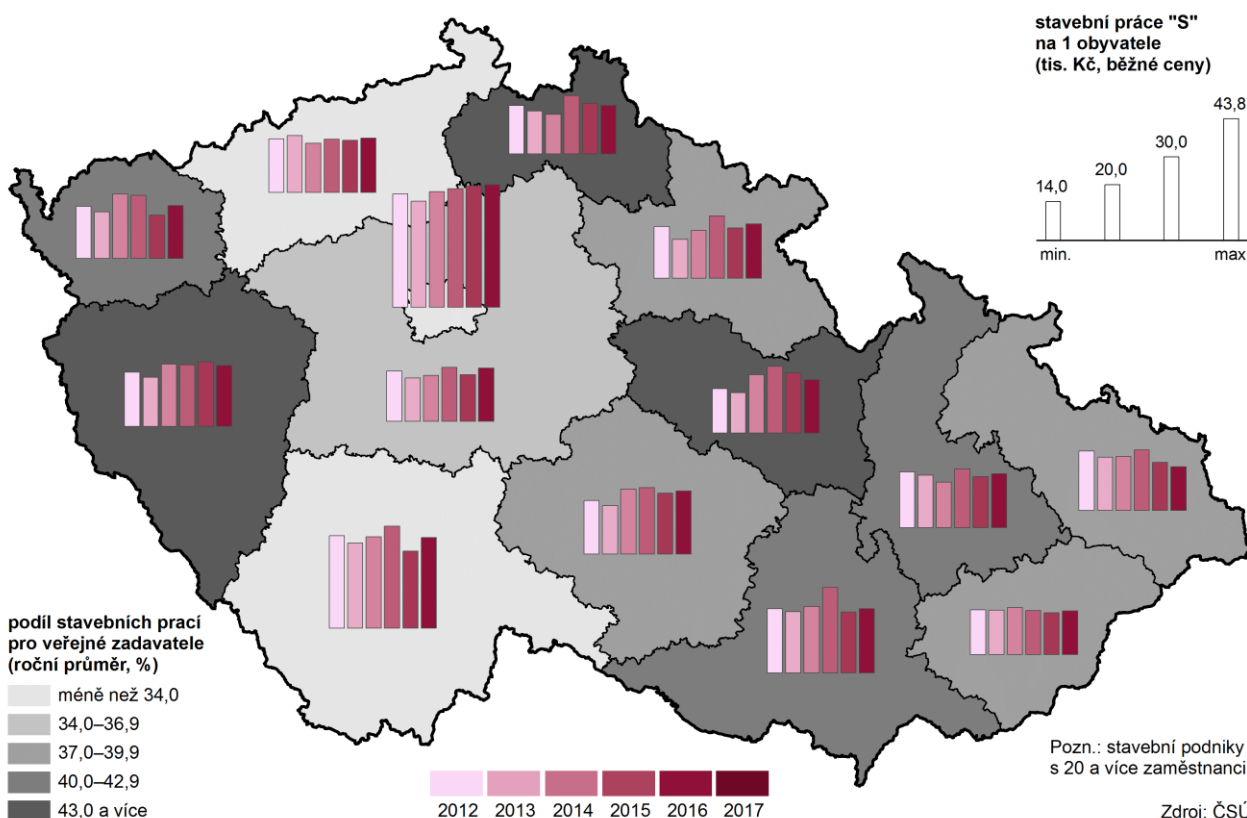
Pokles počtu stavebních firem v kraji se meziročně zmírnil, procentuálně je však od roku 2007 v mezikrajském srovnání druhý nejvyšší.

Vývoj počtu stavebních firem se sídlem v Pardubickém kraji kopíruje republikový trend mírného poklesu. Počet stavebních podniků zaměstnávajících 50 a více osob se v kraji v roce 2017 snížil na 24 z 25 podniků v roce 2016. Pokles počtu stavebních podniků s 50 a více zaměstnanci se dlouhodobě týká celé ČR. Od roku 2007 se jejich počet na úrovni ČR snížil o 39 %, v Pardubickém kraji byl ve sledovaném období evidován druhý nejvyšší pokles (o 56 %) po kraji Olomouckém (pokles o 59 %).

Průměrný počet zaměstnanců velkých stavebních firem v kraji se ve srovnání s rokem 2007 snížil o 50 %.

Pokles průměrného počtu zaměstnanců ve stavebních podnicích s 50 a více zaměstnanci je také trendem ve většině krajů České republiky. V roce 2017 zaměstnávaly velké stavební podniky v krajském úhrnu 2,9 tisíce osob (fyzické osoby), meziročně se jejich počet snížil pouze o 4 %; ale ve srovnání s průměrným evidenčním počtem zaměstnanců v roce 2007 to představovalo jen polovinu.

Stavební práce "S" podle kraje místa stavby v letech 2012 až 2017

Nárůst průměrné hrubé měsíční mzdy ve stavebnictví byl v kraji pátý nejvyšší od roku 2007.

Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců ve velkých stavebních podnicích měla v kraji v roce 2017 hodnotu 30 281 Kč (meziroční nárůst o 4,2 %), což představuje šestou nejnižší výši mzdy v mezikrajském srovnání. Ve srovnání s rokem 2007 se průměrná hrubá měsíční mzda ve stavebních podnicích v kraji zvýšila o 53 %, což představuje pátý nejvyšší nárůst v mezikrajském srovnání.

Snížil se objem stavebních prací realizovaný na území kraje.

Z hlediska územní realizace výstavby byly v kraji v roce 2017 stavebními podniky s 20 a více zaměstnanci bez ohledu na jejich sídlo provedeny stavební práce ve výši 10 mld. Kč, což bylo o 11,3 % méně než v roce 2016. V krajském srovnání meziroční změny objemu stavebních prací se pokles týkal čtyř krajů, v Pardubickém kraji byl pokles nejvýraznější. Meziroční nárůst objemu stavebních prací se týkal 10 krajů s maximem v kraji Karlovarském (nárůst o 20,9 %). Roční objem stavebních prací provedených v Pardubickém kraji v roce 2017 představoval 4,1 % z republikového objemu stavebních prací provedených v tuzemsku.

Polovina objemu stavebních prací byla lokalizována v okrese Pardubice.

Polovina objemu stavebních prací realizovaných v kraji v roce 2017 byla lokalizována v okrese Pardubice, čtvrtina v okrese Ústí nad Orlicí. Celkový objem provedených stavebních prací v kraji byl v uplynulých čtyřech letech nejnižší.

Práce pro veřejného zadavatele tvoří nejvyšší podíl stavebních prací v okrese Pardubice.

Z objemu stavebních prací provedených na území kraje v roce 2017 tvořily práce pro veřejného zadavatele 51 % (v ČR 33 %) a byl to zároveň nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání. V regionálním pohledu tvořily veřejné zakázky nejvyšší 65% podíl na stavební výrobě v okrese Pardubice, byl to současně nejvyšší podíl mezi 77 okresy České republiky včetně Hlavního města Prahy. Na šesté nejvyšší pozici se umístil okres Chrudim (52 %), pod krajským průměrem zůstaly okresy Ústí nad Orlicí a Svitavy (shodně 32 %).

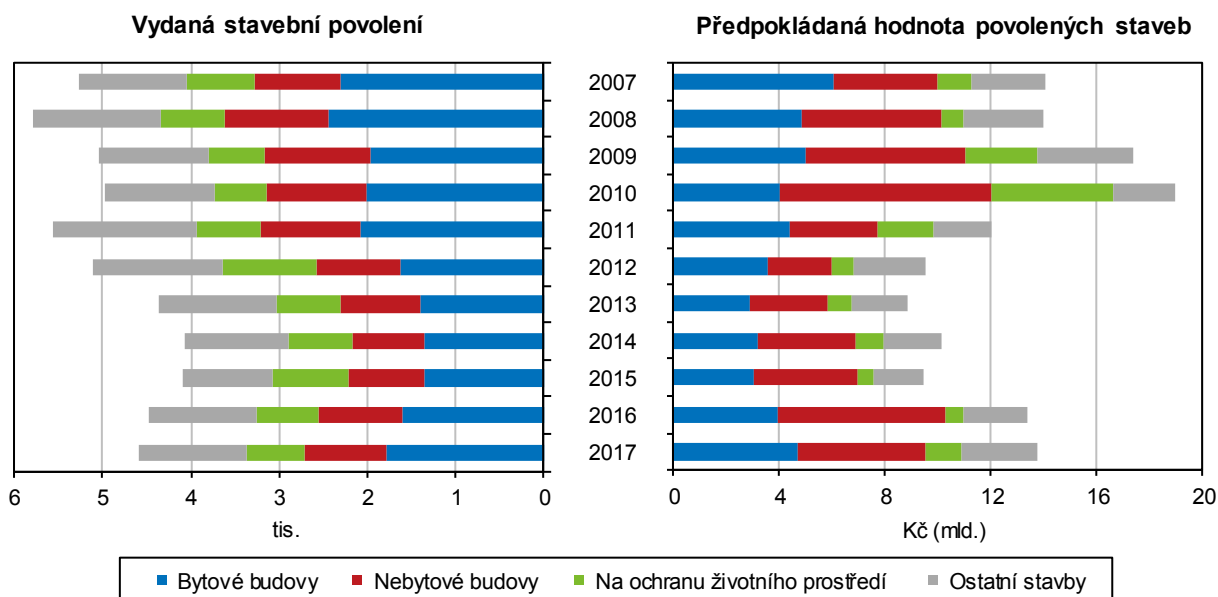
Stavební povolení

Počet vydaných stavebních povolení meziročně vzrostl ve všech okresech kraje kromě okresu Ústí nad Orlicí.

V roce 2017 vydaly stavební úřady v Pardubickém kraji 4 584 stavebních povolení, což je nejvyšší počet stavebních povolení za uplynulých pět let. Počet stavebních povolení v kraji v roce 2017 meziročně vzrostl (o 112, tj. o 2,5 %); nárůst byl zaznamenán ve všech okresech Pardubického kraje kromě okresu Ústí nad Orlicí.

Graf 3.22 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Nejvíce stavebních povolení je na výstavbu bytových budov.

Největší podíl ze všech vydaných stavebních povolení tvořila v roce 2017 vydaná stavební povolení na stavbu budov bytových (39 %), stavební povolení na stavbu budov nebytových reprezentovala 21 % a stavby na ochranu životního prostředí představovaly 14 % vydaných stavebních povolení.

V devíti krajích ČR se proti roku předchozímu počet vydaných stavebních povolení zvýšil.

Počet stavebních povolení meziročně vzrostl v devíti krajích ČR, v pěti krajích včetně Hlavního města Prahy se počet vydaných stavebních povolení meziročně snížil. Pardubický kraj se na republikovém úhrnu vydaných stavebních povolení podílel 5,5 % a počtem vydaných stavebních povolení se zařadil na 6. nejnižší pozici v mezikrajském srovnání.

Orientační hodnota povolených staveb vzrostla v okrese Pardubice a Chrudim.

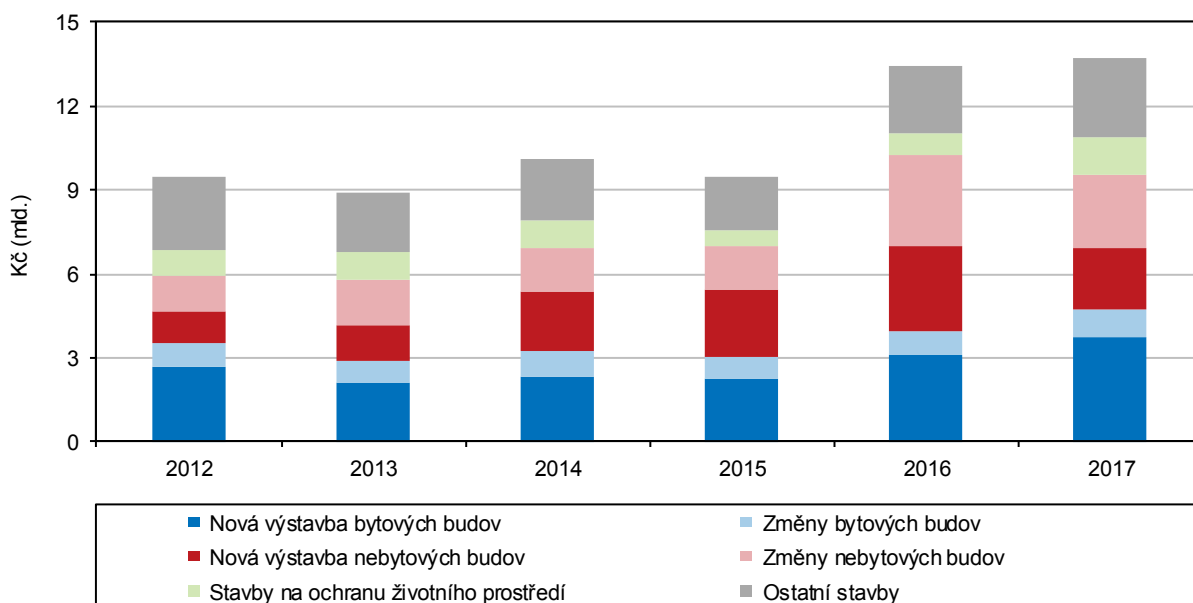
Orientační hodnota staveb, na které byla vydána stavební povolení, a která představuje odhad celkových nákladů staveb včetně technologie vynaložené na přípravu, realizaci a uvedení stavby do provozu (nejedná se o konečné náklady stavby), dosáhla v Pardubickém kraji v roce 2017 výše 13,7 mld. Kč. Orientační hodnota staveb se v kraji proti roku 2016 zvýšila o 2,3 % (absolutně o 305 mil. Kč). Meziroční nárůst hodnoty staveb v regionálním členění v roce 2017 byl evidován v okrese Pardubice (o 402 mil. Kč, tj. 9,2 %) a Chrudim (o 389 mil. Kč, tj. 22,1 %); pokles nastal v okrese Svitavy (o 443 mil. Kč, tj. 13,4 %) a okrese Ústí nad Orlicí (43 mil. Kč, tj. 1,1 %).

Nová výstavba budov bytových tvoří nejvyšší podíl hodnoty povolených staveb v kraji.

Největší podíl na orientační hodnotě povolených staveb tvořila v roce 2017 v kraji nová výstavba bytových budov s 27 %, následovaná s 19 % změnami nebytových budov, nová výstavba nebytových budov tvořila 16 % a ostatní stavby 21 % hodnoty staveb.

Graf 3.23 Orientační hodnota staveb podle druhu stavby v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Tři okresy kraje se průměrnou hodnotou na jedno stavební povolení zařadily do 30. místa ve srovnání 76 okresů ČR.

V rámci regionu byla v roce 2017 nejvyšší průměrná hodnota na jedno stavební povolení dosažena v okrese Pardubice (3,4 mil. Kč), naopak nejnižší v okrese Chrudim (1,9 mil. Kč). Srovnáním 76 okresů ČR se na nejvyšší pozici průměrnou hodnotou povolené stavby v roce 2017 zařadil okres Louny (20 mil. Kč – stavba nového závodu na výrobu pneu), okres Pardubice obsadil 27. nejvyšší pozici, 29. a 30. pořadové místo obsadily okresy Svitavy a Ústí nad Orlicí. Okres Chrudim byl na 8. nejnižší příčce v meziokresním srovnání a nejnižší průměrnou hodnotu na jedno stavební povolení vykázal okres Příbram (1,2 mil. Kč).

Bytová výstavba

Meziroční nárůst výstavby nových bytů byl zaznamenán ve všech okresech kraje kromě okresu Pardubice.

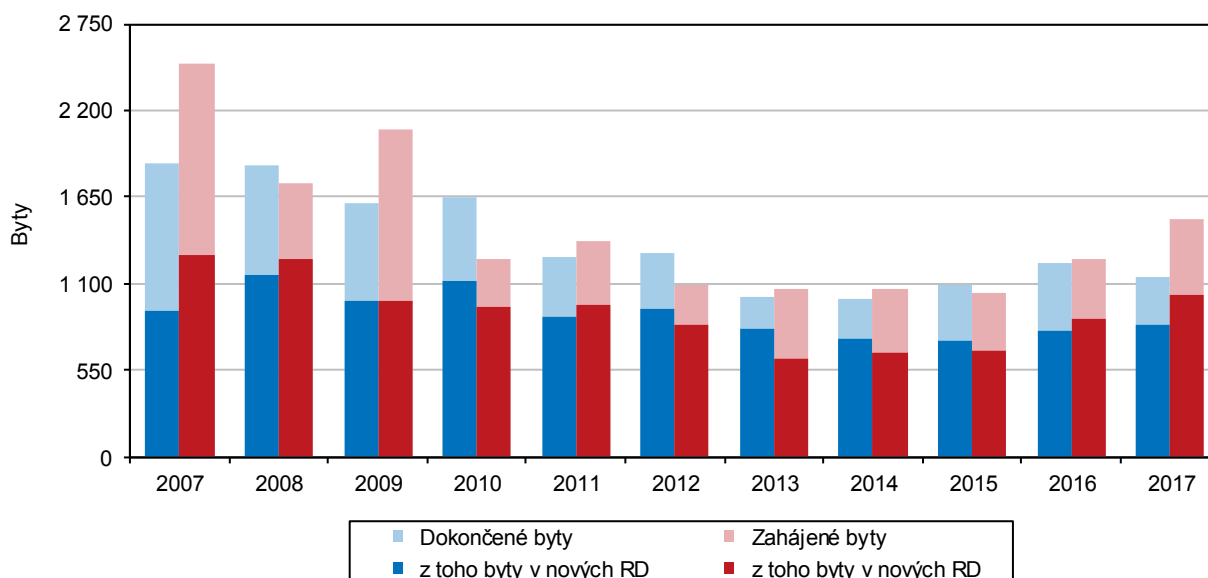
V Pardubickém kraji byla v průběhu roku 2017 zahájena výstavba 1 504 nových bytů, tj. o 245 bytů (19,5 %) více oproti roku 2016. Počet zahájených bytů meziročně vzrostl ve všech okresech kraje kromě okresu Pardubice. Největší meziroční nárůst počtu zahájených bytů, více než dvojnásobný, byl zaznamenán v okrese Chrudim (o 219 bytů, tj. o 118,4 %); meziroční pokles nastal v okrese Pardubice (o 96 bytů, tj. o 15,5 %).

V posledních dvou letech dochází v kraji k oživení zahájené bytové výstavby.

Z dlouhodobého hlediska (viz následující graf) je patrný od začátku sledovaného období pokles zahájené výstavby bytů s minimem mezi roky 2012 až 2015, v posledních dvou letech nastává oživení bytové výstavby a pozvolný růst. Maximum počtu zahájených bytů v rodinných domech (RD) bylo v hodnoceném období zaznamenáno v roce 2007 (1 281 bytů), minimum v roce 2013 (625 bytů). Nová výstavba bytů v bytových domech byla nejvyšší v roce 2007 (962 bytů) a nejnižší v roce 2012 (pouze 27).

Graf 3.24 Bytová výstavba v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

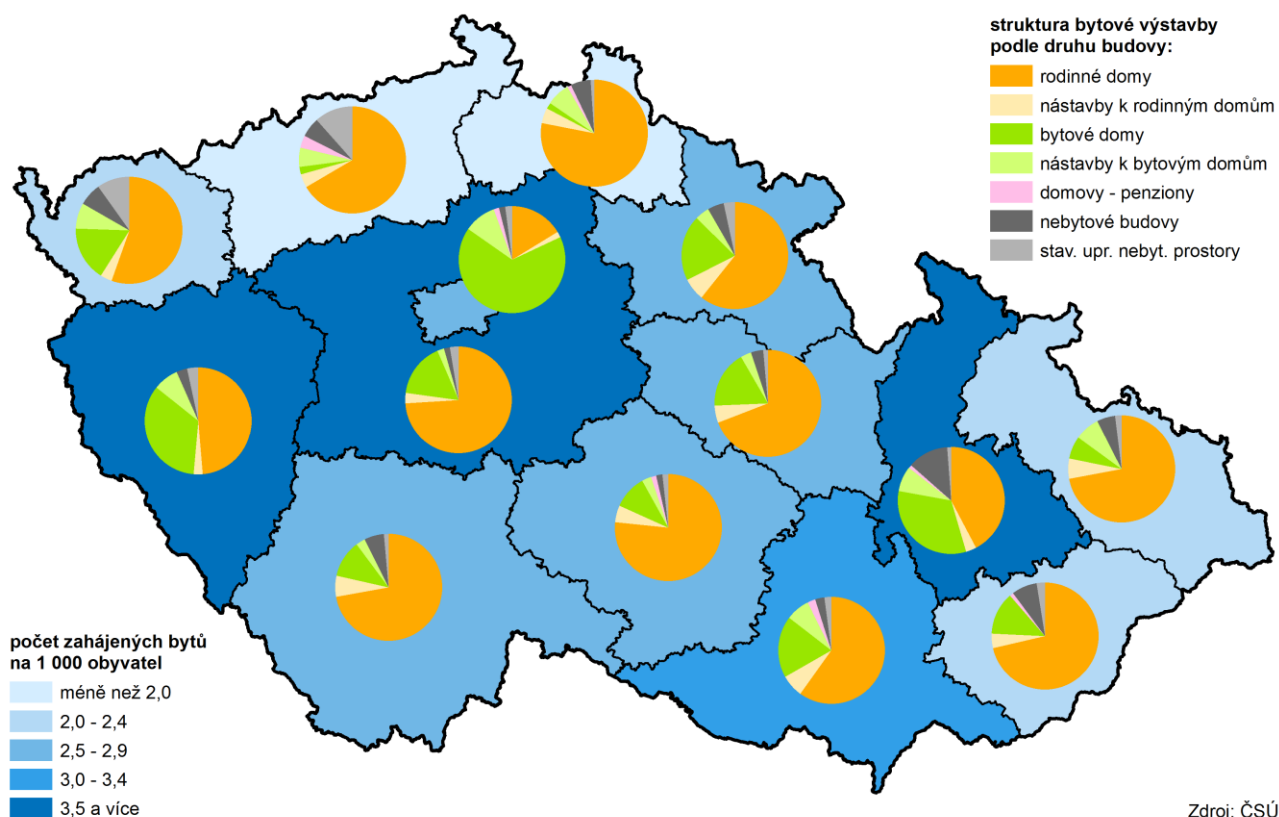
Podíl rodinných domů na zahájené bytové výstavbě je v kraji vyšší, než činí republikový průměr.

V České republice byla v roce 2017 zahájena výstavba 31,5 tis. nových bytů, z toho 64 % bytů tvoří byty v rodinných domech (včetně nástaveb a přístaveb k rodinným domům) a 28 % byty v bytových domech (včetně nástaveb a přístaveb k bytovým domům). Na celkovém počtu zahájených bytů v České republice v roce 2017 se Pardubický kraj podílel 5 %. Podíl zahájených bytů v rodinných a bytových domech činil v Pardubickém kraji 74 % ku 20 %. Nejvyšší podíl výstavby bytů v rodinných domech vykázaly kraje Liberecký (83 %) a Vysočina (82 %), výstavba bytů v bytových domech převažuje v Hlavním městě Praze (76 %).

Nejvyšší intenzitu bytové výstavby vykazuje dlouhodobě Středočeský kraj; Pardubický kraj je na páté nejvyšší pozici.

Ukazatelem, díky kterému můžeme porovnávat úroveň bytové výstavby, je intenzita bytové výstavby, tj. počet zahájených bytů na 1 000 obyvatel daného území. Nejvyšší intenzitu zahájené bytové výstavby vykazuje dlouhodobě Středočeský kraj, který byl ve srovnání krajů v letech 2013–2017 na nejvyšší pozici třikrát; Hlavní město Praha obsadilo zbylá dvě první místa. Pardubický kraj byl v roce 2013 na šesté nejvyšší pozici, v letech 2014 a 2015 klesl na sedmou pozici a v letech 2016 a 2017 postoupil na pátou nejvyšší pozici. Nejnižší intenzitu zahájené bytové výstavby vykazuje dlouhodobě Ústecký kraj, který byl v letech 2013–2017 v porovnání krajů na posledním místě.

Zahájená bytová výstavba v krajích v roce 2017

Počet dokončených bytů meziročně poklesl a týkal se tří ze čtyř okresů kraje.

Během roku 2017 bylo v Pardubickém kraji dokončeno 1 136 bytů, což je o 88 bytů méně (tj. pokles o 7,2 %) oproti roku 2016. Nejvyšší podíl dokončených bytů v rámci okresů Pardubického kraje je dlouhodobě evidován v okrese Pardubice, v roce 2017 činil téměř polovinu krajské výstavby. Meziroční nárůst počtu dokončených bytů byl zjištěn pouze v okrese Svitavy (o 10,3 %); pokles nastal v okrese Ústí nad Orlicí (o 11,8 %), Pardubice (o 11,3 %) a Chrudim (1,4 %).

V posledních třech letech nastává na republikové úrovni oživení dokončené bytové výstavby.

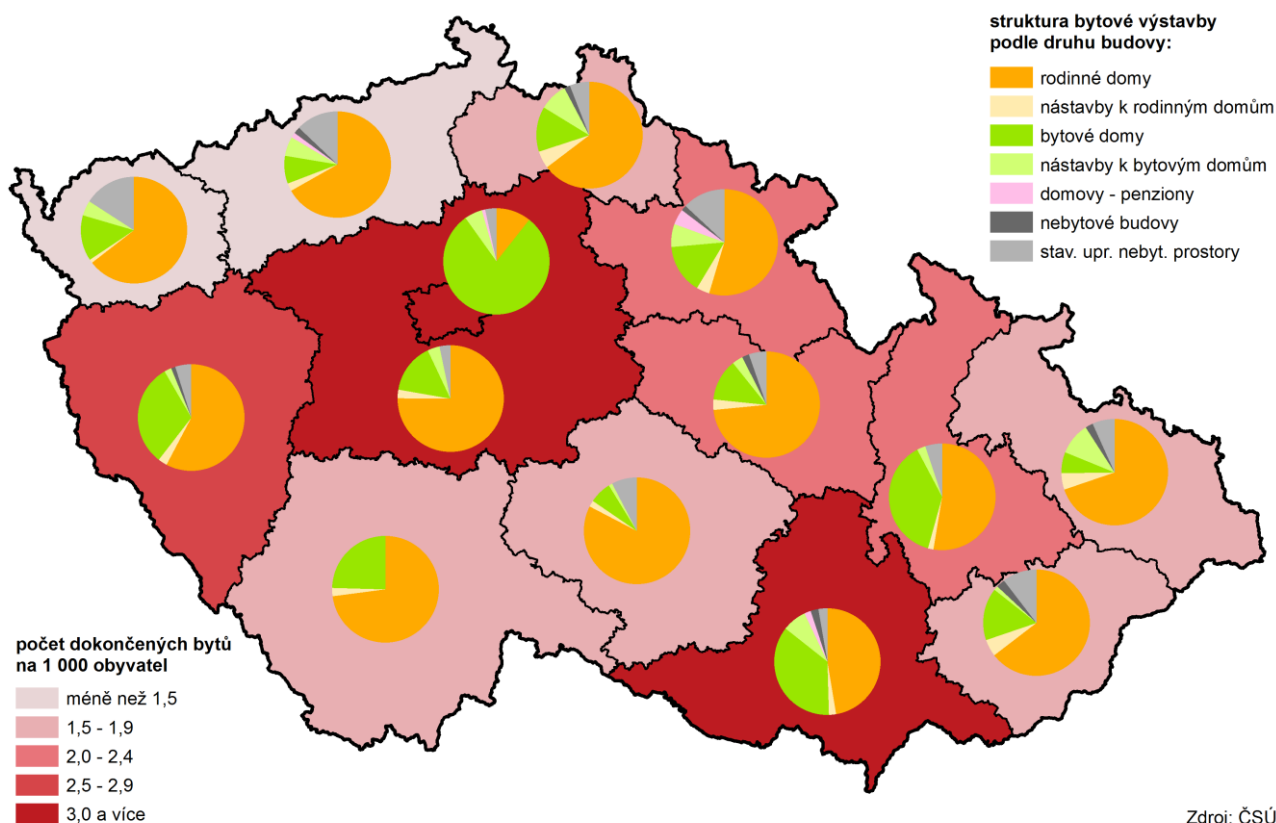
V delší časové řadě od roku 2007 vidíme na republikové úrovni i v Pardubickém kraji maximální počty dokončených bytů na začátku sledovaného období (41,6 tis. v ČR, 1,9 tis. v Pardubickém kraji v roce 2007). V následujících letech se počty dokončených bytů snižovaly s minimem v letech 2014 (24,0 tis., resp. 1,0 tis.). V letech následujících již nastává mírné oživení bytové výstavby.

Pardubický kraj se intenzitou dokončené bytové výstavby řadí doprostřed mezikrajského srovnání.

V mezikrajském srovnání byla v roce 2017 nejvyšší intenzita dokončené bytové výstavby v Hlavním městě Praze (4,5 bytu na 1 000 obyvatel) a Středočeském kraji (4,0 byty na 1 000 obyvatel). Pardubický kraj obsadil pozici uprostřed mezikrajského srovnání s 2,2 byty na 1 000 obyvatel. Nejnižší intenzita dokončené bytové výstavby byla evidována v Ústeckém a Karlovarském kraji (1,2 resp. 1,3 byty na 1 000 obyvatel).

Dokončená bytová výstavba v krajích v roce 2017

Třetina počtu nových bytů vyrůstá na Pardubicku.

Z pohledu správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP) se nejvíce nových bytů v roce 2017 postavilo v SO ORP Pardubice (36,3 % z krajského úhrnu počtu dokončených bytů) a SO ORP Chrudim (15,1 %); nejnižší podíly připadly na SO ORP Králíky a Svitavy, kde současně evidujeme nejvyšší meziroční pokles dokončené bytové výstavby.

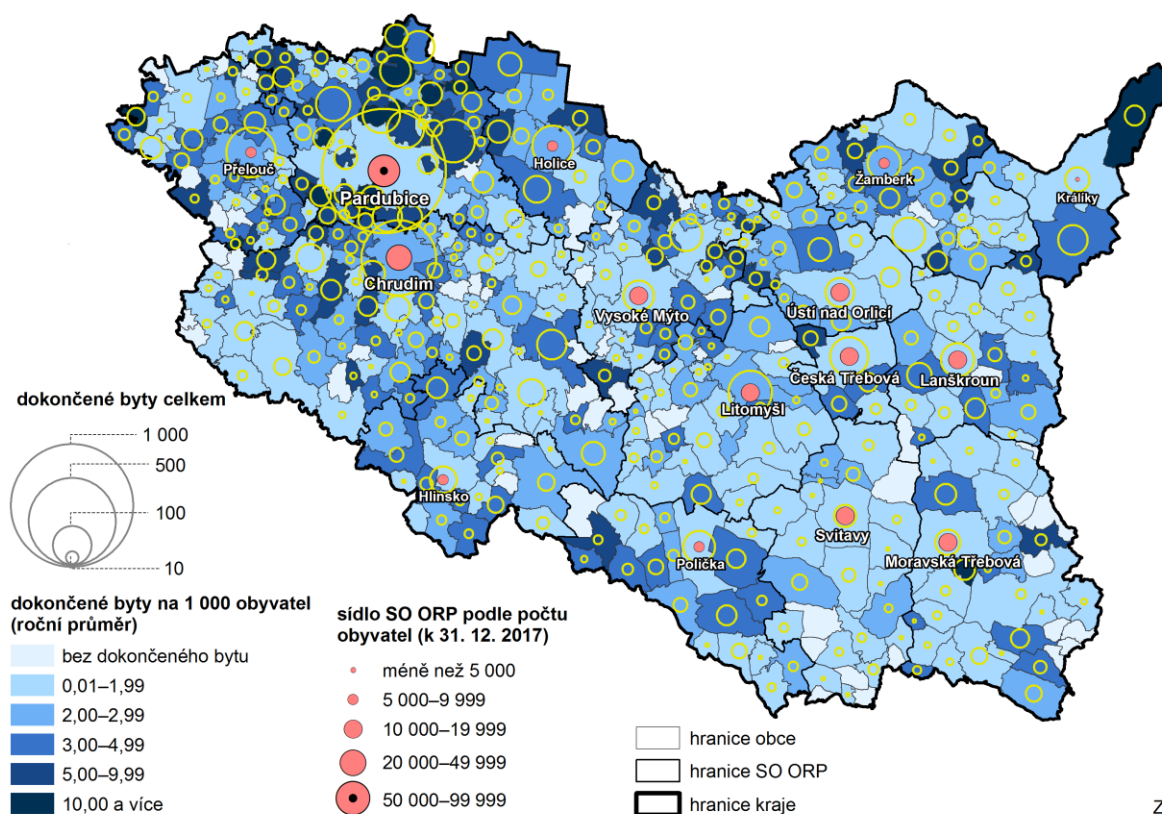
V posledních letech je nejvyšší intenzita bytové výstavby na Holicku, Přeloučsku, Pardubicku a Králícku; nejméně se staví na Českotřebovsku, Svitavsku a Orlickoústecku.

Z dlouhodobějšího pohledu na intenzitu bytové výstavby v SO ORP Pardubického kraje od roku 2008 se nejvíce staví na Holicku a Pardubicku. Na začátku sledovaného období patřily mezi SO ORP s vysokou intenzitou bytové výstavby i SO ORP Žamberk a Lanškroun, v letech následujících se však v těchto správních obvodech intenzita bytové výstavby snižuje a ve druhé polovině sledovaného období se na předních příčkách umístily správní obvody obcí s rozšířenou působností Přelouč a Králíky. Mezi SO ORP s nejnižším počtem dokončených bytů na 1 000 obyvatel patří dlouhodobě Českotřebovsko, Svitavsko a Orlickoústecko.

Nové rodinné domy se staví převážně v okolí měst.

Jak je patrné z následujícího kartogramu Bytová výstavba v obcích Pardubického kraje v letech 2012–2017 pokračuje trend stavět rodinné domy v bezprostředním zázemí velkých měst. V Pardubickém kraji se nejvíce obcí s vysokou intenzitou bytové výstavby nad 5 bytů na 1 000 obyvatel nachází v okolí krajského města Pardubice a dalších měst, např. Přelouče, Chrudimi, Ústí nad Orlicí, Žamberka a Holic.

Bytová výstavba v obcích Pardubického kraje v letech 2012 až 2017

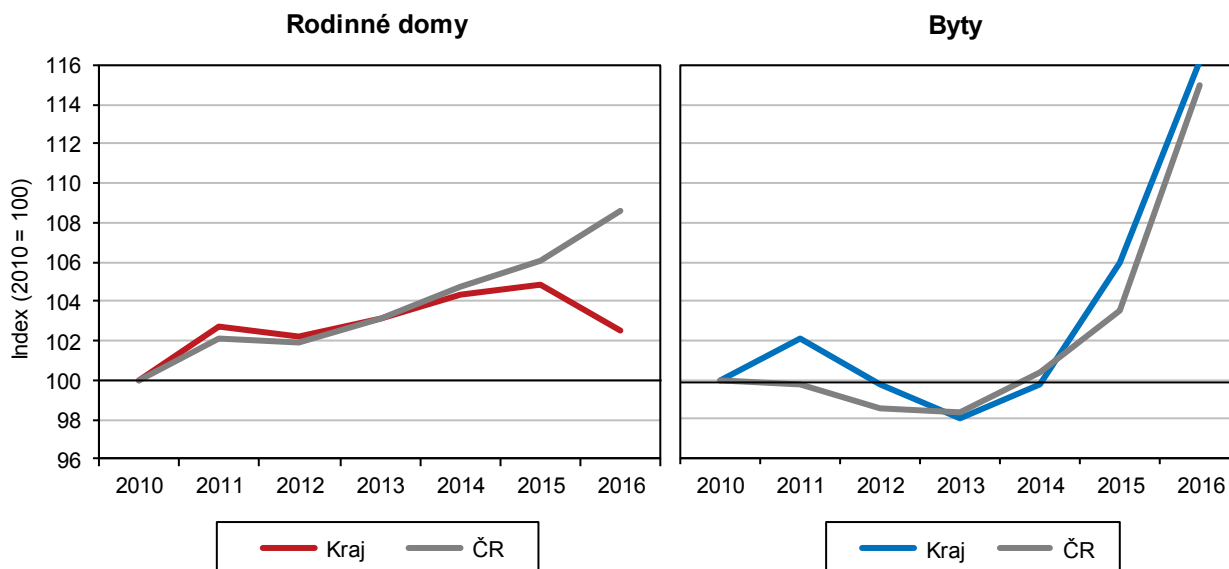
Ceny nemovitostí

ČSÚ monitoruje ceny nemovitostí v České republice.

Český statistický úřad ve spolupráci s MF monitoruje ceny nemovitostí v ČR a každoročně vydává publikaci o rozložení cenové hladiny dle druhů nemovitostí, jejich polohy a dalších rozhodujících faktorů, jakož i vývoj tohoto rozložení v čase. Prvotním zdrojem dat jsou přiznání k dani z převodu nemovitostí z databáze finančních úřadů, tzn., že v publikaci se nejedná o ceny nově postavených bytů.

Graf 3.25 Indexy cen nemovitostí v Pardubickém kraji a ČR (roční průměr)

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: údaje za rok 2016 jsou předběžné

Ceny rodinných domů v kraji v roce 2016 klesaly, ceny bytů rostly.

Jak je patrné z předchozího grafu, ceny rodinných domů mají po roce 2010 rostoucí tendenci jak v ČR, tak v Pardubickém kraji, ale v posledním publikovaném roce 2016 (jedná se o předběžné údaje) se trend v kraji změnil a cenový index poklesl. Naproti tomu cenový index u bytů na republikové úrovni i v Pardubickém kraji po poklesu mezi roky 2011 a 2013 strmě stoupá s maximem dosaženým v posledním sledovaném roce 2016 v Pardubickém kraji – 116,2 (2010 = 100).

Doprava

Silniční síť v kraji tvoří 6,4 % dopravních cest ČR, největší část komunikací prochází okresem Chrudim.

Podle údajů Ředitelství silnic a dálnic České republiky¹⁴ činila celková délka pozemních komunikací k 1. 1. 2018 na území Pardubického kraje 3 593 km a tvořila 6,4 % republikového úhrnu. Největší část komunikací procházela okresem Chrudim (27,7 %). Území okresu Svitavy protínalo 25,5 % silnic, okres Ústí nad Orlicí 24,9 % a okresem Pardubice procházelo 21,8 % komunikací kraje.

Převažují silnice III. třídy, sloužící k propojení obcí.

Ve struktuře silniční sítě kraje z 61,5 % převažovaly silnice III. třídy, které slouží především k propojení obcí. Nejvyšší podíl tohoto typu komunikací je evidován v okrese Chrudim (65,9 %). Ke spojení okresů jsou určeny zejména silnice II. třídy, ty v roce 2017 tvořily 25,4 % veškerých komunikací v kraji a relativně nejvíce se jich nacházelo v okrese Ústí nad Orlicí (30,1 %). Pro dálkovou a mezinárodní dopravu slouží především silnice I. třídy; jejich podíl v kraji dosáhl 12,8 %, přitom v okrese Pardubice tvořily nejvyšší 15,8% podíl silniční sítě. Ve struktuře komunikací kraje nechybí ani dálnice. Dálnice D11, označená jako dálnice I. třídy, měřila na území kraje 9,2 km a celou délkou prochází pardubickým okresem. Dálnice D35 (v provozu prozatím pouze úsek Sedlice – Opatovice nad Labem) je označena jako dálnice II. třídy, měla v roce 2017 na území Pardubického kraje délku 4,2 km a celý úsek prochází okresem Pardubice.

V Pardubickém kraji je 2. nejhustší silniční síť v České republice.

Hustota silniční sítě v Pardubickém kraji v roce 2017 svou hodnotou 79,5 km na 100 km² území převyšuje průměr České republiky (70,7 km na 100 km²) a je druhá nejvyšší po Středočeském kraji (88,1 km na 100 km²). Nej hustší silniční síť v regionu vykazuje okres Chrudim (100,3 km na 100 km²), nejméně hustá síť silnic je v okrese Svitavy (66,6 km na 100 km²).

Cestovní ruch

V okrese Ústí nad Orlicí se nachází dvě pětiny hromadných ubytovacích zařízení kraje.

K využití služeb cestovního ruchu bylo v roce 2017 v regionu k dispozici celkem 349 hromadných ubytovacích zařízení (dále jen HUZ) s 19 535 lůžky. Dvě pětiny HUZ v regionu se nacházejí v okrese Ústí nad Orlicí (rekreační centra v Orlických horách a v oblasti Králického Sněžníku). Na druhém místě v kraji se s 22 % HUZ umístil okres Svitavy (památko UNESCO Litomyšlský zámek, městské památkové rezervace Litomyšl a Moravská Třebová, přírodní rezervace Maštale), těsně následován okresem Chrudim s 21 % všech HUZ kraje (chráněná krajinná oblast Železné hory, turisticky navštěvované vodní nádrže Seč, Hamry a Křižanovice). V okrese Pardubice tvořila HUZ 17 % krajského počtu (jediné lázeňské město kraje – Lázně Bohdaneč, městská památková rezervace Pardubice).

Počet hromadných ubytovacích zařízení se v Pardubickém kraji meziročně mírně snížil;

Meziročně se počet HUZ v kraji snížil o 0,3 % (tj. o 1 HUZ); lůžková kapacita stálých lůžek (bez příležitostných) se snížila o 0,5 % (tj. o 102 lůžka). Ve srovnání s rokem 2016 se zvýšila kapacita míst pro stany a karavany o 5,9 % (tj. o 108 míst). Ke kvalitativním ukazatelům hodnocení úrovně HUZ cestovního ruchu patří

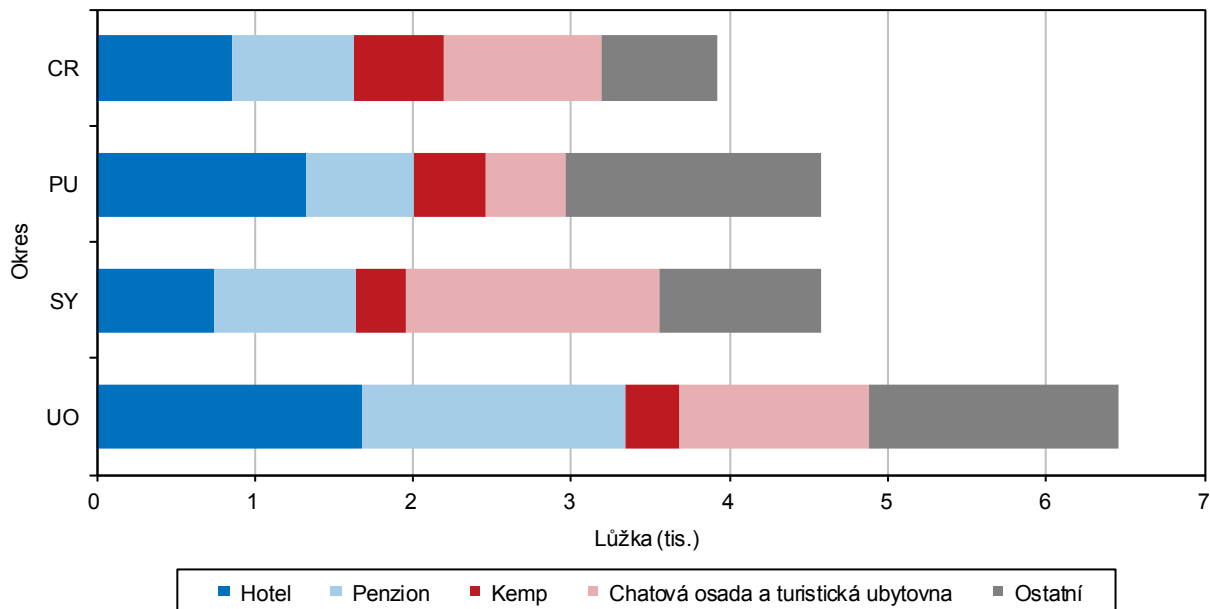
¹⁴ Od 1. 1. 2016 došlo ke změně zákona č. 13/1997, o pozemních komunikacích, změnila se zejména kategorizace pozemních komunikací (transformace rychlostních silnic v dálnice, rozdělení dálnic do dvou tříd); délky dálnic a silnic I. třídy nejsou srovnatelné s předchozími roky.

počet míst pro stany a karavany vzrostl o 5,9 %.

ukazatele využití pokojů a lůžek. V Pardubickém kraji dosahuje ukazatel čistého využití lůžek v hotelích a podobných hromadných ubytovacích zařízeních 41,9 %, což představuje sedmou nejvyšší hodnotu v ČR.

Graf 3.26 Počet lůžek v HUZ podle kategorie ubytovacího zařízení v okresech Pardubického kraje v roce 2017

Zdroj: ČSÚ

Největší počet lůžek v HUZ měl okres Ústí nad Orlicí; nárůst počtu lůžek zaznamenal pouze okres Svitavy.

Na konci roku 2017 byl v Pardubickém kraji evidován největší počet lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních v okrese Ústí nad Orlicí (33 % krajského úhrnu), za kterým následovaly okresy Pardubice a Svitavy (shodně 23 %), nejmenší podíl lůžek byl registrován v okrese Chrudim (20 %). Od roku 2012 byl zaznamenán nárůst počtu lůžek pouze v okrese Svitavy (o 17 %), ve zbylých okresech Pardubického kraje se počet lůžek snížil (maximální pokles byl vykázán v okrese Pardubice o 31 %).

Počet hostů Pardubického kraje představuje 2,3 % klientely České republiky.

V roce 2017 využilo ubytovacích služeb v Pardubickém kraji celkem 468 273 hostů, což představuje 2,3 % z celkového počtu klientů HUZ v ČR. Dlouhodobě se počet turistů ubytovaných v Pardubickém kraji pohybuje mezi 2,3 a 2,4 % republikového úhrnu, přičemž domácí klientela tvoří 4,1 až 4,2% podíl, hosté ze zahraničí pouze 0,6 až 0,7% podíl hostů ČR.

Návštěvnost kraje se zvyšuje, vzrostl jak počet hostů domácích, tak i hostů ze zahraničí.

Oproti předchozímu roku se v Pardubickém kraji v roce 2017 zvýšil počet hostů o 5,5 %, což je druhá nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání. Zvýšil se jak počet hostů z České republiky (o 5,5 %), tak i počet hostů ze zahraničí (o 5,7 %). Za uplynulých pět let se návštěvnost v kraji zvýšila o 27,8 %, klientů z ČR se ubytovalo v HUZ kraje o 27,8 % více, hostů ze zahraničí bylo v roce 2017 o 27,9 % více.

Nejvíce zahraničních hostů přijíždí do regionu ze Slovenska, Německa a Polska.

Z celkového počtu 66 tisíc zahraničních hostů, kteří přicestovali do Pardubického kraje v roce 2017, byli nejvíce zastoupeni hosté ze Slovenska (25,4 %), Německa (20,8 %) a Polska (15,1 %). Nejvyšší podíl návštěvníků Pardubického kraje tvořili zahraniční hosté v říjnu (16,7 %), nejméně byli zahraniční hosté zastoupeni mezi hosty v červenci (pouze 10,9 %).

Téměř 40 % všech hostů přijíždí do kraje v letních měsících.

Nejvyšší návštěvnost hostů jak v České republice, tak i v Pardubickém kraji, je typická pro letní měsíce. V průběhu měsíců června až srpna 2017 se v kraji ubytovalo téměř 40 % všech hostů ve sledovaném roce. Hosté zde strávili v průměru nejvíce nocí v červenci (3,4 noci) a srpnu (3,3 noci).

Ceny vybraných potravin

Průměrná míra inflace byla v roce 2017 nejvyšší za posledních 5 let.

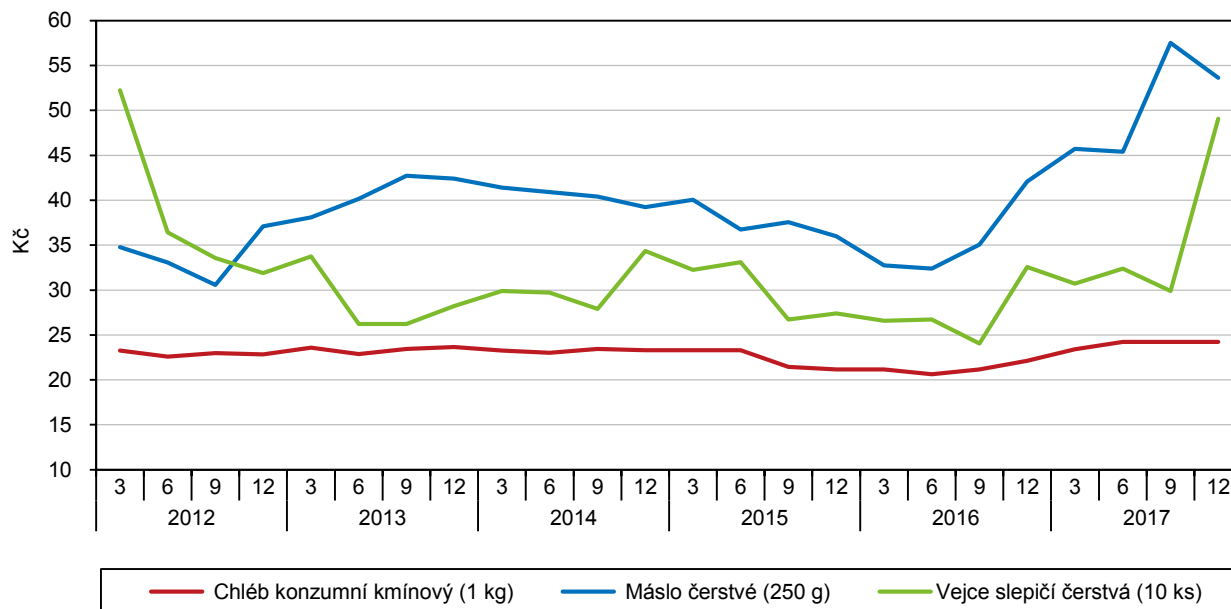
Průměrná míra inflace v ČR roce 2017 dosáhla 2,5 %, což je o 1,8 procentního bodu více než v roce 2016 a zároveň nejvyšší hodnota za posledních 5 let. V roce 2017 působil na míru inflace zejména růst cen potravin a nealkoholických nápojů (průměrný meziroční nárůst činil 5,2 %) a cen stravování a ubytování (meziroční nárůst o 5,7 %).

Ceny potravin rostly; nižší byly ceny oděvů, ceny v oddílech pošta a telekomunikace i ceny v oddíle bydlení.

Spotřebitelské ceny mají vliv na míru inflace. Spotřebitelské ceny zboží a služeb tvoří součást spotřebního koše, který slouží jako základ pro výpočet míry inflace. Meziročně vzrostly spotřebitelské ceny v prosinci 2017 v ČR o 2,4 %, což je o 0,2 procentního bodu méně než v listopadu 2017. Největší vliv na meziroční zvyšování cenové hladiny měly v prosinci 2017 ceny v oddíle potraviny a nealkoholické nápoje. Například ceny mouky vzrostly proti cenám roku 2016 v ČR o 13,5 %, vajec o 54,3 %, jogurtů o 21,4 % a másla o 28,7 %. Meziročně vzrostly i ceny v oddíle bydlení (ceny čistého nájemného, vodného, stočného, elektřiny a tuhých paliv), oddíle doprava i stravování a ubytování. Meziroční růst míry inflace byl zpomalován klesajícími cenami oděvů (pokles o 2,3 %) a telekomunikačních poplatků (pokles o 1,3 %). V oddíle bydlení se snížily ceny tepla a teplé vody o 2,2 % a ceny zemního plynu o 0,8 %.

Graf 3.27 Průměrné spotřebitelské ceny másla, chleba a mléka za vybrané měsíce v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

4. Životní prostředí

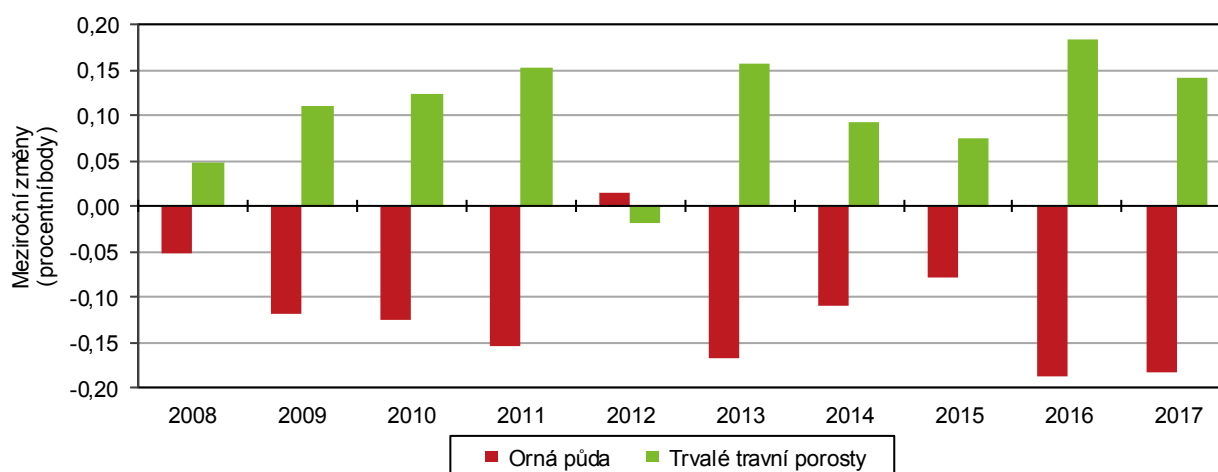
Půdní fond

Zemědělská půda tvoří na výměře kraje třetí nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání.

Z celkové rozlohy Pardubického kraje 451,9 tis. hektarů v roce 2017 připadlo 59,8 % na půdu zemědělskou, což je třetí nejvyšší podíl v republikovém srovnání za Středočeským krajem (60,3 %) a Krajem Vysočina (60,1 %). Mírný pokles zastoupení zemědělské půdy je trvalým a dlouhodobým jevem, který odpovídá celorepublikovému trendu. Od roku 2012 ubylo v kraji 1,4 tis. ha zemědělských ploch. Hlavní příčinou je dlouhodobý úbytek orné půdy, které bylo v roce 2017 evidováno o 3,0 tis. ha méně než v roce 2012. Část orné půdy se v minulosti transformovala do trvalých travních porostů, jejichž výměra vzrostla od roku 2012 o 1,4 tis. ha.

Graf 4.1 Meziroční změny podílů orné půdy a trvalých travních porostů na zemědělské půdě v Pardubickém kraji

Pramen: ČÚZK

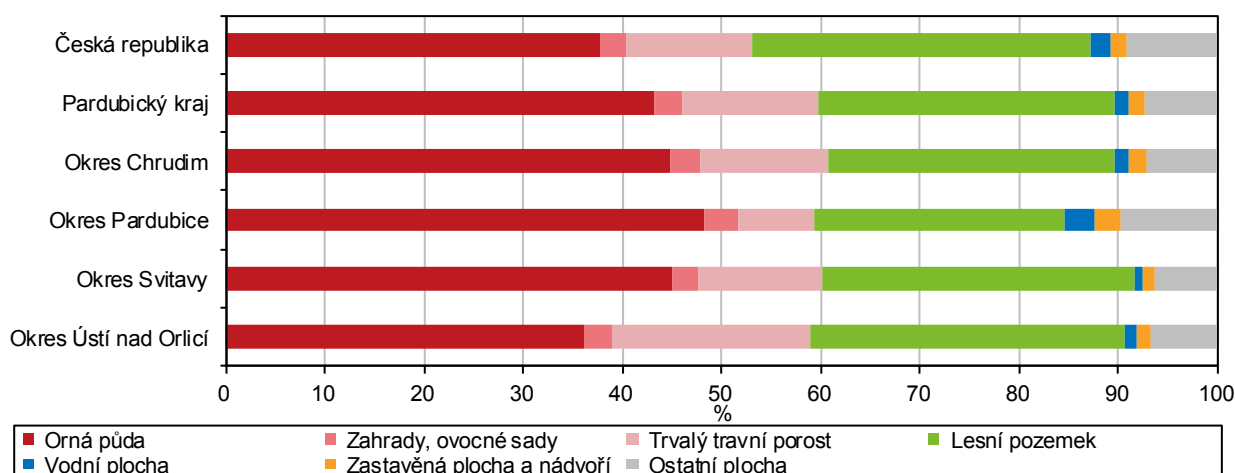

Největší úbytek orné půdy v kraji nastal v roce 2016.

V uplynulých deseti letech došlo k relativně největšímu úbytku orné půdy ve prospěch trvalých travních porostů v roce 2016; jediným rokem, kdy orná půda v kraji neubývala, byl rok 2012. Od roku 2012 se také zvětšily plochy lesních pozemků, a to o 654 hektarů. Stupeň zornění (podíl orné půdy z půdy zemědělské) dosahoval v roce 2017 v Pardubickém kraji 72,0 % a byl šestý nejvyšší v mezikrajském srovnání; od roku 2012 poklesl o 0,7 procentního bodu.

Graf 4.2 Struktura půdy v ČR, Pardubickém kraji a jeho okresech k 31. 12. 2017

Pramen: ČÚZK

V okrese Pardubice tvoří orná půda 48 % výměry okresu.

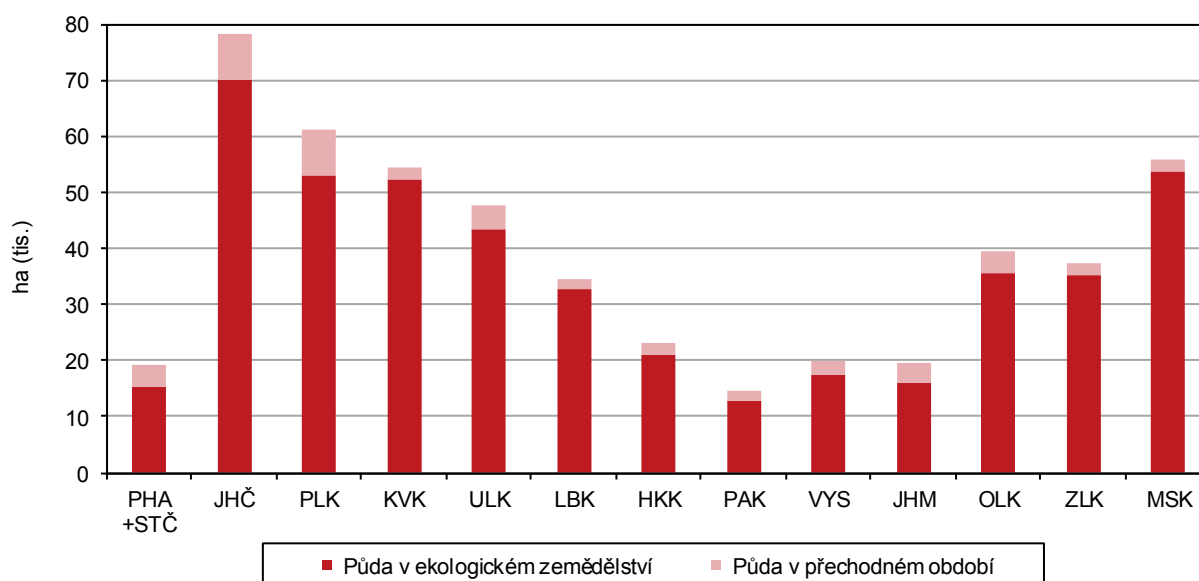
Zastoupení orné půdy je nadprůměrné především v okrese Pardubice. Orná půda zde tvoří 48 % všech pozemků. Na Pardubicku je také výrazně vyšší podíl vodních a zastavěných ploch, zatímco podíl lesních pozemků je výrazně podprůměrný. Naproti tomu v okrese Ústí nad Orlicí jsou nadprůměrně zastoupeny trvalé travní porosty.

Plocha ekologicky stabilních prvků roste.

V zájmu péče o životní prostředí je rozšiřování plochy ekologicky stabilních prvků (sady, zahrady, trvalé travní porosty a z nezemědělské půdy lesní pozemky a vodní plochy). V Pardubickém kraji se od roku 2012 zvýšila plocha ekologicky stabilních prvků o 2,4 tis. hektarů a zároveň se o více než 3 tisíce hektarů snížila výměra ekologicky nestabilních prvků (orná půda, zastavěná a ostatní plocha). V souvislosti s tímto vývojem tedy dochází k mírnému růstu koeficientu ekologické stability¹⁵ v kraji, z 0,90 v roce 2012 na 0,92 v roce 2017. Přesto zůstává v mezikrajském srovnání pátý nejnižší.

Graf 4.3 Výměra půdy v ekologickém zemědělství podle krajů k 31. 12. 2017

Pramen: Ministerstvo zemědělství

Ekologické zemědělství

V kraji vzrostla výměra ekologicky obhospodařované půdy.

Výměra ekologicky obhospodařované půdy (tj. půdy v ekologickém zemědělství a přechodném období) činila v Pardubickém kraji koncem roku 2017 podle údajů Ministerstva zemědělství 14,5 tis. ha; na celostátní výměře ekologicky obhospodařované půdy se kraj v roce 2017 podílel 2,9 %, což je po Hlavním městě Praze mezi kraji druhý nejmenší podíl. Během posledního roku se v kraji rozšířila výměra ekologicky obhospodařované půdy o 1,7 % (o 241 ha). Od roku 2012 se však v Pardubickém kraji zvýšila výměra ekologicky obhospodařované půdy pouze o 0,3 %, což je třetí nejnižší přírůstek po Kraji Vysočina a Karlovarském kraji.

Chráněná území

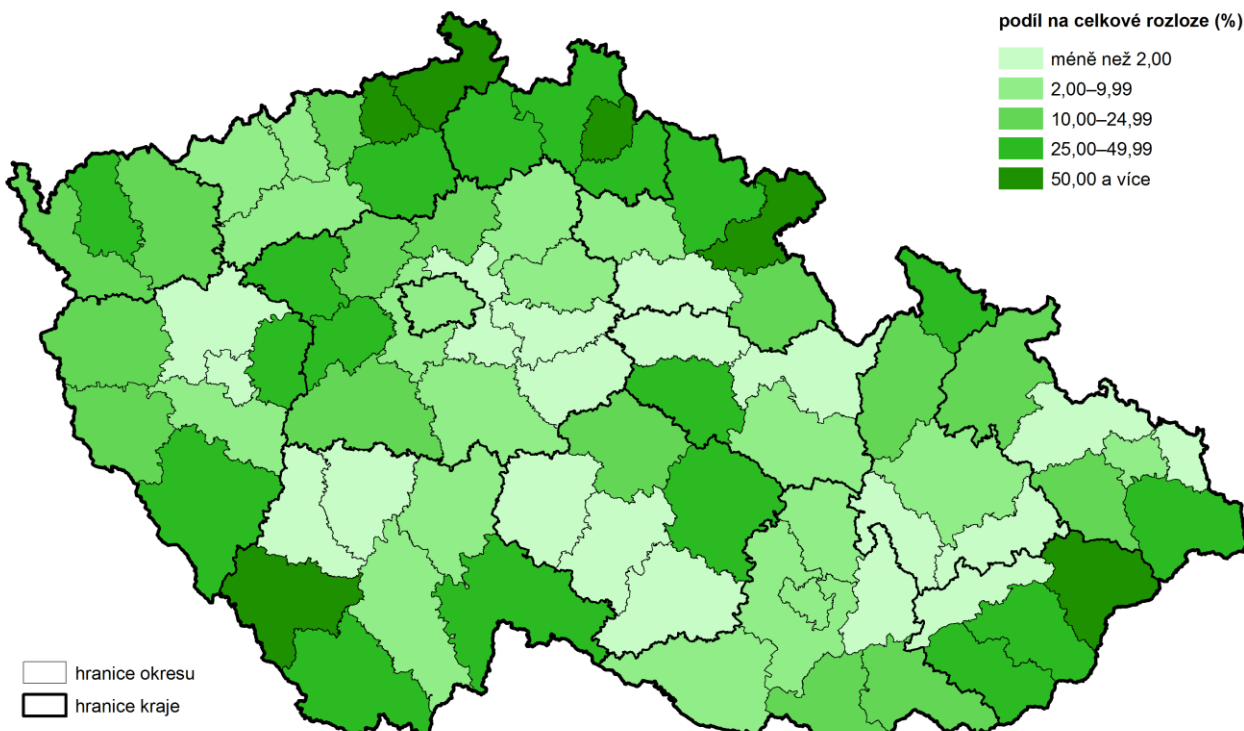
Největší rozloha chráněných území je na Chrudimsku.

V Pardubickém kraji zaujímají zvláště chráněná území desetinu rozlohy kraje. Uvnitř kraje jsou značné rozdíly v rozloze území, na kterém byla ochrana přírody vyhlášena. Zatímco v okrese Pardubice zaujímají chráněná území 1 % a v okrese Ústí nad Orlicí

¹⁵ Koeficient ekologické stability slouží jako jeden z environmentálních indikátorů k posouzení míry udržitelnosti vývoje území v oblasti životního prostředí. Je to poměrové číslo, které stanovuje poměr ploch tzv. stabilních a nestabilních krajinných prvků v daném území. Mezi stabilní prvky patří lesy, trvalé travní porosty, sady, zahrady, vinice, chmelnice a vodní plochy, mezi nestabilní prvky patří orná půda, zastavěné plochy a ostatní plochy.

2 % rozlohy okresu, v okrese Svitavy je to 6 % a v okrese Chrudim se ochrana vztahuje na 34 % rozlohy okresu. Část chrudimského okresu leží na území chráněných krajinných oblastí Žďárské vrchy a Železné hory, chráněná krajinná oblast Žďárské vrchy zasahuje i do svitavského okresu. Naproti tomu jen velmi malá část CHKO Orlické hory zasahuje do okresu Ústí nad Orlicí a na území okresu Pardubice se žádné velkoplošné chráněné území nevyskytuje.

Zvláště chráněná území v okresech k 31. 12. 2017

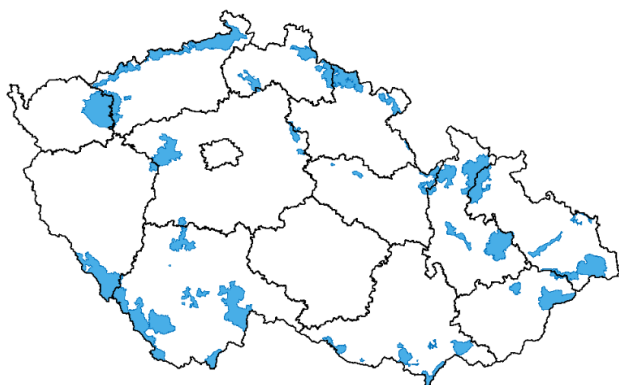
Pozn.: zahrnutý národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky. V ukazateli jsou zohledněny vzájemné překryvy chráněných území (tzn. nejsou započítána maloplošná ZCHÚ ležící na území velkoplošných ZCHÚ).

Pramen: AOPK ČR

Ptačí oblasti jsou vymezeny v okresech Pardubice a Ústí nad Orlicí.

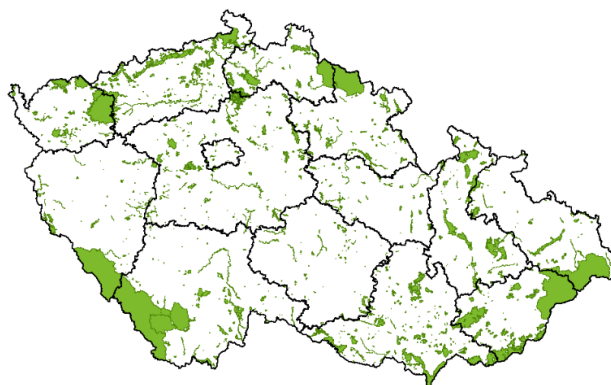
Podle soustavy Natura 2000 jsou v kraji vymezeny 3 ptačí oblasti o celkové rozloze 141 km² (2 v okrese Pardubice – Komárov a Bohdanečské rybníky a jedna v okrese Ústí nad Orlicí – Králícký Sněžník). Kromě toho je v kraji 60 převážně malých evropsky významných lokalit o celkové rozloze 74 km².

Ptačí oblasti

Zdroj: AOPK ČR

Evropsky významné lokality

Zdroj: AOPK ČR

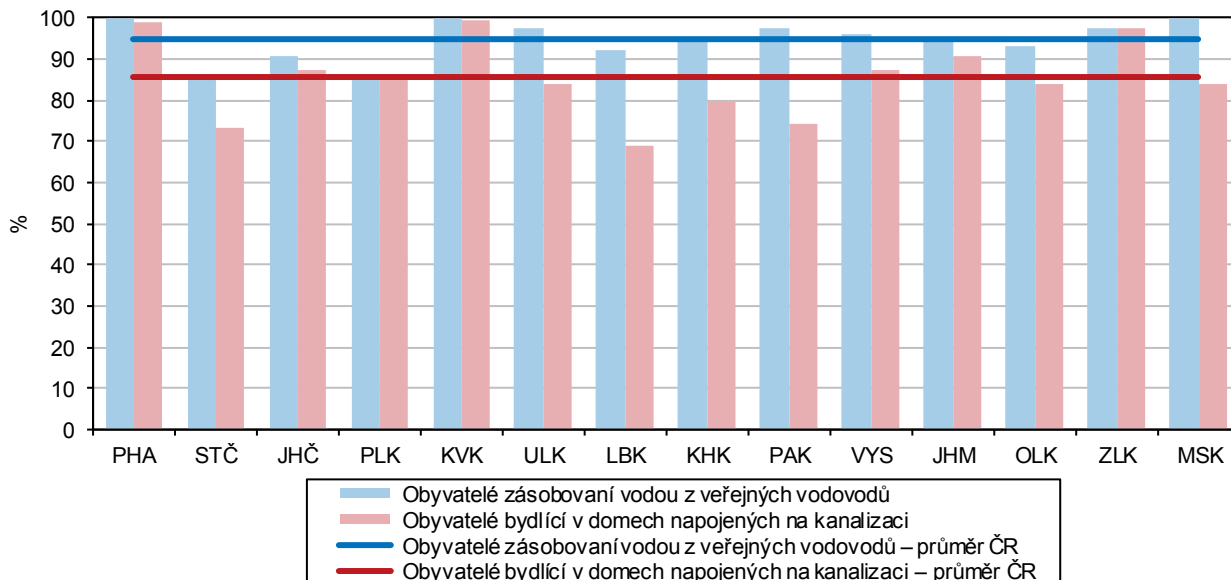
Vodovody a kanalizace

Podíl obyvatel kraje zásobovaných vodou z veřejných vodovodů je 5. nejvyšší.

V roce 2017 bylo v Pardubickém kraji zásobováno vodou z veřejných vodovodů celkem 505,3 tisíce obyvatel, od roku 2012 jejich počet vzrostl téměř o 5,5 tisíce. Podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů v roce 2017 činil 97,7 % a byl v mezikrajském srovnání 5. nejvyšší za Hlavním městem Prahou, Karlovarským, Moravskoslezským a Ústeckým krajem.

Graf 4.4 Podíl obyvatel zásobovaných vodou a napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu podle krajů v roce 2017

Zdroj: ČSÚ

V kraji nemá veřejný vodovod 19 obcí.

Z mimořádného zjišťování ČSÚ o technickém vybavení v obcích vyplynulo, že v kraji nebyl v roce 2016 veřejný vodovod zřízen v 19 obcích (za vybavenou obec se považuje ta, v níž je vodovod zřízen alespoň v jedné její části) a v dalších 13 obcích byla na veřejný vodovod napojena méně než jedna polovina bytů. Nejvíce obcí bez veřejného vodovodu bylo ve správních obvodech obcí s pověřeným obecním úřadem Hlinsko, Chrast, Chrudim a Přelouč.

Specifické množství vody fakturované domácnostem zůstává 2. nejvyšší.

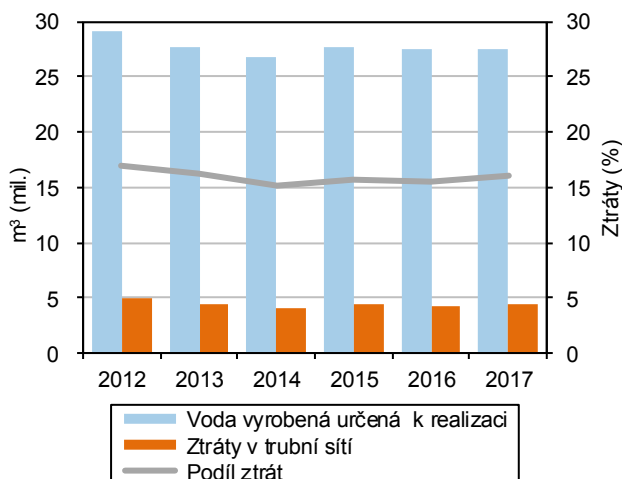
V souvislosti se zvyšováním cen vody a stočného dlouhodobě klesalo specifické množství vody fakturované domácnostem. V posledních třech letech spotřeba rostla; tuto skutečnost ovlivnilo extrémně suché a teplé počasí v letních měsících. V roce 2017 se v kraji toto množství zvýšilo o 0,7 litru na 78,0 litru na osobu a den, přesto zůstává 2. nejvyšší v mezikrajském srovnání po Zlínském kraji (75,9 litru na osobu a den). Specifické množství vody fakturované celkem (domácnostem, průmyslu a ostatním odběratelům) na jednoho napojeného obyvatele za den meziročně pokleslo o 1,6 litru a v Pardubickém kraji činí 120,8 litru na osobu a den, jedná se o čtvrtou nejvyšší hodnotu v mezikrajském srovnání.

Cena pitné vody byla v kraji v roce 2017 druhá nejvyšší v ČR.

Průměrná cena vody (cena za pitnou vodu a za službu spojenou s jejím dodáním) bez DPH se v krajích ČR v roce 2017 pohybovala v rozmezí od 32,50 Kč/m³ v Olomouckém kraji po 43,40 Kč/m³ v kraji Ústeckém. Cena vody v Pardubickém kraji byla hodnotou 32,90 Kč/m³ v mezikrajském srovnání druhá nejvyšší, přitom v letech 2015 a 2016 zde byla voda ze všech krajů nejlevnější. Mezi roky 2016 a 2017 došlo celostátně k průměrnému růstu cen o 0,50 Kč/m³, v Pardubickém kraji se ve sledovaném období cena vody zvýšila o 1,00 Kč/m³. Od roku 2012 se zvýšila průměrná cena pitné vody v kraji o 3,80 Kč/m³, v České republice o 4,50 Kč/m³.

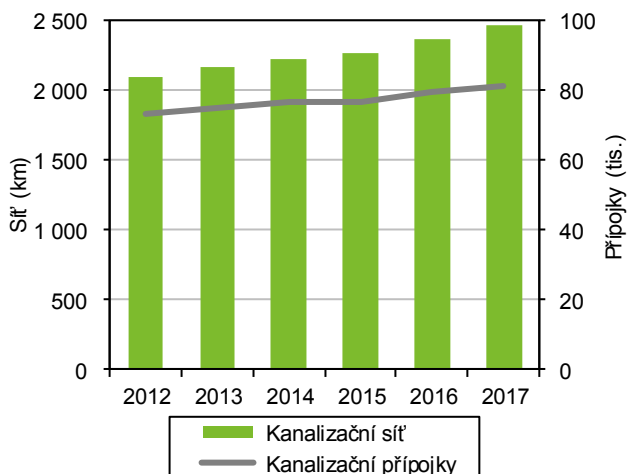
Graf 4.5 Výroba vody a ztráty v trubní síti v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Graf 4.6 Délka kanalizační sítě a počet kanalizačních přípojek v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Počet obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci s ČOV se od roku 2012 zvýšil o více než 18 tisíc.

Z obyvatel Pardubického kraje jich v domech napojených na kanalizaci v roce 2017 žilo 385,3 tis., tj. oproti roku 2016 o 1,1 tisíce více a téměř o 12 tisíc osob více ve srovnání s rokem 2012. Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci na celkovém počtu obyvatel činil v roce 2017 v Pardubickém kraji 74,5 %; byl po Středočeském a Libereckém kraji třetí nejnižší v republikovém srovnání. Meziročně vzrostl tento podíl pouze o 0,1 procentního bodu, přitom v celé ČR došlo k nárůstu o 0,8 procentního bodu. Výraznější meziroční nárůst zaznamenal v roce 2017 v kraji počet obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci ústící do čistíren odpadních vod, a to o 3,1 tis., od roku 2012 se jejich počet zvýšil o více než 18 tisíc.

Délka kanalizační sítě se prodloužila o 95 km.

Délka kanalizační sítě se v kraji v uplynulém roce prodloužila o 95 km na 2 472 km, oproti roku 2012 je delší o 369 km. Počet kanalizačních přípojek se v roce 2017 zvyšoval jen zvolna na 81,7 tis.; ve srovnání s rokem 2012 byl počet kanalizačních přípojek vyšší o 6,8 tisíce.

Množství vypuštěných odpadních vod do vodních toků v kraji od roku 2012 pokleslo o 10 %.

Množství vypouštěných odpadních vod do kanalizace včetně zpoplatněných srážkových vod činilo v roce 2017 téměř 22,6 mil. m³ (o 511 tis. m³ méně než v roce 2016). Z vod vypouštěných do kanalizace bylo čištěno 99,2 % odpadních vod (bez srážkových vod), tato hodnota zařadila kraj na čtvrtou pozici v mezikrajském srovnání. Do vodních toků bylo v Pardubickém kraji v roce 2017 vypuštěno z kanalizací 36,4 mil. m³ odpadních vod; proti předchozímu roku byl zaznamenán pokles o 100 tis. m³. Od roku 2012 se snížilo množství vypuštěných odpadních vod do vodních toků téměř o 4,4 mil. m³.

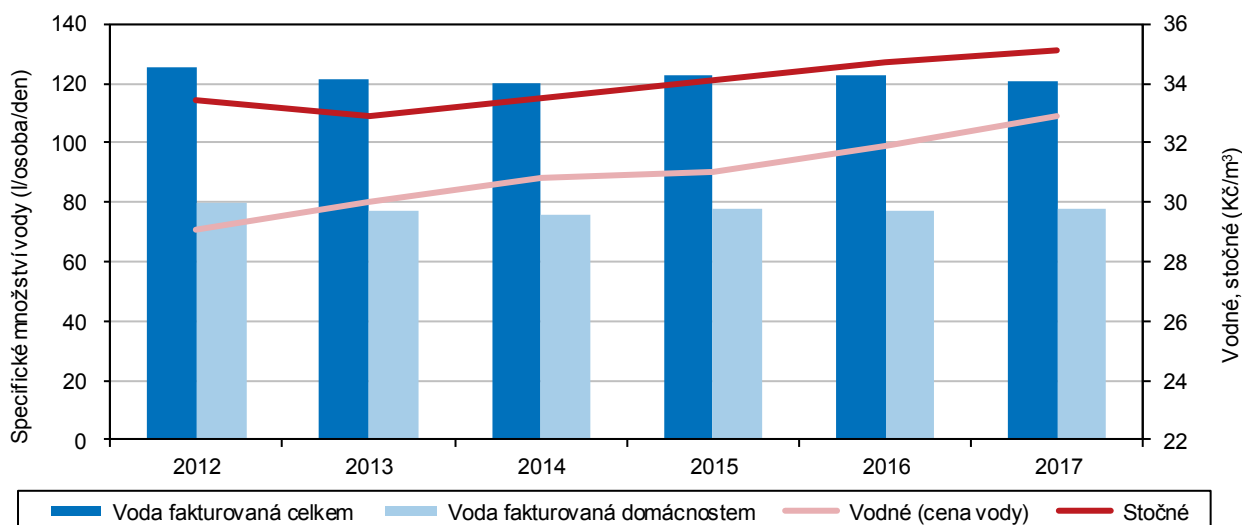
Průměrná cena stočného byla v roce 2017 mezi kraji 3. nejvyšší.

Cena stočného (cena za službu spojenou s odváděním a čištěním, případně zneškodňováním odpadních vod) bez DPH se v roce 2017 v krajích ČR pohybovala v rozmezí hodnot 42,20 Kč/m³ v Libereckém kraji a 27,00 Kč/m³ v Plzeňském kraji. Průměrná cena stočného v Pardubickém kraji v roce 2017 dosáhla hodnoty 35,10 Kč/m³ a byla třetí nejvyšší v republikovém srovnání. Během roku 2017 cena stočného v ČR vzrostla v průměru o 0,70 Kč/m³, v kraji se stočné zvýšilo o 0,40 Kč/m³. Od roku 2012 vzrostla průměrná cena stočného v České republice o 3,20 Kč/m³, v Pardubickém kraji vzrostla o 1,70 Kč/m³.

Graf 4.7 Specifické množství fakturované vody, vodné a stočné v Pardubickém kraji

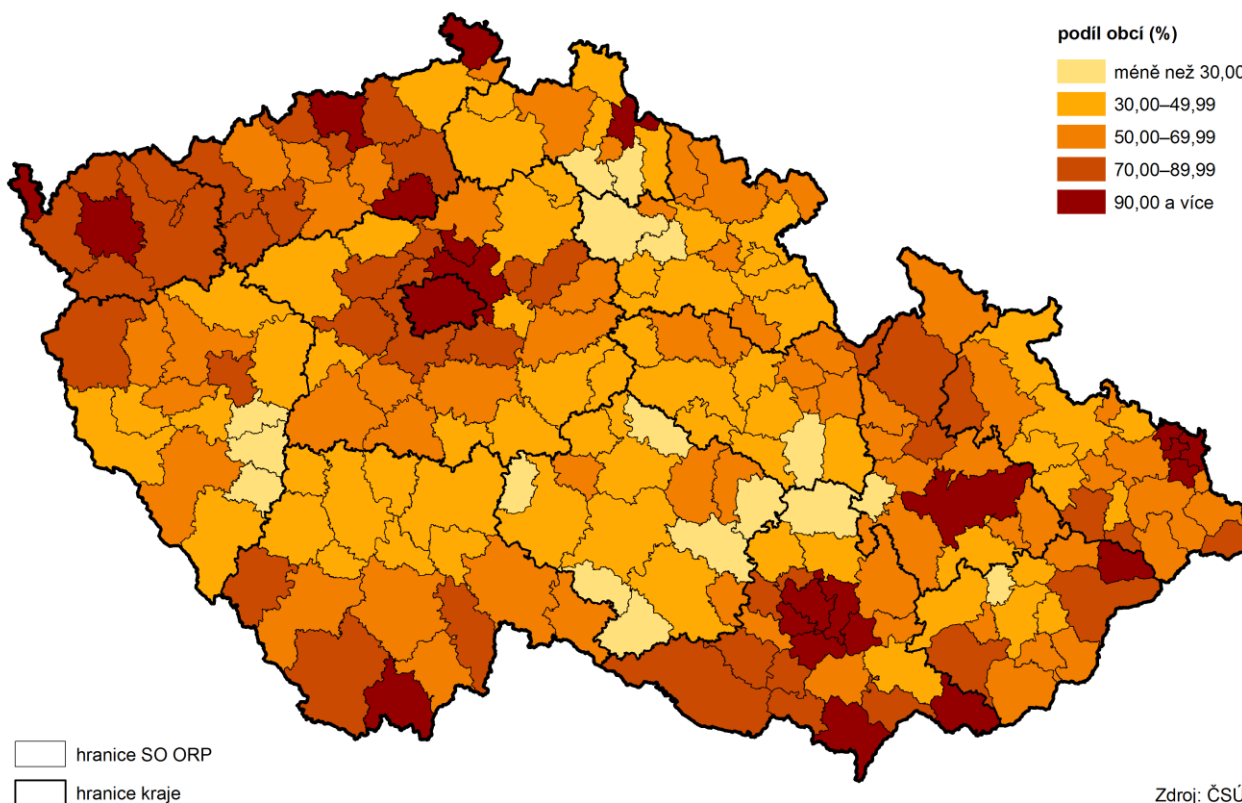
Zdroj: ČSÚ

Počet čistíren odpadních vod se zvyšuje.

Celková projektovaná kapacita 131 čistíren odpadních vod (ČOV) v roce 2017 v Pardubickém kraji dosáhla výše 155,7 tis. m³ odpadních vod za den. Počet ČOV v kraji meziročně vzrostl o 11, celková kapacita těchto zařízení se zvýšila o 2 tis. m³ za den. V porovnání s rokem 2012 vzrostl počet ČOV o 25, avšak jejich kapacita poklesla o 10 %.

Obce napojené na veřejnou kanalizaci s čistírnou odpadních vod ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v roce 2016

Zdroj: ČSÚ

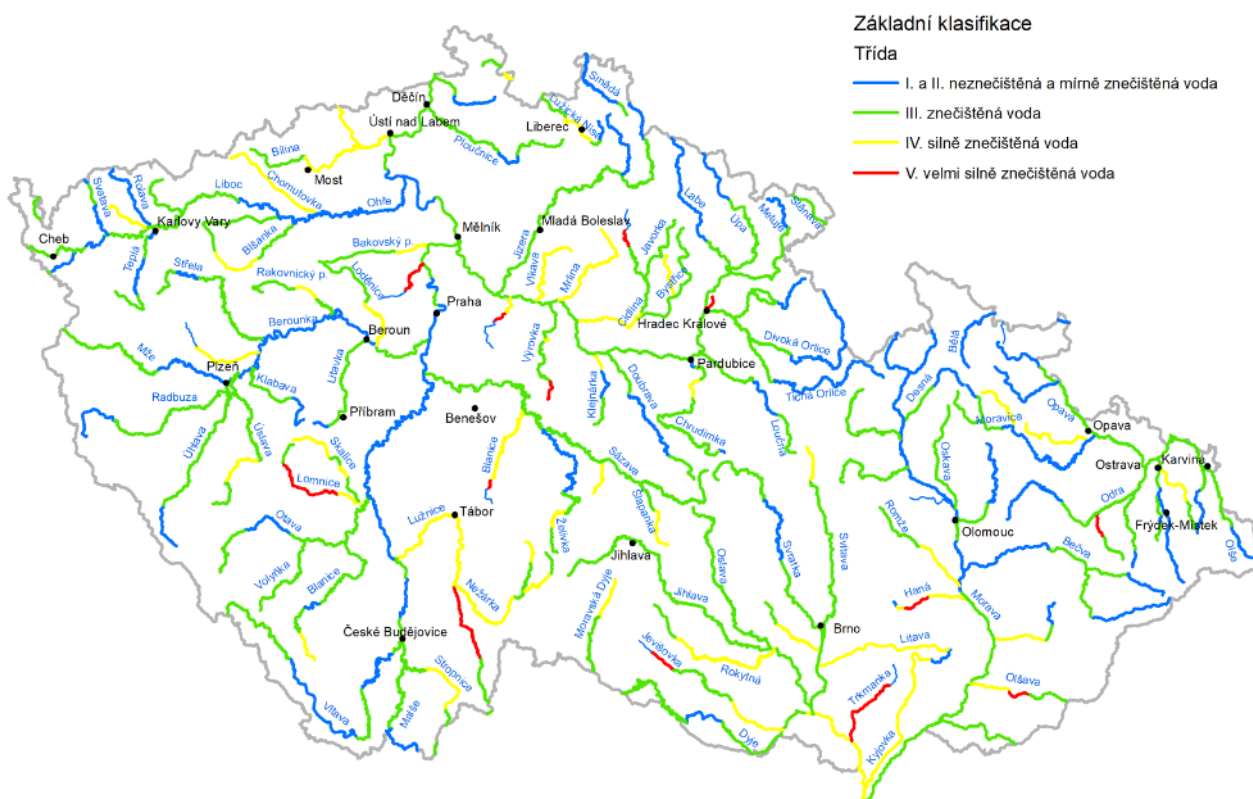
V okrese Svitavy nemají kanalizaci s ČOV téměř dvě třetiny obcí.

Veřejnou kanalizaci napojenou na koncovou čistírnu odpadních vod mělo v roce 2016 v kraji 46 % obcí. Více než 75 % bytů je na kanalizaci s koncovou ČOV napojeno pouze ve třetině obcí. Příznivější situace je v okrese Pardubice, kde má veřejnou kanalizaci s napojením na ČOV 58 % obcí. Naproti tomu v okrese Svitavy mělo kanalizaci s ČOV pouze 36 % obcí. Značné rozdíly byly zjištěny mezi jednotlivými správními obvody POÚ. Jestliže v SO POÚ Chvaletice měly kanalizaci s ČOV všechny obce, v SO POÚ Nasavrky pouze čtvrtina obcí, v SO POÚ Chrast a Přelouč méně než třetina obcí, v SO POÚ Jablonné nad Orlicí, Moravská Třebová a Třemošnice třetina obcí.

Objem kalů produkovaných provozem ČOV roste.

Objem kalů vyprodukovaných provozem ČOV v Pardubickém kraji v roce 2017 činil 7,5 tis. tun sušiny, což představuje meziroční zvýšení o 2,2 % a zároveň čtvrté nejnižší množství v republikovém srovnání. Od roku 2012 vzrostlo množství kalů produkovaných provozem ČOV v kraji o více než 20 %.

Jakost vody v tocích ČR v letech 2016 až 2017

Pramen: VÚV TGM, v. i. v, z podkladů s. p. Povodí a ČHMÚ

Ve vodních tocích v kraji převažuje voda s III. stupněm znečištění.

Většina vodních toků v kraji se v roce 2016 až 2017 řadila do III. kategorie, tj. znečištěná voda. Souhrnné hodnocení vychází z ČSN 75 7221¹⁶. Do I. a II. kategorie (neznečištěná a mírně znečištěná voda) jsou zařazeny pouze horní úseky Divoké a Tiché Orlice a střední tok Loučné. Naproti tomu do IV. kategorie (silně znečištěná voda) je zařazen horní úsek řeky Svitavy a úsek na středním toku Chrudimky mezi Chrudimí a Pardubicemi. Pátý stupeň (velmi znečištěná voda) se v kraji nevyskytuje. Oproti stavu z let 2014 a 2015 se situace zlepšila především na Tiché Orlici a Loučné.

¹⁶ souhrnné hodnocení ukazatelů BSK₅ (biochemická spotřeba kyslíku pětidenní), CHSKCr (chemická spotřeba kyslíku dichromanem), N-NH₄⁺ (amoniakální dusík), P_{celk.} (celkový fosfor) a saprobní index zoobentosu

Emise

Znečištění ovzduší v kraji je nadprůměrné.

Pardubický kraj se řadí mezi kraje s nadprůměrnou úrovní znečištění ovzduší (měrné emise REZZO 1-4, tedy ze stacionárních i mobilních zdrojů) s výjimkou emisí oxidu uhelnatého. Kraj měl v roce 2015 (poslední dostupný údaj; spolu se zveřejněním dat roku 2016, ke kterému dojde na podzim 2018, budou publikovány i přepočty dat předchozích let) v mezikrajském srovnání páté nejvyšší měrné emise tuhých látek a čtvrté nejvyšší měrné emise oxidu siřičitého i oxidů dusíku. Z hlediska znečištění ovzduší oxidem uhelnatým se kraj řadil na místo sedmé.

Zhoršená kvalita ovzduší přetrvává v okrese Pardubice.

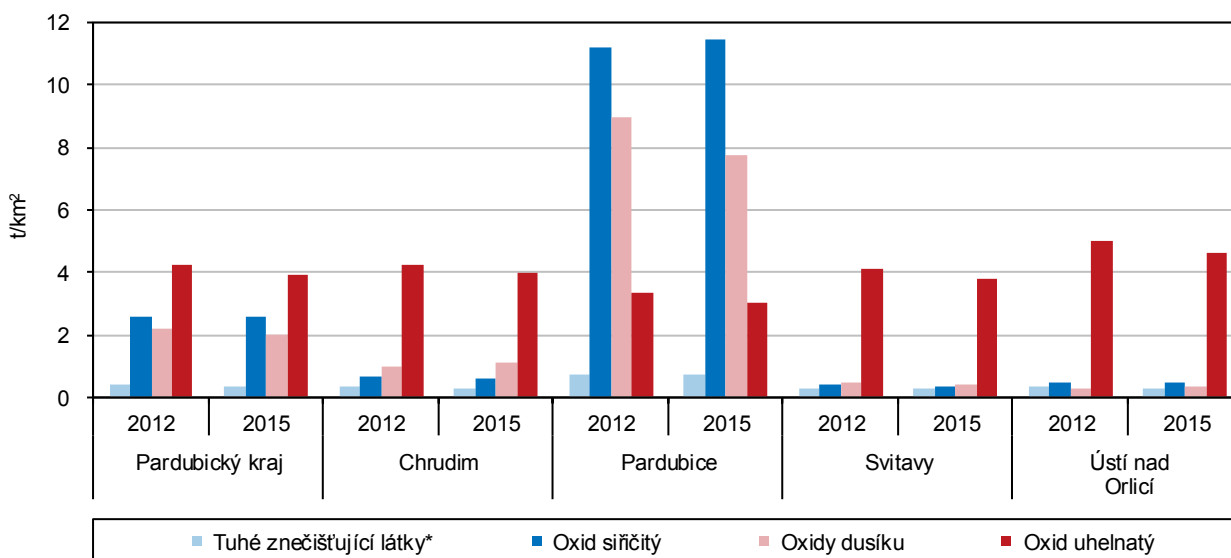
V kraji se znečištění ovzduší nejvíce dotýká okresu Pardubice. V roce 2015 zde došlo pouze k růstu měrných emisí oxidu uhelnatého; jejich zvýšení však bylo v rámci kraje nejnižší. Ze všech okresů v ČR měl pardubický okres páté nejvyšší měrné emise tuhých znečišťujících látek a měrné emise oxidu siřičitého, okres měl též šesté nejvyšší měrné emise oxidů dusíku ze stacionárních zdrojů.

Emise oxidu uhelnatého jsou nejvyšší v okrese Ústí nad Orlicí.

Na úrovni okresů jsou k dispozici údaje pouze za kategorie stacionárních zdrojů (tj. REZZO 1-3), přitom na rozdíl od krajských dat zde nejsou započteny emise z přemísťujících se zdrojů (např. recyklační linky stavebních materiálů). Měrné emise oxidu uhelnatého byly v roce 2015 na rozdíl od ostatních druhů sledovaných emisí v rámci kraje nejnižší v okrese Pardubice a nejvyšší v okrese Ústí nad Orlicí. Tato skutečnost bezprostředně souvisí se způsobem vytápění domácností. Ve venkovských obcích jsou častěji využívána lokální topidla na pevná paliva, která lze považovat za významný zdroj produkce oxidu uhelnatého. Podle Sčítání lidu domů a bytů 2011 byl v okrese Ústí nad Orlicí podíl bytů vytápěných pevnými palivy čtyřikrát vyšší než v okrese Pardubice.

Graf 4.8 Měrné emise znečišťujících látek ze stacionárních zdrojů v okresech Pardubického kraje

Pramen: ČHMÚ

* nezahrnují emise TZL, NH₃ a VOC ze stavebních činností, chovů hosp. zvířat, aplikace min. hnojiv a nesledovaných zdrojů použití rozpouštědel

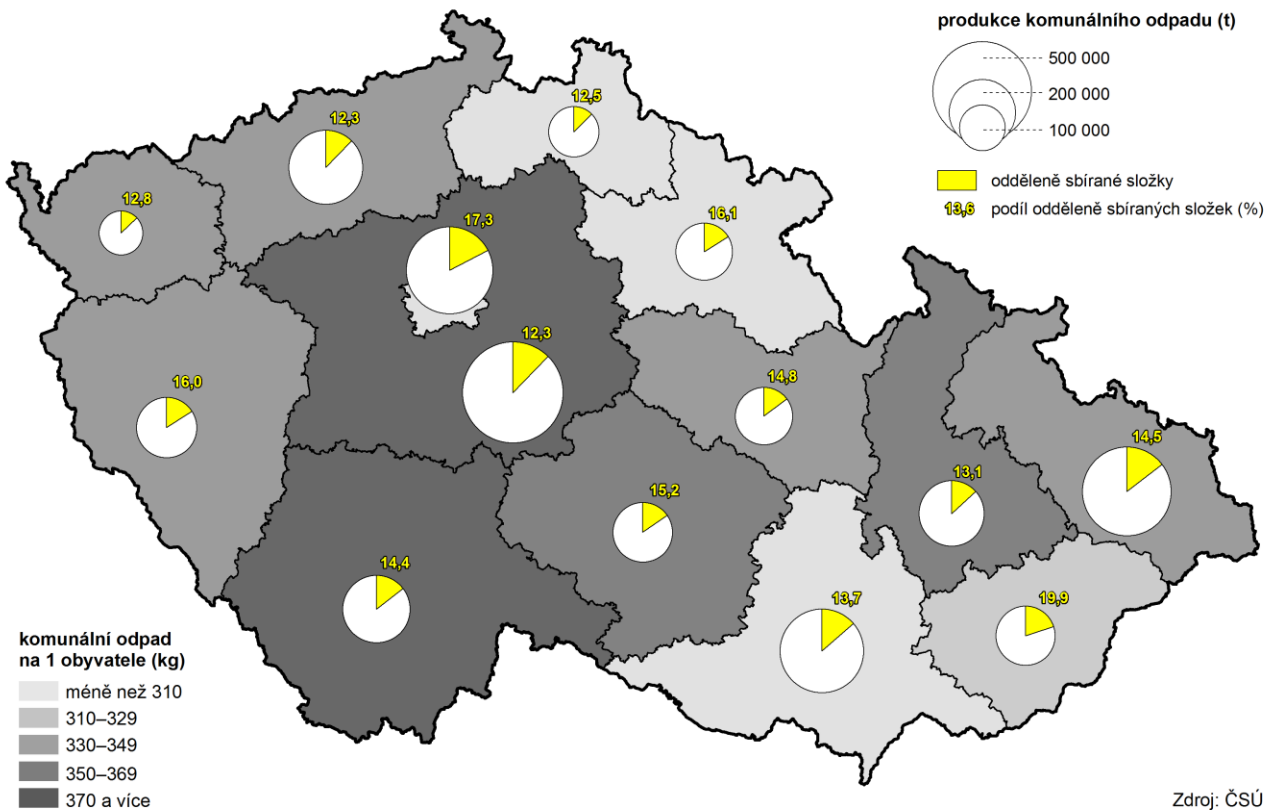
Odpady

Produkce podnikového odpadu rostla v roce 2016 rychleji než v roce 2015.

Celková produkce podnikového odpadu v kraji od roku 2009 roste; v roce 2016 (poslední dostupný údaj) bylo vyprodukováno o 10,3 % podnikového odpadu více než v roce předchozím. Rostoucí objem odpadu byl zaznamenán především ve stavebnictví a z průmyslových odvětví zejména u odpadů vznikajících při výrobě chemických látek a chemických přípravků. Na celostátní produkci podnikového

odpadu se kraj v roce 2016 podílel 3,7 %. Produkce 1 546 kg na 1 obyvatele kraje je mezi kraji 7. nejvyšší. Do kategorie nebezpečného odpadu bylo v kraji v roce 2016 zařazeno 7,7 % podnikových odpadů. Vyšší podíl nebezpečného odpadu byl zjištěn pouze v Libereckém kraji a v Kraji Vysočina.

Komunální odpad v krajích v roce 2016

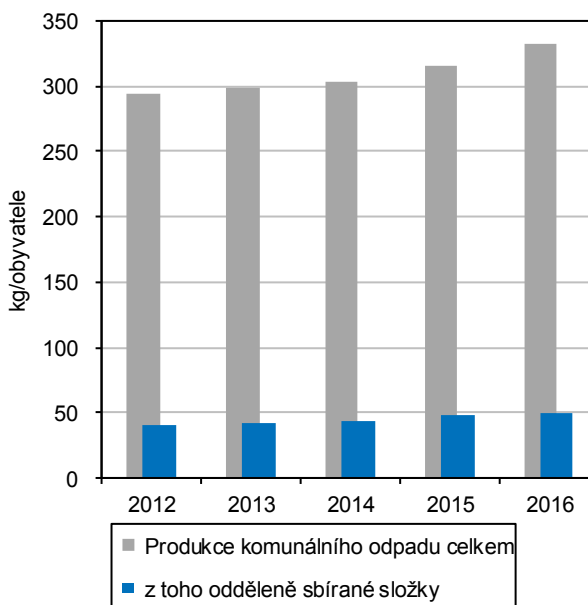

Produkce komunálního odpadu na obyvatele roste.

Produkce komunálního odpadu vzrostla v roce 2016 (poslední dostupný údaj) oproti roku 2015 v kraji o 5,6 %; v přepočtu na 1 obyvatele dosáhla 332 kg za rok. Toto množství je z celostátního pohledu osmé nejvyšší mezi kraji a je 2,0 % pod průměrem ČR. Podíl odděleně sbíraných složek odpadu rostl v kraji až do roku 2008 (na 20,0 %), poté poklesl na 13,5 % v roce 2012. V dalších letech se podíl zvýšil až na 14,8 % v roce 2016, což je o čtvrtinu méně než v kraji s nejvyšším podílem tříděného odpadu (19,9 % ve Zlínském kraji). Pardubický kraj se řadí v rámci státu na 6. místo.

Graf 4.9 Produkce komunálního odpadu v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Sběrné dvory jsou v kraji v pětině obcí.

Podle mimořádného zjišťování ČSÚ byly v kraji v roce 2016 sběrné dvory nebezpečného a objemného odpadu (nejde o volně přístupná stanoviště kontejnerů pro tříděný odpad) provozovány v 86 obcích. Nejvíce jich je v okrese Pardubice – sběrný dvůr zde má téměř čtvrtina obcí, naproti tomu v okrese Chrudim má sběrný dvůr pouze každá sedmá obec. Nejmenší podíl obcí se zřízeným sběrným dvorem je ve správních obvodech POU Hlinsko, Chrast a Choceň.

Náklady na ochranu životního prostředí

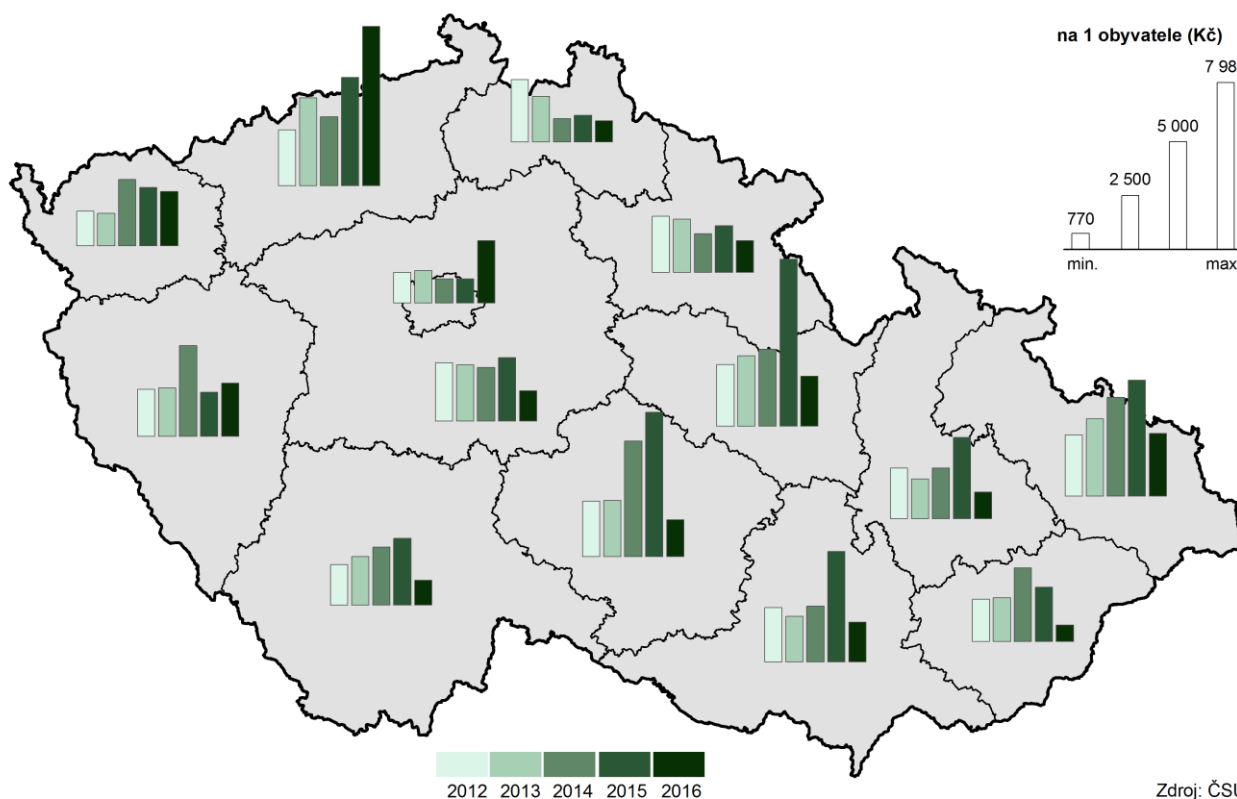
Investice na ochranu životního prostředí na obyvatele kraje v roce 2016 meziročně poklesly o 70 %.

Výdaje na ochranu životního prostředí meziročně kolísají. V roce 2016 (poslední dostupný údaj) dosáhly pořízené investice na ochranu životního prostředí na území Pardubického kraje na 1 obyvatele částky 2 391 Kč, což bylo nejméně za období 2012–2016. V mezikrajském srovnání byly výdaje na obyvatele Pardubického kraje v roce 2016 šesté nejvyšší a nelišily se od celostátního průměru. Naproti tomu v roce 2015 byla částka 7 983 Kč na obyvatele kraje nejvyšší za posledních 18 let a současně byla i nejvyšší v mezikrajském srovnání.

Nejvíce investic do životního prostředí bylo v letech 2014–2016 v kraji určeno na ochranu ovzduší a klimatu.

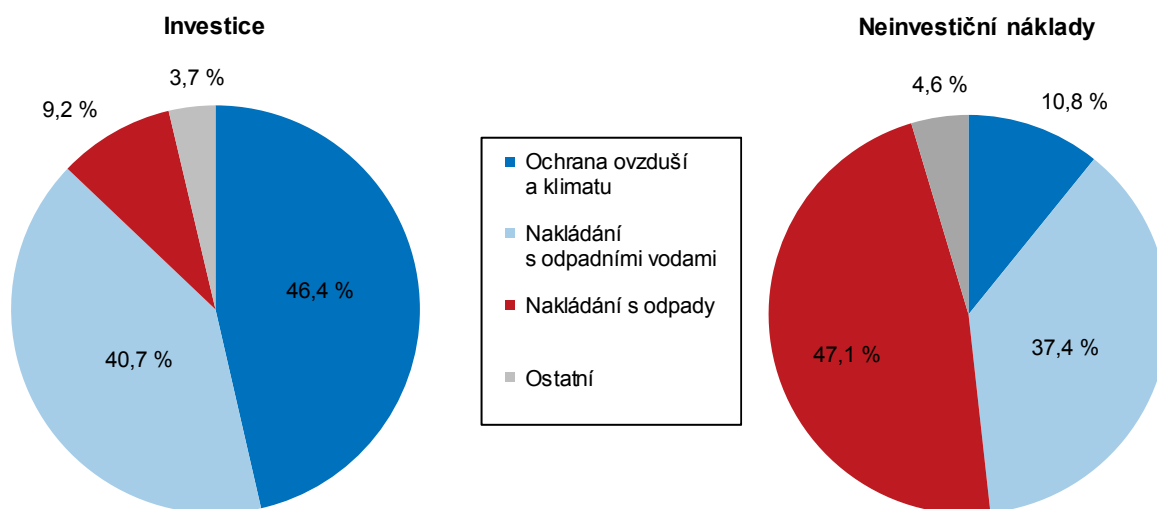
V členění výdajů podle účelu jsou za kraje k dispozici pouze data podle sídla investora. Struktura vynaložených finančních prostředků investory sídlícími v Pardubickém kraji se zásadně liší u investic a neinvestičních nákladů. Největší podíl investic byl do roku 2013 určen na nakládání s odpadními vodami (viz graf 4.11 na následující straně), v letech 2014 až 2016 převážily investice určené na ochranu ovzduší. Jde především o výdaje investorů sídlících v okrese Pardubice, a to zejména v souvislosti s modernizací 2 bloků elektrárny ve Chvaleticích. Rozhodující objem neinvestičních nákladů v kraji dlouhodobě směřuje do odpadového hospodářství.

Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2012 až 2016

Graf 4.10 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí investorů se sídlem v Pardubickém kraji podle účelu (průměr let 2012–2016)

Zdroj: ČSÚ

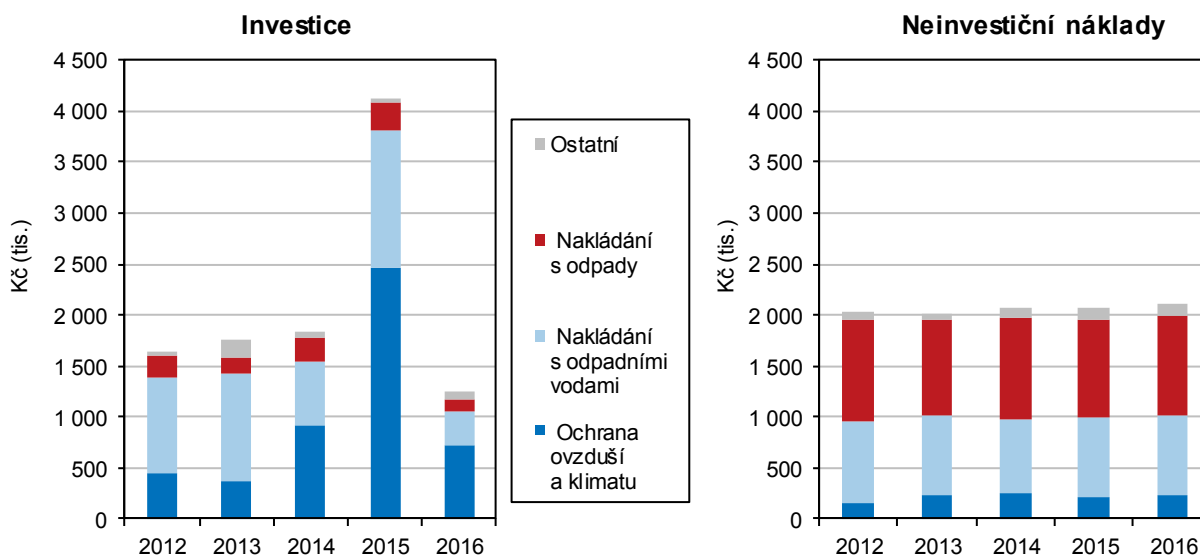

Dvě třetiny investic a polovina neinvestičních nákladů do oblasti ŽP se v roce 2016 týkalo investorů v okrese Pardubice.

V roce 2016 tvořily investice investorů sídlících v okrese Pardubice dvě třetiny, zatímco investorů z okresu Ústí nad Orlicí pouze 5 % celokrajského objemu investic na ochranu životního prostředí. Investice investorů se sídlem v okresech Pardubice a Chrudim směřovaly nejčastěji do ochrany ovzduší, investorů v okrese Svitavy a Ústí nad Orlicí do nakládání s odpadními vodami. Nejmenší neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí vynaložily v roce 2016 subjekty se sídlem v okrese Chrudim. Nejvyšší neinvestiční náklady měly subjekty sídlící v okrese Pardubice; tvořily polovinu celokrajského objemu. Na rozdíl od ostatních okresů v kraji, kde převažovaly náklady na nakládání s odpady, zde připadaly nejvyšší náklady na nakládání s odpadními vodami.

Graf 4.11 Náklady na ochranu životního prostředí subjektů se sídlem v Pardubickém kraji podle jejich účelu

Zdroj: ČSÚ

5. Mezikrajské srovnání

Ekonomice se v roce 2017 dařilo, což dokládá nárůst hrubého domácího produktu (HDP) České republiky o více než 4 % – druhý nejvyšší růst za posledních deset let. V regionálním pohledu jsou však informace o vývoji HDP k dispozici pouze do roku 2016 (výsledky za rok 2017 budou zveřejněny v lednu 2019). Ve většině krajů rostla v roce 2017 míra zaměstnanosti a ve všech krajích poklesl podíl nezaměstnaných osob, a to i dlouhodobě nezaměstnaných. Zároveň se zvyšovala nabídka pracovních míst v evidenci úřadu práce. Růst mediánu mezd v jednotlivých krajích o 1 400–2 500 Kč byl provázen i zvýšením reálných mezd. Meziroční růst starobních důchodů byl nejvyšší od roku 2012.

Demografický vývoj

Nejrozlehlejším a nejlidnatějším zůstává Středočeský kraj.

Od roku 2000 je Česká republika členěna do čtrnácti krajů. Jejich pořadí podle rozlohy se od vzniku současného krajského uspořádání nezměnilo. Rozlohou největšími kraji České republiky jsou kraje Středočeský a Jihočeský, nejmenší výměra náleží Praze. Vývoj počtu obyvatel byl výrazně dynamičtější. Do roku 2008 byl nejlidnatější kraj Moravskoslezský, v roce 2009 Praha a od roku 2010 je jím kraj Středočeský. Zejména díky výrazně kladnému přírůstku stěhováním se populace Středočeského kraje v letech 2001–2017 zvětšila o 231,2 tis. na 1 352,8 tis. obyvatel. Druhý nejvyšší populační přírůstek (147,2 tis.) příslušel druhému nejlidnatějšímu kraji Hl. m. Praze (1 294,5 tis. obyvatel). Aktuálně třetí nejlidnatější kraj Moravskoslezský (1 205,9 tis. obyvatel) charakterizoval trend opačný. Od roku 2001 přišel o 50,9 tis. obyvatel, tj. o nejvíce obyvatel ze všech krajů. Převažující populační úbytek byl v letech 2001–2017 zaznamenán v pěti ze čtrnácti krajů. K nejvýraznějšímu úbytku došlo na východě republiky. Dlouhodobý pokles počtu obyvatel charakterizoval také nejzápadnější a nejméně lidnatý kraj Karlovarský, a to především vlivem migračních úbytků od roku 2009.

Populace stárne, průměrný věk vzrostl ve všech krajích s výjimkou Hlavního města Prahy.

Z pohledu demografického vývoje roku 2017 byla v řadě dílčích ukazatelů zachována tendence předchozích let. Dlouhodobým procesem zůstává stárnutí populace, které se ve všech krajích projevilo rostoucím průměrným věkem obyvatel. Mezi lety 2001 a 2017 vzrostl průměrný věk v krajích o 0,6 až 4,7 roku. Nejvyšší tempo stárnutí bylo typické pro oblasti s výraznou převahou vystěhovalých, tj. v kraji Karlovarském a Moravskoslezském. Naopak nejpomaleji stárla populace krajů Hl. m. Prahy a Středočeského, které dlouhodobě charakterizuje vysoká převaha přistěhovalých. V Praze se zvyšování průměrného věku obyvatel dokonce zastavilo, resp. po kulminaci v roce 2013 se v posledních letech spíše mírně snižuje.

Zvýšil se podíl dětí i seniorů, klesl podíl osob ve věku 15–64 let.

S procesem stárnutí souvisí i měnící se věková skladba obyvatelstva. Ačkoliv se v roce 2017 ve všech krajích zvýšil podíl dětí do 14 let, ještě výrazněji vzrostl podíl osob starších 65 let. Jejich absolutní počet v roce 2017 poprvé v historii České republiky prolomil dvoumilionovou hranici, přičemž ve všech krajích roste pravidelně již od roku 2005. Zrcadlově obrácená byla situace u osob v ekonomicky aktivním věku. Podíl osob ve věku 15–64 let klesl v roce 2017 podeváté v řadě. Pouze v Praze a Středočeském kraji se počet osob ve věku 15–64 let v roce 2017 mírně zvýšil.

Od roku 2015 žije ve všech krajích více seniorů než dětí.

Změny ve věkové struktuře obyvatelstva se promítly do indexů stárání a ekonomického zatížení. Index stárání, tj. počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let, ve všech krajích kromě Prahy i v roce 2017 nadále rostl. V Praze se již pošesté v řadě snížil. Do roku 2013 však byl index stárání v Praze vůbec nejvyšší v zemi. Od roku 2014 přísluší nejvyšší index stárání kraji Královéhradeckému (134,4 v roce 2017). Naopak nejnižší je posledních sedm let v kraji Středočeském (102,5). Počet seniorů zde převýšil počet dětí jako v posledním z krajů až v roce

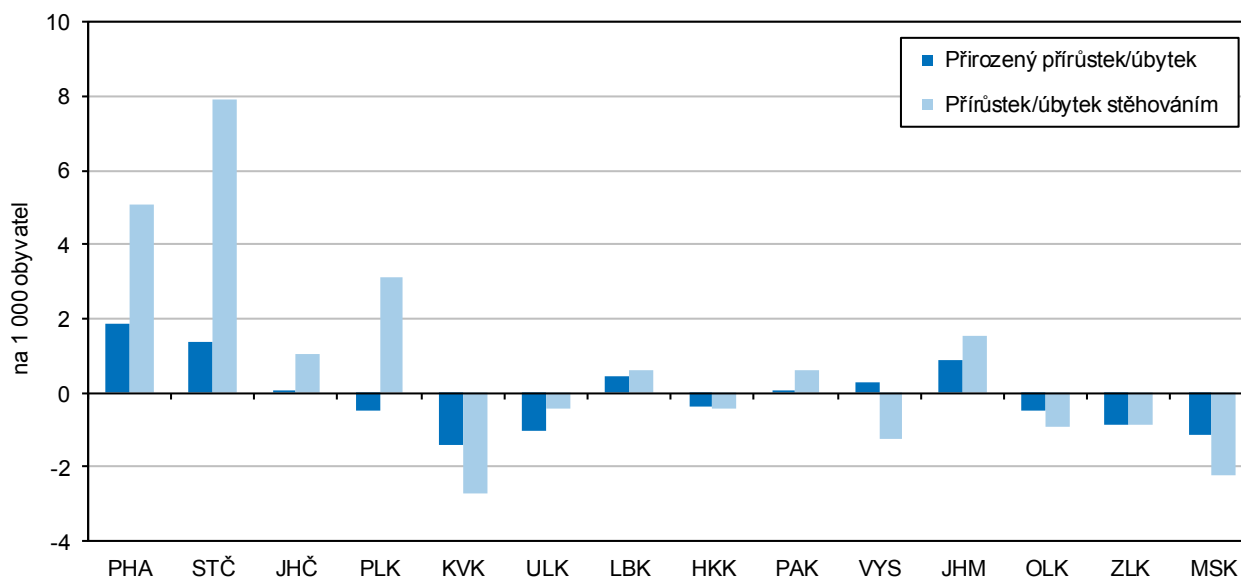
2015. Od roku 2015 tak žije ve všech krajích více seniorů než dětí. Neměnná tendence charakterizovala vloni také index ekonomického zatížení, který vyjadřuje počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let. Index vzrostl ve všech krajích s tím, že růstový trend trvá již 10 let. Nezměnila se ani pozice krajů s mezními hodnotami. Nejvyšší index ekonomického zatížení náležel kraji Královéhradeckému (56,6) a nejnižší kraji Moravskoslezskému (52,1).

Základní migrační proudy se nezměnily; převažuje stěhování do Středočeského kraje a Hlavního města Prahy.

Převahu živě narozených nad zemřelými vykázala v dlouhodobém pohledu od roku 2001 pětice krajů: Středočeský, Hl. m. Praha, Jihomoravský, Liberecký a Kraj Vysočina. Opačný jev byl typický především pro kraj Moravskoslezský a Zlínský, pro které je převaha živě narozených nad zemřelými spíše ojedinělá. Dlouhodobou stálost si uchovávají základní migrační proudy. Suverénně nejvyšší kladné saldo stěhování měl v letech 2001–2017 kraj Středočeský následovaný Hl. m. Prahou. Migrační úbytek charakterizoval kraj Moravskoslezský. Déletrvajícím převahou vystěhovalých nad přistěhovalými je dále typická pro Kraj Vysočina a kraje Karlovarský, Zlínský a Olomoucký.

Graf 5.1 Změny počtu obyvatel v krajích v letech 2012–2017 (roční průměr)

Zdroj: ČSÚ

Migrační saldo s cizinou je kladné ve všech krajích.

Jestliže v mezikrajském stěhování zaznamenala v roce 2017 kladné migrační saldo pouze čtveřice krajů (Středočeský, Plzeňský, Jihomoravský a Hl. m. Praha), v případě zahraničního stěhování bylo saldo kladné u všech krajů. Bez vlivu zahraničního stěhování vykázal suverénně nejvyšší přírůstek kraj Středočeský, naopak nejvyšší úbytek kraj Moravskoslezský. V případě stěhování s cizinou náležel zcela nejvyšší přírůstek Praze a nejnižší přírůstek kraji Zlínskému. Kladné migrační saldo s cizinou trvá ve všech krajích od roku 2014.

Sociální vývoj

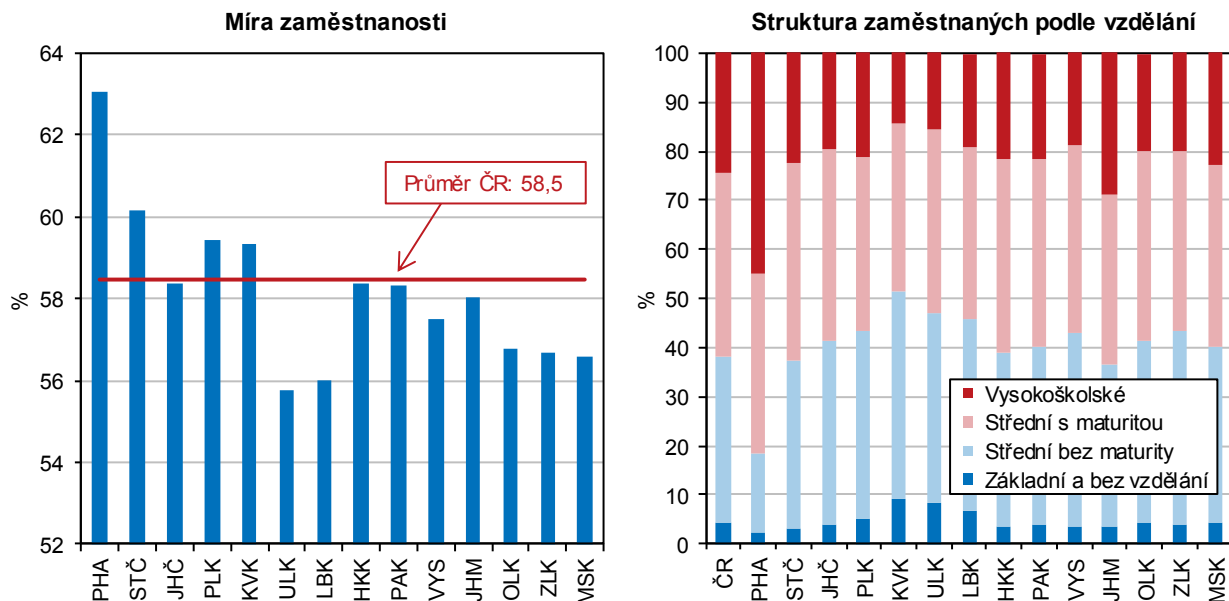
Zaměstnanost roste od roku 2011, nejrychlejší tempo růstu bylo zjištěno v letech 2016 a 2017.

Růst ekonomiky příznivě ovlivňuje vývoj na trhu práce. Míra zaměstnanosti v posledních letech roste; v roce 2016 a 2017 bylo tempo růstu nejrychlejší od roku 2011. Hodnoty ukazatele v krajích přitom odrážejí vedle demografického vývoje také ekonomickou kondici podniků na území jednotlivých regionů. V roce 2017 byla nejvyšší zaměstnanost v Hlavním městě Praze a naopak nejnižší v Ústeckém kraji. Zaměstnanost rostla proti roku 2016 meziročně nejrychleji v Královéhradeckém kraji (o 1,9 procentního bodu); v jednom kraji došlo k meziročnímu poklesu (Liberecký kraj – pokles o 0,4 p. b.).

Graf 5.2 Míra zaměstnanosti a struktura zaměstnaných osob podle vzdělání a krajů v roce 2017

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Struktura zaměstnaných podle vzdělání se zlepšuje ve prospěch středoškolského vzdělání s maturitou a vysokoškolského vzdělání.

Existuje pozitivní závislost mezi výší vzdělání a intenzitou ekonomického zapojení, takže také vzdělanostní úroveň populace má vliv na míru zaměstnanosti. Porovnáním skupin zaměstnaných v národním hospodářství v letech 2001 a 2017 dle vzdělanostní struktury vidíme, že podíl zaměstnaných se základním vzděláním a středním bez maturity se snižuje ve prospěch zaměstnaných se středním vzděláním s maturitou a vysokoškolským vzděláním. Na republikové úrovni se podíl zaměstnaných se středním vzděláním bez maturity snížil od roku 2001 o 10 procentních bodů a naopak vysokoškolsky vzdělaní zaměstnanci posílili o 12 p. b. Nejvyšší podíl zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním byl v roce 2017 evidován v Hlavním městě Praze (45 %) a Jihomoravském kraji (29 %), nejvyšší podíl zaměstnaných se základním vzděláním vykázal Karlovarský (9 %) a Ústecký kraj (8 %).

Počet pracovních míst v evidenci úřadů práce se zvyšuje ve všech krajích.

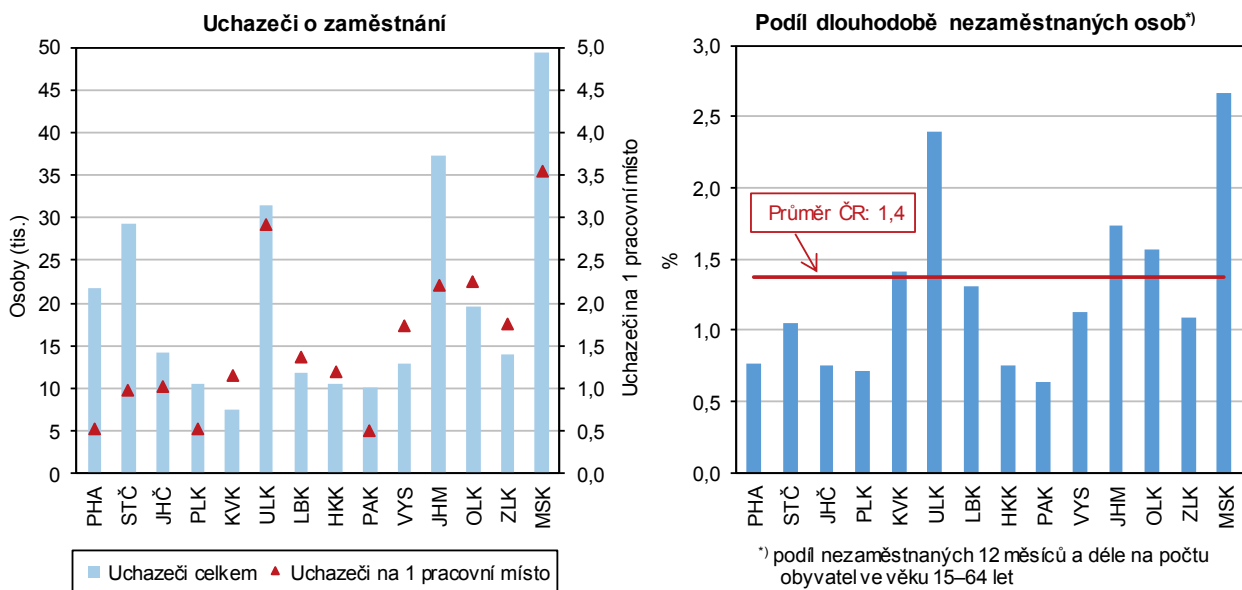
Zatímco na sklonku roku 2016 nabízely úřady práce ve své evidenci 132 tis. pracovních míst, o dvanáct měsíců později to bylo téměř 217 tis. volných pozic, přičemž od roku 2012 se počet volných pracovních míst zvýšil šestkrát. Nejvyšší meziroční nárůst pracovních míst v evidenci úřadu práce byl zaznamenán v Pardubickém kraji (o 106 %) a Hlavním městě Praze (o 101 %); nejnižší nárůst ve Zlínském (o 22 %) a Moravskoslezském kraji (o 28 %).

Podíl nezaměstnaných osob dosáhl v roce 2017 nejnižších hodnot v desetileté řadě.

Z dlouhodobého hlediska podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku od roku 2007 rostl a kulminoval v roce 2013, kdy se jeho hodnota v ČR vyšplhala k 8,2 % (podíl nezaměstnaných osob v ČR v roce 2007 tvořil 4,5 %). I v mezikrajském srovnání dosáhl podíl nezaměstnaných osob v posledních deseti letech maximálních hodnot v roce 2013 (kromě krajů Plzeňského, Pardubického a Kraje Vysočina, které dosáhly maxima již v roce 2010). Po roce 2013 se podíl nezaměstnaných osob ve všech krajích snižoval s minimem v roce 2017 (kromě Hlavního města Prahy, kde byla minimální hodnota dosažena v roce 2007). Nejmenší rozdíl mezi nejvyšším a nejnižším podílem nezaměstnaných osob na obyvatelstvu byl v letech 2007 až 2017 evidován v Hlavním městě Praze a Středočeském kraji (3,3 resp. 3,7 procentních bodů), naopak největší výkyv zaznamenaly kraje Ústecký a Karlovarský (6,1 resp. 5,9 p. b.).

Graf 5.3 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a dlouhodobá nezaměstnanost v krajích k 31. 12. 2017

Pramen: MPSV

Příjmy domácností se postupně zvyšují, obdobně jako rozdíl mezi kraji.

Čistý disponibilní důchod domácností, tedy částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu, meziročně vzrostla podle posledního dostupného údaje (rok 2016) v průměru o 3 %; ve srovnání s rokem 2012 činil průměrný nárůst 12 %. Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele zaznamenal meziročně nejvyšší nárůst v Libereckém kraji (o 7 %, tj. o 13 tis. Kč), nejnižší nárůst byl evidován ve Zlínském kraji (o 1 %, tj. o 1,3 tis. Kč). Peněžní příjmy domácností v krajích se výrazně liší v závislosti na ekonomické situaci v regionu. Nejlépe jsou na tom domácnosti v Hl. městě Praze a naopak nejnižší čistý disponibilní důchod na 1 obyvatele měly domácnosti v kraji Ústeckém.

Tempo růstu mezd bylo v roce 2017 nejrychlejší za uplynulých 5 let.

Stoupající poptávka po pracovní síle se projevila i v oblasti mezd. Od roku 2013 rostou průměrné hrubé měsíční mzdy každoročně. Tempo růstu mezd v roce 2017 bylo v celém sledovaném období nejrychlejší.

Průměrné hrubé mzdy i medián mezd jsou dlouhodobě nejvyšší v Hlavním městě Praze.

Podle výsledků strukturálního šetření mezd z roku 2017, které publikuje Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí, rostly meziročně hrubé měsíční mzdy ve všech krajích ČR, nejrychleji pak v Plzeňském a Karlovarském kraji (o 8,9, resp. 8,5 %), nejpomaleji v Jihočeském a Moravskoslezském kraji (o 5,9, resp. 6,1 %). Diference mzdové úrovně zůstávají mezi kraji zachovány, i když nárůst Hl. města Prahy se v čase mírně snižuje. Nejvyšší hrubé měsíční mzdy v roce 2017 byly vypláceny v Hl. městě Praze (39 782 Kč) a proti nejnižším mzdám v Karlovarském kraji (26 999 Kč) byly o 13 tis. Kč vyšší. V Hlavním městě Praze byla zaznamenána i nejvyšší a hodnota mediánu mezd, nejnižší hodnota byla evidována ve Zlínském kraji, avšak rozdíl mezi nimi nebyl tak výrazný (7 tisíc korun).

Starobní důchody meziročně vzrostly nejvíce od roku 2012, rozdíl mezi vyšší důchodů u obou pohlaví se však nemění.

Výše starobních důchodů vyplácených sólo vzrostla v roce 2017 meziročně o 3,4 % a tempo růstu bylo nejrychlejší od roku 2012. Rozdíl mezi nejvyšším a nejnižším průměrným starobním důchodem vypláceným v Hlavním městě Praze a v Olomouckém kraji byl 10% a v čase se nemění. Obdobně rozdíl v důchodech mezi oběma pohlavími je stálý, muži pobírají dlouhodobě o více než pětinu vyšší starobní důchod (sólo) než ženy. V jednotlivých krajích se rozdíly mezi pohlavími ve vyplácených starobních důchodech pohybují od 17 % v Hlavním městě Praze

po 31 % v kraji Moravskoslezském. Tempo růstu podílu příjemců předčasných starobních důchodů se ve většině krajů zpomalilo; nadále je jejich podíl nejvyšší v Kraji Vysočina, Pardubickém a Moravskoslezském kraji.

Ekonomický vývoj

Hrubý domácí produkt ČR od roku 2014 roste. Většina krajů se již dostala nad předkrizovou úroveň...

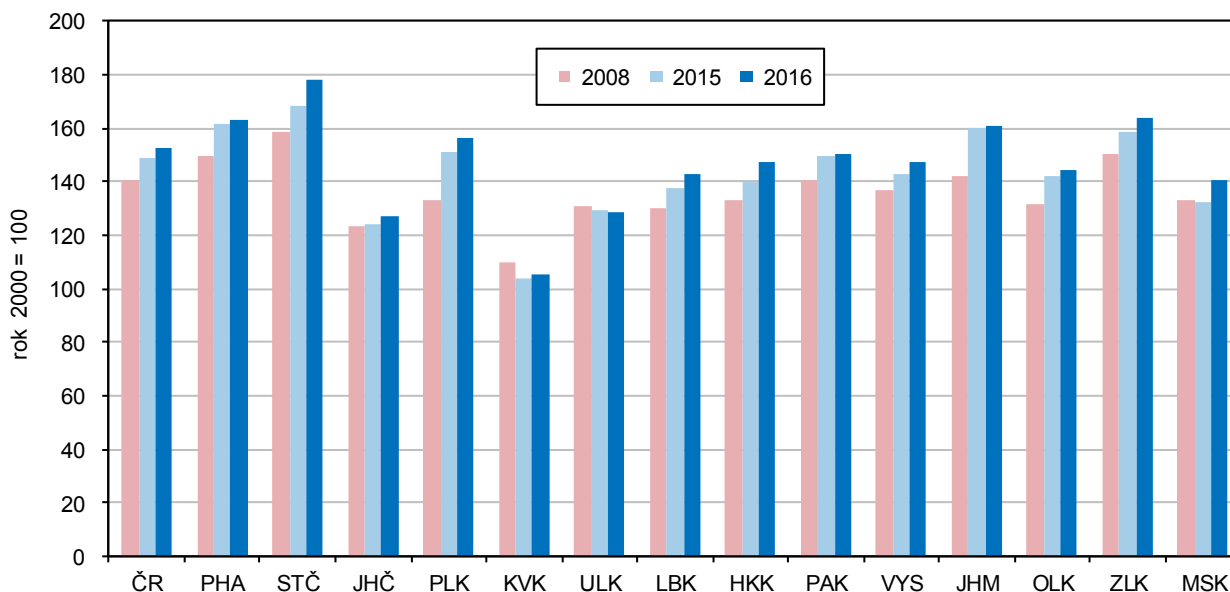
Ekonomika České republiky vstoupila v roce 2014 do období konjunktury. HDP ČR ve stálých cenách od toho roku roste. Po zrychlení růstu v roce 2015 (+5,3 %) ovlivněném dočerpáváním evropských dotací se v roce 2016 růst zpomalil, ale v roce 2017 již opět zrychlil na 4,3 %. Příznivým obdobím procházejí i ekonomiky jednotlivých krajů. V letech 2014 až 2016 (poslední dostupný údaj) regionální HDP ve srovnatelných cenách meziročně rostl ve všech krajích s výjimkou Ústeckého v roce 2016; obdobně jako česká ekonomika i většina regionů zaznamenala zpomalení tempa růstu HDP. Bez zpomalení tempa růstu se HDP v těchto letech vyvíjel v Královéhradeckém a Moravskoslezském kraji.

...opoždují se za ní Karlovarský a Ústecký kraj.

Ze srovnání vývoje HDP v roce 2016 s předkrizovým rokem 2008 je zřejmé, že mezi kraje, jejichž ekonomika nejvíce expandovala, můžeme zařadit Plzeňský Jihomoravský a Středočeský kraj. Protipólem jsou kraje Karlovarský a Ústecký, které podle předběžných výsledků ještě ani v roce 2016 nedosáhly předkrizové úrovně.

Graf 5.4 Regionální HDP ve srovnatelných cenách podle krajů

Zdroj: ČSÚ

Ve struktuře hrubé přidané hodnoty klesal podíl primárního sektoru a stavebnictví a rostl podíl služeb.

Do vývoje HDP se promítají změny ve struktuře hrubé přidané hodnoty (HPH). V době ekonomického oživení odpovídají dlouhodobým trendům, i když mají regionální specifika, jsou některé rysy společné. Ve většině krajů je patrný klesající podíl primárního sektoru (s výjimkou Karlovarského a Ústeckého kraje) a rostoucí podíl terciárního sektoru. Podíl sekundárního sektoru v některých krajích kolísá, v Hl. městě Praze dlouhodobě klesá a např. v Olomouckém, Královéhradeckém a Zlínském spíše roste. Přitom se ve všech krajích dlouhodobě snižuje zastoupení stavebnictví a spíše roste váha zpracovatelského průmyslu (s výjimkou Prahy); nejvíce v kraji Plzeňském, Zlínském a Královéhradeckém.

Nejvyšší ekonomickou výkonnost má Hlavní město Praha.

Krajem s nejvyšší ekonomickou výkonností je Hlavní město Praha, které má výlučné postavení i vysokým podílem terciárního sektoru na HPH (84 %). HDP Prahy v přepočtu na 1 obyvatele překračuje od roku 2001 dvojnásobek průměru ČR a více

než o tři čtvrtiny převyšuje i průměr HDP na 1 obyvatele EU (EU28), vyjádřeno ve standardu kupní síly (PPS). Ostatní kraje republikový průměr nedosahují, nejvíce se mu přibližuje Jihomoravský a Plzeňský kraj. Hranici 75 % průměru EU v PPS překročily v roce 2016 kraje Jihomoravský, Plzeňský a Středočeský (všechny uvedené kraje mají více než 80 % průměru EU28), 75 % tohoto průměru překročily také Královéhradecký a Zlínský kraj.

Zemědělská produkce v roce 2016 ve většině krajů meziročně vzrostla díky lepší sklizni.

Produkce zemědělského odvětví byla ve finančním vyjádření v roce 2016 (poslední dostupný údaj) podle předběžných výsledků oproti roku 2015 ve většině krajů vyšší zásluhou lepší sklizně. V Ústeckém a Jihomoravském kraji dosáhla historicky nejvyšší hodnoty od začátku měření, v ostatních krajích byla druhá nebo třetí nejvyšší, pouze ve Zlínském a Moravskoslezském kraji dopadl rok 2016 hůře. Velmi dobrých výsledků dosáhla v roce 2016 rostlinná produkce, která ve všech krajích meziročně vzrostla; v šesti krajích byla nejvyšší od roku 2003 a v šesti krajích byla druhá nejvyšší. Na rozdíl od rostlinné produkce živočišná ve většině krajů meziročně klesla a v Jihočeském a Moravskoslezském kraji byla nejnižší od roku 2003. Nejvyšší zemědělskou produkci na 1 hektar zemědělské půdy má od roku 2012 Pardubický kraj, který patří k největším producentům jatečné drůbeže, a naopak nejnižší produkci mají dlouhodobě kraje Karlovarský a Liberecký.

V roce 2017 byla meziročně horší sklizeň, vzrostla produkce vajec a mléka, ale poklesla výroba jatečných zvířat.

Sklizeň roku 2017 byla především vlivem horších výnosů oproti roku 2016 u většiny plodin nižší. V živočišné výrobě se v roce 2017 zvýšila meziročně ve většině krajů výroba mléka, vajec a jatečné drůbeže, naopak většinou nižší byla výroba jatečných zvířat (skotu a prasat).

Historicky nejvyšší těžba dřeva; kalamitní stav v Olomouckém a Moravskoslezském kraji.

Těžba dřeva v roce 2017 se v ČR meziročně zvýšila o 10 % a dosáhla historicky nejvyšší hodnoty od roku 2000. Překonala i do té doby nejvyšší objem z roku 2007, kdy byly zejména na Šumavě odstraňovány následky orkánu Kyrill. Nejvíce dřeva se v letech 2016 a 2017 vytěžilo v Olomouckém a Moravskoslezském kraji, kde se podíl těžby nahodil živelní a hmyzové přiblížil 70 % v roce 2016 a 80 % v roce 2017; kalamitní stav zde pokračuje.

Od roku 2014 se zvyšuje zaměstnanost v průmyslu. Rostoucí podíl tržeb za přímý vývoz se poprvé od roku 2010 meziročně snížil.

Výsledky průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci a sídlem v kraji byly v roce 2017 příznivé. Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy ve všech krajích vzrostly. Celorepublikově 62 % z nich připadalo na přímý vývoz. Meziročně byl podíl přímého vývozu na tržbách sice meziročně nižší, přesto dosáhl druhé nejvyšší hodnoty od roku 2000. Nejvíce závislý na exportu byl v roce 2017 průmysl Středočeského a Královéhradeckého kraje a Kraje Vysočina (podíl nad 70 %). Naopak nejméně byl na vývoz orientován průmysl Hlavního města Prahy (41 %) a Ústeckého kraje (44 %). Zaměstnanost ve velkých průmyslových firmách ČR se od roku 2014 stále zvyšuje. Roste i ve většině krajů, v roce 2017 ve všech s výjimkou Karlovarského a Moravskoslezského. V mezikrajském srovnání přitom velké průmyslové firmy Moravskoslezského kraje i nadále zaměstnávají největší počet osob; v roce 2017 celkem 108 tis. osob.

Ve stavebnictví po oživení vlivem dočerpávání eurofondů došlo v roce 2016 k útlumu, ale v roce 2017 již objem prací na stavbách v tuzemsku mírně vzrostl.

Stavebnictví (po krizovém období 2009–2013) v letech 2014 a 2015 ožilo v souvislosti s dočerpáváním fondů z EU, v roce 2016 však došlo k útlumu stavební aktivity. Stavební firmy s 20 a více zaměstnanci provedly na stavbách téměř ve všech krajích menší objem prací, v tuzemsku celkový meziroční pokles představoval 12 %. V roce 2017 hodnota stavebních prací „S“ podle místa stavby ve většině krajů již opět meziročně vzrostla, v tuzemsku celkem o 3,5 %. Ve srovnání s rokem 2008 však byla o 27 % nižší a propad proti roku 2008 můžeme sledovat ve všech krajích.

Po propadu prací pro veřejného zadavatele se jejich objem v roce 2017 mírně zvýšil.

Dočerpávání eurofondů v roce 2015 se odrazilo i ve vývoji stavebních prací pro veřejného zadavatele. V roce 2015 celorepublikově tvořily 41 % celkového objemu „S“ a dosáhly 111 mld. Kč; přesto nepřevýšily práce pro veřejného zadavatele z let 2003–2010. V roce 2016 jejich objem meziročně propadl o 30 % a v roce 2017 jen mírně vzrostl. Podíl prací pro veřejného zadavatele na tuzemském objemu „S“ po oba tyto roky představoval 33 %. V krajích se podíl veřejných zakázek v roce 2017 pohyboval od 24 % v Hlavním městě Praze po více než 50 % v Pardubickém kraji.

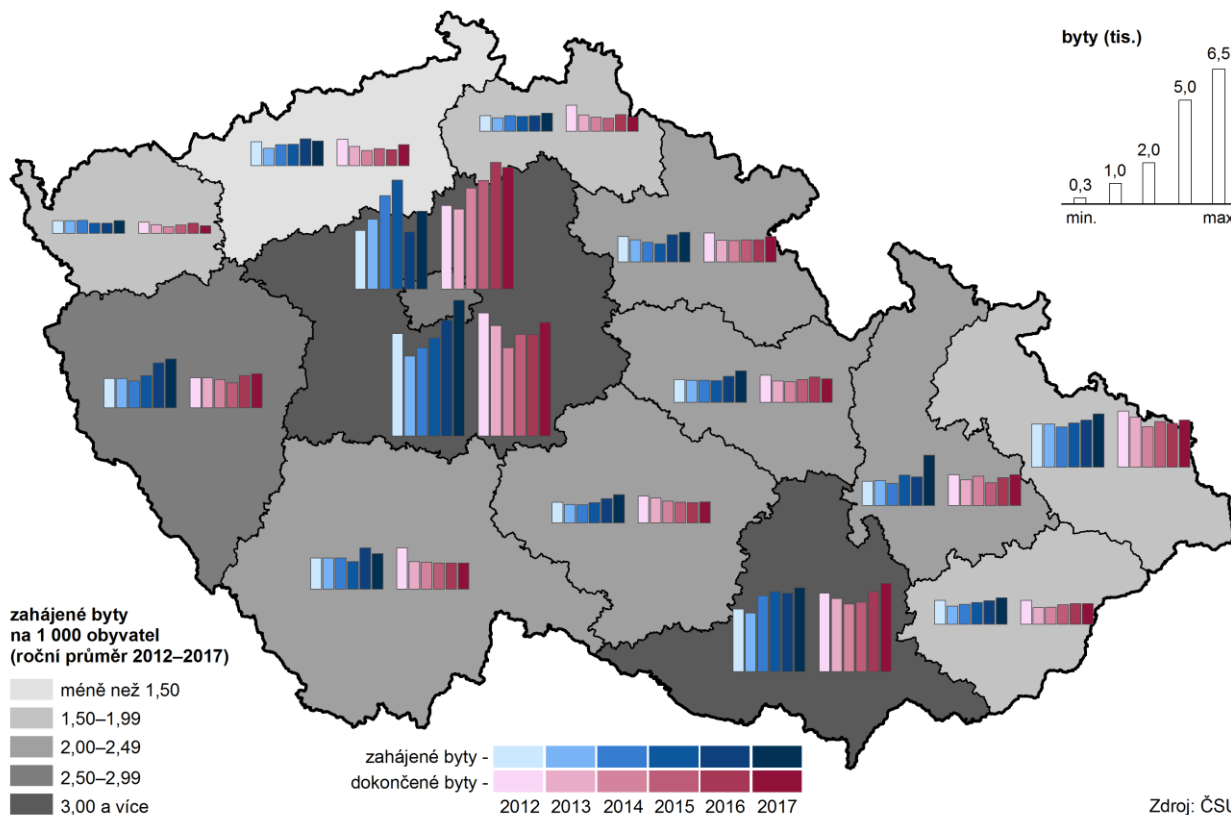
V přepočtu na 1 obyvatele byl největší objem prací proveden v Praze a v Jihočeském kraji, nejmenší ve Zlínském kraji.

V intenzitě výstavby (stavební práce provedené v kraji na 1 obyvatele) bylo v období 2012–2017 mezi kraji premiantem Hl. město Praha, které převyšovalo o více než 80 % republikový průměr, za ním se na druhém místě umístil Jihočeský kraj (nad průměrem o 40 %) a těsně nadprůměrný byl i Jihomoravský kraj (o 5 %). Ostatní kraje již měly podprůměrnou intenzitu výstavby; nejnižší byla ve Zlínském kraji (o 30 % pod republikovým průměrem).

Od roku 2014 rostl počet zahájených bytů a od roku 2015 počet dokončených bytů.

Ekonomický růst provázelo oživení bytové výstavby. Počet zahájených bytů se celostátně zvyšuje od roku 2014 a počet dokončených bytů od roku 2015. Z regionů počet zahájených bytů rostl od roku 2014 ve Středočeském a Zlínském kraji, od roku 2015 dále v Plzeňském, Moravskoslezském a Kraji Vysočina. Dokončených bytů přibývalo od roku 2015 každoročně v kraji Královéhradeckém, Jihomoravském a Zlínském, v posledních dvou letech také v kraji Plzeňském a Olomouckém.

Bytová výstavba v krajích ČR v letech 2012 až 2017

Nejvyšší intenzitu bytové výstavby má Středočeský kraj a Praha, nejnižší Ústecký kraj.

Nejvíce bytů se staví ve Středočeském kraji, Hlavním městě Praze a Jihomoravském kraji. Tyto kraje se na celorepublikovém počtu bytů dokončených v letech 2012 až 2017 podílejí více než polovinou a na zahájených bytech 47 %.

Po přepočtu na počet obyvatel jsou tyto kraje na špici v intenzitě dokončování bytové výstavby, a to s výrazným nárůstem před ostatními kraji. V intenzitě zahajování je v čele Středočeský kraj a za ním s odstupem kraje Jihomoravský, Hlavní město Praha a Plzeňský. Krajem s nejnižší intenzitou bytové výstavby je v dlouhodobém pohledu (od roku 1990) Ústecký kraj.

Ve všech krajích již třetím rokem rostl počet hostů ubytovaných v HUZ i počet jejich přenocování.

Hospodářský růst a vysoká zaměstnanost patří k faktorům, které napomáhají rozvoji cestovního ruchu. Všechny kraje zaznamenávají již třetím rokem (od roku 2015) rostoucí počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních (HUZ) i jejich přenocování. Ve všech krajích byl tyto tři roky patrný zvyšující se zájem tuzemské klientely – rostl počet hostů i počet přenocování (pouze v roce 2017 počet přenocování v Jihočeském kraji nepatrně poklesl). Počet zahraničních hostů i jejich přenocování meziročně vzrostl napříč všemi regiony až v roce 2017, i když ve většině krajů rostl i v předchozích dvou letech.

Nejvíce hostů, zejména z ciziny, přijíždí do Prahy, v přepočtu přenocování na obyvatele vede Karlovarský kraj.

Dominantní postavení v cestovním ruchu má Hlavní město Praha, které láká zejména cizince. V roce 2017 se na celorepublikové návštěvnosti cizinců podílelo z 65 %, na počtu tuzemských hostů z 11 %. Celkem se v roce 2017 v HUZ Prahy ubytovalo 7,7 mil. návštěvníků. Na 1 tis. obyvatel připadalo v Praze 14,0 tis. noclehů v HUZ. Tato hodnota však v rámci krajů nepředstavuje maximum. Největší počet přenocování v přepočtu na 1 tis. obyvatel má jistě i díky lázeňství Karlovarský kraj (17,4 tis. přenocování). S odstupem za nimi následují kraje známé svými rekreačními oblastmi – Královéhradecký (7,4 tis. noclehů na 1 tis. obyvatel), Liberecký a Jihočeský kraj (6,5 a 6,3 tis. noclehů na 1 tis. obyvatel).

Životní prostředí

Ubývá orná půda ve prospěch trvalých travních porostů, lesní půdy i zastavěných ploch.

V posledních letech lze ve všech krajích sledovat úbytek orné půdy, a to převážně ve prospěch trvalých travních porostů a lesních pozemků. Orné půdy (v porovnání let 2017 a 2000) nejvíce ubylo v Libereckém kraji (téměř o 11,5 %). Druhou příčku obsadilo Hlavní město Praha (pokles o 8,9 %), třetí příčka pak patřila Karlovarskému kraji (snížení o 8,7 %). Nejmenší pokles byl zaznamenán v Jihomoravském a Středočeském kraji. Nejvyšší podíl orné půdy na orné půdě ČR v roce 2017 měl kraj Středočeský – 18,4 %, za ním následuje kraj Jihomoravský s podílem na orné půdě ČR 11,8 % a Kraj Vysočina (10,7 %). Z dlouhodobého hlediska došlo ve více než polovině krajů ČR k nárůstu zastavěných ploch a nádvoří, nejvíce v kraji Jihočeském (téměř o 6 % proti roku 2000).

Rozšiřují se plochy ekologického zemědělství ve všech krajích.

V posledních letech je také zřetelný vliv ekologického zemědělství, které je moderní formou obhospodařování půdy bez používání umělých hnojiv, chemických přípravků, postřiků, hormonů a umělých látek. V roce 2017 byl v mezikrajském srovnání největší podíl na ekologicky obhospodařované půdě v ČR zaznamenán v Jihočeském kraji, a to 15 %; naopak nejmenší podíl měly kraje Pardubický a Středočeský (po 3 %).

Roste podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů.

Dlouhodobě se v České republice zvyšuje i podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejného vodovodu. Stoprocentní pokrytí obyvatel zásobovaných vodou z veřejných zdrojů vykázaly v roce 2017 Hlavní město Praha a Karlovarský kraj. Nejmenší podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů měl kraj Plzeňský a Středočeský (85 % a 86 %). Ve srovnání let 2012 a 2017 vzrostl podíl obyvatel zásobovaných vodou ve všech krajích ČR, přičemž nejmenší nárůst byl v Jihočeském kraji (o 0,1 procentního bodu), nejvyšší nárůst zaznamenali ve Zlínském kraji (o 4,2 p. b.).

Nejnižší spotřebu vody na obyvatele mají dlouhodobě domácnosti ve Zlínském kraji.

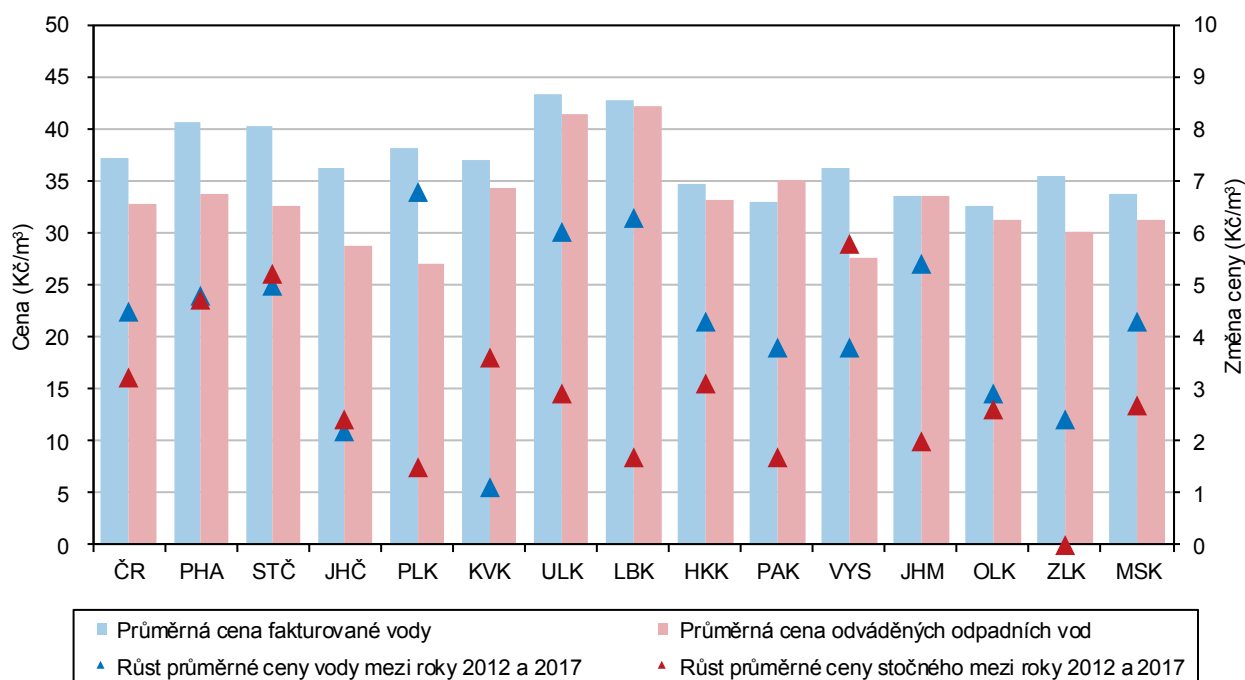
V roce 2017 spotřebovaly nejvíce vody domácnosti v Hl. m. Praze (více než 109 litrů na osobu a den), naproti tomu nejnižší spotřebu – méně než 80 litrů na osobu a den – vykazaly domácnosti ve Zlínském a Pardubickém kraji a v Kraji Vysočina. Oproti roku 2012 pokleslo specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele v polovině krajů, naproti tomu v Ústeckém kraji došlo k jeho růstu o 13 %.

Dlouhodobě nejdražší voda je v Ústeckém kraji.

Jevem, který je patrný ve většině krajů, je růst ceny vody; nejdražší voda teče z kohoutků v Ústeckém kraji. V roce 2017 zaplatili obyvatelé Ústeckého kraje v průměru za 1 m³ fakturované pitné vody 43,40 Kč, zatímco v celé České republice 37,20 Kč. Oproti průměru republiky byla jednotková cena vody v roce 2017 v Ústeckém kraji vyšší o 6,20 Kč. Nejméně za vodu v loňském roce platili v Olomouckém kraji (32,50 Kč za 1 m³).

Graf 5.5 Průměrná cena fakturované vody a odváděných odpadních vod v krajích v roce 2017

Zdroj: ČSÚ

Postupně se snižují měrné emise, velké rozdíly mezi krají však zůstávají.

V posledních letech dochází v České republice k postupnému snižování měrných emisí znečišťujících látek, ať již stacionárních zdrojů (REZZO 1–3) nebo mobilních zdrojů (REZZO 4). Z územního hlediska však i nadále zůstávají nejhůře postižena území, která jsou nejbližší stacionárním zdrojům znečištění. Z krajů jsou na tom dlouhodobě vlivem emisí ze stacionárních zdrojů znečištění nejhůře kraje Ústecký a Moravskoslezský. Při zohlednění mobilních zdrojů se k oběma krajům přiřadilo i Hlavní město Praha a kraj Středočeský a Jihomoravský.

Produkce komunálního odpadu na obyvatele vzrostla ve všech krajích.

Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele v porovnání let 2012 a 2016 vzrostla ve všech krajích České republiky, nejvíce pak v Plzeňském kraji, a to o 87 kg. Nejméně se produkce komunálního odpadu v porovnaném období zvýšila v Hlavním městě Praze – o 5 kg na jednoho obyvatele. Ve srovnání let 2015 a 2016 se produkce odpadu na obyvatele zvýšila s různou intenzitou ve všech krajích, nejvíce pak v Plzeňském kraji, a to o 48 kg. K nejmenšímu zvýšení došlo v Hlavním městě Praze (o 8 kg) a v kraji Královéhradeckém (o 9 kg).

V Libereckém kraji je produkce komunálního odpadu na obyvatele o čtvrtinu nižší než v kraji Středočeském.

V České republice bylo v roce 2016 vyprodukováno celkem 3 579,6 tis. tun komunálního odpadu. V přepočtu na jednoho obyvatele činila v roce 2016 produkce komunálního odpadu 339 kg, což bylo o 22 kg více proti předchozímu roku. V jednotlivých krajích se produkce odpadu na jednoho obyvatele značně lišila. Rozdíl mezi krajem Středočeským (397 kg), kde byl objem komunálního odpadu na obyvatele nejvyšší, a krajem Libereckým (302 kg), kde byla produkce na obyvatele nejnižší, činil 95 kg.

V roce 2016 poklesl objem investic na ochranu životního prostředí.

Investice na ochranu životního prostředí v České republice rostly od roku 2010 až do roku 2015. V následujícím roce došlo k meziročnímu snížení investic na území téměř všech krajů republiky. Výjimku tvořilo Hlavní město Praha a kraje Ústecký a Plzeňský. Nejvíce v rámci celé ČR bylo na ochranu životního prostředí v roce 2016 investováno v Ústeckém kraji, a to 6,3 mld. Kč, což představovalo 24,6 % z celkového objemu investic v ČR. Naproti tomu nejméně prostředků na ochranu životního prostředí bylo vynaloženo v Libereckém kraji (441 mil. Kč; tj. 1,7 % z částky za ČR).

Neinvestiční výdaje na ochranu životního prostředí vzrostly v osmi krajích.

Neinvestiční výdaje na ochranu životního prostředí zjišťované podle sídla investora vzrostly v porovnání let 2012 a 2016 celkem v osmi krajích České republiky. Na 1 obyvatele bylo v roce 2016 nejvíce neinvestičních výdajů (podle sídla investora) vynaloženo v Hlavním městě Praze (10 tis. Kč), čtyřikrát méně bylo investováno v Kraji Vysočina.

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel (%)															
2012	0,0	1,4	1,3	0,2	-0,4	-0,8	-0,9	0,5	-0,6	-0,0	-0,1	0,5	-0,6	-1,0	-1,1
2013	-0,2	1,4	1,0	-0,4	-1,0	-1,2	-1,5	0,3	-0,8	-0,6	-0,4	0,7	-0,8	-1,3	-1,4
2014	0,4	2,0	1,7	0,0	-0,2	-1,3	-0,7	0,2	-0,2	0,6	0,9	1,2	-0,1	-0,9	-0,9
2015	-0,0	1,9	1,2	-0,5	-0,8	-1,8	-1,1	0,3	-0,5	-0,3	0,3	0,6	-0,8	-0,8	-1,4
2016	0,5	2,2	1,5	0,5	-0,4	-1,2	-1,0	1,3	-0,1	0,6	0,6	1,2	-0,1	-0,6	-0,9
2017	0,3	2,4	1,5	0,2	-0,3	-2,2	-0,9	0,1	-0,1	-0,0	0,3	1,0	-0,6	-0,5	-1,2
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel (%)															
2012	1,0	2,7	8,4	0,5	2,1	-3,9	-0,6	-0,5	-1,0	0,1	-1,3	1,5	-1,0	-1,3	-2,2
2013	-0,1	-4,3	7,1	0,5	2,3	-3,5	-0,5	-0,2	-1,0	-0,3	-1,5	0,6	-1,2	-1,1	-2,5
2014	2,1	10,7	8,2	0,9	3,0	-2,1	-0,7	0,3	-0,4	0,2	-1,5	1,2	-0,9	-0,9	-2,5
2015	1,5	4,8	7,6	1,4	3,4	-3,1	-0,3	1,5	0,2	-0,2	-1,2	1,3	-0,8	-0,2	-2,2
2016	1,9	8,1	7,6	1,0	3,8	-2,4	-0,8	1,0	-1,0	1,2	-1,6	2,0	-1,2	-1,1	-1,9
2017	2,7	8,5	8,7	2,0	4,1	-1,4	0,5	1,4	0,7	2,4	-0,4	2,7	-0,6	-0,6	-2,1
Živě narození mimo manželství (%)															
2012	43,4	37,4	40,5	43,7	45,9	58,7	58,0	48,4	43,8	41,6	37,7	38,4	45,1	35,6	47,7
2013	45,0	38,7	42,2	45,7	46,4	60,7	59,3	49,8	47,1	44,3	38,9	39,6	45,7	37,4	49,8
2014	46,7	40,6	44,3	48,4	49,1	61,6	61,1	52,0	47,9	45,3	41,3	41,4	47,8	39,1	50,4
2015	47,8	41,2	45,7	48,3	49,4	62,6	62,3	53,7	49,7	47,2	42,2	43,1	48,2	40,6	52,2
2016	48,6	41,0	46,0	49,5	50,5	64,4	64,2	54,2	50,7	47,9	43,8	43,0	50,3	41,8	52,8
2017	49,0	41,3	47,8	50,6	50,8	60,1	64,5	55,4	50,4	48,8	44,4	43,6	50,2	43,0	52,7
Index stáří k 31. 12. (%)¹⁾															
2012	113,3	129,2	97,4	113,2	119,2	108,7	100,8	105,2	120,5	113,1	116,2	118,4	116,5	121,1	112,5
2013	115,7	128,3	98,8	116,0	121,8	113,4	105,1	109,1	123,6	116,1	119,6	120,2	119,5	123,6	116,0
2014	117,4	125,8	99,6	118,4	123,8	117,5	108,5	112,5	126,4	118,3	122,1	121,2	122,1	126,3	118,9
2015	119,0	123,8	100,5	120,4	125,3	121,9	111,7	115,8	129,3	120,6	124,2	122,0	123,9	128,6	121,5
2016	120,7	122,4	101,5	122,9	126,7	126,3	115,0	118,4	132,0	122,5	126,7	122,9	126,4	131,1	124,5
2017	122,1	120,9	102,5	125,0	128,3	129,6	117,5	120,8	134,4	124,9	128,7	123,5	128,1	133,0	126,9
Naděje dožití mužů při narození (roky) – dvouleté období															
2012	74,8	77,0	74,9	75,1	75,2	74,0	73,0	75,3	75,6	74,9	75,6	75,2	74,3	74,4	73,3
2013	75,1	77,3	75,2	75,4	75,5	74,1	73,0	75,1	75,9	75,3	75,9	75,4	74,4	74,8	73,8
2014	75,5	77,5	75,7	75,8	76,0	74,1	73,6	75,1	76,2	76,1	76,2	76,0	74,9	75,1	74,1
2015	75,8	77,7	76,2	75,6	76,2	74,4	73,9	75,7	76,6	76,3	76,7	76,3	75,3	75,4	74,2
2016	76,0	78,0	76,5	76,0	76,3	74,4	74,0	76,1	77,0	76,4	77,2	76,5	75,5	75,5	74,4
2017 ²⁾	.	78,1	76,3	76,4	76,2	74,4	74,1	75,7	77,2	76,6	77,0	76,5	75,5	75,5	74,5
Naděje dožití žen při narození (roky) – dvouleté období															
2012	80,8	81,8	80,6	81,0	80,8	79,7	79,0	80,8	81,5	80,7	81,2	81,7	81,0	81,4	79,7
2013	81,0	82,1	80,9	80,9	80,9	80,0	79,0	80,9	81,6	81,1	81,7	81,9	81,1	81,6	80,0
2014	81,4	82,5	81,3	81,2	81,3	80,3	79,3	81,5	81,8	81,6	82,4	82,0	81,9	81,5	80,6
2015	81,6	82,6	81,4	81,5	81,4	80,3	79,6	81,4	81,9	82,1	82,3	82,2	82,0	81,8	80,9
2016	81,7	82,7	81,6	81,6	81,4	80,7	79,5	81,8	82,2	82,4	82,4	82,6	81,6	82,2	81,2
2017 ²⁾	.	82,7	81,6	82,1	81,7	80,5	79,8	81,7	82,4	82,2	82,7	82,7	81,8	82,3	81,1
Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)															
2012	4,1	13,1	4,4	2,3	4,2	6,1	3,7	3,8	2,4	2,2	1,5	3,1	1,5	1,4	1,9
2013	4,2	13,0	4,4	2,4	4,4	6,3	3,8	3,8	2,4	2,2	1,5	3,2	1,6	1,4	1,9
2014	4,3	13,2	4,6	2,4	4,5	6,3	3,9	3,9	2,4	2,2	1,5	3,3	1,6	1,4	2,0
2015	4,4	13,5	4,6	2,6	4,7	6,4	4,0	4,1	2,5	2,3	1,6	3,4	1,6	1,5	2,0
2016	4,7	14,4	4,8	2,8	5,1	6,5	4,1	4,2	2,6	2,6	1,7	3,7	1,7	1,5	2,1
2017	4,9	15,1	5,1	3,0	5,4	6,7	4,3	4,5	2,8	2,9	1,8	3,9	1,8	1,6	2,2

1) počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

2) změna metodiky; data nejsou srovnatelná s předchozími roky

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2012	54,5	60,0	57,6	54,5	56,6	53,7	50,7	52,2	53,7	54,0	53,2	53,9	52,9	53,3	51,8
2013	55,2	60,2	57,6	54,6	57,3	55,0	52,2	52,9	53,7	55,0	54,3	55,8	51,2	55,0	52,1
2014	55,7	60,6	57,9	55,6	57,2	55,2	52,7	54,2	54,6	56,3	55,0	55,9	52,2	54,7	52,8
2015	56,4	60,2	59,0	56,2	58,7	56,8	52,8	55,4	55,4	57,3	54,7	57,1	53,7	56,2	53,2
2016	57,6	61,4	59,2	57,5	58,6	57,8	55,2	56,4	56,5	58,2	56,2	58,0	55,8	55,9	55,2
2017	58,5	63,1	60,2	58,4	59,4	59,3	55,8	56,0	58,4	58,3	57,5	58,0	56,8	56,7	56,6
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)¹⁾ (MPSV)															
2012	7,37	4,16	6,13	6,37	5,94	8,50	10,46	7,75	6,55	7,03	7,63	8,15	8,93	7,82	9,17
2013	8,17	5,14	6,90	7,10	6,45	9,33	11,47	8,46	7,31	7,45	8,05	8,94	9,79	8,34	10,47
2014	7,46	5,03	6,36	6,20	5,70	8,21	10,67	7,72	6,36	6,22	7,35	8,25	8,82	7,36	9,80
2015	6,24	4,20	5,41	5,07	4,62	7,06	8,91	6,36	4,96	5,14	6,22	7,01	7,01	5,98	8,56
2016	5,19	3,35	4,31	4,28	3,56	5,45	7,79	5,17	3,76	4,04	5,17	6,11	5,94	4,92	7,45
2017	3,77	2,34	3,17	3,09	2,55	3,47	5,39	3,76	2,72	2,83	3,80	4,60	4,35	3,43	5,77
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)²⁾ (MPSV)															
2012	2,67	1,15	2,07	1,82	1,94	3,28	4,56	2,92	1,90	2,24	2,64	3,03	3,54	2,73	3,85
2013	3,33	1,77	2,65	2,35	2,38	4,04	5,49	3,53	2,55	2,69	3,14	3,68	4,13	3,27	4,88
2014	3,36	1,96	2,74	2,20	2,24	4,06	5,64	3,45	2,53	2,43	3,06	3,74	4,15	3,01	5,13
2015	2,68	1,68	2,17	1,57	1,73	3,40	4,59	2,67	1,78	1,71	2,43	3,04	3,09	2,28	4,37
2016	2,08	1,28	1,56	1,18	1,25	2,52	3,72	1,95	1,24	1,12	1,81	2,51	2,34	1,67	3,69
2017	1,37	0,77	1,05	0,75	0,71	1,42	2,40	1,31	0,75	0,64	1,13	1,74	1,57	1,08	2,67
Čistý disponibilní důchod domácnosti na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2012	198,5	259,8	218,1	187,9	201,0	174,1	173,2	183,3	192,1	188,1	188,8	195,1	180,2	184,6	179,2
2013	198,4	260,8	213,7	186,4	203,2	177,0	173,3	183,7	192,6	186,9	190,5	198,7	177,5	184,1	178,0
2014	205,0	267,5	220,3	194,4	206,4	183,7	175,8	190,4	200,3	195,8	196,6	205,5	184,8	191,5	185,6
2015	213,6	277,3	225,4	200,7	219,4	194,0	183,9	198,0	209,0	202,5	206,6	216,4	192,8	202,7	192,3
2016	220,5	286,5	230,3	208,1	221,0	204,5	193,1	211,3	215,0	209,2	214,5	221,9	199,8	204,0	199,4
2017
Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)															
2012	21 997	27 182	22 576	20 455	21 752	19 327	20 999	21 672	20 958	20 598	20 644	21 447	20 594	20 036	21 838
2013	22 266	27 410	22 874	20 898	21 999	20 274	21 385	21 993	21 134	20 740	21 194	21 840	20 836	20 576	21 958
2014	22 844	27 750	23 579	21 675	23 175	20 690	21 686	22 772	21 750	21 413	21 757	22 392	21 651	21 094	22 377
2015	23 726	28 677	24 582	22 697	24 135	21 747	22 644	23 946	22 521	22 283	22 600	23 328	21 918	21 770	23 116
2016	24 982	29 906	25 490	24 018	25 388	22 735	24 004	24 764	23 914	23 543	23 953	24 675	23 205	23 242	24 071
2017	26 843	31 878	27 709	25 457	27 879	24 832	25 639	26 752	25 865	25 507	25 783	26 559	24 956	24 814	25 534
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč)³⁾ (MPSV)															
2012	10 793	11 560	10 882	10 680	10 740	10 554	10 697	10 708	10 667	10 557	10 504	10 662	10 465	10 555	10 868
2013	10 985	11 767	11 087	10 872	10 933	10 725	10 881	10 900	10 854	10 745	10 695	10 845	10 644	10 748	11 058
2014	11 090	11 878	11 207	10 985	11 038	10 817	10 979	11 005	10 955	10 853	10 804	10 950	10 744	10 852	11 157
2015	11 363	12 172	11 499	11 260	11 308	11 064	11 240	11 269	11 221	11 123	11 079	11 218	11 009	11 122	11 428
2016	11 475	12 286	11 616	11 375	11 424	11 156	11 341	11 381	11 337	11 241	11 199	11 328	11 119	11 245	11 537
2017	11 866	12 691	12 019	11 765	11 811	11 519	11 718	11 750	11 719	11 629	11 594	11 719	11 504	11 638	11 936
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%)⁴⁾ (ČSSZ)															
2012	22,5	12,2	19,7	23,3	25,8	24,9	25,4	21,4	22,8	26,6	28,3	21,2	24,9	23,5	26,2
2013	23,3	12,6	20,4	24,2	26,7	25,8	26,2	22,3	23,8	27,6	29,3	22,0	25,9	24,5	27,2
2014	24,1	13,0	21,0	25,2	27,4	26,5	27,0	23,1	24,8	28,7	30,3	22,7	26,9	25,4	28,2
2015	24,8	13,2	21,5	25,9	27,9	27,2	27,5	23,8	25,5	29,5	31,1	23,3	27,8	26,1	28,9
2016	25,3	13,5	21,9	26,7	28,3	27,6	27,9	24,4	26,2	30,2	31,8	23,9	28,4	26,7	29,5
2017	25,8	13,6	22,4	27,4	28,7	28,2	28,3	25,0	26,9	30,8	32,5	24,4	29,2	27,3	30,2

1) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let v evidenci úřadu práce na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

2) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, ve jmenovateli data ČSÚ k 31. 12.

3) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

4) včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Hrubý domácí produkt (HDP) na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2012	386,3	807,6	349,5	327,5	347,0	272,4	303,1	300,0	333,4	306,4	324,0	372,1	300,8	324,6	332,8
2013	389,9	812,5	348,7	333,1	363,3	272,5	302,4	302,1	335,3	313,7	327,5	387,6	301,2	330,8	324,6
2014	409,9	834,6	376,8	344,5	388,4	282,1	309,9	317,7	359,2	333,1	341,3	404,5	318,6	365,3	344,3
2015	435,9	917,2	392,9	359,0	405,2	292,2	333,9	337,1	378,0	354,4	356,1	427,9	334,7	374,8	362,0
2016	451,8	937,5	414,4	373,8	422,3	300,9	333,5	352,3	401,1	360,4	373,4	436,4	346,8	391,3	385,2
2017
Vývoj HDP – předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny, %)															
2012	99,2	99,7	99,2	100,5	95,9	98,7	99,5	99,8	98,2	93,4	100,2	101,4	99,4	97,5	99,5
2013	99,5	100,5	98,3	99,4	102,9	98,4	98,6	98,7	98,1	100,4	98,1	102,7	98,3	99,9	95,7
2014	102,7	102,3	104,1	100,7	104,3	101,2	100,4	101,6	103,9	103,5	101,1	102,6	103,5	106,5	102,4
2015	105,3	109,8	103,8	103,1	103,4	101,7	105,3	105,1	104,1	105,4	103,5	105,1	104,0	101,1	103,2
2016	102,6	101,0	105,9	102,8	103,2	101,7	99,1	103,9	105,2	100,8	103,3	100,5	102,0	103,3	105,9
2017
Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy (tis. Kč)															
2012	34,7	40,7	31,5	31,7	17,8	28,6	22,5	37,5	41,1	38,2	37,3	33,7	34,3	30,3	
2013	36,4	42,1	31,5	32,8	18,0	30,8	23,7	38,9	42,8	40,3	42,7	35,5	36,5	31,1	
2014	39,1	44,2	32,7	36,8	22,1	33,8	25,0	43,3	49,3	43,7	41,1	38,8	38,6	35,1	
2015	36,8	41,7	29,9	33,8	20,2	35,0	23,0	41,3	45,4	39,1	42,0	36,2	35,8	31,9	
2016 ¹⁾	37,9	43,0	31,7	33,0	20,0	35,2	23,4	41,1	46,7	43,2	46,2	36,6	34,8	29,4	
2017	
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích²⁾ (tis. fyzických osob)															
2012	776,0	82,2	88,5	44,3	54,0	19,6	52,2	40,4	39,8	43,1	46,4	67,7	40,0	46,3	111,5
2013	767,8	77,9	89,5	45,5	55,3	19,5	49,5	40,4	43,0	43,1	47,0	65,3	39,1	46,3	106,3
2014	782,7	78,9	92,1	45,6	57,6	19,5	50,4	41,7	43,9	44,8	47,3	67,1	40,9	48,2	104,7
2015	806,9	77,5	95,3	47,3	59,7	19,2	52,6	43,4	45,3	46,3	48,1	68,9	44,2	52,0	107,0
2016	831,5	76,7	100,0	49,0	61,1	19,3	56,2	44,0	47,5	47,9	49,9	70,5	46,5	53,0	109,8
2017	849,9	80,3	105,9	50,5	61,6	18,8	59,3	45,0	49,7	48,3	50,6	70,7	47,2	53,8	108,1
Stavební práce "S" podle místa stavby na 1 obyvatele³⁾ (tis. Kč)															
2012	22,7	40,6	18,0	33,1	19,4	18,7	19,2	17,3	18,6	15,9	19,2	22,9	20,0	16,0	21,3
2013	20,9	38,0	15,5	30,4	17,5	16,7	20,3	15,3	14,0	14,5	17,4	22,0	18,7	15,8	19,0
2014	22,6	41,4	16,5	32,8	22,3	23,2	17,5	14,2	17,1	20,9	23,3	23,7	16,3	16,8	19,3
2015	25,4	42,4	19,4	36,5	22,1	22,7	19,0	20,8	22,4	24,0	23,8	30,6	21,0	15,7	21,6
2016	22,3	43,5	16,8	27,6	23,0	15,6	18,7	18,0	18,0	21,6	21,9	21,9	18,2	15,0	17,2
2017	23,0	43,8	19,1	32,4	21,7	18,9	19,5	17,3	19,5	19,1	22,7	23,0	19,3	15,6	15,6
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2012	2,8	3,2	4,6	3,1	2,5	1,8	1,5	2,9	2,5	2,5	2,5	3,2	2,3	1,9	2,2
2013	2,4	3,1	4,1	2,1	2,5	1,4	1,1	1,8	1,9	2,0	2,3	3,0	1,9	1,4	2,0
2014	2,3	3,9	3,2	2,0	2,4	1,1	0,9	1,6	1,9	1,9	2,0	2,8	2,2	1,4	1,6
2015	2,4	4,1	3,7	2,0	2,1	1,4	1,0	1,4	1,9	2,1	2,0	2,8	1,7	1,6	1,8
2016	2,6	4,8	3,6	1,9	2,7	1,7	0,9	1,8	1,9	2,4	1,9	3,3	2,1	1,7	1,7
2017	2,7	4,5	4,0	2,0	2,8	1,3	1,2	1,5	2,2	2,2	2,0	3,6	2,3	1,7	1,9
Počet přenocování hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních na 1 000 obyvatel															
2012	4 118	11 613	1 645	4 956	2 681	15 792	1 404	5 854	6 089	2 008	2 285	2 242	2 476	2 959	1 641
2013	4 120	11 773	1 593	5 010	2 565	15 226	1 431	5 823	5 813	2 008	2 312	2 429	2 552	3 027	1 591
2014	4 081	11 790	1 502	5 074	2 552	15 015	1 440	5 092	5 565	1 981	2 256	2 539	2 512	3 160	1 595
2015	4 467	12 608	1 677	5 718	2 983	15 468	1 596	5 859	6 571	2 286	2 358	2 619	2 801	3 438	1 835
2016	4 704	13 197	1 724	6 208	2 999	16 301	1 752	6 092	6 823	2 438	2 528	2 800	3 043	3 521	1 940
2017	5 026	14 034	1 802	6 287	3 194	17 429	1 902	6 520	7 448	2 565	2 711	3 200	3 207	3 609	2 113

1) semidefinitivní údaje

2) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

3) podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1–4 (t/km²) (ČHMÚ)															
2012	1,96	0,77	1,95	0,79	0,93	2,83	10,62	0,46	1,06	2,57	0,36	0,29	0,73	1,24	3,77
2013	1,76	1,04	1,92	0,77	0,92	2,87	7,81	0,51	1,01	2,65	0,35	0,31	0,74	1,20	3,66
2014	1,61	0,51	1,81	0,65	0,86	2,88	6,88	0,41	0,86	2,61	0,27	0,27	0,72	1,07	3,46
2015 ¹⁾	1,56	0,50	1,79	0,62	0,86	2,94	6,25	0,47	0,91	2,60	0,29	0,24	0,74	1,07	3,31
2016
2017
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1–4 (t/km²) (ČHMÚ)															
2012	2,45	13,83	2,59	1,04	1,21	2,51	8,54	1,05	1,34	3,14	1,32	1,77	1,63	1,56	4,43
2013	2,30	13,41	2,37	1,02	1,15	2,21	7,37	1,02	1,37	2,96	1,33	1,70	1,58	1,48	4,47
2014	2,16	12,73	2,35	0,94	1,04	1,96	6,42	0,96	1,31	3,08	1,30	1,65	1,52	1,46	4,18
2015 ¹⁾	2,08	11,83	2,29	0,89	1,04	2,10	5,91	0,96	1,26	2,81	1,23	1,65	1,51	1,45	4,12
2016
2017
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2012	1 897	4 827	1 478	1 899	1 627	538	1 766	1 116	681	827	733	1 934	1 117	959	2 499
2013	1 915	5 029	1 565	1 611	1 694	661	1 529	1 148	730	847	798	1 923	1 163	1 472	2 269
2014	1 923	5 023	1 344	1 765	2 253	517	1 615	1 017	770	1 352	1 013	1 901	1 018	1 217	2 145
2015	2 205	4 909	1 420	2 420	2 012	629	1 757	1 014	1 071	1 402	1 341	3 098	1 559	1 701	2 285
2016	2 064	4 675	1 364	2 426	3 086	592	1 775	975	899	1 546	946	2 388	945	1 453	2 148
2017
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2012	308	304	375	311	243	285	318	276	274	294	326	277	318	300	318
2013	307	303	372	315	231	289	327	265	275	299	318	288	308	297	317
2014	310	301	355	325	252	307	318	271	272	303	329	295	312	308	325
2015	317	301	374	346	283	297	321	266	295	315	335	297	330	299	313
2016	339	309	397	372	330	339	348	302	304	332	367	309	350	314	341
2017
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu (%)															
2012	13,9	16,3	10,7	14,4	18,3	12,8	11,5	13,5	17,1	13,5	16,2	12,3	13,5	17,2	13,4
2013	13,9	16,8	10,9	14,0	17,8	13,1	10,7	14,6	17,1	14,1	16,9	10,9	12,0	17,4	14,9
2014	14,3	16,5	11,7	13,6	17,7	13,1	12,2	13,8	17,0	14,2	16,9	11,8	13,3	18,9	14,9
2015	14,5	16,8	12,0	14,3	17,1	13,8	13,2	12,4	15,7	15,1	16,0	12,6	13,3	18,7	15,5
2016	14,5	17,3	12,3	14,4	16,0	12,8	12,3	12,5	16,1	14,8	15,2	13,7	13,1	19,9	14,5
2017
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)															
2012	87,9	106,3	88,6	86,6	81,6	82,9	79,3	84,0	81,8	79,5	79,7	92,6	83,5	76,8	91,5
2013	87,2	111,4	85,5	86,2	80,5	81,8	79,0	82,0	78,1	77,1	79,0	91,2	81,7	76,2	90,7
2014	87,3	106,0	82,9	84,7	87,3	83,0	90,3	86,9	77,6	75,7	77,7	91,5	82,5	75,7	88,9
2015	87,9	106,0	83,5	85,4	87,6	83,4	89,1	86,5	79,9	77,8	79,3	92,4	82,2	75,6	90,8
2016	88,3	107,9	86,1	84,7	87,4	84,5	90,2	86,6	79,2	77,3	78,6	92,9	81,3	74,9	89,8
2017	88,7	109,3	85,3	84,6	88,6	85,5	89,6	86,8	80,2	78,0	79,1	92,9	83,5	75,9	89,1
Investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2012	2 438	1 468	2 786	1 920	2 245	1 662	2 664	2 973	2 681	2 947	2 649	2 594	2 428	2 007	2 911
2013	2 576	1 549	2 687	2 303	2 322	1 558	4 198	2 173	2 536	3 363	2 687	2 174	1 902	2 080	3 676
2014	2 983	1 154	2 562	2 757	4 344	3 171	3 296	1 106	1 839	3 673	5 513	2 665	2 418	3 504	4 718
2015	3 804	1 160	3 038	3 176	2 106	2 784	5 168	1 258	2 230	7 983	6 887	5 286	3 879	2 591	5 526
2016	2 411	2 981	1 445	1 170	2 545	2 608	7 610	1 002	1 506	2 391	1 757	1 896	1 270	770	2 986
2017

¹⁾ vč. přemísťujících se zdrojů (např. zařízení na recyklaci stavebních odpadů a asfaltových směsí)

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Pardubického kraje v letech 2001–2017

	Měřicí jednotka	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	osoby	507 176	506 534	505 486	505 285	506 024	507 751	511 400	515 185
v tom ve věku: 0–14 let		83 924	82 141	80 209	78 779	77 269	76 023	75 354	74 997
15–64 let		351 803	352 710	353 347	353 911	355 252	357 121	360 216	362 393
65 a více let		71 449	71 683	71 930	72 595	73 503	74 607	75 830	77 795
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	38,7	39,0	39,3	39,6	39,8	40,0	40,2	40,4
Sňatky		2 515	2 561	2 260	2 343	2 468	2 603	2 765	2 470
Rozvody		1 400	1 391	1 433	1 463	1 417	1 330	1 400	1 292
Živě narození	osoby	4 466	4 653	4 645	4 821	4 909	5 248	5 709	5 752
Zemřelí	osoby	5 053	5 230	5 354	5 208	5 168	5 164	5 134	5 087
Přirození přírůstek/úbytek	osoby	-587	-577	-709	-387	-259	84	575	665
Přistěhovalí	osoby	3 236	4 329	4 847	4 629	4 996	5 525	7 688	7 120
Vystěhovalí	osoby	3 734	4 394	5 186	4 443	3 998	3 882	4 614	4 000
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	-498	-65	-339	186	998	1 643	3 074	3 120
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-1 085	-642	-1 048	-201	739	1 727	3 649	3 785
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele	tis. Kč	120,6	126,5	131,1	138,7	148,7	156,2	167,0	177,6
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	248,3	251,6	252,5	247,3	249,4	251,3	251,3	254,3
Ekonomicky neaktivní (15 a více let)	tis. osob	174,5	172,2	172,8	178,5	177,8	178,3	182,1	183,4
Míra ekonomické aktivity	%	58,7	59,4	59,4	58,1	58,4	58,5	58,0	58,1
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	osoby	19 911	21 865	24 165	24 399	22 782	19 369	15 417	16 998
Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)	%	6,11	5,15	4,01	4,51
Prům. měsíční starobní důchod sólo ²⁾	Kč	6 661	6 681	6 912	7 096	7 561	7 997	8 545	9 437
Lékaři na 1 000 obyvatel	osoby	3,1	3,2	3,3	3,3	3,3	3,3	3,6	3,7
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby								
mateřských škol		14 941	15 360	15 344	15 257	15 235	15 323	15 549	16 074
základních škol		54 344	52 721	51 016	49 307	47 690	45 852	44 046	42 521
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		.	.	27 505	27 136	26 840	26 761	26 435	26 156
Studenti vysokých škol ³⁾ (stav k 31. 12.)	osoby	4 664	5 180	6 151	6 730	7 505	8 333	8 815	9 244
Registrované trestné činy na 1 000 obyv.		20,9	22,3	20,8	20,8	20,3	18,9	20,6	19,6
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
Hrubý domácí produkt	mil. Kč	107 639	112 342	118 133	126 255	131 710	144 670	159 085	162 278
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	102,0	102,4	104,4	103,3	105,6	110,1	106,0	101,3
Výdaje na výzkum a vývoj	mil. Kč	1 641	1 893	1 958	1 916
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		92 074	95 811	100 881	102 319	103 975	105 304	106 972	109 524
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	.	.	7 250	8 873	7 605	7 220	8 355	8 532
Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾	fyz. os.	40 629	43 064	48 819	48 077	47 664	46 868	48 621	50 609
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾	mil. Kč	7 656	8 475	9 993	11 105	11 850	11 945	9 619	13 231
Dokončené byty		1 479	1 424	1 189	1 580	1 400	1 515	1 866	1 847
Hosté v hromadných ubyt. zařízeních	tis. osob	312,8	302,0	326,7	358,4	329,4	353,1	388,2	360,9
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)									
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	274 473	274 231	274 059	273 813	273 483	273 283	273 029	272 811
z toho orná půda		201 597	201 364	201 173	200 890	200 100	199 935	199 832	199 532
Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	177 378	177 619	177 792	178 047	178 362	178 576	178 836	179 055
z toho: lesní pozemky		132 553	132 692	132 768	132 883	133 109	133 225	133 319	133 398
zastavěné plochy a nádvoří		7 120	7 139	7 151	7 169	7 183	7 189	7 215	7 234
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	90,9	90,9	93,0	90,1	90,1	87,4	90,6	84,9
Produkce komunál. odpadu na 1 obyv.	kg	207	275	267	269	270	291	283	288
Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	1 709	1 107	1 444	2 403	2 202	2 866	1 329	1 629

¹⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

²⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; od roku 2010 podle metodiky MPSV bez poměrného starob. důchodu; data za prosinec

³⁾ studenti státního občanství ČR s místem výuky v kraji

⁴⁾ průměrný evidenční počet zaměstnanců v podnicích se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převážující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozv. elektřiny, plynu, tepla a klimatiz. vzduchu

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
516 329	517 164	⁶⁾ 516 411	516 440	515 985	516 372	516 149	517 087	518 337	Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)
75 260	76 015	⁶⁾ 77 030	77 616	77 936	78 671	79 315	80 394	81 098	v tom ve věku: 0–14 let
361 150	359 758	⁶⁾ 354 670	351 073	347 586	344 618	341 189	338 204	335 911	15–64 let
79 919	81 391	⁶⁾ 84 711	87 751	90 463	93 083	95 645	98 489	101 328	65 a více let
40,6	40,8	⁶⁾ 41,0	41,2	41,5	41,7	41,9	42,1	42,3	Průměrný věk (stav k 31. 12.)
2 223	2 166	2 228	2 205	2 057	2 232	2 382	2 472	2 450	Sňatky
1 361	1 281	1 258	1 275	1 257	1 330	1 219	1 171	1 327	Rozvody
5 644	5 721	5 312	5 385	5 077	5 410	5 302	5 533	5 372	Živě narození
5 003	5 320	5 365	5 403	5 392	5 123	5 440	5 234	5 389	Zemřelí
641	401	-53	-18	-315	287	-138	299	-17	Přirozený přírůstek/úbytek
4 726	4 473	3 927	4 304	4 156	4 276	4 190	4 969	5 544	Přistěhovalí
4 223	4 039	3 723	4 257	4 296	4 176	4 275	4 330	4 277	Vystěhovalí
503	434	204	47	-140	100	-85	639	1 267	Přírůstek/úbytek stěhováním
1 144	835	151	29	-455	387	-223	938	1 250	Celkový přírůstek/úbytek
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
182,5	180,4	182,7	188,1	186,9	195,8	202,5	209,2	.	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele
254,9	253,4	252,4	257,0	263,2	263,3	262,7	264,0	261,7	Ekonomicky aktivní (pracovní síla)
186,0	187,5	187,2	182,2	175,2	174,4	174,7	172,7	174,7	Ekonomicky neaktivní (15 a více let)
57,8	57,5	57,4	58,5	60,0	60,2	60,1	60,5	60,0	Míra ekonomické aktivity
26 817	27 359	23 631	25 264	26 371	21 938	18 075	14 407	10 152	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)
7,32	7,45	6,51	7,03	7,45	6,22	5,14	4,04	2,83	Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)
9 835	9 913	10 337	10 557	10 745	10 853	11 123	11 241	11 629	Prům. měsíční starobní důchod sólo ²⁾
3,8	3,8	3,9	3,9	4,0	4,1	3,9	4,0	.	Lékaři na 1 000 obyvatel
16 629	17 490	17 994	18 572	18 976	19 059	18 915	18 562	18 387	Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.) mateřských škol
41 266	40 955	41 184	41 505	42 295	43 155	44 013	44 988	45 746	základních škol středních škol vč. konzervatoří (denní studium)
25 867	25 062	23 549	22 119	21 296	20 987	20 879	20 994	20 956	Studenti vysokých škol ³⁾ (stav k 31. 12.)
10 063	10 391	10 541	10 356	10 276	9 612	8 195	7 415	6 778	Registrované trestné činy na 1 000 obyv.
17,9	17,2	17,7	17,4	17,6	16,2	13,2	11,5	11,2	
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
156 890	159 941	165 724	158 240	161 809	171 921	182 983	186 151	.	Hrubý domácí produkt
95,6	105,0	103,4	93,4	100,4	103,5	105,4	100,8	.	předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)
1 865	2 136	2 472	2 783	2 687	2 727	2 650	2 532	.	Výdaje na výzkum a vývoj
109 449	112 121	114 072	115 333 ⁷⁾	115 116	116 363	117 554	118 810	120 124	Registrované subjekty (stav k 31. 12.)
7 171	7 296	8 907	9 503	9 855	11 322	10 419	⁸⁾ 10 765	.	Produkce zemědělského odvětví
42 608	41 752	43 225	43 092	43 097	44 847	46 321	47 944	48 260	Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾
11 121	9 227	8 384	8 214	7 499	10 807	12 366	11 168	9 905	Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾
1 612	1 644	1 274	1 295	1 021	996	1 096	1 224	1 136	Dokončené byty
321,0	317,1	323,9 ⁹⁾	366,4	369,2	359,7	413,4	443,7	468,3	Hosté v hromadných ubyt. zařízeních
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)									
272 430	272 179	271 914	271 564	271 146	270 881	270 566	270 348	270 150	Zemědělská půda (stav k 31. 12.)
198 929	198 403	197 792	197 580	196 823	196 335	195 891	195 227	194 592	z toho orná půda
179 433	179 697	179 972	180 325	180 744	181 014	181 330	181 552	181 761	Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)
133 569	133 692	133 787	133 996	134 181	134 324	134 532	134 607	134 650	z toho: lesní pozemky
7 256	7 285	7 320	7 328	7 462	7 457	7 454	7 466	7 463	zastavěné plochy a nádvoří
84,3	81,8	80,9	79,5	77,1	75,7	77,8	77,3	78,0	Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele
283	.	273	294	299	303	315	332	.	Produkce komunál. odpadu na 1 obyv.
2 101	2 235	2 283	2 947	3 363	3 673	7 983	2 391	.	Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele

⁵⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností⁶⁾ údaje od roku 2011 navazují na výsledky SLDB 2011 podle místa trvalého pobytu⁷⁾ od roku 2013 vlivem zpřesnění dat podle Registru osob nejsou údaje plně srovnatelné s předchozími roky⁸⁾ semidefinitivní výsledky⁹⁾ od roku 2012 revidované údaje na základě výsledků šetření MMR

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	osoby	516 440	515 985	516 372	516 149	517 087	518 337
v tom: muži		255 018	254 797	255 137	255 159	255 691	256 604
ženy		261 422	261 188	261 235	260 990	261 396	261 733
z toho cizinci (bez azylantů)		11 115	11 301	11 559	12 011	13 305	15 157
Sňatky		2 205	2 057	2 232	2 382	2 472	2 450
Rozvody		1 275	1 257	1 330	1 219	1 171	1 327
Rozvody na 100 sňatků	%	57,8	61,1	59,6	51,2	47,4	54,2
Živě narození	osoby	5 385	5 077	5 410	5 302	5 533	5 372
z toho mimo manželství	%	41,6	44,3	45,3	47,2	47,9	48,8
Úhrnná plodnost ¹⁾		1,51	1,45	1,58	1,58	1,68	1,67
Potraty		1 562	1 545	1 460	1 492	1 506	1 528
z toho umělá přerušeni těhotenství		797	819	735	758	758	748
Potraty na 100 narozených	%	28,9	30,3	26,9	28,1	27,1	28,4
z toho umělá přerušeni těhotenství		14,7	16,1	13,5	14,3	13,6	13,9
Zemřelí	osoby	5 403	5 392	5 123	5 440	5 234	5 389
z toho podle příčin smrti:							
nemoci oběhové soustavy		2 548	2 469	2 352	2 440	2 222	2 378
novotvary		1 375	1 296	1 220	1 294	1 383	1 315
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-18	-315	287	-138	299	-17
Přistěhovalí	osoby	4 304	4 156	4 276	4 190	4 969	5 544
z toho z ciziny		1 042	849	903	906	1 232	1 832
Vystěhovalí	osoby	4 257	4 296	4 176	4 275	4 330	4 277
z toho do ciziny		633	731	546	406	371	381
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	47	-140	100	-85	639	1 267
z toho s cizinou		409	118	357	500	861	1 451
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	29	-455	387	-223	938	1 250
Na 1 000 obyvatel							
živě narození	‰	10,4	9,8	10,5	10,3	10,7	10,4
zemřelí	‰	10,5	10,5	9,9	10,5	10,1	10,4
přirozený přírůstek/úbytek	‰	-0,0	-0,6	0,6	-0,3	0,6	-0,0
přistěhovalí	‰	8,3	8,1	8,3	8,1	9,6	10,7
vystěhovalí	‰	8,2	8,3	8,1	8,3	8,4	8,3
přírůstek/úbytek stěhováním	‰	0,1	-0,3	0,2	-0,2	1,2	2,4
celkový přírůstek/úbytek	‰	0,1	-0,9	0,7	-0,4	1,8	2,4
Kojenecká úmrtnost ²⁾	‰	3,0	2,0	2,2	1,9	1,8	2,0
Novorozenecká úmrtnost ³⁾	‰	1,9	1,4	1,3	0,8	1,3	1,3
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.) ve věku:							
0–14 let	osoby	77 616	77 936	78 671	79 315	80 394	81 098
%		15,0	15,1	15,2	15,4	15,5	15,6
15–64 let	osoby	351 073	347 586	344 618	341 189	338 204	335 911
%		68,0	67,4	66,7	66,1	65,4	64,8
65 a více let	osoby	87 751	90 463	93 083	95 645	98 489	101 328
%		17,0	17,5	18,0	18,5	19,0	19,5
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	41,2	41,5	41,7	41,9	42,1	42,3
v tom: muži		39,8	40,0	40,2	40,5	40,7	40,9
ženy		42,7	42,9	43,1	43,3	43,5	43,7
Index stáří (stav k 31. 12.) ⁴⁾	%	113,1	116,1	118,3	120,6	122,5	124,9
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ⁵⁾	%	47,1	48,4	49,8	51,3	52,9	54,3
Naděje dožití (dvoutelé období) ⁶⁾	roky						
muži při narození		74,9	75,3	76,1	76,3	76,4	76,6
ženy při narození		80,7	81,1	81,6	82,1	82,4	82,2
muži ve věku 65 let		15,8	16,0	16,2	16,1	16,1	16,4
ženy ve věku 65 let		18,7	18,9	19,3	19,6	20,0	19,9

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 1 roku na 1 000 živě narozených dětí

³⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených dětí

⁴⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

⁵⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

⁶⁾ změna metodiky; data nejsou srovnatelná s předchozími roky

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2012	2013	2014	2015	2016	2017
VYBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL¹⁾							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	439,2	438,4	437,7	437,4	436,7	431,3
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	16,0	14,9	12,9	13,7	14,1	13,3
střední bez maturity	%	39,3	36,8	38,2	38,0	36,8	35,6
střední s maturitou	%	33,1	35,0	33,7	32,9	33,7	34,7
vysokoškolské vč. vyššího odborného	%	11,6	13,2	15,1	15,3	15,5	16,3
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	257,0	263,2	263,3	262,7	264,0	261,7
v tom: zaměstnaní		237,2	241,0	246,5	250,7	254,3	254,6
z toho ženy		101,3	104,5	107,0	109,4	112,2	110,4
nezaměstnaní		19,9	22,1	16,8	12,0	9,7	7,2
z toho ženy		10,8	12,5	9,6	6,3	4,3	3,8
Ekonomicky neaktivní ve věku 15 a více let	tis. osob	182,2	175,2	174,4	174,7	172,7	174,7
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci ²⁾	%	85,6	84,8	84,4	84,1	84,8	85,4
zaměstnavatelé	%	2,0	2,4	2,6	3,2	3,1	2,8
pracující na vlastní účet	%	12,0	12,0	12,3	12,1	11,3	11,1
Zaměstnaní pracující v kraji	tis. osob	235,8	240,3	249,5	251,7	249,1	.
v tom podle sektorů:							
primární (zemědělství, lesnictví, rybářství)	%	5,2	5,2	5,1	4,9	4,8	.
sekundární (průmysl a stavebnictví)	%	44,1	44,1	44,4	45,0	44,6	.
terciární (služby)	%	50,7	50,7	50,5	50,1	50,6	.
Míra ekonomické aktivity	%	58,5	60,0	60,2	60,1	60,5	60,0
v tom: muži		67,3	68,0	68,4	68,5	68,8	68,8
ženy		50,1	52,3	52,2	51,9	52,4	51,4
Míra zaměstnanosti	%	54,0	55,0	56,3	57,3	58,2	58,3
v tom: muži		63,1	63,6	65,0	65,8	66,3	67,3
ženy		45,2	46,7	47,9	49,1	50,4	49,7
Obecná míra nezaměstnanosti	%	7,7	8,4	6,4	4,6	3,7	2,7
v tom: muži		6,2	6,6	4,9	3,9	3,7	2,3
ženy		9,67	10,70	8,22	5,43	3,71	3,32
NEZAMĚŠTNANOST (stav k 31. 12.; MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce	osoby	25 264	26 371	21 938	18 075	14 407	10 152
z toho: ženy		12 094	12 674	10 783	8 903	7 038	4 878
absolventi škol a mladiství		2 012	2 099	1 343	1 008	767	505
osoby se zdravotním postižením		3 371	3 398	3 178	2 899	2 555	1 993
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti		5 511	5 839	5 954	5 769	5 341	4 237
dosažitelní		24 766	25 955	21 471	17 560	13 657	9 485
v tom podle věku:							
do 19 let		1 250	1 106	761	654	575	394
20–24 let		3 602	3 452	2 610	1 956	1 352	877
25–34 let		5 407	5 560	4 543	3 655	2 777	1 936
35–44 let		5 605	6 183	5 207	4 245	3 320	2 198
45–54 let		5 360	5 543	4 512	3 847	3 083	2 245
55 a více let		4 040	4 527	4 305	3 718	3 300	2 502
průměrný věk	roky	38,6	39,5	40,8	41,3	42,2	42,8
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:	osoby						
základní a bez vzdělání		6 293	6 980	5 580	4 742	3 882	2 803
střední bez maturity		11 922	11 818	9 880	7 929	6 317	4 389
střední s maturitou		5 583	5 867	5 035	4 171	3 228	2 267
vyšší odborné vč. nástavbového		266	267	200	194	132	90
vysokoškolské		1 200	1 439	1 243	1 039	848	603
z toho podle klasifikace zaměstnání:							
nemanuální pracovníci	osoby	8 039	10 911	9 153	7 438	5 674	3 920
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		1 936	2 873	2 542	2 081	1 621	1 110
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		6 103	8 038	6 611	5 357	4 053	2 810
manuální pracovníci	osoby	12 240	15 101	12 435	10 303	8 439	6 033
kvalifikovaní (třídy 6–8)		7 064	8 737	6 472	5 135	3 906	2 887
nekvalifikovaní (třída 9)		5 176	6 364	5 963	5 168	4 533	3 146

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj

pokračování

	Měřicí jednotka	2012	2013	2014	2015	2016	2017
v tom podle délky evidence:	osoby						
do 3 měsíců		8 292	7 907	6 931	6 689	5 974	4 935
3–6 měsíců		4 852	4 570	3 576	3 079	2 677	1 708
6–12 měsíců		4 254	4 535	3 066	2 473	1 965	1 356
od 1 roku do 2 let		3 430	4 275	3 137	1 757	1 291	816
více než 2 roky		4 436	5 084	5 228	4 077	2 500	1 337
Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti	Kč	5 791	6 091	5 776	5 995	6 213	6 641
Podíl nezaměstnaných osob ³⁾	%	7,03	7,45	6,22	5,14	4,04	2,83
v tom: muži		7,19	7,62	6,23	5,14	4,07	2,89
ženy		6,85	7,28	6,22	5,14	4,00	2,76
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ⁴⁾	%	2,24	2,69	2,43	1,71	1,12	0,64
Pracovní místa v evidenci úřadu práce	místa	1 857	2 393	3 465	6 168	9 687	19 953
Uchazeči na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce	osoby	13,6	11,0	6,3	2,9	1,5	0,5
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	97 160	96 422	101 043	104 544	108 058	.
na 1 obyvatele	tis. Kč	188,1	186,9	195,8	202,5	209,2	.
průměr ČR = 100	%	94,8	94,2	95,5	94,8	94,9	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁵⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	23 080	23 187	23 879	24 856	26 087	28 006
v tom: muži		25 180	25 081	25 901	27 207	28 317	30 383
ženy		20 199	20 485	21 078	21 627	22 885	24 630
Medián mezd	Kč	20 598	20 740	21 413	22 283	23 543	25 507
v tom: muži		21 935	22 083	22 987	24 205	25 306	27 487
ženy		18 621	18 838	19 431	20 072	21 343	23 240
VZDĚLÁVÁNÍ (MŠMT)							
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby						
mateřských škol		18 572	18 976	19 059	18 915	18 562	18 387
základních škol		41 505	42 295	43 155	44 013	44 988	45 746
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		22 119	21 296	20 987	20 879	20 994	20 956
vyšších odborných škol (denní studium)		1 142	1 147	1 083	927	777	673
Studenti vysokých škol (občané ČR, stav k 31. 12.)	osoby						
s trvalým bydlištěm v kraji		16 834	16 336	15 276	13 917	12 928	12 307
s místem výuky v kraji		10 356	10 276	9 612	8 195	7 415	6 778
z toho v prezenčním studiu	%	80,8	80,9	81,7	81,4	79,6	77,1
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	osoby	2 035	2 112	2 003	1 969	1 810	1 662
ZDRAVOTNICTVÍ (ÚZIS, ČSÚ)							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	přep. os.	2 003	2 055	2 135	2 038	2 048	.
na 1 000 obyvatel		3,9	4,0	4,1	3,9	4,0	.
Nemocnice							
lůžka		2 557	2 500	2 504	2 534	2 487	.
případy hospitalizace ⁶⁾	v tis.	90,1	89,2	91,1	88,4	88,9	.
průměrná ošetrovací doba	dny	7,27	7,26	7,26	7,32	6,90	.
využití lůžek	dny	255,9	256,1	264,0	255,3	246,7	.
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	%	3,533	3,692	3,854	4,261	4,464	4,550
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	kalendář. dny	45,4	43,7	46,1	42,5	43,8	43,2
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA (MPSV)⁷⁾							
Počet vyplacených dávek celkem (vč. péčovské péče)	v tis.	563,1	564,4	556,0	535,7	505,8	467,5
z toho přídavek na dítě		297,0	292,9	279,5	259,1	232,6	198,0
Výdaje na dávky celkem (vč. péčovské péče)	mil. Kč	1 683	1 725	1 708	1 695	1 687	1 673
z toho přídavek na dítě		179	177	169	156	140	119
Výdaje na dávky státní sociální podpory (vč. péčovské péče) na 1 obyvatele	Kč	3 259	3 345	3 310	3 283	3 266	3 234

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – sociální vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2012	2013	2014	2015	2016	2017
ZÁŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB (MPSV)							
Lůžka v domovech pro seniory		2 195	2 169	2 122	2 067	2 208	2 103
na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let		25,0	24,0	22,8	21,6	22,4	20,8
Lůžka v domovech se zvláštním režimem		485	539	930	1 087	1 116	1 108
Lůžka v domovech pro osoby se zdravotním postižením		758	735	733	696	660	646
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (stav v prosinci; ČSSZ)							
Příjemci starobního důchodu celkem ⁸⁾	osoby	117 376	117 289	118 401	119 783	120 677	121 313
z toho ženy		72 779	72 412	72 769	73 300	73 405	73 333
Příjemci starobního důchodu sólo ⁹⁾	osoby	86 346	86 407	87 504	88 914	89 896	90 645
Příjemci předčasného starobního důchodu ^{8,10)}	osoby	31 232	32 406	33 967	35 277	36 395	37 306
z toho ženy		17 695	18 336	19 114	19 817	20 411	20 910
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (včetně souběhu)	%	26,6	27,6	28,7	29,5	30,2	30,8
v tom: muži		30,4	31,4	32,5	33,3	33,8	34,2
ženy		24,3	25,3	26,3	27,0	27,8	28,5
Průměrný měsíční starobní důchod sólo ⁹⁾	Kč	10 557	10 745	10 853	11 123	11 241	11 629
v tom: muži		11 626	11 823	11 935	12 221	12 346	12 760
ženy		9 635	9 808	9 901	10 150	10 248	10 597
Podíl průměrného starobního důchodu sólo ⁹⁾ na mzdovém mediánu	%	51,3	51,8	50,7	49,9	47,7	45,6
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ (ČSSZ)							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	818 071	832 178	949 659	1 048 117	1 163 863	1 253 602
v tom dávky:							
nemocenské		487 171	505 527	603 807	682 957	768 788	830 807
ošetřovné		30 104	35 794	37 787	48 409	52 803	63 916
peněžitá pomoc v mateřství		300 603	290 652	307 796	316 569	342 070	358 658
vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství		193	205	269	182	202	221
KRIMINALITA, NEHODY (Policejní prezidium ČR)							
Registrované trestné činy		8 994	9 092	8 380	6 812	5 933	5 808
na 1 000 obyvatel		17,4	17,6	16,2	13,2	11,5	11,2
Objasněné trestné činy		4 577	4 805	4 645	4 075	3 791	3 765
Hlášené dopravní nehody		3 726	3 622	3 451	3 482	3 695	3 970
na 1 000 obyvatel		7,2	7,0	6,7	6,7	7,2	7,7
Usmrčené osoby při dopravních nehodách	osoby	42	35	34	46	38	30
Podíl bodovaných řidičů z registrovaných řidičů celkem ¹¹⁾	%	7,7	7,6	7,7	7,5	7,7	6,7
Požáry		765	622	630	808	660	680
na 1 000 obyvatel		1,5	1,2	1,2	1,6	1,3	1,3
přímá škoda	mil. Kč	119	157	252	124	179	202

1) údaje podle kraje obvyklého bydliště (kromě struktury zaměstnaných podle sektorů)

2) zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

3) podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

4) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci úřadu práce na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ

5) pramen: MPSV (Informační systém o průměrném výděлку) a MF (Informační systém o platu a služebním příjmu)

6) do roku 2015 počet hospitalizovaných pacientů

7) data do roku 2012 podle výplatního místa, od roku 2013 podle místa trvalého bydliště příjemce

8) včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

9) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

10) předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

11) bodovaný řidič se dopustil přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče

12) některé LDN se staly součástí nemocnic

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2012	2013	2014	2015	2016	2017
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	158 240	161 809	171 921	182 983	186 151	.
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	93,4	100,4	103,5	105,4	100,8	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	tis. Kč	306,4	313,7	333,1	354,4	360,4	.
průměr ČR = 100	%	79,3	80,5	81,3	81,3	79,8	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	tis. Kč	671,2	673,4	689,1	726,9	747,3	.
průměr ČR = 100	%	83,7	83,5	81,6	82,0	82,2	.
Hrubá přidaná hodnota	mil. Kč	142 205	144 839	155 425	164 660	167 399	.
v tom sektory: primární	%	4,4	4,2	4,3	3,8	3,4	.
sekundární	%	41,8	43,0	43,5	45,4	44,7	.
terciární	%	53,8	52,7	52,2	50,8	51,9	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	38 030	35 134	40 329	49 396	.	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	tis. Kč	73,6	68,1	78,1	95,7	.	.
průměr ČR = 100	%	73,6	69,7	75,9	82,9	.	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) pracující v kraji	osoby	235 761	240 282	249 487	251 742	249 094	.
z toho zaměstnanci		208 157	209 456	218 439	219 042	217 804	.
MÍSTNÍ ROZPOČTY¹⁾ (Ministerstvo financí)							
Příjmy celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	17 043	17 750	18 958	21 134	20 448	22 147
Výdaje celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	16 540	16 703	18 118	20 249	18 373	20 695
z toho: běžné výdaje		13 213	13 501	13 881	14 828	15 339	16 780
kapitálové výdaje		3 326	3 202	4 237	5 421	3 034	3 915
NÁKLADY PRÁCE							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	29 756	30 240	31 258	32 392	33 985	.
z toho: přímé náklady		21 642	21 965	22 664	23 473	24 683	.
sociální náklady a výdaje		7 685	7 853	8 114	8 425	8 830	.
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	2 783	2 687	2 727	2 650	2 532	.
z toho: mzdové		1 180	1 179	1 300	1 300	1 348	.
financované z veřejných zdrojů ČR		638	596	565	497	460	.
Zaměstnanci ve výzkumu a vývoji	přep. os.	2 618	2 562	2 585	2 409	2 353	.
z toho výzkumní pracovníci		1 347	1 287	1 276	1 138	1 141	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE²⁾							
Podíl domácností vybavených počítačem	%	69,4	70,7	71,7	73,6	74,9	.
Podíl domácností s připojením k internetu	%	66,8	69,0	71,3	73,3	75,0	.
ORGANIZAČNÍ STATISTIKA³⁾							
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		115 333	115 116	116 363	117 554	118 810	120 124
z toho živnostníci		85 494	78 892	81 402	82 485	83 583	85 838
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou		64 564	62 706	61 768	61 512	61 239	62 734
z toho živnostníci		45 449	39 774	40 979	41 236	41 539	42 833
Vzniklé subjekty		4 356	3 942	3 461	3 900	3 985	3 764
z toho živnostníci		3 037	2 561	2 509	2 511	2 692	2 466
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	9 503	9 855	11 322	10 419 ^{B)}	10 765	.
z toho: rostlinná produkce		4 649	4 644	4 959	4 614 ^{B)}	4 990	.
živočišná produkce		4 561	4 928	5 667	4 951 ^{B)}	5 074	.
Obhospodařovaná zemědělská půda	ha	231 167	230 708	229 525	229 931	229 524	231 347
z toho orná		176 735	175 894	174 855	175 519	175 553	176 139
Sklizeň: obilovin	t	443 532	465 617	561 447	529 068	544 762	501 048
brambor	t	31 869	25 359	32 003	23 274	36 123	33 451
Hospodářská zvířata (stav k 1. 4.)							
skot	kusy	111 722	113 402	115 066	116 708	117 010	117 506
prasata	kusy	140 888	147 085	149 475	143 772	156 995	160 704
drůbež	tis. ks	2 918	3 364	2 251	3 506	3 553	3 702
Výroba jatečného skotu	t ž. hm.	15 232	14 991	15 143	15 647	15 612	14 499
Výroba jatečných prasat	t ž. hm.	26 120	25 767	27 951	24 831	30 823	30 854
Výroba jatečné drůbeže	t ž. hm.	44 268	43 371	51 076	46 824	44 864	49 971
Výroba mléka	tis. l	252 966	261 484	270 868	282 611	284 137	287 446
Snáška konzumních vajec	tis. ks	70 540	149 390	198 583	161 478	263 669	390 914

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – ekonomický vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2012	2013	2014	2015	2016	2017
LESNICTVÍ							
Zalesňování	ha	1 004	1 022	1 143	935	911	757
Těžba dřeva	m ³ b. k.	845 854	835 217	828 147	797 251	768 662	783 788
z toho nahodilá živelní		91 459	120 651	74 921	180 040	61 352	119 190
PRŮMYSL⁴⁾							
Průměrný počet podniků		141	138	140	137	142	135
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmysl. povahy na 1 zaměstnance	mil. Kč tis. Kč	206 292 4 787	207 567 4 816	241 705 5 390	253 268 5 468	244 023 5 090	248 051 5 140
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	43 092	43 097	44 847	46 321	47 944	48 260
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	23 875	24 570	25 330	26 140	27 472	29 476
ENERGETIKA (Energetický regulační úřad)							
Výroba elektřiny brutto	GWh	6 011	5 735	6 325	5 265	4 458	5 523
podíl na ČR	%	6,9	6,6	7,4	6,3	5,4	6,3
Spotřeba elektřiny ⁵⁾	GWh	2 985	2 935	2 782	2 355	2 404	2 479
podíl na ČR	%	4,2	4,2	5,0	4,2	4,2	4,2
v domácnostech na 1 obyvatele	kWh	1 372,4	1 363,6	1 303,5	1 335,3	1 364,1	1 388,3
Spotřeba zemního plynu	tis. m ³	382 953	357 226	314 469	353 579	368 895	397 837
podíl na ČR	%	4,8	4,4	4,4	4,7	4,5	4,7
v domácnostech na 1 odběratele	m ³	1 077,4	1 046,2	833,8	911,7	982,3	1 015,4
STAVEBNICTVÍ							
Průměrný počet podniků ⁶⁾		37	29	29	27	25	24
Základní stavební výroba ⁶⁾	mil. Kč	5 861	5 461	6 709	7 203	5 865	5 996
na 1 zaměstnance	tis. Kč	1 477	1 661	2 063	2 298	1 978	2 097
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ⁶⁾	fyz. os.	3 968	3 288	3 252	3 134	2 965	2 859
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance ⁶⁾	Kč	23 958	25 007	25 722	27 901	29 065	30 281
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁷⁾	mil. Kč	8 214	7 499	10 807	12 366	11 168	9 905
z toho pro veřejné zadavatele		2 780	2 416	4 960	6 010	4 598	5 077
STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota povolených staveb	mil. Kč	9 504	8 879	10 131	9 491	13 417	13 722
z toho: budov (bytových a nebytových)		5 963	5 815	6 897	6 970	10 273	9 563
na ochranu životního prostředí		876	948	1 027	627	724	1 300
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	1 862	2 032	2 490	2 316	3 000	2 993
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty		1 096	1 062	1 060	1 045	1 259	1 504
z toho v nových rodinných domech		838	625	665	674	879	1 032
Dokončené byty		1 295	1 021	996	1 096	1 224	1 136
z toho v nových rodinných domech		934	814	748	738	802	834
Průměrná hodnota 1 m ² obytné plochy bytu							
v novém rodinném domě	Kč	33 207	33 388	34 496	35 173	33 852	35 594
v novém bytovém domě	Kč	23 641	44 365	28 186	47 390	22 874	37 962
DOPRAVA (Ministerstvo dopravy)							
Osobní automobily vč. dodávkových (stav k 31. 12.)		225 527	226 244	231 511	244 604	253 001	263 037
CESTOVNÍ RUCH							
Hromadná ubytovací zařízení (HUZ)		374	361	335	341	350	349
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních		22 671	21 842	20 363	19 068	19 637	19 535
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních	tis. osob	366	369	360	413	444	468
z toho ze zahraničí		51	53	53	60	62	66
Průměrná doba pobytu hostů v HUZ	dny	3,8	3,8	3,8	3,9	3,8	3,8
z toho hostů ze zahraničí		3,6	3,6	3,7	3,7	3,7	3,8

1) souhrn za kraj, obce a dobrovolné svazky obcí

2) tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2016 je vypočten z dat roku 2015, 2016 a 2017)

3) vlivem zpřesnění dat podle Registru osob (ROS) nejsou údaje před rokem 2013 plně srovnatelné

4) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (dle CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

5) od roku 2014 spotřeba elektřiny v hodnotě netto, do roku 2013 v hodnotě brutto

6) podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující stavební činností

7) podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

8) semidefinitivní výsledky

Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Pardubický kraj – životní prostředí

	Měřicí jednotka	2012	2013	2014	2015	2016	2017
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	271 564	271 146	270 881	270 566	270 348	270 150
z toho: orná půda		197 580	196 823	196 335	195 891	195 227	194 592
zahrady a ovocné sady		13 134	13 138	13 172	13 167	13 166	13 267
trvalé travní porosty		60 850	61 185	61 374	61 508	61 955	62 292
Nezemědělská půda (stav 31. 12.)	ha	180 325	180 744	181 014	181 330	181 552	181 761
z toho: lesní pozemky		133 996	134 181	134 324	134 532	134 607	134 650
zastavěné plochy a nádvoří		7 328	7 462	7 457	7 454	7 466	7 463
VODOVODY A KANALIZACE							
Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů	%	96,8	97,6	97,3	97,6	97,5	97,7
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	79,5	77,1	75,7	77,8	77,3	78,0
Cena vody (bez DPH)	Kč/m ³	29,1	30,0	30,8	31,0	31,9	32,9
Cena stočného (bez DPH)	Kč/m ³	33,4	32,9	33,5	34,1	34,7	35,1
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	72,3	73,2	72,8	73,7	74,4	74,5
na kanalizaci s koncovou ČOV		69,7	70,2	70,6	71,4	72,6	73,2
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	98,5	98,4	98,5	98,5	98,9	99,2
Čistírna odpadních vod (ČOV)		106	113	114	119	120	131
Celková kapacita ČOV	m ³ /den	172 538	156 866	148 984	154 773	153 735	155 665
Produkce kalů v ČOV	t sušiny	6 232	6 533	6 115	6 952	7 376	7 539
OVZDUŠÍ (ČHMÚ¹)							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4)	t/km ²	0,65	0,67	0,61	0,64	.	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,57	0,59	0,53	0,57	.	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,08	0,07	0,07	0,07	.	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4)	t/km ²	2,57	2,65	2,61	2,60	.	.
z toho stacionární zdroje (REZZO 1–3)		2,57	2,65	2,61	2,60	.	.
Měrné emise oxidu dusíku (REZZO 1–4)	t/km ²	3,14	2,96	3,08	2,81	.	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		2,19	2,03	2,23	1,97	.	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,95	0,93	0,85	0,84	.	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4)	t/km ²	5,27	5,21	4,52	4,85	.	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		4,24	4,25	3,66	3,92	.	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,03	0,95	0,86	0,92	.	.
ODPADY							
Produkce podnikového odpadu celkem ²⁾	t	427 201	436 852	697 884	723 734	798 419	.
z toho: zpracovatelský průmysl	t	134 114	132 339	159 710	166 248	170 302	.
zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	t	120 301	110 434	162 581	180 935	171 520	.
stavebnictví	t	149 218	148 214	346 298	352 089	421 230	.
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele	kg	827	847	1 352	1 402	1 546	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	294	299	303	315	332	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu	%	13,5	14,1	14,2	15,1	14,8	.
Odděleně sbírané složky komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	39,8	42,1	43,2	47,5	49,2	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Investice na ochranu životního prostředí (OŽP) podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	2 947	3 363	3 673	7 983	2 391	.
Investice na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	1 632,2	1 750,0	1 841,8	4 122,0	1 253,3	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	27,9	20,9	49,6	59,9	57,1	.
nakládání s odpadními vodami	%	57,3	60,8	34,0	32,6	27,5	.
nakládání s odpady	%	13,2	8,4	12,8	6,5	8,7	.
Neinvestiční náklady na OŽP podle sídla investora	mil.. Kč	2 022,9	2 011,5	2 073,7	2 078,0	2 107,3	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	8,1	11,8	12,6	10,7	10,9	.
nakládání s odpadními vodami	%	39,0	38,5	34,8	37,4	37,6	.
nakládání s odpady	%	49,0	46,5	47,4	46,3	46,4	.

¹⁾ v roce 2015 vč. přemísťujících se zdrojů (např. zařízení na recyklaci stavebních odpadů a asfaltových směsí)²⁾ podle sídla podniku

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje v roce 2012 a 2017

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ						
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	2012	516 440	104 206	168 237	104 971	139 026
	2017	518 337	104 158	172 022	104 316	137 841
z toho cizinci (bez azylantů)	2012	11 115	1 389	5 486	1 215	3 025
	2017	15 157	1 794	8 310	1 647	3 406
v tom ve věku (%):						
0–14 let	2012	15,0	14,9	14,6	15,3	15,5
	2017	15,6	15,4	15,7	15,6	15,8
15–64 let	2012	68,0	68,0	67,8	68,2	68,0
	2017	64,8	64,8	64,9	64,9	64,7
65 a více let	2012	17,0	17,1	17,6	16,5	16,5
	2017	19,5	19,8	19,4	19,6	19,5
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	2012	41,2	41,3	41,7	40,9	40,8
	2017	42,3	42,5	42,4	42,2	42,1
Index stáří (stav k 31. 12.) ¹⁾	2012	113,1	114,7	120,9	107,9	106,7
	2017	124,9	128,7	123,5	125,5	123,6
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ²⁾	2012	47,1	47,0	47,6	46,5	47,0
	2017	54,3	54,3	54,1	54,2	54,6
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2012	-0,0	-1,2	0,3	-0,6	0,8
	2017	-0,0	0,2	0,0	-0,4	-0,0
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel	2012	0,1	-0,4	2,6	-0,8	-1,9
	2017	2,4	1,0	6,8	1,8	-1,4
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2012	0,1	-1,6	2,9	-1,3	-1,1
	2017	2,4	1,2	6,9	1,4	-1,4
Naděje dožití při narození (v období 2013–2017)						
muži		.	75,9	76,9	75,5	76,3
ženy		.	81,8	82,3	81,9	81,7
SOCIÁLNÍ VÝVOJ						
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	2012	25 264	5 645	6 555	6 265	6 799
	2017	10 152	2 201	3 094	2 671	2 186
z toho (%):						
ženy	2012	47,9	46,7	49,7	46,6	48,2
	2017	48,0	45,3	52,8	44,8	48,1
absolventi škol a mladiství	2012	8,0	8,6	7,4	7,8	8,2
	2017	5,0	4,8	5,7	4,3	4,9
osoby se zdravotním postižením	2012	13,3	15,1	10,2	14,2	14,2
	2017	19,6	20,2	16,0	21,5	21,9
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2012	21,8	22,5	24,1	21,6	19,2
	2017	41,7	47,1	39,1	42,2	39,5
dosažitelní	2012	98,0	97,2	97,4	99,3	98,1
	2017	93,4	90,9	91,4	97,2	94,2
ve věku do 24 let	2012	19,2	19,1	18,7	19,7	19,3
	2017	12,5	12,7	13,0	11,0	13,5
ve věku 55 a více let	2012	16,0	15,7	15,5	16,3	16,4
	2017	24,6	22,7	22,3	27,4	26,5
evidovaní 12 a více měsíců	2012	31,1	28,6	23,7	36,7	35,3
	2017	21,2	17,6	20,6	23,5	22,8

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje v roce 2012 a 2017

pokračování

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí
Podíl nezaměstnaných osob (stav k 31. 12.; %) ³⁾	2012	7,03	7,71	5,60	8,64	7,02
	2017	2,83	2,96	2,55	3,84	2,30
v tom: muži	2012	7,19	8,08	5,54	9,02	7,14
	2017	2,89	3,25	2,38	4,16	2,30
ženy	2012	6,85	7,32	5,66	8,24	6,89
	2017	2,76	2,66	2,73	3,51	2,31
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných (stav k 31. 12.; %) ⁴⁾	2012	2,24	2,28	1,36	3,21	2,54
	2017	0,64	0,57	0,57	0,93	0,56
Lékaři na 1 000 obyvatel	2012	3,9	3,1	4,8	4,0	3,2
	2016	4,0	3,6	5,2	3,8	2,8
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	2012	3,533	4,464	3,032	3,508	3,754
	2017	4,550	5,451	3,726	5,092	4,892
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	2012	45,4	51,8	40,2	51,1	45,4
	2017	43,2	48,1	37,0	51,7	43,9
Lůžka v domovech pro seniory na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	2012	25,0	28,7	12,8	31,0	33,4
	2017	21,9	29,9	9,4	30,3	24,9
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč) ⁵⁾	2012	10 557	10 531	10 708	10 391	10 513
	2017	11 629	11 586	11 794	11 456	11 591
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (včetně souběhu; %) ⁶⁾	2012	26,6	23,8	24,5	29,3	29,4
	2017	30,8	28,5	28,7	33,1	33,2
v tom: muži	2012	30,4	27,5	27,5	33,2	33,8
	2017	34,2	32,3	31,7	36,1	37,1
ženy	2012	24,3	21,5	22,7	26,8	26,6
	2017	28,5	26,0	26,8	31,0	30,7
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel	2012	17,4	15,3	22,7	14,4	14,9
	2017	11,2	10,1	13,7	10,6	9,5
z toho násilné a mravnostní	2012	1,3	1,0	1,8	1,1	1,1
	2017	1,0	1,1	1,2	1,1	0,8
Hlášené dopravní nehody na 1 000 obyvatel	2012	7,2	7,6	8,6	5,4	6,7
	2017	7,7	7,4	8,4	6,7	7,8
EKONOMICKÝ VÝVOJ						
Soukromí podnikatelé (živnostníci) celkem na 1 000 obyvatel (stav k 31. 12.)	2013	152,9	151,7	167,4	137,2	148,0
	2017	165,6	167,7	177,3	154,8	157,6
z toho:						
se zjištěnou ekonomickou aktivitou	2013	77,1	84,1	82,9	70,3	69,9
	2017	82,6	91,0	88,0	75,8	74,7
subjekty vzniklé v roce	2013	5,0	5,4	5,3	4,6	4,5
	2017	4,8	4,9	5,3	4,6	4,2
Stavební práce "S" podle místa stavby ⁷⁾ na 1 obyvatele (tis. Kč)	2012	15,9	11,8	16,0	17,7	17,5
	2017	19,1	10,5	30,0	12,9	16,9
Počet bytů na 1 000 obyvatel:						
zahájených	2012	2,1	2,6	2,5	1,6	1,7
	2017	2,9	3,9	3,0	2,8	2,1
dokončených	2012	2,5	2,9	2,9	1,9	2,2
	2017	2,2	2,1	3,3	1,4	1,5

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje v roce 2012 a 2017

dokončení

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy			
			Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí
Hromadná ubytovací zařízení:						
lůžka	2012	22 671	4 802	6 660	3 909	7 300
	2017	19 535	3 920	4 583	4 571	6 461
lůžka na 1 000 obyvatel	2012	43,9	46,0	39,6	37,2	52,5
	2017	37,8	37,7	26,8	43,9	46,9
hosté (tis. osob)	2012	709,6	967,1	671,6	478,0	737,4
	2017	905,3	1 016,2	724,5 ⁹⁾	671,8 ⁹⁾	1 222,8
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ						
Podíl na celkové výměře (stav k 31. 12.; %):						
orná půda	2012	43,7	45,1	48,7	45,6	37,2
	2017	43,1	44,8	48,2	45,0	36,0
zastavěné plochy a nádvoří	2012	1,6	1,7	2,5	1,2	1,4
	2017	1,7	1,7	2,6	1,2	1,4
Měrné emise ze stacionárních zdrojů (REZZO 1–3; t/km ²):						
tuhé znečišťujících látek ⁸⁾	2012	0,39	0,31	0,74	0,28	0,31
	2015	0,37	0,29	0,71	0,27	0,30
oxid siřičitý	2012	2,57	0,63	11,19	0,41	0,45
	2015	2,60	0,61	11,47	0,34	0,43
oxidy dusíku	2012	2,19	0,98	8,95	0,49	0,30
	2015	1,97	1,08	7,74	0,43	0,34
oxid uhelnatý	2012	4,24	4,26	3,37	4,09	4,99
	2015	3,92	3,97	3,01	3,81	4,65

1) počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

2) počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

3) podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

4) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

5) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

6) starobní důchod vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

7) podniky s 20 a více zaměstnanci s hlavní činností stavebnictví

8) nezahrnují emise TZL, NH₃ a VOC (těkavých organických látek) ze stavebních činností, chovů hospodářských zvířat, aplikace minerálních hnojiv a nesledovaných zdrojů použití rozpouštědel

9) méně spolehlivý údaj

ZKRATKY KRAJŮ A OKRESŮ

Kraje, okresy	Zkratka	Kód	Kraje, okresy	Zkratka	Kód
Hlavní město Praha	PHA	CZ010	Královéhradecký kraj	HKK	CZ052
			Hradec Králové	HK	CZ0521
Středočeský kraj	STČ	CZ020	Jičín	JC	CZ0522
Benešov	BN	CZ0201	Náchod	NA	CZ0523
Beroun	BE	CZ0202	Rychnov nad Kněžnou	RK	CZ0524
Kladno	KD	CZ0203	Trutnov	TU	CZ0525
Kolín	KO	CZ0204			
Kutná Hora	KH	CZ0205	Pardubický kraj	PAK	CZ053
Mělník	ME	CZ0206	Chrudim	CR	CZ0531
Mladá Boleslav	MB	CZ0207	Pardubice	PU	CZ0532
Nymburk	NB	CZ0208	Svitavy	SY	CZ0533
Praha-východ	PY	CZ0209	Ústí nad Orlicí	UO	CZ0534
Praha-západ	PZ	CZ020A			
Příbram	PB	CZ020B	Kraj Vysočina	VYS	CZ063
Rakovník	RA	CZ020C	Havlíčkův Brod	HB	CZ0631
			Jihlava	JI	CZ0632
Jihočeský kraj	JHČ	CZ031	Pelhřimov	PE	CZ0633
České Budějovice	CB	CZ0311	Třebíč	TR	CZ0634
Český Krumlov	CK	CZ0312	Žďár nad Sázavou	ZR	CZ0635
Jindřichův Hradec	JH	CZ0313			
Písek	PI	CZ0314	Jihomoravský kraj	JHM	CZ064
Prachatice	PT	CZ0315	Blansko	BK	CZ0641
Strakonice	ST	CZ0316	Brno-město	BM	CZ0642
Tábor	TA	CZ0317	Brno-venkov	BI	CZ0643
			Břeclav	BV	CZ0644
Plzeňský kraj	PLK	CZ032	Hodonín	HO	CZ0645
Domažlice	DO	CZ0321	Vyškov	VY	CZ0646
Klatovy	KT	CZ0322	Znojmo	ZN	CZ0647
Plzeň-město	PM	CZ0323			
Plzeň-jih	PJ	CZ0324	Olomoucký kraj	OLK	CZ071
Plzeň-sever	PS	CZ0325	Jeseník	JE	CZ0711
Rokycany	RO	CZ0326	Olomouc	OC	CZ0712
Tachov	TC	CZ0327	Prostějov	PV	CZ0713
			Přerov	PR	CZ0714
Karlovarský kraj	KVK	CZ041	Šumperk	SU	CZ0715
Cheb	CH	CZ0411			
Karlovy Vary	KV	CZ0412	Zlínský kraj	ZLK	CZ072
Sokolov	SO	CZ0413	Kroměříž	KM	CZ0721
			Uherské Hradiště	UH	CZ0722
Ústecký kraj	ULK	CZ042	Vsetín	VS	CZ0723
Děčín	DC	CZ0421	Zlín	ZL	CZ0724
Chomutov	CV	CZ0422			
Litoměřice	LT	CZ0423	Moravskoslezský kraj	MSK	CZ080
Louny	LN	CZ0424	Bruntál	BR	CZ0801
Most	MO	CZ0425	Frýdek-Místek	FM	CZ0802
Teplice	TP	CZ0426	Karviná	KI	CZ0803
Ústí nad Labem	UL	CZ0427	Nový Jičín	NJ	CZ0804
			Opava	OP	CZ0805
Liberecký kraj	LBK	CZ051	Ostrava-město	OV	CZ0806
Česká Lípa	CL	CZ0511			
Jablonec nad Nisou	JN	CZ0512			
Liberec	LI	CZ0513			
Semily	SM	CZ0514			

